

VI.
TÜRKİYE
SEKTÖREL EKONOMİ
ŞURASI

.yıl

25 ARALIK 2012 - TOBB Ankara

TOBB Yayın No: 2012/177

TOBB yayınları için ayrıntılı bilgi
Yayın Müdürlüğünden alınabilir.

Tel: (0312) 218 20 00

Faks: (0312) 218 20 64

internet: www.tobb.org.tr

Baskı: Korza Yay. Basım Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.

Tel: 0.312 342 22 08 • Fax: 0.312 341 14 27

İçindekiler

TOBB Kadın Girişimciler Kurulu İle TOBB Genç Girişimciler Kurulu.....	5
Türkiye Ambalaj Meclisi.....	11
Türkiye Bankacılık ve Finans Meclisi.....	17
Türkiye Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Meclisi.....	23
Türkiye Bilgisayar Yazılımı Meclisi.....	27
Türkiye Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi.....	33
Türkiye Çimento ve Çimento Ürünleri Meclisi.....	39
Türkiye Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi.....	45
Türkiye Demir ve Demir Dışı Metaller Meclisi.....	51
Türkiye Denizcilik Meclisi.....	57
Türkiye Deri ve Deri Ürünleri Sanayi Meclisi.....	67
Türkiye Doğal Gaz Meclisi.....	73
Türkiye Döküm Sanayi Meclisi.....	79
Türkiye Eğitim Meclisi.....	85
Türkiye Enerji Meclisi.....	91
Türkiye Fuarçılık Meclisi.....	99
Türkiye Gıda Sanayi Meclisi.....	105
Türkiye Girişim Sermayesi Meclisi.....	111
Türkiye Hayvancılık Meclisi.....	115
Türkiye İçecek Sanayi Meclisi.....	123
Türkiye İklimlendirme Meclisi.....	129
Türkiye İlaç Sanayi Meclisi.....	135
Türkiye Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meclisi.....	141
Türkiye Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi.....	147
Türkiye Kimya Sanayi Meclisi.....	153
Türkiye Konfeksiyon ve Hazır Giyim Sanayi Meclisi.....	159
Türkiye Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi.....	165
Türkiye Kuyumculuk Sanayi Meclisi.....	173
Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli Müteahhitlik Meclisi.....	177
Türkiye Madencilik Meclisi.....	183
Türkiye Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi.....	189
Türkiye Medikal Meclisi.....	195
Türkiye Medya ve İletişim Meclisi.....	199
Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi.....	205
Türkiye Müteahhitlik Hizmetleri Meclisi.....	209

Türkiye Orman Ürünleri Meclisi.....	217
Türkiye Otomotiv Sanayi Meclisi.....	221
Türkiye Otomotiv Ticaret Meclisi.....	227
Türkiye Otomotiv Yan Sanayi Meclisi.....	233
Türkiye Özel Güvenlik Hizmetleri Meclisi.....	237
Türkiye Patent ve Marka Vekilleri Meclisi.....	243
Türkiye Perakendecilik Meclisi.....	249
Türkiye Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi.....	259
Türkiye Sağlık Kurumları Meclisi.....	265
Türkiye Savunma Sanayi Meclisi.....	271
Türkiye Seramik ve Refrakter Sanayi Meclisi.....	275
Türkiye Serbest Bölgeler Meclisi.....	281
Türkiye Sermaye Piyasası Meclisi.....	287
Türkiye Seyahat Acentaları ve Rehberler Meclisi.....	293
Türkiye Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) Meclisi.....	299
TOBB Sigorta Acenteleri İcra Komitesi.....	307
TOBB Sigorta Ekspertleri İcra Komitesi.....	313
Türkiye Sivil Havacılık Meclisi.....	319
Türkiye Tarım Meclisi.....	325
Türkiye Teknik Müşavirlik Meclisi.....	331
Türkiye Tekstil Sanayi Meclisi.....	337
Türkiye Telekomünikasyon Meclisi.....	343
Türkiye Toprak Sanayi Ürünleri Meclisi.....	347
Türkiye Turizm Meclisi.....	353
Türkiye Ulaştırma ve Lojistik Meclisi.....	359
Türkiye Yükseköğretim Meclisi.....	367
Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu.....	371

TOBB

KADIN GİRİŞİMCİLER KURULU

TOBB

GENÇ GİRİŞİMCİLER KURULU

.yıl

Hedef 1

Erken aşama girişim sermayesi fonlarına yatırım yapacak bir Fonların Fonu mekanizması kurulması

Açıklama

Erken aşama girişim şirketlerine yatırım yapan girişim sermayesi fonlarının yaygınlaşması için kamu desteğine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Erken aşama girişim sermayesi fonlarına azınlık hissesiyle ortak olarak finansman sağlayacak bir kamu destek mekanizması (Fonların Fonu-Fund of Funds) kurulmalı,
- Fonların Fonu'nun erken aşama girişim sermayesi alanında uluslararası fon yöneticilerini Türkiye'ye çekecek pro-aktif bir yaklaşımın benimsenmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, TÜBİTAK, SPK

Hedef 2

Girişimcilere verilen kamu kaynaklı finansal desteklerin etkinleştirilmesi ve özel finansman araçlarının bu alana yönlendirilmesinin sağlanması

Açıklama

Girişimcilerin serbest piyasa ve kamu mali kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanabilmelerini temin edebilmek için kamunun serbest piyasa aktörlerini yönlendirerek girişimcilerin finansmanına yönelik bazı riskleri almalarına destek sağlaması gerekmektedir. Mevcut durumda girişimcilere yönelik birçok destek programı bulunmakla beraber, bu destekler, genelde doğrudan girişimciyi seçmekte ve girişimciye bürokratik koşullara bağlı olarak hibe verilmesine dayanmaktadır. Ayrıca etki değerlendirmesi yapılmadığı için desteklerin etkisinin takip edilmesi ve destek programlarının bu takibe dayanarak iyileştirilmesi mümkün olmamaktadır. Girişimcilik destek programlarında girişimcinin doğrudan seçilmesi yerine, özel sektördeki mentörlük ve finansman kaynaklarının, girişimcileri destekleyen yapılara aktarılması yoluyla dinamik bir destek yapısının kurulmasında fayda görülmektedir.

Çözüm Önerisi

- Girişimcilik destek programlarında girişimcinin doğrudan seçilmesi yerine, özel sektördeki mentörlük ve finansman kaynaklarının, girişimcileri destekleyen yapılara aktarılması yoluyla dinamik bir destek yapısı kurulmalı,

- Girişimciliğe yönelik kamu desteklerine dair periyodik etki değerlendirmeleri yapılmalı ve sonuçları kamuoyu ile paylaşılmalı,
- Girişimcilere özel sektör kaynaklı finansal destek sağlayan ve bu finansal desteğin yanında mentörlük ve ilişki ağları da getiren kuluçka ve hızlandırıcı programlar ile melek yatırımcı ağları gibi yapıların kuruluşu ve işletimi desteklenmeli,
- Girişim Sermayesi, bireysel katılım sermayesi vb. araçlara yönelik ikincil mevzuat çalışmaları tamamlanarak yürürlüğe konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, TÜBİTAK, SPK

Hedef 3

Yükseköğretimde öğrencilerin girişimcilik yeteneklerinin güçlendirilmesi

Açıklama

Yükseköğretim’de öğrencilerin girişimcilik yeteneklerinin kuvvetlendirilmesi amacıyla müfredat değişikliklerine ve girişimcilik konusunda çalışan akademisyen sayısının artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Akademisyenlerin girişimcilik konusundaki bilgi birikimleri güçlendirilmeli,
- Girişimcilik konusunun kapsamlı olarak işleneceği müfredat değişiklikleri tamamlanmalı ve girişimcilik konusunda çalışan akademisyen sayısı artırılmalı,
- TOBB Kadın ve Genç Girişimciler Kurulu, TOBB Türkiye Yükseköğretim Meclisi ve YÖK işbirliğinde müfredat geliştirme çalışmaları yapılmalı,
- Girişimcilik konusunda çalışan akademisyen sayısını arttıracak önlemler alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

YÖK

Hedef 4

“Girişimci” topluma dönüşüm sürecinin tetiklenmesi

Açıklama

Girişimci topluma dönüşüm sürecini tetiklemek amacıyla sosyal girişimcilik ve kurumsal girişimcilik konusundaki farkındalığın kuvvetlendirilmesi ve sosyal girişimcinin itibarının artırılması; ayrıca sosyal girişimciliğin yaygınlaşmasının teşvik edilmesi gerekmektedir. Gerekli kapasite ve altyapı oluşturulduğunda, medya, diğer birçok alanda olduğu gibi, girişimci topluma dönü-

şümde aktif rol alabilir. Diğer taraftan, girişimci rol modellerinin ödüllendirilmesi ve tanıtılmasına yönelik uygulamalara devam edilmesinde fayda görülmektedir.

Çözüm Önerisi

- Uzun vadeli bir iletişim stratejisi ve plan hazırlanmalı ve bu plan profesyonel destek alınarak uygulanmalı,
- Sosyal ve kurumsal girişimcilik özendirilmeli ve tanıtımına ilişkin projeler uygulanmalı,
- Sosyal girişimcilik konusunda düzenleyici etki analizi yapılmalı ve etki analizi sonuçları çerçevesinde sosyal girişimciliği kolaylaştıracak ve teşvik edecek yasal düzenlemeler hayata geçirilmeli,
- Medya mensuplarına yönelik girişimcilik konusunda farkındalık artırıcı projeler uygulanmalı,
- Üniversitelerin Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler vb. bölümlerinde girişimcilik okuryazarlığı ile ilgili önlemler alınmalı,
- Televizyon kanallarındaki kamu spotlarında girişimcilik kültürünün tanıtımı yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

SPK, YÖK

TÜRKİYE AMBALAJ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Sektörde “birlikte hareket edebilme” olgusunun yetersiz oluşu

Açıklama

Giderek daha fazla küreselleşen uluslararası işletmeler ile rekabet etmek zorunda olan küçük üreticilerin, bilgi-deneyim, teknoloji, yetişmiş personel-emek ve sermaye birikimlerini birlikte kullanarak güç kazanmaları büyük önem arz etmektedir. Sektördeki firmaların, özellikle özgün ürün-benzetme ya da fason ürün mukayesesinde fiyat rekabetine karşı durabilmeleri için verimlilik ve inovasyonda yeteri kadar ilerleme sağlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Tarımsal ve sınaî ürünlerin pazarlanmasında vazgeçilmez bir unsur olan ambalaj üreticilerinin tedarikçisi oldukları ve tedarik aldıkları firmalarla birlikte hareket edebilecekleri kümelenmeler oluşturulmalı,
- Kümelenme içinde yer alacak firmalar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak üzere, İhraç Malları Ambalaj Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü kurulmalı, öncü ve örnek olacak bu yapının içinde sanayi kuruluşlarının yanında ilgili sivil toplum örgütleri, akademik kurumlar ve ilgili kamu kurumları yer almalı,
- KOBİ’lerin birleşerek büyümesi teşvik edilmeli ve halka açılmayı hedefleyen şirket birleşmeleri için teşvik projesi geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, SPK

Sorun 2

Tehlikeli madde taşımacılığında kullanılan ambalajların modellerini belirleyecek, denetleyecek ve testlerini yapacak akredite bir laboratuvarın olmaması

Açıklama

Tehlikeli maddeler arasında sayılan kimyasalların payı 2011 itibarı ile yaklaşık 10 milyar Dolar ile genel ihracatın %13’üne yaklaşmış olup, bu pay artış eğilimindedir. Tehlikeli maddelerin taşınmasında kullanılan endüstriyel ambalajların AB ülkelerinde dolaşımına olanak sağlayan uygunluk belgeleri, bu ülkelerdeki akredite laboratuvarlar tarafından verilmektedir. Tehlikeli Maddelerin Karayolunda Uluslararası Taşınması ile ilgili Avrupa Anlaşması’nın (ADR) gerekleri arasında yer alan, Türkiye’de akredite laboratuvar oluşturulması zorunluluğundan kaynaklı, gerek uygulamada gerekse denetim ve testlerde çalışacak personelin eğitimi başta olmak üzere çeşitli sorun ve ihtiyaçlar vardır. Bu ihtiyaçlar bir an önce giderilmediği takdirde, ihracatta tarife dışı ve hukuki engellerle karşılaşılması söz konusudur.

Konu ile ilgili Yönetmelik 2012’de yürürlüğe girmiş olmasına rağmen, ambalajlarla ilgili kısmı laboratuvar eksikliğinden dolayı uygulanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Gerekli laboratuvar kapasitesi oluşturulana kadar Yönetmeliğin iç pazara uygulanması hususu, oluşturacağı yüksek maliyet göz önünde bulundurularak yeniden değerlendirilmeli, bu kapsamda tercihen İstanbul’da akredite bir AB laboratuvarı ile işbirliği içinde laboratuvar kapasitesi oluşturulmalı,
- Laboratuvarlar konusunda yatırım yapacak kuruluşlar özendirilmeli,
- Laboratuvar kapasitesinin oluşturulmasında mevcut işletmeler, üniversiteler ve kamu kurumlarının donanımları değerlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, TSE

Sorun 3

Sektörün dış ticaretteki ara malı açığı

Açıklama

Ambalaj sektörünün toplam ithalat ve ihracatı incelendiğinde, ciddi oranda ara malı açığı olduğu görülmektedir.

Çözüm Önerisi

- Dış ticaret açığının kapatılmasına önemli katkısı olacak bir düzenleme ile hammadde-leri yurt içi kaynaklardan sağlanan, cam ve ahşap dışındaki (kağıt, karton, kraft kağıdı, alüminyum ve çelik, plastik esaslı) ambalajların üretiminde kullanılan hammaddeleri üreten işletmeler desteklenmeli,
- Ambalaj sanayi ile birbirini tamamlayıcı ve katma değeri yüksek ambalaj makineleri imalat sanayindeki hammadde ve parçalar da bu kapsamda sayılmalı,
- Gümrük mevzuatı ile imalat sanayinin özendirilmesine yönelik mevzuatta bu yönde değişiklikler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Ambalaj atıklarının yönetimi ile ilgili uygulamalardan kaynaklanan sorunlar

Açıklama

2011 Ağustos ayında yayınlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği konunun paydaşları olan sanayiciler, belediyeler, ambalaj atığı geri kazanım ve toplama-ayırma lisansına sahip firmalar tarafından farklı yorumlanmaktadır. Hem yeni yönetmelik gereği yapılacak olan hem de önceki yönetmelik gereği yapılmış olan belgelendirmeler ile ilgili bazı belirsizlikler söz konusudur.

Çözüm Önerisi

- Ambalaj atıklarının yönetimi konusunda sektörün tüm paydaşlarının yer alacağı Ambalaj Komisyonu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yeniden toplanarak çalışmalarını en kısa sürede sonuca ulaştırmalı,
- Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin uygulanması ile ilgili kriterler bir an önce belirlenerek yayınlanmalı ve böylece konuyla ilgili farklı yorumlar ve belirsizlikler giderilmeli,
- 2008 - 2011 arası dönemdeki belgelendirmelerin kapatılmamış olması sektörde sıkıntıya sebep olduğundan geçmiş yıllara yönelik belgelendirmeler bir an önce kapatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı (Belediyeler), Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Ambalaj sektöründe ihtisaslaşmış üretim ve yönetim personeli açığı

Açıklama

2023 hedeflerinin sağlanmasında, gerek ambalaj imalatında gerekse tedarikçisi olduğu gıda ve gıda dışı sanayilerde ambalaj sahasında ihtisaslaşmış üretim ve yönetim personeline ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkemizdeki 41 üniversitenin 59 bölümünde, toplam 103 başlık altında ambalaja ilişkin dersler verilmektedir. Bu bölümlerde ders veren akademisyenlerin uzmanlık alanlarının farklı disiplinlerde olması, söz konusu derslerin müfredatlarının her bir akademisyenin kendi uzmanlık alanı doğrultusunda şekillenmesine neden olmaktadır. Bunun sonucunda çok farklı ve geniş yelpazedeki konuları içeren ambalaj üretiminin gereksinim duyduğu ambalaj teknolojileri, verimlilik ve inovasyon konularında önemli bir eksiklik ortaya çıkmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gerek sosyal ve ticari gerekse teknik ve mühendislik bilim dallarını kapsayan bir üniversite bünyesinde, ambalaj teknolojileri ana bilim dalı oluşturularak, önce yüksek lisans, sonrasında lisans eğitimine başlanmalı, bu programlara temel oluşturmak üzere lise düzeyinde de tasarım dersleri açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK

TÜRKİYE BANKACILIK VE FİNANS MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Finansal sektörde haksız rekabete neden olan düzenlemeler

Açıklama

Türkiye’de yerleşik kuruluşların, yurt dışındaki yerleşik kuruluşlar karşısındaki rekabet gücünü korumak amacıyla, finansal sektörde haksız rekabete yol açan mevzuatın uluslararası düzenlemeler ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- Aracılık işlemlerinden alınan harç ve vergiler düşürülmeli,
- Bankaların ihracat taahhütlerinden doğan sorumluluklarının sınırlandırılmasına ilişkin düzenleme yapılmalı,
- Yabancı sermayeli finansal kiralama şirketlerinin taşınmaz işlemlerinde kiracının tabiiyetinin esas alınmasına ilişkin yasal düzenleme yapılmalı,
- Adres Paylaşım Sisteminin tüm finansal kurumlara açık olması sağlanmalı,

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, BDDK

Sorun 2

İcra ve İflas Kanunu’nda yer alan “iflasın ertelenmesi” konusunda suistimalleri önleyecek yasal düzenleme ihtiyacı

Açıklama

Alacaklının Devletin zor kullanma gücünden yararlanarak, alacağını elde etme şeklini düzenleyen İcra ve İflas Kanunu’na, konkordato kurumunun yanı sıra, 17/7/2003 tarihli ve 4949 sayılı Kanun’la “iflasın ertelenmesi” ve 12/2/2004 tarihli ve 5092 sayılı Kanun’la “Kooperatifler ve Sermaye Şirketlerinin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması” kurumları eklenmiştir. “İflasın Ertelenmesi” kurumu uygulamada borçlular tarafından sıkça istismar edilmekte, bu durum finansal kuruluşların alacaklarının tahsilini olumsuz yönde etkilemekte ve finans sektörünü zor duruma düşürmektedir.

Çözüm Önerisi

Söz konusu düzenleme, ülkemiz koşulları dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı

Sorun 3

Finansal sektörde aracılık işlemlerinden alınan vergilerin ve dolaylı yüklerin yüksek olması

Açıklama

Türkiye’de finansal işlemler üzerindeki vergisel yükler ve ücretler yüksektir. Buna bağlı olarak;

- Aracılık maliyeti yüksektir.
- Finansal işlemlerin riskleri artmaktadır.
- Finansal işlemlere olan talep yurt dışına kaymaktadır.
- Yerleşik kuruluşların rekabet gücü zayıflamaktadır.
- Müşteri şikayetleri artmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Banka ve Sigorta Muamele Vergisi (BSMV), Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) gibi dolaylı vergiler düşürülmeli/kaldırılmalı,
- Banka dışı finansal kuruluşların bankalarda olduğu gibi bankalardan kullandıkları kredilerde BSMV kaldırılmalı,
- Bankaların TCMB’de tuttıkları zorunlu karşılıklar için, AB’de olduğu gibi piyasa faiz oranları düzeyinde faiz ödenmeli,
- Katılım payı ödemeleriyle oluşturulan BDDK gelirlerinin kullanılmayan bölümünün bütçeye devrine ilişkin düzenleme kaldırılmalı,
- Finansal kuruluşların yurt dışından yaptıkları borçlanmaları zorunlu karşılığa tabi tutulmamalı,
- Finansal kiralama işlemlerinde uygulanan indirimli KDV oranı yaygınlaştırılmalı,
- Banka dışı finansal kuruluşların yurt dışından yabancı para cinsinden sağladıkları bir yıldan kısa vadeli kredilerde KKDF kaldırılmalı,
- Vadeli ithalattan alınan KKDF kaldırılmalı,
- Finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinde ayrılan özel karşılıklar, kurumlar vergisi matrahı tespitinde gider kabul edilmeli,
- Finansal kiralama şirketlerine tanınmış olan damga vergisi ve harç istisnası sektörlere eşit olarak uygulanmalı,
- Faiz gelirlerinin dönem kazançlarına ilave edilme yöntemi olarak tahakkuk ve dönemselik esası benimsenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, TCMB, BDDK, SPK

Sorun 4

İstanbul'un uluslararası bir finans merkezi (İFM) olması ile ilgili Strateji ve Eylem Planı faaliyetlerinin tamamlanmamış olması

Açıklama

İFM Stratejisi ve Eylem Planı 2/10/2009 tarihli ve 27364 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2010/11 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca, İFM çalışmalarını koordine etmek, desteklemek ve yürütmek üzere idari yapı oluşturulmuştur. Buna göre; Yüksek Konsey, Ulusal Danışma Kurulu, İFM Koordinatörlüğü, Çalışma Komiteleri ve Uluslararası Danışma Konseyi kurulmuştur. Çalışma grupları, Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda faaliyetlerini yürütmektedir.

İstikrar içinde ve sürdürülebilir büyümenin gerçekleştirilmesinde ekonomik faaliyetin sağlıklı olarak finansmanı için güçlü, etkin çalışan, büyük hacimli ve derin bir finansal sektör çok önemli bir role sahiptir.

Türkiye'nin bölgesinde önemli bir merkez olma potansiyeli vardır. İstanbul da fiilen bir finansal merkez gibi kabul edilmektedir. İstanbul'un uluslararası nitelikte bir finansal merkez olması yönünde mevcut potansiyel kullanılmalıdır.

Çözüm Önerisi

İFM Stratejisi ve Eylem Planı'nda yer alan faaliyetler hızla gerçekleştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Terörün finansmanı suçuna ilişkin Mali Eylem Görev Gücü'nün (Financial Action Task Force-FATF) standartlarıyla uyumlu yasal düzenlemelerin tamamlanmamış olması

Açıklama

FATF'nin 2012 Ekim tarihli toplantısında Türkiye'nin üyeliği ile ilgili bir bildiri yayımlanmıştır. Bildiride, terörün finansmanı suçuna ilişkin mevcut yasal eksikliklerin düzeltilmesi, terörist varlıklarının tespiti ve dondurulmasına ilişkin olarak FATF standartlarıyla uyumlu yasal düzenlemelerin sağlanamaması durumunda, Türkiye'nin FATF üyeliğinin 2013 Şubat ayında askıya alınması kararı yer almıştır. Düzenlemenin tamamlanmaması halinde, uluslararası bankacılık ve muhabirlik iş ve işlemlerinde itibar kaybı yaşanacak, bu işlemlerde ciddi zorluklarla karşılaşılacak ve somut olarak aşağıda belirtilen olumsuzluklar ortaya çıkacaktır;

- Türkiye'deki finansal kuruluşlar, gerek mevcut muhabirlik ilişkilerinin muhafazasında gerekse yeni muhabirlik ilişkisi tesisinde ciddi güçlüklerle karşılaşacaktır.
- Türkiye'deki müşterilerin uluslararası işlemleri daha detaylı inceleme ve filtrelemelere tabii tutulacaktır. Türk vatandaşlarının ve finansal kuruluşların taraf olduğu dış ticaret işlemlerinde daha sıkı kurallar uygulanıp, daha fazla sorgulama yapılacaktır.

- Uluslararası finansal kuruluşların tüm bu sorgulamaları, ekstra mesajlaşma maliyeti yaratacak, önemli işgücü kaybına neden olacak, işlem süreleri uzayacak ve sonuçta işlem maliyetleri artacaktır.
- Türk vatandaşları yurt dışındaki finansal kuruluşlarla müşteri ilişkisi tesis etmek istediklerinde detaylı ve zorlu müşteri kabul ve onay politikalarına tabii tutulup hesapları açıldıktan sonra da hesap ve işlemleri daha yakından izlenecektir.
- Uluslararası piyasalardan kaynak temininde önemli güçlükler ve maliyet artışı yaşanacaktır.
- Türkiye kökenli bankaların yurt dışı temsilcilik, iştirak, şube, işlem ve faaliyetlerine yönelik çeşitli kısıtlamalar, yaptırımlar, yakın izleme, ilave raporlama yükümlülükleri, ağır denetimler ve yurt dışı hesaplarının kullanımının kısıtlanması veya dondurulması gündeme gelecektir.

Çözüm Önerisi

Finansal kuruluşlar ve ülkemiz ekonomisi açısından önemli olan FATF standartlarıyla uyumlu yasal düzenleme kısa sürede gerçekleştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE
BİLGİSAYAR VE İLETİŞİM
TEKNOLOJİLERİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Bilgisayar ve iletişim teknolojileri sektöründe Ar-Ge faaliyetlerinin yetersiz olması

Açıklama

Ar-Ge ile geliştirilecek özgün ile yaratıcı ürün, hizmet ve içeriğin oluşmaması, sektörün ürün ve hizmetlerine olan talebi sınırlamakta, gelişmeyen ve yüksek riskli pazar koşulları sektördeki girişimciliği olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Evrensel Hizmet Fonu ve diğer fonlar, sektörde Ar-Ge faaliyetlerini teşvik edecek modellerle kullanılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, TÜBİTAK

Sorun 2

Kamu alımlarında ihale mevzuatında yaşanan sorunlar

Açıklama

Sektörün kamu alımlarında tabi olduğu ihale mevzuatı, sektörün niteliği dikkate alınmaksızın hazırlanmıştır.

Çözüm Önerisi

Hizmet ve danışmanlık tedariki için kamu alımları ile ilgili ihale mevzuatı güncellenmelidir.

İlgili Kurumlar

KİK

Sorun 3

Sektöre uygun kalifiye iş gücünün ve mesleki eğitim müfredatının yetersiz olması

Açıklama

Sektördeki iş gücünün istenen pazar niteliklerinde olmaması sektörün gelişmesini engellemekte, ayrıca eğitim müfredatının güncel ihtiyaçlara uygun olarak belirlenmemiş olması firmalara ekstra ciddi yükler getirmektedir.

Çözüm Önerisi

- Sektörün katılımı ile oluşturulmaya başlanan mesleki tanımlara uygun eğitim müfredatı süreci hızlandırılmalı,
- Firmalara teknik eğitim maliyetleri için ilave dolaylı (vergi indirimi vb.) teşvikler sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, YÖK, İŞKUR

Sorun 4

Vergi mevzuatının getirdiği yük

Açıklama

Ürün ve hizmetlere yönelik yatırım ve işletme maliyetleri, özellikle iletişim altyapısının kullanımına yönelik doğrudan ve dolaylı vergiler nedeniyle istenen pazar büyüklüğüne ulaşılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- KOBİ'ler için yatırım maliyetleri "Faydalı Ömür Kıstası" yerine güncel yatırımı teşvik etmek amacıyla aynı yıl içerisinde giderleştirilebilmeli,
- Eğitim kurumlarının bilgisayar araç, gereç ve hizmet alımlarında uygulanan KDV oranları diğer eğitim araçları ile aynı seviyeye çekilmeli,
- Yüksek hızlı genişbanta uygulanan vergi azaltılmalıdır (1 TL vergilendirme 5 TL ekonomik kayba yol açmaktadır).

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

TÜRKİYE BİLGİSAYAR YAZILIMI MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Kamu yazılım ihaleleri ile ilgili düzenlemelerin, ulusal yazılım ürünlerine olan kamu talebini arttıracak şekilde olmaması ve uluslararası yazılım ürünlerinin ulusal yazılım ürünlerine karşı haksız rekabeti

Açıklama

Yazılım ürünlerimizin uluslararası alanda rekabet edebilir hale gelebilmesi ve ihracatının artırılabilmesi, öncelikle yerli firmaların ülkemizde güçlenmesi ve kurumsallaşmasına bağlıdır. Kamu ihalelerinde yazılım sektörünü geliştirebilecek projeler bulunmakta, ancak bu projeler için yapılan ihaleler yazılım sektörünün özellikleri göz önünde bulundurularak hazırlanmamaktadır.

Yurt dışından gelen yazılımlar “mal” olarak kabul edilirken, ulusal yazılımların “hizmet” olarak değerlendirilmesi nedeniyle yurt dışı firmalar daha işin başında büyük bir avantaja sahip olmaktadır. Bu husus ulusal firmalar aleyhine bir haksız rekabet oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kamu ihalelerinde yabancı yazılım ürünlerinin “mal”, yerli yazılım ürünlerinin “hizmet” olarak kabul edilmesi nedeniyle yerli yazılım sanayi aleyhine ortaya çıkan haksız rekabet acilen önlenmeli,
- Kamu yazılım ürünleriyle ilgili mal ve hizmet alımlarında yazılım projelerinin doğası gereği alımların tek bir yıla bağlılığı ortadan kaldırılmalı ve tüm kamu yazılım projelerinde özel sektör dış kaynak kullanımının tercih edilmesinin teşvik edilerek iç pazar desteği verilmeli,
- Yazılımla ilgili mal ve hizmet ihalelerine ilişkin düzenlemeler özel sektörün katılımıyla acilen yeniden yapılmalı,
- Savunma sanayinde sıkça kullanılmakta olan offset mekanizması, yazılım sektörünü öne çıkaracak şekilde düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

KİK

Sorun 2

Destek ve teşviklerin ulusal yazılım üretiminin gelişmesine uygun olmaması ve risk sermayesi ile fonlarının yazılım sektörünün faydalanabileceği yapıda olmaması

Açıklama

Yazılım sektörüyle ilgili özellikle ihracata yönelik son dönemlerde geliştirilen yeni teşvik ve destekler memnuniyet vericidir. Ancak Devlet destek ve teşvik programlarının, ulusal yazılım pro-

jeleri geliştirilmesini destekleyici ve üretimi arttırıcı nitelikte düzenlenmesine ve girişim sermayesi oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Yazılım projelerinin desteklenmesinde değerlendirme kriterleri, ulusal yazılımların geliştirilmesini destekleyici ve üretimi arttırıcı nitelikte yeniden düzenlenmeli (ve/veya yazılım sektörüne özgü proje destek mevzuatı oluşturulmalı), proje öncesi ön ödeme yapılmalı, destek geri ödeme süreleri kısaltılmalı,
- Özellikle ön ödemeli proje destekleri (TTGV, Kredi Garanti Fonu, Risk Sermayesi) sektöre uygun hale getirilip geliştirilmeli, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında toplanan Evrensel Hizmet ve Ar-Ge fonlarını yazılım sektörünün gelişmesi için kullanılabilecek idari yapılar oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, TÜBİTAK

Sorun 3

Ulusal yazılım ajansı ve yazılım sektörü stratejisi eksikliği

Açıklama

Yazılım sektörü Türkiye'nin sürdürülebilir ve uzun dönemli kalkınması için doğrudan ve dolaylı etkileriyle (diğer sektörlerin işletme verimliliğinden, ürettikleri ürün ve hizmetler ile küresel rekabette başarılı olabilmelerine ve bilgi toplumuna geçişe kadar) ülkemizin tüm alanlarını en yakından ilgilendiren stratejik bir sektör olmasına rağmen, sektörün kamuda tek sahibi ve ulusal bir yazılım stratejisi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Yazılımla ilgili sivil toplum örgütleri temsilcilerinin katılımıyla, ulusal yazılım sektörü strateji ve politikalarını tespit edip uygulanmasını sağlayacak Başbakanlığa veya icracı bir Bakanlığa bağlı bir birim (Ajans, Enstitü, Müsteşarlık) oluşturulmalı,
- Bu birim, makro stratejileri planlamalı, uygulama hedeflerini belirlemeli ve izlemeli, kamu ve özel sektör arasında koordinasyonu sağlamalı, değişim yönetimi ile tespit edilecek stratejileri şartlara göre güncellemeli ve ulusal yazılım politikalarını tespit etmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Vergi düzenlemelerindeki eksiklikler

Açıklama

Sektördeki vergilerin büyümeyi teşvik edecek, derinleşmeyi sağlayacak ve ihracatı güçlendirecek şekilde düzenlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Yazılım ürünleri KDV oranları %8 olarak belirlenip yeniden düzenlenmeli,
- Yazılım ürünleri işletmelerde demirbaş yerine tüketim malzemesi kapsamı altında masraf olarak gösterilebilmeli,
- Yazılım ihracatını teşvik edecek vergi muafiyetleri düzenlenmeli,
- İstihdam ortamının oluşturulması amacıyla orjinal yazılım üreten şirketlere buldukları yerden bağımsız olarak vergi istisnası sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Kamu yazılım ihalelerinde kritik altyapı koşullarının göz önünde bulundurulmaması

Açıklama

Günümüzde gelişmiş ülkelerde savunma sanayinin yanı sıra özellikle enerji ve ulaştırma sektörlerinde bilgisayar, elektronik ve haberleşme tabanlı sistemlerde ileri teknolojilerin kullanımı gittikçe yaygınlaşmaktadır. Değişik ağ yapıları içerisinde sistemlerin birbirleriyle haberleşmesine, sistemlerin uzaktan kontrolüne, gelişmiş analiz ve karar mekanizmalarının kullanımına ilişkin yeni teknolojiler ve kabiliyetler hayata geçirilmektedir.

Teknolojik gelişmelere paralel olarak, anılan sistemlere dışarıdan müdahale edilmesi tehlikesi ortaya çıkmaktadır. Bu sistemler ülkedeki hayatı olumsuz etkileyebilecek fonksiyonlara sahip ise bunların bir savunma sistemi gibi korunması ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, gelişmiş ülkelerde savunmanın yanı sıra enerji ve ulaştırma alanları gibi birçok kritik altyapı unsurları belirlenmiştir. Ülkemizde de enerji, üretim, dağıtım, ulaştırma sistemlerinin ve bunlara ilişkin altyapının kritik altyapılar olarak değerlendirilmesi, bu yazılımların milli ve güvenilir şekilde tedarik edilmesi, yazılım koduna sahip olunması ve bu kodların gizliliği büyük önem arz etmektedir. Şu anda, bu sistemler uzaktan kötü niyetle kontrol edilebilecek, yanlış bilgiler üretebilecek ve hatta tesisin işlevsiz hale gelmesine sebep olacak şekilde çalışmaktadır. Ülkemizde enerji ve ulaştırma alanlarında hiçbir alım, kritik altyapı olarak değerlendirilmemekte, diğer alımlarla aynı kriterlerle tedarik edilmektedir.

Ülkemizin gündeminde de son zamanlarda yaşanmakta olan güvenlik açıkları nedeniyle bilgi güvenliği farkındalığı oluşmuştur. Bu sebeple, “cybersecurity” ve “bilgi güvenliği” hususları son derece önem kazanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Ülkemizde kritik altyapı tanımı yapılmalı ve bunlarla ilgili yazılımların yerli üreticilerden temin edilmesi sağlanmalı,
- Kamu yazılım ihaleleri ile alınacak sistemlerin kritik altyapı olup olmadığı değerlendirilmeli, kritik altyapı ise gizlilik ön plana alınarak, yazılım koduna sahip olma koşulu ile yerli firmalardan ulusal yazılımların tedarik edilmesine yönelik çalışma yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

KİK

TÜRKİYE
CAM VE CAM ÜRÜNLERİ
SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Yüksek girdi maliyetleri, istihdam ile ilgili mevzuat ve kayıt dışılık

Açıklama

Cam sektörü üretim girdilerinin tamamına yakını yurt içinden sağlayan, sermaye ve enerji yoğun ve aynı zamanda yüksek kapasite ile çalışma zorunluluğu olan bir sektördür.

Cam üretim maliyetleri içerisinde enerji, hammadde ve işçilik en önemli girdi kalemleridir.

Yüksek enerji fiyatları ve işçilik maliyetleri nedeniyle üretim maliyetleri açısından daha avantajlı olan gelişen pazarlardaki rakip üreticilere karşı rekabet gücünü yitirmektedir. İstihdam üzerindeki yüksek vergi ve primler, emeği pahalı hale getirmekte, katı iş mevzuatı istihdamı caydırıcı bir ortam oluşturmaktadır.

Kayıt dışı üretim ve istihdam ile standartlara uygun olmayan yerli ve ithal ürünler, pazarda haksız rekabete neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Üretim maliyetlerini en çok artıran faktör olan enerji fiyatları konusunda maliye politikaları yeniden gözden geçirilmeli, enerji fiyatları üzerindeki vergi ve paylar azaltılarak sektörün rekabet gücü artırılmalı,
- İstihdam üzerindeki vergi ve prim yükleri azaltılmalı,
- İstihdama ilişkin mevzuat yeniden ele alınmalı,
- Sendikalar Kanunu ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda yapılacağı ifade edilen değişikliklerde istihdam ile ilgili sorunları ortadan kaldıracak düzenleme yapılmalı,
- Kayıt dışı için etkin denetim, yaptırım ve ceza sistemi ile caydırıcılık sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Ülkemizdeki cam ambalaj atığı toplama ve geri dönüşüm faaliyetlerinin yetersizliği

Açıklama

Ülkemizdeki cam ambalaj atığı toplama ve geri dönüşüm faaliyetlerinin etkin şekilde yürütülmemesi nedeniyle, başta cam ambalaj sektörü olmak üzere, çeşitli üretim faaliyetlerinde hammadde olarak kullanılan ve yüksek miktarda doğal kaynak, enerji ve karbon emisyonu tasarrufu sağlama potansiyeli olan cam kırığı istenen miktarlarda temin edilememektedir. Cam kırığı, birçok ülkede cam ambalaj üreticileri için ana hammadde haline gelmişken, ülkemizde toplanan atık miktarının çok düşük olması halen doğal kaynaklara bağımlı olunmasına neden olmaktadır (Hollanda gibi düşük nüfuslu bir ülkede yaklaşık 25.000 adet cam kumbarası ile %90 seviyesinde cam geri dönüşümü sağlanırken, tüm Türkiye’de toplam 4.000 civarında kumbara yer alması bulunduğumuz durumu göstermektedir). AB mevzuatı ile uyum çerçevesinde benimsenerek yürürlüğe konulmuş olan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği’ndeki cam ambalaj atığı toplama hedefleri, 2020 yılında %60 geri kazanım oranına ulaşacak şekilde sürekli bir gelişme gerektirmektedir.

Çözüm Önerisi

- Cam ambalaj atıklarının evsel atıklara ve diğer ambalaj atıklarına karışması ve bu atıkların vahşi çöp depolama alanlarında son bulması önlenerek düzenli depolanması sağlanmalı,
- İlköğretim öğrencilerine ağırlık verilmek kaydıyla, kaynağında ayrı toplama ve cam geri dönüşümü hakkında toplumsal bilinç oluşturulmalı,
- Bilinçlendirme çalışmaları ile paralel olarak cam ambalaj atığı toplama konteynerlerinin (cam kumbaraları) sayısı artırılmalı, bu konteynerlere halkın erişimi kolaylaştırılmalı,
- İlçe belediyeleri, sözleşmeli ambalaj atığı toplama firmalarına, camı da toplatmalı, toplatamıyorsa bir alt protokol vb. ile cam ambalaj atıkları için ayrı bir toplama firmasıyla anlaşmalı,
- İlgili mevzuatta net olarak belirlenmiş olan ambalaj atığı sistemi elemanları, toplama hedeflerinin yerine getirilmesine yönelik ortak ve/veya münferit projeler geliştirmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 3

Enerji Verimliliği Kanunu ve ilgili yönetmeliğin tam olarak uygulanamaması ve enerji tasarrufu sağlayan inşaat malzemesi kullanımını yaygınlaştırmak için teşvik sisteminin olmayışı

Açıklama

Ülkemizde Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında uygulanan Binalarda Enerji Performansı Yö-

netmeliği, yapı malzemelerinin yalıtım değerleri ve hesap yöntemleri için TS 825 Isı Yalıtım Kuralları Standardını referans olarak almaktadır.

TS 825 standardı, yeni yapılacak olan binalarda pencere camı olarak ısı kontrol kaplamalı camların kullanımı gerektirmektedir. Ayrıca mevcut binalar için 2017 yılına kadar geçiş süresi verilmesine rağmen yeni binalarda etkin yapı denetimi yapılmaması sonucunda ısı kontrol kaplamalı camlar yaygın olarak kullanılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kamu ve özel sektörün yeni bina projelerinde ilgili standart uygulanmalı ve projeler yapı denetim kuruluşları tarafından etkin olarak denetlenmeli,
- Ülkemizdeki enerji verimli inşaat malzemelerinin yaygınlaşması için kanun ve yönetmeliklere ek olarak teşvik sistemi oluşturulmalı,
- Enerji verimli inşaat malzemelerinde %18 olan KDV oranı düşürülmeli,
- Oluşturulacak cazip teşvik sistemleri ile mevcut binalar için geçiş süresi, cari açığın en büyük kalemlerinden biri olan enerji ithalatının azaltılması amacıyla 2017 yılından öne çekilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

Ulaşım altyapı olanaklarının yetersizliğinin cam sanayinin maliyetlerini ve ihracatını olumsuz yönde etkilemesi

Açıklama

Ülkemizde lojistik hizmetleri karayollarında yoğunlaşmıştır. Toplam enerjinin yaklaşık 1/5'inin ulaştırma sektöründe tüketildiği ve bunun %85'ten fazlasının karayolu taşımacılığına ait olduğu tahmin edilmektedir. Mevcut ulaştırma hacmi ve geleceğe yönelik gelişme potansiyeli, akaryakıtın %90'ının yurt dışından sağlanması, gaz emisyonları, çevre ve gürültü kirliliği, altyapı yatırım ve bakım maliyetleri gibi kriterler dikkate alındığında, demiryolu ve denizyolu taşımacılığının karayolu taşımacılığına alternatif olarak tercih edilmesi ve geliştirilmesi gerektirmektedir.

Çözüm Önerisi

- Cam sanayi kütleli üretim yapan ve büyük miktarlarda hammadde ve ürün taşıyan bir sektör olduğundan demiryolu taşımacılığı yeni bağlantı hatlarıyla geliştirilmeli,
- İhracat limanlarında liman altyapı yatırımlarına hız verilmeli ve liman hizmetleri kalitesi yükseltilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, TCDD

Sorun 5

Türkiye'nin İklim Değişikliği 2. Ulusal Bildirimi'nde ülkemiz cam sektörü için 2021 yılına kadar ulaşılması öngörülen %22 oranındaki toplam enerji tasarruf potansiyelinin sektörle istişare edilmeden belirlenmiş olması

Açıklama

Türkiye'nin İklim Değişikliği 2. Ulusal Bildirimi'ne eklenmesi öngörülen senaryolar kapsamında, cam sektörü için 2021 yılına kadar ulaşılması öngörülen toplam enerji tasarrufu potansiyeli %22'dir. Potansiyel belirlemek için yapılan çalışmada kullanılan veri tabanı ülkemiz cam sektörü potansiyelini belirlemek için yetersiz olduğundan bu oran, sektörün fiili verileri ve analizleriyle uyumlu değildir. Bu oranın ileride bağlayıcı nitelik kazanması, esasen enerji tüketim değerlerini ileri teknoloji sahibi rakip ülkeler ve AB ortalamalarının altına çekmiş olan cam sektörü için uluslararası rekabette üstesinden gelinemeyecek sorunlar yaratacaktır. Böyle bağlayıcı bir hedef, olası maliyet arttırıcı ve kısıtlayıcı etkileri ile sektörün rekabet gücünü onarılamaz ölçüde kaybetmesine neden olacaktır.

Çözüm Önerisi

Mevcut durum tespiti yapılırken, veri toplanırken ve tasarruf potansiyeli belirlenirken gerçekçi bir platformda kalınabilmesi için her adımda özel sektör ile koordinasyon içinde olunmalı, potansiyelin değerlendirilmesi ve hedef belirlenmesinde özel sektörün görüşü alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

TÜRKİYE
ÇİMENTO VE ÇİMENTO
ÜRÜNLERİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Sektörde oluşacak yeni kapasitelerin yaratacağı sorunlar

Açıklama

Mevcut klinker kapasitesi ve halen devam etmekte olan yatırımların devreye girmesi ile ülkemizin 2025-2030 yıllarındaki çimento ihtiyacının karşılanması mümkündür. Ayrıca, yakın coğrafyamızda yeni kapasiteler oluşmaktadır. Öte yandan çimentonun ihracat imkanları diğer ürünlere oranla daha kısıtlı olup, ihraç pazarlarındaki gelişmeler de olumsuzdur. Bu çerçevede oluşan kapasite fazlasının sıkıntıya yol açması kaçınılmaz görünmektedir.

Çözüm Önerisi

Sektörün geleceğine ilişkin makro planlar yapılırken yatırım konusu dikkatle değerlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Hammadde ruhsat güvenliğinin önündeki engeller ve enerji fiyatlarına yapılan yüksek zamlar

Açıklama

- Çimento hammaddeleri, hem önceki düzenlemelerde hem de 2010 yılında çıkartılan 5995 sayılı Yeni Maden Kanunu'nda "Kendi tesislerinde üretimde değerlendirdikleri maden miktarı için Devlet hakkının %50'si alınmaz" denilerek teşvik hükümleri kapsamında tutulmuştur. Ancak valilikler halen Devlet hakkında fiyat tespitini her yıl belirlenen agrega fiyatlarına endekslemekte ve teşvik uygulaması dışında tutmaktadır.
- Başbakanlığın 16/6/2012 tarih ve 28325 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/15 sayılı Genelgesi ile maden ruhsat, izin, temdit, iptal vs. işlemleri ve aynı gerekçe ile Orman Genel Müdürlüğünden alınan orman izinleri Başbakanlık tarafından verilmeye başlanmış, ancak bu durum izin süreçlerinde gecikmelere neden olmuştur.
- Elektrik ve yakıttan oluşan enerjinin çimento maliyetindeki payı %70'tir. 1/10/2011 tarihinde %9 olarak lanse edilen elektrik fiyatlarındaki artış, çimento sektöründe fiilen %19 civarında gerçekleşmiş ve bu artış maliyet kalemlerinde enerjinin payını artırmıştır.
- 1/10/2012 tarihinde ise yüksek gerilim olarak adlandırılan 154 kV'lık iletim hattı ile dağıtılan elektrik fiyatları %5 artarken, 34,5 kV'lık iletim hattında bu artış %15 olmuştur. Elektriği en pahalı kullanan ülkelerden biri haline gelen ülkemizde son artışlar sektörün rekabet gücünü hayli olumsuz yönde etkilemiştir.

Çözüm Önerisi

- 2010 yılında yürürlüğe giren 5995 sayılı Maden Kanunu 9. maddesinin 2. fıkrası ile 6/11/2010 tarihinde yürürlüğe giren Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği 87. maddesine göre çimento fabrikalarında kullanılan II., III. ve IV. gruptaki tüvenan cevherler için Devlet hakkı teşvik kapsamında değerlendirilmeli,
- Orman ve mera gibi sahaların Maden Kanunu kapsamında ruhsat sahası olarak kullanılması için alınan izin işlemleri, eskiden olduğu, gibi Orman Genel Müdürlüğüne devredilmeli,
- 34.5 kV sisteme yapılan zam geri çekilerek tarife 154 kV'lık sisteme yaklaştırılmalıdır. Bunun yanı sıra Bakanlığın/EPDK'nın strateji ve tercihini yüksek gerilim (154 kV) iletim sistemi değişikliği yönünde yatırıma dönüştürme düşüncesinde olan kuruluşlar için, sistemler arasındaki farkın geleceğine ilişkin kurum politikalarının sektörle paylaşılması faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, EPDK

Sorun 3

Konvansiyonel ve atık yakıtların tedarikinde yaşanan sorunlar ve kullanılması önündeki engeller

Açıklama

- Atıkların çimento sektöründe ilave yakıt olarak kullanılmasında AB ortalaması %20 olup, ülkemizde bu oran %3 seviyesindedir.
- Çimento sektöründe yakıt değişikliğine gidilmesi durumunda ilgili yönetmeliğe göre, Geçici Faaliyet Belgesi (GFB) ve İzin Lisans Sürecinin yenilenmesinin gerekmesi, yakılması planlanan yakıtın kullanımına başlama sürecinin uzamasına ve yakıt maliyetlerinin artmasına neden olmaktadır.
- Çimento sektöründe %40 atık ısı güç limitinin aşılması durumunda, yakma tesisleri (insineratör) emisyon limit değerlerinin uygulanması gerektiği için önümüzdeki yıllarda atık kullanımının artmamasına neden olacak ve sera gazı emisyonlarında gerekli azalma sağlanamayacaktır.

Çözüm Önerisi

- Endüstriyel ve katı atıkların öncelikle çimento sektöründe alternatif yakıt ve alternatif hammadde olarak kullanılması teşvik edilmeli, sektördeki atık yakıtların kullanılması ve AB ülkeleri seviyesine çıkartılması için gerekli mevzuat güçlendirilmeli, bu kapsamda belediyeler; toplama ve bertaraf yetkilerinde bulunan kalori ve enerji değeri olan evsel ve sanayi atıklarının vahşi veya düzenli depolama sahalarına kabul edilmesini engellemeli, atıkların malzeme veya enerji geri kazanım amacıyla kullanımında çözüm ortağı olmalıdır.

- Çimento sektörünün alternatif yakıt kullanımından kaynaklanan ilave maliyetleri bulunmaktadır. Başlıca yatırım maliyetleri; depolama, laboratuvar, sürekli ölçüm cihazları, atık hazırlama ve besleme sistemleri kurulmasıdır. İşletme maliyetleri ise; lisans alınması, sürekli ölçüm cihazlarının işletilmesi (kalibrasyon, yıllık test vs.), periyodik emisyon ölçümleri, ilave personel giderleri ve alternatif yakıt kullanımından kaynaklanan bakım giderleri olarak sıralanabilir. Bu kapsamda, yatırım teşvikleri (vergi ve/veya KDV indirimi, yatırım indirimi), kredi faiz desteği imkanları, ithalat kolaylıkları (gümrük vergisi muafiyeti gibi) ile ruhsat, izin, lisans, temdit kolaylıkları sağlanmalıdır.
- Çimento sektöründe yakıt değişikliğine gidilmesi durumunda, döner fırın baca gazı emisyonları ve fabrikanın hava kalitesi değerlerinde herhangi bir değişiklik oluşturmadığı, sektörde hazırlatılan emisyon raporlarında ve Avrupa'daki uygulamalarda tespit edilmiştir. Yeni bir yakıt kullanılması talep edildiğinde, GFB ve İzin Lisans Sürecinin yenilenmemesi ve deneme yakmasının yapılmaması önerilmektedir. Örnek olarak, petrokok kullanılan sektörde, yüksek kükürlü petrokok kullanılması talep edildiğinde, GFB ve İzin Lisans Sürecinin yenilenmesi ve deneme yakmasının yapılmasına gerek görülmemektedir.
- Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, çimento sektöründe atıktan sağlanan %40 ısı güç limitine, tehlikesiz atıklar ve biomas içeren atıklar dahil edilmemelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Hazır beton sektöründeki denetimsizlik ve beton yol ve bariyer uygulamalarındaki yetersizlikler

Açıklama

- Deprem yıkımlarının önemli nedenlerinden biri, standart dışı kalitesiz beton kullanılmasıdır. Standart dışı kalitesiz üretim ve denetimsizlik haksız rekabete de yol açmaktadır.
- Birçok gelişmiş ülkede uzun yıllardır yaygın olarak kullanılmasına rağmen, ülkemiz karayollarında beton yol uygulamasına henüz ciddi anlamda geçilememiştir. Ağır trafik ve iklim şartlarında, ülke kaynakları ve yol emniyeti açısından asfalt yola nispetle üstünlükleri bulunan beton yolların yapımına gecikmeksizin başlanmalıdır. Ayrıca, birçok gelişmiş ülkedeki uygulamalara paralel olarak, çelik ve çelik halat yerine beton bariyerlerin kullanılması, hem daha emniyetli hem de ekonomik açıdan avantajlı olacaktır.

Çözüm Önerisi

- Ülkemizde betonda kalitenin sağlanması için 31/7/2010 tarihli Yönetmelik ve 26/6/2009 tarihli G İşareti Yönetmeliği eksiksiz olarak uygulanmalıdır.
- Kalitesiz malzeme ile üretilmiş yapıların sigorta kapsamına alınmasının engellenmesi için yapı sigortası zorunluluğu getirilmeli ve böylece nitelikli müteahhitlik hizmeti teşvik edilmelidir.

- Yapı Denetim Sistemi'ndeki anlayış tamamen değiştirilmeli, denetleyenin denetlenen ile pazarlığa açık mali ilişkisi ortadan kaldırılmalı, yapı denetim firmalarını daha bağımsız hale getirecek bir sistem geliştirilmeli, yapı denetim firmalarının ve yapı denetim laboratuvarlarının denetimleri arttırılmalıdır.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yaptığı Piyasa Gözetim ve Denetimi (PGD) uygulamaları arttırılmalı, piyasaya arz edilen hazır betonların güvenliği sağlanmalıdır. Bakanlığın bu konudaki para cezaları caydırıcı değildir. Para cezaları arttırılmalı, işletmelerin faaliyetini durdurma cezası tekrar gündeme getirilmelidir.
- Ana girdi olarak ithal malı bitüm ile imal edilen asfaltın yüksek maliyetli olması ve iklim koşulları ve aşırı yük sebebiyle çok sık bakıma ihtiyaç duyması dikkate alınarak, beton yollar karayolu yapımında ciddi bir alternatif olarak değerlendirilmeli, trafik kazalarının neden olduğu çok yüksek can ve mal kayıplarını en aza indirmek için kara yollarımızda ve şehir içi yollarda beton bariyer kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü

Sorun 5

İklim değişikliği ile mücadele ve çevresel yükümlülüklerin sağlanması konusunda sektöre uygun geçiş süreleri tanınmaması, gerçekçi olmayan taahhütlerin alınması

Açıklama

- Ülkemiz ekonomik gelişmesine devam etmekte olup, emisyonu da buna paralel olarak artmaktadır. Bu durumda, İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve eki Kyoto Protokolü çerçevesinde, baz yıl alınarak herhangi bir azaltım taahhüdü veya niyet beyanı verilmesi uygulanamaz sonuçlara yol açacaktır.
- Sektörün sera gazı emisyonları ile ilgili olası haksız sınırlamalar, üretimden tasarruf noktasına gelebilecek sorunlar oluşturabilir. Çimento sektörü özelinde, genellikle fabrikalarda en son teknoloji kullanılmakta olup, sektörün emisyon seviyesinin AB ortalamasından düşük olması sebebiyle, sektörün büyük bir indirim potansiyeli bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Ülkemizin, sera gazı emisyonunun herhangi bir baz yıla göre azaltımı fiziksel olarak mümkün olmadığından, azaltım çalışmaları için uygun geçiş süreleri tanınmalı,
- Üretimden tasarruf edilmesine sebep olacağından sektör, sınırlı azaltım potansiyelini aşabilecek, bağlayıcı yükümlülük ve sorumluluk altına sokulmamalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, AB Bakanlığı

TÜRKİYE
DAYANIKLI TÜKETİM
MALLARI MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Küçük ev aletlerinde kayıt dışı kalitesiz üretim ve ithalatın önlenememesi

Açıklama

Kolay nakliye özellikleri ve denetimsizlik sebebiyle piyasada yurt dışından kaçak olarak ülkemize sokulan ürünler bulunmakta; yine denetimsizlik sebebiyle gerekli sağlık, güvenlik ve çevre standartlarına uygun olmayan ürünler yurt içinde üretilerek piyasaya sunulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Ulusal Temiz Üretim Merkezi (UTÜM) kurulmalı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı öncülüğünde sağlık, güvenlik ve çevre standartlarına uygun üretime yönelik gerekli teşvikler yapılmalı,
- Garanti belgesi başvurusu yapan üretici firmalardan ISO 9001 Kalite Güvence Sistemi Sertifikası talep edilmeli,
- Piyasa ve işyeri denetimleri etkinleştirilmeli ve kaçakçılık önlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Serbest Ticaret Anlaşmaları'nın (STA) ele alınması sürecinde önceden sektörle diyalog kurulmaması, Türkiye'nin rekabetçiliğini koruyacak şekilde hareket edilmemesi

Açıklama

STA'lar hem iç pazarı hem de ihracattaki rekabet gücünü etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

STA'ların imzalanması sürecinde sektörle birlikte hareket edilerek diyalog mekanizması güçlendirmeli, özellikle Güney Kore, Hindistan, Tayland vb. ülkelerle yapılacak STA'larda iç ve dış piyasa şartlarına dikkat edilmelidir.

İlgili Kurumlar

AB Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Laboratuvar yetersizliği sebebiyle dayanıklı tüketim mallarındaki piyasa denetimi yetersizliği

Açıklama

Piyasaya sunulan ürünlerde bulunan etiketlerdeki enerji ve performans bilgilerinin doğruluğunun tespiti, haksız rekabetin önlenmesi ve tüketicinin korunması açısından önem arz etmekte, ancak bu konuda herhangi bir denetim yapılamamaktadır. Bunun yanı sıra özellikle bir kısım ithal ürünlerde ilgili mevzuat gereği zorunlu olan Türkçe kullanım kılavuzu ve garanti belgesi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- TSE, split klima test laboratuvarı kurmalı,
- Mevcut beyaz eşya test laboratuvarlarının test kapasiteleri artırılmalı,
- Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı piyasadan test için toplanacak ürünler için bütçe ayırmalı ve bu konuda sektörle birlikte denetim planı çıkarmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TSE

Sorun 4

Yeni Tüketicinin Korunması Kanun Tasarı Taslağı hazırlıklarında sektör dinamiklerinin dikkate alınmamış olması

Açıklama

Yeni hazırlanan Tüketicinin Korunması Kanun Tasarı Taslağı'nda sektör dinamiklerinin dikkate alınmadığı görülmektedir. Sektördeki ticaretin en önemli dinamiklerinden biri senetle yapılan satışlardır. Taslak'ta bu konu dikkate alınmayarak kambiyo senetleri için kısıtlama getirilmektedir.

Çözüm Önerisi

Taslak'ta kambiyo senetleri için kısıtlama getiren düzenleme mutlaka değiştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Atık Elektrikli Elektronik Eşyaların (AEEE) Kontrolü Yönetmeliği taslağına uyumda yaşanacak sorunlar ve ambalaj geri toplama yükümlülüğünde hedeflerin karşılanamaması riski

Açıklama

AB'de uygulamada önemli sorunlar yaşanan ve bu yüzden revize çalışmaları yürütülen AEEE (WEEE) Direktifi, ülkemizde de yeterli hazırlıklar yapılarak uyumlaştırılmalıdır. Ambalaj atıklarında piyasaya ürün süren firmaların çok büyük bir kısmı kayıt dışıdır. Bu durum ambalaj atıkları yönetim sistemlerini işlemez hale getirmekte ve bütün yükü kayıtlı firmalara vermektedir.

AEEE Yönetmeliği'ne göre 2013 yılının ilk 5 ayında, nüfusu 400 bini aşan yaklaşık 40 belediye uygun büyüklükte toplama merkezi oluşturmak zorundadır. Bugün itibarı ile Kocaeli dışında uygun toplama merkezi bulunmamaktadır. Önümüzdeki 5 ay içinde bunların hayata geçirilmesi ve dolayısı ile ilk yıllarda hedeflere ulaşılması mümkün görünmemektedir.

Çözüm Önerisi

Yeterli altyapı kurulana kadar toplama hedefleri bir yıl evvelki toplama miktarına göre revize edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

TÜRKİYE
DEMİR VE DEMİR DIŞI
METALLER MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Sanayide yüksek elektrik enerjisi maliyetlerin ve maliyetler üzerindeki ilave fon ve kesintilerin sektörün rekabet gücünü sınırlandırması

Açıklama

Genel maliyetler içerisinde ikinci sırada yer alan enerji maliyetinin yüksek oluşu ve maliyetler üzerindeki ilave fon ve kesintiler, Rusya, Ukrayna ve Çin Cumhuriyeti gibi ülke üreticileri başta olmak üzere, sektör ihracatının uluslararası piyasadaki rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

- Elektrik enerjisi üzerindeki %2 TRT, %1 BTV (Belediye Tüketim Vergisi) ve %1 ETV (Elektrik Tüketim Vergisi) vergileri gibi her türlü fon ve kesintiler kaldırılmalı, bu kesintiler kaldırılıncaya kadar oransal kesintiler sabit-maktu kesintilere dönüştürülmeli,
- Enerji tüketiminin düşmesi nedeniyle, hafta sonu ve bayram tatillerinde eskiden olduğu gibi gece tarifesi uygulanmalı,
- Yaz aylarında havanın geç kararmasından dolayı puant saati uygulaması, 20:00-22:00 saatleri arasına indirilerek 2 saate düşürülmeli,
- Son 1 yılda %100 civarında artış gösteren “kontrol edilemeyen giderler, fatura, sayaç okuma ve hizmet bedeli, elektrik kalite hizmet bedeli” gibi tasnifler adı altında, kuruluş bazında aylık yüzbinlerce liraya varan tahsilat yapılmasına son verilmeli,
- Bireysel tüketici ile sanayiciye uygulanan elektrik enerjisi fiyat farkı, AB ülkeleri ile aynı seviyeye çıkartılıncaya kadar, sanayinin kullandığı elektrik enerjisi fiyatlarına zam yapılmamalı,
- Elektrik enerjisini kendisi üreten ve kendi içinde kullanan tesislerden alınan sanayi için %1, aydınlatma için %5 oranındaki üretim vergileri kaldırılmalı,
- Entegre tesislerde kok üretiminin yan ürünü olarak çıkan ve tesislerin kendi ihtiyaçlarında kullanılan kok gazından vergi alınması uygulamasına son verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Türkiye-AKÇT Serbest Ticaret Anlaşması'nın sektöre devlet yardımlarını yasaklayan hükümlerinin revize edilmemesi nedeniyle katma değeri yüksek ileri teknoloji gerektiren ürünlerin üretilmemesi ve yerli girdi tedarik imkanlarının arttırılamaması

Açıklama

Hali hazırda AKÇT Anlaşması ek listesinde yer alan GTİP'lere konu ürünlerin üretimini yapacak firmalar için yatırımlarda devlet yardımı verilememektedir. Özellikle katma değeri yüksek olan bu ürün gruplarının ülkemizde üretilmesinin desteklenmesi, cari açığın azaltılmasına sağlayacağı katkının yanı sıra stratejik yönden de önem arz etmektedir. Katma değeri yüksek ve büyük ölçüde ithalat yolu ile tedarik edilen ürün gruplarının tespit ve tanımlarının yapılmasının ardından, bu grup ürünlerin üretilmesine yönelik yatırım yapılmasını ve/veya mevcut tesislerde gerçekleştirilecek iyileştirmelerin desteklenmesini sağlayacak yöntemlerin oluşturulmasına ve gerekli düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Türk çelik sektörü, AKÇT Anlaşması imzalandığı tarihten bu yana ciddi bir değişim ve büyüme gerçekleştirmiş ve sektörün ihtiyaç ve öncelikleri değişmiştir. Bu nedenle, AKÇT Anlaşması günümüz koşullarına göre, ülkemizde üretilmeyen ya da yetersiz miktarda üretilen ürünlerin üretimine yönelik yatırımlara teşvik sağlanmasına imkan verecek şekilde revize edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, AB Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Dahilde İşleme Rejimi (DİR) mevzuatının yurt içinden yarı ürün ve girdi tedarikini olumsuz yönde etkilemesi

Açıklama

DİR mevzuatının, kapasitenin yetersiz olduğu dönemde oluşturulduğu şekliyle sürdürülmesi, özellikle son yıllarda kapasitenin ihtiyacın üzerine çıkmış olduğu yassı ürünlerde, ithal ara mamul kullanımını teşvik ederken, milyarlarca Dolar yatırım ile yurt içinde oluşturulan kapasitelerin atıl durumda kalmasına neden olmaktadır.

Sektörün yassı çelik ürünlerinde artan kapasitesinin ihtiyacın üzerinde bir seviyeye ulaştığı, ithalat baskısının ise halen devam ettiği, buna bağlı olarak kapasite kullanım oranlarının son derece düşük seviyelerde seyrettiği ve kapasitelerin atıl durumda kaldığı hususları da dikkate alınarak, Türkiye'nin yassı çelik üretiminin, tüketimin 1/3'ünü ancak karşıladığı yıllarda, o zamanın şartlarına göre hazırlanmış bulunan DİR uygulamasının, günümüzün değişen koşullarına göre yeniden revize edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Ekonomi Bakanlığı tarafından hazırlanmış bulunan Girdi Tedarik Stratejisi'nin (GİTES) hedeflerine de aykırılık taşıyan mevcut DİR uygulamalarının, yerli ara mamul kullanımını teşvik edecek şekilde revize edilmesi, bir taraftan yurt içinde kapasite kullanım oranlarını yükselterek daha fazla katma değer in yurt içinde yaratılmasına, diğer taraftan da ara malı ithalatının azalması suretiyle cari açığın kapatılmasına katkıda bulunacaktır.

Çözüm Önerisi

DİR uygulamalarının yerli girdi kullanımını teşvik edebilmesini teminen;

- AB ile aramızdaki Serbest Ticaret Anlaşması kapsamına, dar bant yassı çelik ürünlerinin dahil edilerek, mevcut durum itibarıyla gümrük vergisi uygulanmayan veya gümrük vergisi oranları düşük seviyelerde bulunan yassı çelik ürünleri ithalatına %9-15 aralığında gümrük vergisi uygulanmalı,
- İstisnayı önlemek amacıyla, ihraç edilen ürünün ithal edilen girdiler ile üretildiğine dair aynıyat tespiti yapılmalı ve DİR kapsamında ithal edilen ürünlerin iç piyasada satılmasının önüne geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

5491 sayılı Çevre Kanunu'nun 13. maddesinde yer alan, "İthaline izin verilen kontrole tabi yakıt ve atıkların CIF bedelinin yüzde biri ile hurdaların CIF bedelinin binde beşi oranındaki miktarın Çevre Katkı Payı olarak tahsil edilmesi" hükmünün sektör üzerinde, diğer ülkelerdeki rakip üreticilerin üzerinde bulunmayan ilave yük oluşturması

Açıklama

Sadece demir çelik sektöründe uygulanan ve sektör üzerinde ciddi bir yük teşkil eden çevre katkı payı uygulamasının, dünyanın hiçbir ülkesinde örneği ve makul bir gerekçesi bulunmamakta, ayrıca söz konusu uygulama başta AKÇT olmak üzere, Türkiye'nin uluslararası taahhütlerine aykırılık taşımaktadır. Esasen Yüksek Planlama Kurulu (YPK) tarafından da onaylanan Demir Demirdışı Metaller Sanayi Strateji Belgesi'nde de kaldırılması öngörülen çevre katkı payı uygulaması ve Bakanlığın çevreyi koruma amacını aşan bürokratik uygulamaları sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

- Çevre katkı payı uygulamasına tümüyle son verilmesini teminen, ilgili Kanun ve Yönetmelik hükümleri değiştirilmeli,
- Çevreyi koruma amacı ile bağdaşmayan, işin akışını durdurucu ve maliyetleri arttırıcı nitelikteki bürokratik uygulamalara son verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

İç piyasada ve komşu ülkelere yönelik sevkiyatlarda demiryolu ağının yetersiz olmasının sektörün maliyetini arttırması ve rekabet gücü üzerindeki olumsuz etkisi

Açıklama

Tesislerin demiryolu hatları ile entegrasyonunu teminen gerekli kolaylıkların gösterilmesi, yurt içi nakliye giderlerinin azaltılarak yerli çelik ürünlerinin iç piyasaya daha makul nakliye maliyetleri ile ulaşmasına ve yurt içinden tedarik edilen hurda, demir cevheri gibi girdilerin kullanım oranlarının artmasına katkıda bulunacaktır.

Özellikle Irak, Suriye ve İran gibi komşu ülkelere yönelik ihracatta, yurt içinden sınıra yönelik sevkiyatlarda sıkıntı yaşanmakta, karayolu ile yapılan sevkiyatlar, yüksek maliyetler nedeniyle ihracatı olumsuz yönde etkilemektedir.

Komşu ülkelerden en fazla ihracat yapılan Irak, İran ve Suriye'ye demiryolu taşımacılık imkanları sağlanması ve mevcutların geliştirilmesi, sektörün üretim ve ihracat artışını sürdürebilmesi açısından önem taşımaktadır.

Çözüm Önerisi

Sektörün ihracatını ve ihraç maliyetini olumlu yönde etkileyecek olan yurt içinde demiryolu ağı, tesisleri hammadde kaynaklarına ve limanlara bağlayacak şekilde büyütülmeli ve Suriye, Irak, İran gibi komşu ülkelere demiryolu hatları oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, TCDD

TÜRKİYE DENİZCİLİK MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Kıyı yapılarında karşılaşılan sorunlar

Açıklama

Hazinenin özel mülkiyetindeki veya devletin hüküm ve tasarrufundaki alanlar üzerinde kıyı yatırımlarına yönelik olarak liman (iskele, dolgu), barınak, tersane, yat limanı ve boru hattı yapılmak üzere, sektörel olarak bedeli karşılığı kullanma izni verilmekte ve irtifak hakkı tesis edilmektedir.

Kıyı yatırımlarına ilişkin kullanma izni, irtifak hakkı bedeli, kiralanması, yer teslimi, dağıtım ve bağlama yerleri işlemlerinde mekansal ve sektörel olarak bir standart bulunmaması, ayrıca, çeşitli Bakanlıkların da bu işlemlere dahil olması nedeniyle uygulamada sorunlarla karşılaşılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Uygulamadaki sorunların giderilmesini teminen kıyı yapılarının kullanma izni, irtifak hakkı bedeli, kiralanması, yer teslimi, dağıtım ve bağlama yerleri vb. işlemleri tamamen Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına devredilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Gemi inşa sektörünün finansman sorunu

Açıklama

Türk deniz ticaret filosu, 2023 ihracat/ithalat hedefleri için eskidir ve 2023 yılında bu filo kullanılmaz hale gelecektir. 2023 yılında, 500 milyar Dolar ihracat ve yaklaşık 750 milyar Dolar ithalat için her yıl yaklaşık 50 milyar Dolar navlun yabancı bayraklı gemilere ödenecektir. Avrupa'nın en büyük kapasitesine ve en rekabetçi tersanelerine sahip Türkiye gemi inşa sektörü, kriz nedeni ile duran gemi siparişleri nedeniyle küçülme hatta yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. 2008 Krizi sonrası oluşan yeni dengelere ayak uydurma ve kriz döneminde oluşan yaraları sarma dönemi halen devam etmekte olup;

- AB ve Uzak Doğu ülkelerinde ilgili devletler tarafından kendi tersanelerine yönelik verilen destek ve teşvikler,
- Türk tersaneciliğinin kapasite kullanımının %15'in altına düşmesi ve sektörün sağladığı istihdamın son 3 yılda 30 bin kişi kadar azalması,
- Global piyasada, görece yeterli bir gemi inşa talebinden hak ettiği payı alamaması nedeniyle gemi inşa sektörüne "devlet desteği" verilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Türk armatörlerin yurt dışında yerleşik tersanelere vermiş oldukları siparişlerin birçoğu, fiyat dezavantajının kaldırılması durumunda rahatlıkla ülkemiz tersanelerinde inşa edilebilecek sınıftadır. Rekabet koşullarının eşitlenmesi, sadece yurt dışından gelebilecek siparişlerin değil, yurt dışına gidenlerin de bir kısmını önleyebilecektir.

Çözüm Önerisi

- Temel olarak Türk tersanelerinde gemi inşa ettirilmesini özendirmeye yönelik “gemi” yani “ürün odaklı” teşvik kapsamında ihracat prim sistemi getirilmelidir.
- Türk tersanelerine yeni gemi siparişi verecek Türk Armatörleri için Kredi Garanti Fonu (KGF) sistemine yeni alınacak gemi inşa siparişleri dahil edilmelidir.
- AB’de sektöre yönelik verilen ve hâlâ geçerli olan, modernizasyon yatırımları, yenilikçi yatırımlar, çevre, araştırma ve eğitim nitelikli gemi sanayi destek unsurlarının aynısına kendi mevzuatımızda yer verilmelidir.
- Özellikle, çevreye duyarlı emisyon salınımı az olan gemilerin inşası desteklenmelidir.
- 2023 Türkiye ihracat ve ticaret hacmi hedeflerine Türk bayraklı bir deniz ticaret filosu ile hazır olmak amacıyla;

-Şu anda ortalama yaşı 25’in üzerinde olan “Koster Filosu” olarak ifade edilen kuru yük filonun ve beraberinde ihtiyaç duyulacak her türlü LPG ve LNG tankerleri, bitümen ve kimyasal tankerler, off shore supply ve balıkçı gemileri, ferry boat’lar vb. yenilenmesi için kaynak sağlanmalı,

-Gemi işletmeciliğinden gemi inşa, gemi inşa yan sanayisinden gemi tedarikçilerine ilave gelir ve istihdam hareketi sağlanmalıdır.

- Tüm kamu kurumları ve ilgili kuruluşların, yeni gemi inşa siparişlerinde, Türk tersanelerine uygun rekabet avantajı sağlanmalıdır.
- Gemi inşa sanayisinde çalışanlardan muhtasar vergisi ve SGK primi alınmamalıdır.
- Sektörün, önümüzdeki 10 yılda beklenen büyüme hedefleri doğrultusundaki ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde siparişler teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Denizyolu taşımacılığında karşılaşılan sorunlar

Açıklama

Türk dış ticaret yüklerinin taşınmasında Türk bayraklı (T/B) gemilerin 2011 yılı payı sadece %17’dir. Bu durum navlun ve gemi kiralama kaynaklı cari açığa sebep olmaktadır. Türkiye’nin 2023 hedefleri kapsamında toplam dış ticaretinin 1 trilyon Doları aşması beklenmektedir. Mev-

cut yerli taşımacılık payı oransal olarak artırılmaz ise 2023 yılında sadece navlunlardan kaynaklı yıllık cari açık 20 milyar Doları aşacaktır.

Bir zamanlar koster tipi gemilerle Akdeniz’de hakimiyet kurmuş olan Türk Deniz Ticaret Filosu’nda 1500-7500 dwt aralığında 256 adet koster tipi gemi bulunmakta olup, bunların 31 adedi 10-19 yaş aralığında, 183 adedi ise 20 yaşın üzerindedir. Türkiye’nin AB’ye uyum sürecinde bu gemilerin diğer ülke gemileri ile rekabet gücü kalmayacaktır.

Çözüm Önerisi

2023 ihracat hedeflerine ulaşmak için;

- Denizcilik Müsteşarlığı tarafından 2006 yılında hazırlanan Kabotaj Taşımacılığı Saha Etüd Çalışması Projesi yürürlüğe konulmalı, Final Raporu’nda belirtilen yatırımlar gerçekleştirilmelidir. Akdeniz/Karadeniz çanağı ile Atlas Okyanusu’nun Cebelitarık Boğazı’ndan kuzey yönde Almanya’ya kadar (Continent Hattı) ve güney yönde Fas’ı içine alan sahil şeridi bölgelerinde çalışacak 1500-12000 dwt aralığında yeni gemiler inşası için gerekli teşvikler sağlanarak Türk Koster Filosu’nun yenilenmesi ve koster taşımacılığının canlanması sağlanmalıdır.
- Diğer taşıma modlarından alınmayan sadece denizyolu taşımacılığında alınan serbest sağlık resmi ücretleri kaldırılmalıdır.
- Fener ücretlerinde indirim sağlanmalıdır.
- Türk armatörünün 2012 Temmuz itibarıyla yabancı bayrakta yaklaşık 15,7 milyon dwt (1000 GT ve üzeri) gemisi çalışmakta olup, bu rakam T/B’de 9,7 milyon dwt’dur (1000 GT ve üzeri). Yabancı bayrağa geçişi önlemek için T/B gemilerdeki personel ve işletme giderlerini yabancı bayraklı gemilere göre pahalı hale getirerek rekabetçi navlunla piyasada çalışmalarını engelleyen yüksek SGK giderleri azaltılmalıdır.
- Devlet tarafından yaptırılan ithal taşımaları FOB olarak yapılmalı ve T/B’li gemilere öncelik tanınmalıdır.
- Hurda kara araçlarına uygulandığı gibi, hurdaya ayrılacak gemiler için de bir teşvik sistemi getirilmelidir.
- Türk dış ticaret yüklerinin taşınmasında T/B gemilerin payının artırılması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı

Sorun 4

Eximbank’ın taşımacılıkta ve gemi inşaatındaki etkinliğinin yetersiz olması

Açıklama

- Taşımacılıkta

Ülkemizin çeşitli yatırım kredileri kullanımında, Hazine Müsteşarlığı kanalıyla anlaşmaların imzalanması öncesinde bir takım mekanizmaların oluşturulmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Böyle bir mekanizma, TB gemilere yeni iş imkanları sağlayacak ve rekabet gücünü artırarak döviz kazandıracaktır.

- Gemi inşaatında

2008 Global ekonomik krizinden günümüze kadar olan süreçte yatırım iklimi oldukça kötüleşmiştir. Bu süreç zarfında, denizcilik sektöründe gemi yatırımına girmek isteyen armatörlerin, geçmişte kredi sağlamakta oldukları kanallardan kredi sağlama imkanlarını oldukça zorlaştırmıştır. Armatör, yatırımının tamamını ya da büyük bir kısmını öz kaynakla yapmak zorunda kalmakta bu da dış finansmanın kaldırma etkisini azaltarak sermaye yoğun olan 20-25 yıl ömürlü gemi yatırımını yapılabilir olmaktan çıkarmaktadır.

Bu ortamda, benzeri bütün gemi inşa ülkeleri Eximbank'ları tarafından kendi ülkelerinde sipariş verilen gemilerin armatörlerine uygulanmakta olan Gemi İşletme Dönemi Finansmanı (post-delivery finance) sağlanmakta ve bu siparişlerin büyük bir oranda Güney Kore, Çin, Japonya, Almanya, Norveç, İspanya ve Hollanda tersanelerine kaymasına neden olmaktadır. Bu tarz imkanlar armatörün tersane seçiminde %50'den fazla etken olmaktadır. Şöyle ki, bir Türk tersanesi, armatöre finansman paketi sunmadığı takdirde, fiyat düşük ve ayrıca diğer koşullar da uygun olsa dahi, işi bir İspanyol ya da bir Hollanda tersanesine kaptrabilmektedir.

Türk Eximbank'ın, dünyadaki Eximbank'ların uygulamaları çerçevesinde, ülkemiz yan sanayinin kullanılmasını destekleyen finansman imkanlarını sağlaması sektörün gelişimine katkıda bulunacaktır.

Çözüm Önerisi

- Türkiye tarafından herhangi bir müdahalede bulunulmadığı takdirde Amerikan Eximbank kanalıyla finansmanı sağlanan projelerde, Amerika tarafından düzenlenen ve Amerikan bayraklı gemilerin korunmasını sağlayan anlaşma şartı nedeniyle yükün tamamı Amerikan bayraklı gemi kullanan şirketlere verilmektedir. Ancak, Amerikan Eximbank anlaşmasında, kredi kullanıcı ülke özel sektörünün ve kamu sektörünün istekte bulunması halinde yükün %50'si ülke bayraklı gemilere verilebilmektedir. Hazine Müsteşarlığının koordinasyonunda bu istemin gerçekleştirilmesini sağlayacak mekanizma oluşturulmalıdır.
- Buldukları ülkelerin yatırım mallarının ihracatını teşvik amacıyla Amerikan Eximbank gibi diğer ülkelerde de ihracat kredi kuruluşları (Fransa'da Coface, Almanya'da Hermes, İtalyan Sace vs.), taşımacılığı kendi ülke bayraklı gemilerinin tekelinde bulundurucu şartlar belirlemişlerdir. Hazine Müsteşarlığı, kredi kullanan özel sektör ve kamu sektörü ile beraber, bu tür projelerin taşınmasında en az %50'lik bir Türk bayraklı taşıma payı talep etmelidir.
- Dünya Bankası kredilerinde CIF-FOB farkının %10 fazlasında bile kredi kullanan ülke filosunun taşıma yapması imkanı bulunmaktadır. Hazine Müsteşarlığının koordinasyo-

nunda Türk bayraklı gemilerin pay almasını teminen çalışma yapılmalıdır.

- Türk Eximbank'ın kredilendirdiği ihracata ilişkin taşımalarda aynı A.B.D.'nin, Fransa'nın ve diğer ülkelerin yaptığı gibi Türk bayraklı gemi şatı getirilmelidir.
- Türkiye'de gemi siparişi vermeyi düşünen yabancı armatörlere, benzerleri Güney Kore, Çin, Japonya, Almanya, Norveç, İspanya ve Hollanda ülkelerinde uygulanmakta olan 10-15 yıl vadeli Gemi İşletme Dönemi Finansmanı sağlanmalı, buradaki kredilerin teminatlandırılması ve Eximbank tarafındaki risk yükünün azaltılması için Norveç'teki GIEK (GuaranteeInstitute for Eksport Credits) veya İsveç'teki EKN (Exportkreditnamnden) benzeri aracı garantör kuruluşlar kurulmalıdır. Benzer uygulama sadece gemi inşa siparişlerinde değil belirli bir miktarı aşan gemi inşa yan sanayi ve ulusal bazda imalat sanayi ürünleri satışına yönelik olarak da geliştirilmelidir.
- Eximbank'ın gemi inşa sanayine desteği arttırılarak, düşük faizli ve uzun vadeli kredi imkanı sağlanmalıdır.
- Sektöre uygulanan kredi paketi içerikleri ve teminat oranları gözden geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

- Gemi inşa sanayinde alt işverenlik uygulamalarında mevzuattan kaynaklı yaşanan sorunlar
- Yabancı bayraklı gemilere verilen tamir bakım/onarım hizmetlerinde kullanılan malzemelerin ve yenileme/dönüşümü yapılan yabancı bayraklı gemilerin ihracat sayılması
- Kılavuz ve römorkörcülük hizmetleri teşkilatlarına verilecek izinler hakkında yönetmelik taslağına ilişkin sorunlar
- Türk Uluslararası Gemi Siciline (TUGS) kayıtlı gemilerin ihracının (satışının) istisna edilmemesi

Açıklama

Gemi inşa sanayinde alt işverenlik uygulaması:

Askeri tersanelerdeki mevcut işçi sayısının yıllar içerisinde giderek azalması ve ayrılanların yerine yeni işçi alınamaması nedeniyle personel zafiyeti yaşanmakta, bunun yanında bakım-onarımı yapılan deniz aracı sayısının artması sebebiyle boya, raspa, çelik işleme ve kaynak gibi tersanenin asıl faaliyetlerinden sayılabilecek bazı işler, hizmet alımı sureliyle alt işverenlere ihale edilmektedir.

İşçi sayısındaki yetersizlik, Deniz Kuvvetlerinin harekât kabiliyetini muhafaza edecek şekilde planlanan projelerin hayata geçirilmesinde ve mevcut projelerin yürütülmesinde güçlükler sebeptir.

Tersaneler gemi inşa ve bakım onarım faaliyetleri ile ilgili olarak alt işverenlerle yapmış olduğu sözleşmelerin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişlerinin incelemeleri sonucunda, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 ve 3. maddeleri uyarınca "Muvazaa" teşkil ettiği ifade edilmekte ve bu nedenle hukuki ve idari sorunlar yaşanmaktadır.

Yabancı bayraklı gemilere verilen tamir bakım/onarım hizmetlerinde kullanılan malzemelerin ve yenileme/dönüşümü yapılan yabancı bayraklı gemilerin ihracat sayılması:

Yabancı bayraklı gemilere ülkemiz tersanelerinde verilen tamir, bakım/onarım ve yenileme/dönüşüm hizmetlerinde sadece verilen hizmet KDV'den istisna olup, bu hizmetin ifasında kullanılan malzemelerin tesliminin ihracat sayılmaması ve kullanılan malzemelerin yabancı gemiye fatura edilememesi, özellikle bu gemilere verilen tamir bakım/onarım ve yabancı gemilerin yenileme/ dönüşüm işlemlerinde sorunlar yaratmaktadır.

Uluslararası deniz taşımacılığı yapan gemiler, gemi siciline kayıtlı oldukları ve bayrağını taşıdıkları ülkenin bir parçası, yani o ülkenin toprağı sayılmakta ve o ülke devletinin hükümlerine tabi olarak içinde bulunmaktadır. Bu nedenle de uluslararası deniz taşımacılığı yapılan gemilerde, bayrağını çektiği ülkenin kanunları geçerlidir. Nitekim, yabancı bayraklı gemilere, pasaportsuz giriş çıkış yapılamamakta, mal tesliminde de ihracat işlemleri aynen uygulanmakta ve gümrük yetkilileri nezaretinde yapılabilmektedir. Yabancı bayraklı gemilerin Türkiye'deki tersanelerde tamir, bakım, yenileme/dönüşüm hizmeti almasında, bu hizmetlerin yabancı ülke sayılan yabancı bayraklı gemi içinde ve üzerinde verildiği göz önüne alındığında, bu hizmetlerin yabancı ülkede verilmiş sayılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Yabancı bayraklı gemilere tersanelerimizce verilen tamir, bakım/onarım ve yabancı bayraklı gemilerin yenileme/dönüşüm işlemlerinde (örneğin bir kargo gemisinin enerji gemisine veya bir konteyner gemisinin kargo gemisine dönüştürülmesinde) kullanılan zorunlu malzemelerin yurt içi teslimlerinde veya yabancılara yönelik bu hizmetlerin ihracat sayılıp sayılmayacağı hususunda uygulama aksaklıkları ve belirsizlikler oluşturmakta, idare ile mükellef arasında ihtilaflara neden olmaktadır. Malzeme olmadan tamir, bakım/onarım hizmetlerinin yerine getirilmesi mümkün olmayacağından tamir, bakım/onarım ve yenileme/dönüşüm hizmetlerinde kullanılacak malzemenin ihracat sayılmaması mümkün değildir.

Gümrük İdaresi tarafından yayımlanan 2011/7 sayılı Genelge'de Gümrük Beyannamesi açılması şartı ile tamir, bakım/onarım ve tadil için kullanılacak mal ve malzemelerin teslimini ihracat olarak sayılacağını belirtmiştir. Genelge ile bir açıdan soruna çözüm getirilmiştir.

Ancak, yabancı bayraklı gemiler tamir, bakım ve onarım hizmeti almak için tersanelere belirli bir süre için gelmek ve en kısa zamanda tamir, bakım ve onarım işinin bitmesi ve tekrardan seferlerine dönmek istemektedirler. Gümrük Beyannamesinin açılıp, işleme konulması ise yasal prosedür gereği belirli zamanı kapsamaktadır. Gümrük Beyannamesi'nin açılıp işleme konuluncaya kadar geçecek sürede gemi tersanede hiçbir işlem yapılmadan beklemektedir. Bu da tersaneye ve gemi işleticisinin zaman kaybına sebebiyet vermektedir. Çoğu zaman da boşa geçecek bu süre yabancı gemilerin tamir, bakım/onarım ve tadil işlerinin alınamamasına neden olmaktadır. Bu nedenle tersaneler, zaman kaybını ortadan kaldırmak ve tamir, bakım ve onarım işini bir önce bitirmek için Gümrük Beyannamesi açmadan işlemlerini yapmaktadırlar.

Kılavuz ve römorkörcülük hizmetleri teşkilatlarına verilecek izinler hakkında yönetmelik taslağı:

Kılavuzluk ve Römorkörcülük Hizmetleri Teşkilatlarına Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik Taslağı, Temmuz 2011’de ilgili Bakanlık tarafından hazırlanarak paydaşların görüşüne açılmış olmasına karşın yönetmelik henüz yayımlanmamıştır.

Bilindiği üzere, denizlerde seyir, can, mal ve çevre güvenliği açısından önem arz eden kılavuzluk ve römorkaj hizmetleri on yılı aşkın bir süredir Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtay nezdinde pek çok yargısal uyuşmazlığa konu olmuştur. Ancak, yargı kararlarıyla durum çeşitli defalar tespit edilmiş olmasına karşın sorunun bir türlü çözüme kavuşturulamaması, geçtiğimiz günlerde can ve mal güvenliğini tehdit eden gelişmelerin yaşanmasına ve sektörde yaşanan huzursuzluklar hizmetlerin layıkıyla verilmesine engel olmuştur.

Türk Uluslararası Gemi Siciline (TUGS) kayıtlı gemilerin ihracının (satışının) istisna edilmemesi:

4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu’nun 12. maddesinde yer alan; “bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.” hükmü ile TUGS’a kayıtlı gemi ve yatların işletilmesinden ve devrinden elde edilecek kazançlara gelir ve kurumlar vergisi istisnası tanınmıştır.

Söz konusu Kanun metninde bu istisnanın uygulanmasına yönelik, TUGS’a kayıtlı olma dışında her hangi bir şart getirilmemiştir.

Ancak, söz konusu maddenin Kanun gerekçesinde, vergilendirmeye ilişkin bu madde ile özel gemi siciline tescil edilen gemi ve yatların işletilmesinden ve aynı sicile bir başkası adına tescil edilmek üzere devrinden doğan kazançlar gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulmakta, bu kazançların gelir ve kurumlar vergisi tevkifatına da tabi olmayacağı belirtilmekte, “bu sicile kayıt edilecek gemi ve yatların alım-satım, ipotek, tescil ve navlun mukavelelerinin damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta muamelelerine ve fonlara tabi tutulmayacağı öngörülmüştür” ifadesi yer almaktadır.

Görüldüğü gibi, 4490 sayılı Kanun’un 12. madde metni ile aynı maddenin gerekçesi arasında çelişki mevcuttur. 12. Maddede TUGS’a kayıtlı gemilerin devrinden doğan kazançların gelir ve kurumlar vergisinden istisna tutulması için sadece TUGS’a kayıtlı olması yeterken, aynı maddenin gerekçesinde bunun yanında TUGS’a bir başkası adına tescil edilmesi şartı da gerekmektedir.

4490 sayılı Kanun’un 12. madde hükmüne göre, TUGS’a kayıtlı bir geminin yurt dışına satılmasından doğan kazanç gelir ve kurumlar vergisinden istisna olurken, aynı maddenin gerekçesi esas alınması durumunda bu kazanç gelir ve kurumlar vergisine tabi olacaktır.

4490 sayılı Kanununun 12. maddesi hükmü ile gerekçesi arasındaki bu çelişki, uygulamada sorunlar yaratmakta ve kişilerin mağduriyetine sebebiyet vermektedir.

Çözüm Önerisi

- 4857 sayılı İş Kanunu 2. maddesi 6. ve 7. fıkraları ve 3. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmelidir.

2. Madde 6. fıkra: Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği veya teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanun'dan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

2. Madde 7. fıkra: Asıl işverenin işçilerinin alt işveren tarafından işe alınarak çalıştırılmaya devam ettirilmesi suretiyle hakları kısıtlanamaz veya daha önce o işyerinde çalıştırılan kimse ile alt işveren ilişkisi kurulamaz. Aksi halde ve genel olarak asıl işveren alt işveren ilişkisinin muvazaalı işleme dayandığı kabul edilerek alt işverenin işçileri başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçisi sayılarak işlem görürler. İşletmenin ve işin gereği veya teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler dışında asıl iş bölünerek alt işverenlere verilemez.

3. Madde (Değişik fıkra: 15.5.2008- 5763 S.K./m.1): Bu Kanun'un 2. maddesinin altıncı fıkrasına göre iş alan alt işveren; kendi işyerinin tescili için asıl işverenden aldığı yazılı alt işverenlik sözleşmesi ve gerekli belgelerle birlikte, birinci fıkra hükmüne göre bildirim yapmakla yükümlüdür. Bölge Müdürlüğünce tescili yapılan bu işyerine ait belgeler gerektiğinde iş müfettişlerince incelenir. İnceleme sonucunda muvazaalı işlemin tespiti halinde, bu tespiti ilişkin gerekçeli müfettiş raporu işverenlere tebliğ edilir. Bu rapora karşı tebliğ tarihinden itibaren on işgünü içinde işverenlerce yetkili iş mahkemesine itiraz edilebilir. Rapora on iş günü içinde itiraz edilmemiş veya mahkeme muvazaalı işlemin tespitini onamasına ilişkin karar kesinleşmiş ise tescil işlemi iptal edilir ve alt işverenin işçileri başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçileri sayılır.

- Tamir, bakım ve onarım için tersaneye gelen yabancı bayraklı gemilere bir önce bu hizmetin verilebilmesi için Gümrük Beyannamesi açılmadan işlemin KDV'den istisna olarak uygulanması sağlanmalı bu amaçla, bavul ticaretinde olduğu gibi, yabancı gemilerin tamir, bakım/onarımında ve tadillerinde kullanılacak mal ve malzemelere ait faturaların Gümrük Muayene Memurlarınca kontrol edilip, mal ve malzemelerin gemiye teslim edildiğinin, fatura arkasının imzalanıp, mühürlenerek onaylanması sağlanmalıdır.
- Kılavuz ve Römorkörcülük Hizmetleri Teşkilatlarına Verilecek İzinler Hakkında Yönetmeliği bir an önce yürürlüğe konulmalıdır.
- 4490 sayılı Kanun'un 12. maddesine ait gerekçesinde yer alan "aynı sicile bir başkası adına tescil edilmek üzere" ibaresi gerekçe metninden çıkartılmalı veya 4490 sayılı Kanununun 12. madde metni "Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların işletilmesinden ve bu sicile kayıt olma şartı aranmaksızın devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır." şeklinde düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı

TÜRKİYE
DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ
SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Rusya'ya ihracatta yaşanan sorunlar

Açıklama

Kargo yoluyla özel faturalı ihracatta, mal bedeli üzerine parça başına zig deri için 25 Dolar ve kürk ürün için 40 Dolar civarında bir tutar, taşıma ve Rusya'daki alıcıya teslim bedeli olarak eklenirken, Gümrük Çıkış Belgesi veya Basitleştirilmiş Gümrük Hattı yoluyla yapılan resmi Rusya ithalatında, parça başı maliyete ürünlerin satış bedelinden bağımsız olarak asgari/maktu gümrük vergisi uygulanması nedeniyle, taşıma, KDV ve gümrük vergisi tutarını içeren mal bedeline zig deri için 60-90 Dolar ve kürk ürün için 100-150 Dolar arasında tutar eklenmektedir. Böylece, ürüne ilave taşıma ile vergi vb. giderler, özel faturalı ihracata göre ortalama 3 katın üzerinde artmış olmaktadır. Bu tip keskin artışların ürünün fiyatı üzerinden karşı tarafa yansıtılması genellikle mümkün olmamaktadır.

Rusya tarafının uyguladığı asgari maktu vergi, sadece maliyet artışı yoluyla rekabette zafiyet yaratmakla kalmamakta, Türkiye'nin güçlü olduğu tüylü kuzu derisinden (kürk-süet) konfeksiyon grubu, Çin'in güçlü olduğu CİTES'e tabi çiftlik hayvanı deri grubu ürünler ile tüysüz kuzu derisi ürün grubu (zig deri) karşısında, ülkemizi vergi sonrası fiyatlarda dezavantajlı konuma düşürerek, Türkiye'nin pazar kaybına uğramasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hükümetimiz Rusya nezdinde girişimde bulunarak, asgari maktu vergi uygulamasına son verilmesini ve her durumda asgari maktu verginin ürün gruplarının vergi öncesi piyasa değerleri arasındaki parite gözetilerek tespit edilmesini talep etmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Çevre ve insan sağlığına uygun yöntemlerle üretimin desteklenmemesi

Açıklama

Çevre ve insan sağlığına uygun standartlarda üretim yapmak, firmalara ilave bir maliyet getirmektedir. Öte yandan, sektörün uluslararası alanda rekabet edebilirliğinin en önemli kriterlerinden biri bu standartlara uygun üretim yapılmasıdır.

Çözüm Önerisi

Uluslararası alanda rekabet edebilmesi için Türk deri sektörünün çevre maliyetleri azaltılmalı, bu kapsamda, çevreye verilen zararın en aza indirilmesi amacıyla, deri firmalarının atık su arı-

tım ve geri kazanım sistemlerinin getirdiği mali yük Çevre Maliyetlerinin Desteklemesi Hakkında Tebliğ (97/5) kapsamında ele alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

İstihdam ile ilgili mevzuatın sektör ihtiyaçlarını karşılamaması ve istihdam üzerindeki mali yükler

Açıklama

OECD'nin 2008 yılı verilerine göre, Türkiye, OECD ülkelerinden ve hızla gelişen ülkelerden oluşan 39 ülke içinde İstihdamın Katılığı Endeksi'nde 3,46 puan ile en üst sırada bulunmaktadır. İş Kanunu'ndaki esnek çalışma modellerine ilişkin düzenlemeler son derece katı ve yetersizdir, ayrıca uygulamada çeşitli sorunlara sebep olmaktadır.

Ayrıca istihdama ilişkin mali yükler kapsamında yine OECD ülke ortalamalarının üzerinde mali yüke sahip olan Türk sanayicisinin bu dezavantajlı konumunun iyileştirilmesine yönelik düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç vardır. İstihdam üzerindeki söz konusu yüklerin en azından OECD ortalamasına çekilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- Çalışma mevzuatında esneklik sağlanması için belirli süreli iş sözleşmesi yapmayı kısıtlayan şartlar yumuşatılmalı,
- Telif çalışması uygulanabilir hale getirilmeli,
- Alt işverenlik düzenlemelerindeki aşırı engeller ve yıllık ücretli izin uygulamasındaki sınırlamalar kaldırılmalı,
- Ücretsiz izin kullandırılması kolaylaştırılmalı,
- Kısa çalışma uygulamasının yapılabileceği haller genişletilmeli, denkleştirme süresi uzatılmalı ve özel istihdam büroları aracılığıyla geçici istihdam sistemi uygulamaya konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Ham deri kaynaklarının yeterli olmaması, ham deri alımında fatura temin edilmesinde güçlükler yaşanması ve ithal ham deri fiyatlarının düşük gösterilmesi

Açıklama

Ülkemizde, hayvan varlığı ve ham deri üretiminin yetersiz olmasının yanı sıra, üretilen deriler kesim, yüzme ve istifleme aşamalarında büyük zarar görmektedir.

Ham derinin mezbaha ve kombinalarda yeteri kadar denetlenmemesi nedeniyle, deri işletmeleri (tabakhane) ham deri alımlarındaki fatura temininde güçlükler yaşamaktadır. Ham deri et sektörünün bir yan ürünü konumundadır. Nihai tüketicilerin fiş ve/veya fatura talebi olmaması nedeniyle, kayıt dışında kalan kasaplar mezbaha ve kombinalardan temin ettikleri et için fatura düzenlenmemektedir. Bu sebeple deri sektörünün ham deri için fatura düzenlenmesi talebi karşılık bulamamaktadır.

Tevkifat uygulamasının sektör üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır. Özellikle müstahsil makbuzu ile gerçekleştirilen işlemlerde denetim sürecinin uzun sürmesi ve iadelerdeki gecikmeler sektörü olumsuz yönde etkilemektedir.

Gümrüklere gelen ithal ham derilerin bazen 0,30-0,40 Dolar/Kg fiyat aralığında fatura edilmesi gerçeği yansıtmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Türkiye'nin hayvan varlığının miktar ve kalite olarak yeterli hale getirilebilmesi için hayvancılık sektörü desteklenmelidir.
- Kulak numaralarının titizlikle takip edilmesi halinde, etlerin ve derilerin tamamı kayıt altına alınacaktır. Fatura temin edememe sorununun çözümü için mezbaha ve kombinalarda ham deri tedarik ve çıkış süreci sıkı denetim altında tutulmalıdır.
- Büyükbaş deri adet ile değil, kilo ile takip edilmelidir. Hayvanın vereceği et miktarı ile derinin ağırlığı birbiri ile doğru orantılıdır. Besisini tamamlamış bir hayvanın derisinin ağırlığı yaklaşık 30 kg civarındadır.
- Sektör olarak tevkifat uygulamasının karşında durmamakla birlikte, bu alandaki kayıpların azaltılması için daha hızlı işleyen bir denetim mekanizması kurulması talep edilmektedir.
- Konuyla ilgili ihtisaslaşmış sivil toplum örgütleri koordinasyonunda ham deri fiyat tespit komisyonu veya benzer bir örgütlenme ivedi bir şekilde oluşturulmalı ve/veya düşük beyan edilen malların çıktığı ülkeden çıkış beyannamesinin orijinali istenmelidir.
- Derilerin Elde Edilmesi, Taşınması, Toplanması, Korunması, Ambalajlanması ve Depolanması Hakkında Yönetmelik'te belirtilen standartlar paralelinde kesim-yüzüm işlemleri uygulanarak, yurt içinden elde edilen derilerin kalitesi artırılmalıdır.
- 5596 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile yapılacak ikincil düzenlemelerde sektörel hassasiyetler dikkate alınmalı ve Yönetmeliğe aykırı fiil iş-

leyenlere caydırıcı müeyyideler uygulanmalıdır. Bu konuda Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yürütülen çalışmalar, sektör ve ülkemiz menfaatlerine uygun bir şekilde neticelendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Sektörün rekabet gücünün artırılması için önlemlerin zamanında alınmaması

Açıklama

Bir yıldan bu yana süregelen ekonomik krizin neticesinde ortaya çıkan durgunluğu aşmak için ülkeler, sanayilerine ve bilhassa ihracata yönelik her türlü yardım alternatiflerini gündeme getirmektedir. Firmalar tüketimi arttırmak ve talebi canlandırmak için, doğal olarak, fiyat indirimleri, reklam ve promosyon gibi araçları kullanmaktadırlar. Bu ortamda ülkemiz sanayicisi, ürettiğini satabilecek altyapı, kalite, olumlu ilişkiler, pazara yakınlık, know-how, kamu bankaları ve Eximbank'ın sunduğu finansman kolaylıklarına sahip olmasına rağmen, sektörde ihracatın artırılamamasının tek nedeni rekabet gücünün yeterli olmamasıdır.

Çözüm Önerisi

- Daha önce değerli olan Türk Lirasındaki değer kaybı sektörel olarak olumlu karşılanmakla birlikte bundan sonraki süreçte bu gelişmenin stabil kalması sağlanmalı ve aşırı dalgalanmalara müsaade edilmemelidir.
- Üretime yönelik teşvik sistemleri geliştirilirken Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Kalkınma Bakanlığı koordinasyon içinde olmalı, her Bakanlığın kendine bağlı kurumları ile birlikte ayrı ayrı destek mekanizmaları oluşturması yerine, tek bir mekanizma oluşturulmalı ve üretime yönelik tek bir teşvik sistemi yerine sektörlerin kendi dinamiklerinin göz önünde bulundurulduğu sektörel teşvikler düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

TÜRKİYE DOĞAL GAZ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Doğal Gaz piyasasında 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun en önemli amaçlarından biri olan liberalizasyonun sağlanamaması ve Kanun ile amaçlanan rekabet ortamının oluşturulamaması

Açıklama

BOTAŞ piyasadaki fiyat belirleyici konumunu koruyarak, ithal edilen ve fiyatı uluslararası piyasalardaki dinamik endekslere bağlı olan doğal gazın maliyetini dikkate almayan fiyatlama politikası ile çapraz sübvansiyon uygulaması yapmakta ve özel sektörün piyasadaki rekabetini imkansız hale getirmektedir. Bu nedenle özel sektörün ithalat ve toptan satış faaliyetleri gelişmemiş ve dağıtım şirketleri dahil serbest tüketicilerin doğal gaz tedarikinde Kanun ile amaçlanan rekabet ortamı yeterince oluşmamıştır.

Çözüm Önerisi

- Dünya genelinde yapılan doğal gaz ticaretinde fiyatlar, petrol, petrol ürünleri veya anlık, günlük ve vadeli işlemleri gösteren endeksler üzerinden belirlenmektedir. Yurt dışından ithal edilen doğal gazın yurt içinde rekabet edebilmesi için maliyet bazlı fiyatlandırılarak piyasaya sunulmalı,
- Sektörün iç dinamikleri dikkate alınarak hakim durumdaki piyasa oyuncusunun doğal gazın fiyatlama sürecinde maliyeti yansıtmamasına yönelik düzenleme yapılmalı,
- Piyasada sağlıklı bir rekabetin oluşumu için, BOTAŞ'ın piyasada kâr eden bir şirket olarak faaliyetine devam edebilmesini teminen BOTAŞ borsaya kayıtlı olarak işlem gören bir yapıya kavuşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, Rekabet Kurumu, BOTAŞ

Sorun 2

BOTAŞ'ın piyasa payının rekabetin oluşmasına yeterli olacak düzeyde azaltılamaması

Açıklama

Rusya (batı hattı) kontratındaki son gelişmeyle birlikte toplam 10 milyar m³ (bcm) kontrat özel sektör tarafından devralınmakla birlikte, BOTAŞ'ın pazar payı yaklaşık %80 oranla halâ yüksektir. 2013 yılında pazar payı %20 civarında olacak özel sektörün önündeki ithalat engellerinin kaldırılmasıyla oluşacak rekabet, tüketici lehine gelişecek ve ülke enerji faturasının azaltılmasına katkı sağlayacaktır.

Çözüm Önerisi

BOTAŞ'ın piyasa payı azaltılana kadar miktar ya da gerekirse kontrat devri sürdürülmeli ve süresi biten kontratlar özel sektör tarafından yenilenmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, BOTAŞ

Sorun 3

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu uyarınca BOTAŞ'ın iletim ve ticaret faaliyetlerinin farklı tüzel kişiliklere ayrıştırılması gerektiği halde, bu faaliyetlerin halen aynı tüzel kişilik tarafından sürdürülmesi

Açıklama

Diğer enerji piyasalarında sağlanan rekabet ortamının doğal gaz piyasasında da geliştirilebilmesi için, elektrik piyasasında olduğu gibi, iletim ve ticaret faaliyetleri ayrı tüzel kişiler tarafından yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Piyasanın sağlıklı bir yapıya kavuşabilmesi için AB direktifleri 3. paketinde ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun geçici 2. maddesinde belirtildiği üzere BOTAŞ'ın iletim faaliyetleri ticaret faaliyetlerinden ayrıştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, BOTAŞ

Sorun 4

Büyük sermaye yatırımı gerektiren tesislerin yapılabilmesini sağlayacak yatırım ikliminin bulunmaması

Açıklama

Doğal gaz piyasasında yer altı depolama, LNG terminalleri, iletim şebekeleri gibi büyük sermaye yatırımı gerektiren tesislerin yatırımında, kapasitenin tümünün zorunlu olarak üçüncü tarafların erişimine açılması nedeniyle, yatırımcının kendi tesisinden serbestçe istifade etmesi engellenmekte, yatırımın öngörülen süreçte geri alınması imkansızlaşmakta, ülkemizin ihtiyaç duyduğu bu tür büyük yatırımlar hayata geçirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Doğal gaz piyasasında yatırımcıların teşvik edilmesi amacıyla, yer altı depolama, LNG terminalleri, iletim şebekeleri gibi büyük sermaye yatırımı gerektiren tesislerde, üçüncü tarafların erişimine engel olmamak şartıyla, finansman, teknik ve ticari ihtiyaçlar için her tesise münhasıran

gereken kapasitenin yatırımcıya tahsis edilmesine ilişkin düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, EPDK

Sorun 5

Türkiye Doğal Gaz Borsası'nın oluşturulması için gerekli düzenlemelerin henüz yapılmamış olması

Açıklama

Doğal gaz piyasası, elektrik piyasası ile paralel işlemesi gereken bir piyasadır. Doğal gaz piyasasında, elektrik piyasasında olduğu gibi, emtia fiyatının arz ve talebe göre piyasada serbestçe belirlenerek alınıp satılabileceği bir borsasının oluşturulması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Elektrik piyasasında başlatılan vadeli işlemler borsasında olduğu gibi doğal gaz piyasasında da anlık, günlük ve vadeli işlemlerin yapılabileceği Türkiye Doğal Gaz Borsası'nın oluşturabilmesi için Kanun'da gerekli düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

TÜRKİYE DÖKÜM SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

31/12/2014 tarihinden sonra Şile bölgesinde madencilik faaliyetlerinin yasaklanacak olması

Açıklama

Şile bölgesinden çıkartılan silis kumu döküm sanayi başta olmak üzere birçok sanayi alanının vazgeçilemez hammaddesidir. Özellikle yüksek sinter sıcaklığa dayanma kabiliyeti açısından (1.700 C0) döküm kumu olmadan döküm yapılamamaktadır. Döküm olmadan da ana sanayinin en önemli döküm girdileri üretilemeyecektir. Bu ürünün ithal edilerek üretim yapılabilmesi de mümkün değildir. Silis kumunun yerli temin fiyatı 43 Dolar/ton iken hesaplanan ithalat fiyatı 275 Dolar/ton`dur.

Çözüm Önerisi

- İktisadi faaliyet olarak madencilik şeklinde tanımlanan silis kumu işletmelerinin stratejik önemi dolayısı ile ayrı bir kategoride değerlendirilerek, Şile bölgesinde faaliyetlerinin devamı sağlanmalı,
- Bu işletmelerin gerekli çerçevede çevre uygulamaları takip edilmeli ve sanayimizin bu önemli hammaddeyi üretmeye devam etmeleri sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Atık geri kazanım ve depolama sorunları

Açıklama

Dışarıdan alınan sanayi hurdası ve kendi proseslerinden çıkan metal hurdalarını ergiterek üretim yapan döküm sanayicilerine Geri Kazanım Tesisi Çevre Lisansı alınması zorunluluğu getirilmiştir. Döküm üretimi sonucu çıkan ve en yüksek hacme sahip olan atık kum ve tozların depolanacağı alanlarda sorun yaşanmakta, bunların farklı sektörlerde kullanılması sağlanamamaktadır.

17/6/2011 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği, Tehlikesiz ve İnert Atıkların Geri Kazanımı Tebliği’ni yürürlükten kaldırmış, uygulama tarihi olarak 1/1/2015 tarihi belirlenmiştir. Bu Tebliğ ile metal hurda ve talaşların lisanslı firmalara verilmesi ve ergitme için hammaddelerin lisanslı firmalardan alınması zorunluluğu getirilmiştir. Bu yeni Tebliğ dökümhaneleri olumsuz yönde etkilemiştir. Söz konusu Tebliğ’de kendi atığını işleyen tesislerin lisans alması şartının net olmaması sebebiyle, tehlikesiz atıkların Bakanlığın çevre lisansı verdiği tesisler dışında geri kazanımı yasaktır. Tebliğin 5. maddesi 3. bendindeki ifadeden yola çıkılarak döküm sanayinin kendi atıklarını (metal hurda, metal talaşları vb.) ergitmeye devam edebilmesi için geri kazanım tesisi çevre lisansı alması zorunluluğunu getirildiği anlaşılmaktadır.

Atıktan ürün elde edilmesi ile depolanacak veya bertaraf edilecek atık miktarı azaltılacaktır. Atık bertaraf firması sayısı yetersizdir.

Dünyada, benzer özelliklerdeki dökümhane kumları, tehlikesiz atık olarak çimento yapımında ve beton katkısı olarak arazi dolgusu, yol dolgusu, tarım toprağı gibi birçok uygulamada kullanılmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliğı kendi atıklarını geri kazanan tesisleri lisans uygulamasından muaf tutmalı,
- Dökümhane kumlarının dolgu malzemesi olarak karayollarında, yapı malzemesi olarak inşaat sektöründe ve çimento fabrikalarında hammadde olarak kullanımına yönelik yönetmelikler çıkartılmalı,
- Atık bertaraf firmalarının faaliyetleri kontrollü olarak desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Sanayide çalışacak nitelikli işgücü bulunmaması

Açıklama

Modern yatırımlar ile gelişerek büyüyen tüm sanayi alanlarında olduğu gibi, döküm sanayinde de nitelikli ve niteliksiz işgücü temininde önemli sorunlar yaşanmaktadır. Düz işçiden ustalık seviyesine kadar hiçbir alanda çalışacak eleman bulunamamaktadır. Yönetici seviyesinde mühendislik ve mesleki teknik okullarından yetişmiş elemanlar sanayi kuruluşlarında çalışmak istememektedir. Döküm sanayi bu açıdan tehdit altındadır.

Çözüm Önerisi

- Katma değer ve istihdam yaratan ekonomik faaliyetlerde istihdamı teşvik edici önlemler alınmalı,
- Meslek okullarında sanayi alanları için motivasyonu ve donanımı yüksek orta kademe teknik eleman yetiştirilmeli,
- Üreten sektörlerde çalışanların ücretlerinden kesilen vergiyi düşürmek sureti ile ücretlerde iyileşme sağlanarak sanayinin gelişmesi teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

YÖK, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

İthalattan kaynaklanan sorunlar

Açıklama

Dampingle ve standart altı ithalat tüm sanayi alanlarında olduğu gibi döküm sanayini de tehdit etmektedir. Çin, Hindistan ve Rusya'dan ithal edilen ucuz ve kalitesiz demir çelik ve metal ürünleri nedeniyle yerli üreticiler haksız rekabet ile karşı karşıya kalmaktadır.

Hammadde tedarikçisi ülkeler hammadde ihracatlarına ihraç vergisi koymakta, mamul madde ihracatlarını ise özel kur uygulaması ile sübvansede etmektedir. Bu ülkelerde sanayici için çift yönlü teşvik mevcuttur.

Çin menşeli hafif alaşımlı alüminyum döküm jantlarının haksız rekabete sebep olacak şekilde kontrolsüz ve kalitesiz şekilde ülkeye girişi yapılmaktadır.

Çözüm Önerisi

- AB'de uygulanmakta olan %22,3 oranındaki anti-damping vergisi Türkiye için de geçerli olmalı, jantlar ülkeye girişi sırasında akredite laboratuvarlarda teste tabi tutulmalı,
- İhraç vergisi uygulanan hammaddelerin kullanıldığı tüm mamul maddeler için bu ülkelerden yapılan mamul ithalatlarına caydırıcı oranda vergi konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

TÜRKİYE EĞİTİM MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eğitim yayıncılığı yapılması, yardımcı ders kitabı ve ders araç gereçlerinin kullanılması ile dijital içeriklerin telif haklarında yaşanan sorunlar

Açıklama

- AB ülkelerinde devlet yayıncılık yapmamakta, ders kitapları ve yardımcı kaynaklar özel sektör tarafından üretilmektedir.
- Ülkemizde özel sektörün ürettiği ders kitapları daha kaliteli ve daha ucuzdur.
- Devlet Kitapları Döner Sermayesi tarafından, telif ve diğer aşamaların maliyete yansıtılmaması haksız rekabete yol açmaktadır.
- FATİH Projesinde tabletlerde kullanılacak z-kitapların dijital telif hakkı ödemeleriyle ilgili sistem geliştirilememiştir.

Çözüm Önerisi

- Devlet Kitapları Döner Sermayesinin yayın üretim faaliyeti, özel sektörün giremediği alanlarla sınırlı tutulacak şekilde düzenlemeli, hatta yayıncıların girmediği alanlarda teşviklerle üretim faaliyeti tamamen özel sektöre devredilmeli,
- Yardımcı ders kitabı ve ders araç gereçlerinin kullanımını engelleyen ve tüm eğitim alanında üretilenlere Talim ve Terbiye Kurulu onayı şartı getiren mevzuat en kısa sürede değiştirilmeli,
- Ücretsiz dağıtılan ders kitaplarının z-kitapları için yayıncılara ödenecek dijital telif hakları ile ilgili düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, TÜBİTAK

Sorun 2

- Bölgeler arası eğitim kalitesi farklılığını asgariye indiren, eğitimde fırsat eşitliğine katkıda bulunan ve öğrencileri bir üst öğrenime hazır hale getiren özel dershanelerin kapatılmasıyla ilgili endişeler
- Dershanelere olan ihtiyacı ortadan kaldırmak amacıyla eğitim sistemini olumsuz yönde etkileyebilecek şekilde sınav sistemlerinde yeni düzenlemeler planlanması

Açıklama

Bireysel özgürlükler kapsamında herkesin ek eğitim ihtiyacını serbestçe karşılayacağı bir ortamın hazırlanması gerekirken, başarılı çalışmalarıyla olumlu imaj oluşturan, eğitime erişim aç-

sından dezavantajlı yörelere ve öğrencilere fırsat eşitliği sağlayan özel dersaneleri engelleyici düzenlemelerin yapılması öngörülmektedir.

Büyük çaplı değişiklikler eğitimde sürekliliğe zarar vermekte, toplumda birçok bireyin zarar görmesine ve güven kaybına yol açmakta, gelişmeleri izlemeyi güçleştirmekte ve adaptasyonu zorlaştırmaktadır. Böyle bir sürece kolay adapte olabilecek özel sektör bile uyumda zorlanmakta iken resmi kurumlarda uyum sürecinde yaşananları takip imkansız hale gelmektedir.

Çözüm Önerisi

- Özel, resmi, örgün, yaygın ayrımı yapmadan dersanelerin verdiği hizmet dâhil her türlü eğitim faaliyeti ülke geleceğine yatırım olarak görülmeli,
- Sınav sistemlerinde yapılacak düzenlemelerin sonuçlarını önceden kestirmek zor olduğundan ani ve kapsamlı değişiklikler yerine, çözüme dönük küçük çapta, pilot uygulamalı düzenlemeler yapılmalı,
- Orta ve alt gelir grubunun üst gelir grubuna geçiş yollarının kapanmaması için ortaöğretime girişte fen ve sosyal bilimler ile başarısını kanıtlamış sınırlı sayıda Anadolu liselelerine sınavla öğrenci alımına devam edilmeli,
- Üniversitelere girişte geçmişte yaşanan sıkıntıların yeniden ortaya çıkmaması ve bölgeler arası ayrışmanın önlenmesi için merkezi yerleştirmeden vazgeçilmemelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK

Sorun 3

Özel mesleki eğitim alanında Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamı dışında yapılan ücretli eğitim faaliyetlerinin oluşturduğu haksız rekabet ve sebep olduğu sorunlar

Açıklama

Belediyeler, halk eğitim merkezleri, vakıflar, dernekler, KOSGEB ve İŞKUR gibi kurum ve kuruluşlar açtıkları kurslarla özel sektörün faaliyet gösterdiği alanlarda kurs hizmeti vermektedir. Bu durum düşük vergi ve istihdam yükümlülüklerinden dolayı özel ve kamu kurumları arasında haksız rekabet oluşturmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimin (MTE) merkezî ve yerel karar alma süreçlerinde, UMEM projesi kapsamındaki kurslar hariç, özel sektör yeterince temsil edilmemektedir.

Çözüm Önerisi

- Kamu kaynakları ve/veya avantajları kullanılarak özel sektörün faaliyet gösterdiği alanlarda eğitim verenlerin haksız rekabet ortamı oluşturmadan eşit çalışma şartlarında eğitim faaliyeti yapmalarını sağlayacak şekilde sektör temsilcileriyle birlikte rol paylaşımı yapılmalıdır. Ayrıca belirtilen nitelikteki ücretli eğitim faaliyetleri 5580 sayılı Kanun kapsamına alınmalı ya da özel kurslara da aynı istisnalar tanınmalıdır.

- MTE sisteminin yönetiminde, özel sektörün merkezî ve yerel düzeyde karar almada daha fazla yetki ve sorumluluk aldığı, idari ve mali özerkliği olan bir yapı tesis edilmelidir.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK, İŞKUR

Sorun 4

- Resmi öğretim kurumlarında çalışan personele vergi, prim ve benzeri ödemelerde tanınan hak ve istisnaların özel öğretim kurumlarında çalışanlara uygulanmaması,
- Özel okullara tanınan hak ve teşviklerden diğer özel öğretim kurumlarının yararlandırılmaması

Açıklama

Pek çok ülkede eğitim alanındaki faaliyetler, tüm sektörleri geliştireceği gerekçesiyle Devlet tarafından desteklenmektedir. Ancak ülkemizde sektör temsilcilerinin katılmadığı değerlendirmeler neticesinde yapılan yasal düzenlemelerle özel öğretim kurumlarını diğer sektörlerle bir tutan yaklaşımlar, eğitime yatırım isteğini olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

- Resmi okul ve çalışanlarına tanınan tüm istisnalardan, eğitim alanında faaliyet gösteren özel öğretim kurumları ve çalışanlarının da yararlandırılması için yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Eğitim sektörü, kalkınmada öncelikli yörelerdeki vergi ve sosyal güvenlik primi indirimi vb. uygulamalarının kapsamına bölge ayırımı gözetilmeksizin alınmalı, söz konusu teşvikler Türkiye geneline yaygınlaştırılarak, eğitim yatırımlarının sürdürülebilir olması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Özel okulların yeterli teşvik görmemesi sebebiyle genel eğitim içindeki payı halen %3 civarında olması

Açıklama

- Birçok ülkede (Örnek: Hollanda, Avustralya) resmi eğitim kurumlarına sağlanan imkanlar özel okullara da aynen ya da yakın oranlarda uygulanmaktadır.
- Birçok ülkede özel okullardaki okullaşma oranı toplam okullaşma oranının %25'ini geçmiştir.

- Özel sektör geçmişi çok kısa olan Rusya’da bile özel okul oranının %10’nu geçtiği bilinmektedir.

Çözüm Önerisi

- Özel okullarda çocukları okumakta olan öğrenci velilerine öğrenci başına, resmi okullardaki öğrenci maliyeti esas alınarak mali destek verilmeli,
- Yatırımcıların büyük maliyet ve güçlüklerle temin ettikleri kendi arsalarına özel okul yapılmasına izin verilmesini engelleyen mevzuat ile okul arsalarıyla ilgili imar planı değişikliklerini kolaylaştıracak düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun ve Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Enerjisi Üreten Tesislerde Kullanılan Aksamın Yurt İçi İmalatı Hakkında Yönetmelik'te revizyona ihtiyaç duyulması

Açıklama

Ülkemiz enerji arz güvenliği politikaları çerçevesinde yerli ve yenilenebilir kaynaklara öncelik verilmesi suretiyle kaynak çeşitliliğinin sağlanması amaçlanmakta ve çeşitli hedefler çerçevesinde söz konusu kaynaklar desteklenmektedir. Bu çerçevede, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretimde yerli ürün kullanımına verilen teşvik, bahse konu Kanun ve Yönetmeliğin ilgili kısmında özetle aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

"...yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı ve 31/12/2015 tarihinden önce işletmeye giren üretim tesislerinde kullanılan mekanik ve/veya elektro-mekanik aksamın, Yurt İçinde İmal Edilen Aksam ve Bütünleştirici Parçalar Listesi'nde açıklanan bütünleştirici parçalarının yerli aksam oranları bazında en az %55'i yurt içi katma değerle üretilen aksam olması halinde; bu tesislerde üretilerek iletim veya dağıtım verilen elektrik enerjisi için, I sayılı Cetvelde belirtilen fiyatlara, üretim tesisinin işletmeye giriş tarihinden itibaren beş yıl süreyle Kanun'a ekli II sayılı Cetvelde belirtilen fiyatlar ilave edilir."

Gerek Kanun'da belirtilen 31/12/2015 yılı gerekse Yönetmelik ile belirlenen %55 yurt içi katma değer payı ülkemiz enerji portföyü yapısı ve gelişimi açısından gerçekçi değildir. Rüzgar enerjisi yatırımları 2009 yılından bu yana ivme kazanmış, güneş enerjisi ve biyogaz gibi diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretiminde kullanımına ise yeni başlanmıştır. Dolayısıyla düzenlemeler yapılırken;

- Enerjide dışa bağımlı bir ülke olduğumuz,
- Yenilenebilir enerji kaynakları açısından yüksek ve henüz değerlendirilmemiş potansiyele sahip olduğumuz,
- Bu alanda bilgi birikimi (know – how) ve sanayinin oluşmadığı,
- Yetişmiş eleman bulunmadığı

gibi gerçekler göz önünde bulundurulmalıdır.

Çözüm Önerisi

Gerek Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 2010-2014 Dönemi Strateji Planı gerekse 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde ortaya konan hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için;

- 31/12/2015 tarihi 31/12/2023 tarihi olarak düzenlenmeli,
- Yerli katkı payına sağlanan 5 yıllık süre 10 yıla çıkarılmalı,

- %55 olarak belirlenen yurt içi katma değer payı gözden geçirilmeli ve uygulamaya açıklık getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Elektrik üretim ve dağıtım özelleştirmelerinin tamamlanamaması, toptan ve spot piyasa fiyatlarının belirlenmesinde kamu şirketlerinin belirleyici olması, Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi (PMUM) nezdinde katılımcılara uygulanan sıfır bakiye tutarının fazla olması ve ÇED sürecinin yatırım süresini uzatması

Açıklama

- Elektrik sektöründe liberalizasyon sürecinin tamamlanması için elektrik dağıtım ve üretim özelleştirmelerinin süratle tamamlanması gerekmektedir. Elektrik dağıtım özelleştirmelerinde hedefe yaklaşılmış olmasına rağmen üretim özelleştirmelerinin gecikmesi nedeniyle geçiş dönemi uzamaktadır. Bu durum, gerek toptan satış fiyatlarının gerekse spot piyasa fiyatlarının oluşumunda kamu şirketlerinin belirleyici olmasına neden olmaktadır. Tüm bunlara bağlı olarak, gerçek maliyetleri yansıtmayan sistem marjinal fiyatları, yatırımcıya karar alma aşamasında doğru sinyaller vermemekte, yatırımcılar yatırım kararlarını ertelemekte veya yatırım kararlarından vazgeçmektedirler.
- TEİAŞ PMUM tarafından işletilen Gün Öncesi Planlama ve Dengeleme Güç Piyasası'nda, 2009 yılının Aralık ayından bu yana sıfır bakiye tutarı büyük miktarda artış göstermiştir. Her ay önemli oranda değişen ve tahmin edilemeyen bu maliyet, şirketlerin bütçe ve tarifelerini olumsuz yönde etkilemektedir.
- Özellikle Karadeniz bölgesindeki HES yatırımlarıyla ilgili ÇED davaları ve engellemeler yatırımcıları olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

- Elektrik piyasasında tam rekabet koşullarının oluşması, üretim santrallerinin özel sektöre devredilmesi sonucunda rehabilitasyon ve ilave yatırımlarının gerçekleştirilmesi ve arz güvenliğinin güvence altına alınması amacıyla elektrik üretim ve dağıtım özelleştirmelerinin 2013 yılında tamamlanarak tesislerin özel sektöre devri sağlanmalı,
- Gerçek maliyet piyasa fiyatına yansıtılmalı,
- Sıfır bakiye tutarının artmasını tetikleyen unsurlar analiz edilerek asgariye indirilebilmesi için düzenleme ivedilikle yapılmalı,
- İletim kısıtlarının asgariye indirilebilmesi için üretim ve iletim yatırım planları analiz edilerek kısıtları azaltıcı iletim ve üretim yatırımları tespit edilmeli,
- Yatırım sürecini uzatan ÇED raporlarına ilişkin bürokratik işlemler azaltılmalıdır (Yatırım-

cının, yatırım süreçlerinde çevresel faktörleri hesaba katmamak gibi bir talebi bulunmamakta, sadece bürokratik sürecin asgariye indirilmesi talep edilmektedir).

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Orman ve Şu İşleri Bakanlığı, TEİAŞ

Sorun 3

Doğal gaz sektöründe rekabete dayalı serbest piyasaya henüz geçilememiş olması ve doğal gaz ithalatı önündeki engellerin elektrik üretim, yatırım ve arz güvenliğine menfi etkisi

Açıklama

Türkiye, OECD ülkeleri içerisinde geçtiğimiz 10 yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke durumunda olup, dünyada 2002 yılından bu yana elektrik ve doğalgazda Çin'den sonra en fazla talep artış hızına sahip ikinci büyük ekonomidir. Doğal gaz tüketimi 2011 yılında 43 milyar m³'e ulaşmış olup, tüketimin %51'i elektrik üretiminde, %32'si ise sanayide gerçekleşmiştir. Tamamen ithalata dayalı olan doğal gaz ve sıvılaştırılmış doğal gaz tedariki güvenliğinin sağlanması açısından doğal gaz sektöründe rekabete dayalı serbest piyasanın oluşumu ve yer altı depolama tesislerinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de, Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun çıkmış olduğu 2001 yılından bu yana önemli değişiklikler yaşanmış olmasına karşın 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu tarafından öngörülen serbest piyasa yapısına ulaşamamış, özel sektör ithalatının önündeki engeller kaldırılmamıştır. BOTAŞ'ın piyasadaki hâkim konumu devam etmektedir.

Diğer yandan, doğal gaz tedarikinde sıkıntı yaşandığı dönemde elektrik enerjisi termik santral-lerde daha pahalı yakıt ile üretilmekte ve elektrik maliyetleri önemli ölçüde artmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Özellikle kış aylarındaki iç talep artışına bağlı olarak yaşanan basınç düşmeleri ve tedarik sıkıntılarının ortadan kaldırılması için, ithalat serbest bırakılarak arz çeşitliliği sağlanmalı ve BOTAŞ kontrat devirleri süratle yapılarak özel sektörün piyasa payı artırılmalı,
- Arz güvenliği ve arz çeşitliliği için gereken büyük altyapı yatırımlarının gerçekleşmesi amacıyla bu tür yatırımların tarife ve üçüncü taraflara erişimi gibi konular, dünya örnekleri ve Türkiye gerçekleri göz önüne alınarak tekrar düzenlenmeli ve elektrik piyasasında ulaşılan liberalizasyon seviyesine doğal gaz piyasasında da süratle ulaşılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, BOTAŞ

Sorun 4

Enerji finansman desteğinin olmaması, kamulaştırmadaki bürokratik sürecin yatırımları olumsuz etkilemesi, enerji yatırımlarında KDV yükü bulunması, iletim hatlarının amortismanının günün şartları ve muhasebe standartlarına uygun olmaması ve şirket duran varlıklarının güncellenememesi

Açıklama

- Kamu ve özel sektör işbirliğinin yoğun olduğu sektörlerin başında gelen enerji sektöründe, ülkemizde her yıl 4-5 milyar Dolar civarında yatırım yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.
- İletim hatlarının amortismanı günün şartları ve muhasebe standartlarına uygun olarak hızlı bir şekilde yapılabilmesi ve yatırımcının iletim hattı için ayrıca kaynak ayırmasının önüne geçilmelidir.
- Acele kamulaştırma işlemlerinin Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılması ve kamu taşınmazlarının tahsisi için Başbakanlıktan izin alınması nedeniyle yatırım süreci uzamaktadır.
- Enerji yatırımları sırasında gerçekleştirilen inşaat yapımına ödenen KDV yükü yatırım sonrası mahsup edilebiliyor olmasına karşın, mahsuplaşmanın 2-3 sene sürmesi nedeniyle yatırımcı üzerinde, yatırım sırasında ekstra finansman yükü oluşmaktadır.
- Elektrik üreticisi firmaların, yaptıkları satışların üzerinden TRT payı, belediye fonu, enerji fonu payı gibi paylar ödemesi nedeniyle maliyet doğrudan tüketiciye yansıtılmaktadır.
- Bilançoların önemli kalemlerinden olan maddi duran varlık kalemlerinin, «değerleme ve güncelleme» mevzuatındaki şartların gerçekleşmemesi nedeniyle işletmelerin bilançolarının göreceli olarak küçülmesine, gerçek değerini yansıtamamasına ve bunun sonucu olarak da işletmenin öz sermayelerinin olduğundan daha düşük görülmesine ve kredibilitesinin olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Artan enerji ihtiyacımızı karşılayabilmek ve güçlü bir enerji piyasası oluşturabilmek için kamu-özel sektör işbirliği artırılmalı,
- Acele kamulaştırma işlemlerinin Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılmasına ilişkin Kamulaştırma Kanunu'nda yapılacak bir değişiklik ile bu yetki EPDK'ya devredilmeli, kamu taşınmazlarının tahsisine ilişkin Başbakanlıktan izin alınması hususu enerji yatırımları için yapılacak tahsislerde muaf tutulmalı,
- KDV uygulamasının teşvik kapsamına alınması suretiyle enerji yatırımı yapan yatırımcının yatırım esnasında bu yükten kurtarılması sağlanarak, yatırım gücü artırılmalı,
- Doğrudan ilişkisi bulunmayan kurumlara ödenen paylar (TRT payı, belediye fonu, enerji fonu gibi) kaldırılmalı,
- İşletmelerin aktifine kayıtlı ve uzun yıllarda amortismanına tabi tutulan maddi duran varlıkların ve bu kıymetlere ait birikmiş amortismanların, enflasyon nedeniyle uğradığı

değer kaybını ve işletmelerin mali tablolarında yer alan amortismanına tabi sabit kıymetlerin, defter - satın alma değerleriyle, güncel değerleri arasındaki farkın kapatılmasını teminen, son üç yıllık dönem için öngörülen %100'lük enflasyon ve ilgili hesap dönemi için öngörülen %10'luk enflasyon koşulları mevcut enflasyon oranları göz önüne alınarak yeniden belirlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Enerji piyasasıyla ilgili mevzuat düzenlemeleri öncesinde ilgili kuruluşların TOBB Türkiye Enerji Meclisi ile iletişim eksikliği bulunması ve enerji sektöründe bilgi portalının oluşturulamamış olması

Açıklama

Enerji sektörünü ilgilendiren mevzuat düzenlemeleri öncesinde bazı kuruluşlar taslak mevzuatı belirli bir süre internet sitelerinde yayınlamak suretiyle ilgilenenlerin görüşünü almaktadır. Ancak, bazı kuruluşlarca bu şeffaflığa özen gösterilmemektedir. Enerji sektörünün tüm taraflarını kapsayan TOBB Türkiye Enerji Meclisinin, önemli yasal değişiklikler öncesinde bilgilendirilmesi önem arz etmektedir.

Ayrıca elektrik piyasasında Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezine kayıtlı üretim şirketlerinin arıza, planlı bakım ve devre dışı olma durumları ile elektrik ve doğalgaz iletim şebeke arızaları, yatırım gerçekleştirmeleri, fiili kayıp/kaçaklar, performans kriterleri vb. ticari sır kapsamında olmayan istatistiksel bilgilerin düzenli yayınlanmamasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Başta birincil mevzuat olmak üzere yönetmelik, tebliğ vb. ikincil mevzuatta yapılacak değişiklikler ve/veya yeni yasal düzenlemelerden önce TOBB Türkiye Enerji Meclisinin görüşü alınmalı ve bu husus sektör kuruluşlarıyla yapılacak toplantı ve görüşmelerde gündeme getirilmeli,
- Enerji sektöründe bilgi portalının oluşturulması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, TEİAŞ, EÜAŞ, EPDK

TÜRKİYE FUARCILIK MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Fuarların tanıtımına yönelik kamu kurumları ve yerel yönetimlerin desteklerinin yetersiz olması

Açıklama

Uluslararası standartlarda büyük fuar merkezlerinin bulunduğu illerde kamu gücü ve desteğinden yararlanarak, fuarların yurt içi /yurt dışı katılımcı firmalara ve ziyaretçilere görsel tanıtım araçları ile duyurulması, özellikle KOBİ'lerin fuarlar ile ilgili bilgilendirilmesi ve geniş ticari kitlelerin sürekli olarak fuar programlarını izlemesi fırsatı yaratacaktır.

Fuarların tanıtım için tahsis edilen görsel tanıtım malzemelerinin asılacağı yerler değiştirilemeyerek insanlarda "bu yer sürekli fuar duyuru yeridir" algısının yaratılmasını ve Bu yerlerin fuarlar arasında paylaşımının ayrı bir prosedür ile belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Belediyelerin ve kamu kurum/kuruluşlarının kontrolünde bulunan alanlarda ve kentin önemli noktalarında belirli yerler tahsis edilerek, şehir içinde ve şehir girişlerinde araç ve insan trafiğinin çok yoğun olduğu köprü, kavşak, meydan, stadyum, istasyon gibi noktalarda fuarların duyurulması sağlanmalı,
- Halkın yoğun olarak kullandığı havaalanı binalarının içinde ve dışında, demiryolu istasyonları, şehir hatları iskeleleri, otobüs terminalleri, metro istasyonları gibi yerlerde pano ve ilan alanları tahsis edilmeli,
- Sanayinin en önemli üretim odakları olan Organize Sanayi Bölgeleri'nde, fuar duyurusu için görsel afiş yeri tahsis edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı (Belediyeler)

Sorun 2

Türkiye'de hazırlanan fuarların özel olarak destek kapsamına alınması ve bu çerçevede yurt dışına yönelik olarak yapılacak tanıtımların desteklenmesi, yabancı ziyaretçilerin ve ziyaretçi heyetlerinin getirilmesinde koordinasyon ve etkinliğin sağlanması

Açıklama

Türkiye'deki gelişmiş ve marka firmaların yanı sıra KOBİ'lerin de, yurt dışındaki benzer fuarlara katılmasına imkan sağlanmalıdır.

Nitelikli fuarların özel olarak desteklenmesi ve bu fuarlara yurt dışından ziyaretçi getirilmesi ile ilgili kurumlar arası koordinasyonun geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Çözüm Önerisi

- İlgili kamu kurumları ile özel sektör temsilcileri arasında fuarlar konusunda birikimi olan bir otoritenin koordinasyonunda fuarlara ziyaretçi getirmek amacıyla çalışma gerçekleştirilerek tanıtım mecrası, yöntem, kaynak ve görev tahsisi yapılmalı,
- Söz konusu tahsisler yapılırken fuarın yapıldığı merkezin uluslararası yeterliliği, fuarın uluslararası olma niteliği ve tekrar sayısı ve katılımcı zenginliği gibi kritik faktörler göz önüne alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Yurt içi ve yurt dışı fuar desteklerinin belirlenmesi ve geliştirilmesinde koordinasyon eksiklikleri, yurt dışı fuar izinlerinin geç verilmesi, fuar teşviklerinin geç ödenmesi

Açıklama

Yurt içi ve yurt dışı fuarlarda katılımcı firmaların milli ve bireysel katılımın, KOSGEB statüsünde desteklenmesi ile ilgili standartların usul, esas ve limitlerin belirlenmesinde ilgili kamu kurumları ve fuarcılık sektörü ortak çalışma sürdürmeli, kaynakların daha efektif kullanılması yönünde yöntemler geliştirmelidir.

Farklı kamu kurumlarının geniş vizyonu, istatistikî bilgi birikimi, ülke sanayi ve ticaretinin gelişimi ile ilgili büyük resmi görme imkanları yanında, fuarcılık sektöründeki firmaların yurt içi ve yurt dışı mesleki birikimlerinin birlikte değerlendirilerek fuar desteklerinin planlanması sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Yurt içi ve yurt dışı fuar destekleri, ülkemizin stratejik sektörleri ve geliştirilecek sektörler çerçevesinde fuar organizatörlerinin de görüşleri alınarak belirlenmelidir.
- Her yıl Eylül ayında bir sonraki yılın fuar programı TOBB tarafından ilan edilmektedir. Destek sağlayan kamu kurumları, TOBB Türkiye Fuarcılık Meclisi ve fuarcılık sektörü temsilcileri, belirtilen tarihten önce genel ortak bir toplantı ile ihtiyaçları ve hedefleri değerlendirmeli, daha sonra tamamlayıcı küçük toplantılar ile gelecek yılın destek çalışmalarını koordineli olarak hazırlamalıdır.
- KOSGEB desteklerinin belirlenmesinde, desteklenen fuarın yapıldığı fuar alanlarının sahip olduğu uluslararası yeterlilikler ve yapısal standartlar göz önünde bulundurulmalıdır.
- Türkiye'nin rekabet üstünlüğünü devam ettirmek istediği sektörlerdeki yurt içi fuarlar, farklı bir kategoride toplanarak özel destek kapsamına alınmalıdır.

- Fuarların başarısı, katılımcı, ziyaretçi ve sektörel bilgilerin güncel olarak elde edilmesine ve sürekli yenilenmesine bağlıdır. Bu kapsamda fuarcılık sektöründe pazar araştırması hizmetin özünü oluşturmaktadır. Bu çerçevede, pazar araştırması Ar-Ge desteği kapsamına alınmalıdır.
- Yurt dışı fuar teşviklerinin ağırlığı öncelikle bireysel veya milli katılım şeklinde belirlenmelidir. Yurt dışı fuar izinleri başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde sonuçlandırılmalıdır.
- Fuarlara katılan firmaların teşvikleri fuardan sonra en geç 3 ay içerisinde ödenmelidir.
- Yabancı ülkelerden önemli alıcıların fuar ziyaretçisi olarak Türkiye’de ağırlanmaları konusu destek kapsamı içerisinde etkin olarak kullanılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, KOSGEB, TÜİK

Sorun 4

Fuarcılık sektöründe, organizatör şirketlerin yurt dışı satışlardan elde ettikleri gelirlerin ihracat sayılmaması

Açıklama

Çeşitli zamanlarda yapılan düzenlemeler ile bazı hizmet iş kolları gelirlerinin ihracat geliri statüsüne alınması sağlanmıştır. İçerik olarak tümüyle benzerlik gösteren dış satış gelirlerinin aynı statüye alınması ve ihracat sayılması, küresel pazar içinde fuar organizatörlerinin rekabet gücünü arttıracaktır.

Hizmet sektörü içinde öne çıkmaya başlayan fuarcılığın dış satış gelirleri bu kapsam dışında kalmıştır.

Çözüm Önerisi

Fuarcılık sektöründe faaliyet gösteren fuar şirketlerinin belirli bir ölçeğin üzerinde olan yurt dışı satış gelirlerinin ihracat kabul edilmesi için yasal düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE GIDA SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Ulusal Gıda Stratejisinin belirlenmemiş olması

Açıklama

Gıda sanayinde üretilecek ürün çeşit ve miktarlarının, tarım sektörüyle paralel planlanması gerekmektedir. Ancak, bir eylem planı olmaması sebebiyle tarım üretimi ile gıda sanayi entegrasyonu sağlanamamakta ve uzun vadeli planlar yapılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının hazırladığı Türkiye Sanayi Strateji Belgesi 2011–2014’te yer alan gıda sektörünün rekabet gücünün artırılması için ortaya konan politikalar, stratejik eylem planlarıyla desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Küresel piyasa koşullarında rekabet edilebilir fiyat ve kalitede, sürdürülebilir hammadde temininde yaşanan sorunlar

Açıklama

Gıda sanayi, hammaddesini büyük oranda tarım sektöründen karşılamaktadır. Tarım sektöründen gıda sanayine hammadde akışında fiyat ve kalite bakımından zaman zaman sorunlar yaşanmaktadır. Sürdürülebilir hammadde teminindeki altyapı eksiklikleri fiyatları değişken kılmakta ve hammadde yetersizliği, gıda sanayinde sıkıntı yaşanmasına sebep olmaktadır.

Ayrıca hayvan hastalıkları ve çiftliklerdeki hijyen şartlarının yetersizliği, gıda sanayinin ihracat imkanlarını kısıtlamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından hazırlanan 2010 – 2014 Stratejik Planı’nın ana eksenlerinden biri olan tarımsal üretim ve arz güvenliği, gıda sanayinin rekabetçi fiyat, üstün kalite ve hammadde temininde sürdürülebilirlik konularını da içermeli,
- Dış ticaret politikası sektörün ihtiyaçları ve cari açık dikkate alınarak yapılandırılmalı, DTÖ kurallarına uygun teşvikler ile sektör desteklenmeli,
- Ürün konseylerine kaynak ayrılarak etkinlikleri artırılmalı,
- Kamunun hayvancılık destekleri hayvancılık işletmelerinin ölçeklerini artıracak şekilde yapılandırılmalı, hayvansal kökenli gıda işletmelerinin modernizasyonu hızlandırılmalı ve çiğ süt kalitesi daha iyi hale getirilmeli,

- Fiyat istikrarının sağlanmasında etkin rol üstleneceği düşünülen Lisanslı Depoculuk yaygınlaştırılmalı,
- Şeker fabrikaları piyasa dengeleri ve sektördeki verimlilik gözetilerek özelleştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Kayıt dışılık ve gıda güvenliği

Açıklama

Gıda sektöründe büyük oranda kayıt dışılık bulunmaktadır. Diğer sektörlerden farklı olarak gıda sektöründeki kayıt dışılık halk sağlığını ciddi boyutlarda tehdit etmekte, yüksek ekonomik kayıplara ve kayıtlı kuruluşların rekabet gücünü olumsuz etkileyerek haksız rekabete yol açmaktadır.

Kayıt dışılığın en aza indirilmesi konusunda politika geliştirilmesine ve bu konuda kamu, sanayi ve tüketicilerin birlikte ve uyumlu çalışmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının yetki alanı içinde yer alan gıda sektörü ile ilgili konular Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının uhdesinde toplanmalı,
- 5996 sayılı Veterinerlik Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile ikincil mevzuat hakkında paydaşlara eğitim verilerek farkındalık sağlanmalı,
- Gıda denetim sistemi proaktif yapıya kavuşturulmalı ve kayıt dışılığın önlenmesine yönelik planlanmalı,
- Yüksek kalite standartlarına sahip firmalara ithalat kontrol ve analiz süreçlerinde kolaylıklar sağlanmalı,
- Temel gıda maddelerindeki dolaylı vergiler kaldırılmalı veya azaltılmalı,

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Gıda ve beslenme konusunda kamuoyunun yanlış bilgilendirilmesi

Açıklama

Beslenme tüm canlıların temel ihtiyaçlarından biridir. Özellikle son yirmi yıl içinde beslenme-sağlık ilişkisinin farkındalığı artmış, tüketiciler beslenmelerine daha fazla özen göstermeye başlamıştır. Bunun sonucunda gıdalar biyoyararlılık açısından sıkça irdelenir hale gelmiştir.

Gıda yasalarına, yönetmelik ve kodekslere uygun üretim yapan gıda sanayicileri, uzman olma-

yan kişilerin medyada tüketiciyi olumsuz yönde etkileyecek yanlış ve/veya taraflı konuşmaları nedeniyle zor duruma düşmektedir. Bu konuda en büyük sorumluluk, kanun koyucu ve kanunun denetiminden sorumlu kamu otoritesine düşmektedir.

Çözüm Önerisi

- Kodeks Komisyon Başkanları bu konuda sorumluluk almalı, yetki kullanmalı ve cevap yoluna gitmeli,
- Risk değerlendirmesi yapılacak çalışmalarda bağımsız risk değerlendirme kuruluşları oluşturulup sonuçlar kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun (EPDK) 27/9/2011 tarih 28067 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan kararı ile gıda sanayi ihtiyacını karşılamayan ürünlerin gıda dışı sektörlerde kullanılması

Açıklama

EPDK, Türkiye’nin enerjide dışa bağımlılığını azaltmak ve cari açığı düşürmek gibi bir varsayımla 2013 yılından başlayarak benzin ve motorine yerli tarım ürünlerinden elde edilen etanol ve biyodizel katılması zorunluluğunu getirmiştir. Tebliğe göre; piyasaya akaryakıt olarak arz edilen benzin türlerine, 1/1/2013 tarihinden başlayarak %2, 1/1/2014 tarihi itibarıyla en az %3 oranında yerli tarım ürünlerinde üretilmiş etanol ilavesi yapılacaktır.

Piyasaya akaryakıt olarak arz edilen motorin türlerinin, yerli tarım ürünlerinde üretilmiş yağ asidi metil esteri (YAME) içeriğinin de 1/1/2014 tarihi itibarıyla en az %1, 1/1/2015 tarihi itibarıyla en az %2 ve 1/1/2016 tarihi itibarıyla en az %3 olması zorunluluğu getirilmiştir.

Biyodizel üretimi için kullanılan yağlı tohumlarda, ülke olarak henüz gıda amaçlı ihtiyaç karşılanamadığından, yıllık 2.5 milyar Dolar civarında ham yağ veya yağlı tohum ithal edilmektedir.

Biyoetanol için kullanılacak şeker pancarı ve mısırdaki durum farklı olmakla birlikte, su fakiri olan ülkemizde, sulu tarım isteyen şekerpancarının gıda dışı kullanım amaçlı tarımının yapılması büyük bir kayıptır. Mısırdaki ise iç piyasa için henüz tam yeterlilik sağlanamamıştır.

Çözüm Önerisi

Gıda amaçlı yağlı tohumlar, ihtiyacı karşılayacak ve biyodizel eldesine kaynak teşkil edecek alternatif ürünler geliştirilip yeterli miktar sağlanmadan veya ikinci nesil biyoyakıtlar üretilmeden mecburi katkı oranlarının bir yararı olmayacaktır. Bu nedenle, “önce üret, ürettiğine göre katkı oranını belirle” ilkesi benimsenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, EPDK

TÜRKİYE
TÜRKİYE GİRİŞİM
SERMAYESİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Üniversite temelli girişimciliğin zayıf olması

Açıklama

Üniversitelerimizde bilimsel araştırmalardan kaynaklanan buluşların ticarileştirilmesine ilişkin sistem sağlıklı işlememektedir. Bu nedenle üniversite kaynaklı girişimlere yapılacak yatırım sınırlı kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Üniversitede yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkan fikri mülkiyet haklarının sahipliği, yönetimi ve bunlardan elde edilecek gelirin araştırmacı ve üniversite arasında paylaşımına yönelik düzenleme yapılmalı,
- Ulusal teknoloji transferi ve teknopark sistemlerinde üniversite kaynaklı girişimciliği geliştirecek düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, YÖK

Sorun 2

Girişim sermayesinin şirketler tarafından yeterince bilinmemesi

Açıklama

Girişim sermayesinin şirketler için sunduğu fırsatlar ve nasıl işlediği özellikle İstanbul dışındaki şirketler tarafından iyi bilinmemekte, bu durum yüksek potansiyelli şirketlerin girişim sermayesi yatırımı almalarının önünü kesmektedir.

Çözüm Önerisi

Girişim sermayesini Anadolu'da tanıtmak için Bölgesel Kalkınma Ajanslarının destek ve koordinasyonunda, girişimciliğin geliştiği başlıca merkezlere (Kayseri, Eskişehir, Konya, Gaziantep, Manisa, vb.) yönelik bir road-show düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Şirketlerin yatırımlarındaki sermaye kazancı üzerindeki vergi yükü

Açıklama

Şirketlerin çıkış yaptıkları yatırımlarından elde ettikleri sermaye kazancı üzerinden ödeyecekleri vergiden %75 oranında muaf olmaları için, bu kazancı 5 yıl dağıtmama koşulu aranmaktadır. Bu süre yeni gelişmekte olan sektör için uzun ve zorlayıcıdır.

Çözüm Önerisi

- 5 yıllık süre kısaltılarak 2 seneye düşürülmeli,
- Sadece anonim şirketlere yapılan yatırımlar için geçerli olan bu muafiyet, limited şirketlere yapılan yatırımlar için de geçerli hale getirilmeli,
- Kâr dağıtmama yükümlülüğü yerine, varlıkları uzun süre elde tutma gibi alternatif bir koşulun yeterli görülmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE HAYVANCILIK MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Türkiye hayvansal ürünler piyasasının düzenlenmesi ihtiyacı

Açıklama

Türkiye’de hayvancılık sektöründe başta et ve süt piyasası olmak üzere bir fiyat istikrarsızlığı bulunmakta ve bu istikrarsızlık yetiştiriciler ile kamu ve sanayiciler nezdinde olumsuz etki yaratmaktadır. Hayvansal ürünlerde fiyatların istikrarlı hale getirilmesi ve olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması için adımlar atılmaya başlanmıştır.

Çözüm Önerisi

Kırmızı et ve süt piyasalarında istikrar sağlanması ve kurumsal bir yapının kurulabilmesi için hukuki düzenlemelerle ilgili çalışmalar hızlandırılmalı ve bu kapsamda ülkemize faydalı olacak bir kurumsal yapı kurulmalıdır.

Oluşturulacak bu yapı aşağıdaki özellikleri taşımalıdır:

- Kurum geniş katımlı olmalı, sektörün tüm paydaşlarını içine almalı,
- Kurumda yetiştirici, kamu, sanayici ve sivil toplum örgütleri söz sahibi olmalı,
- Kurum özerk olmalı, kararlar hızlı alınmalı,
- Kurum kendi fonunu sağlamalı ve piyasayı düzenleyebilecek kaynağa sahip olmalı,
- Kurum kâr amaçlı ticari faaliyetler içerisinde bulunmamalı,
- Kurum kısa, orta ve uzun vadeye yayılı politikalar üretmeli ve uygulamalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Yerli üreticinin canlı hayvan ve kırmızı et ithalatı ile rekabet edememesi

Açıklama

Türkiye’de et fiyatlarının düşürülmesi amacıyla canlı kesimlik sığır ve canlı besilik dana ithalatının yanı sıra 2010 yılının sonundan beri karkas eti ithalatı yapılmaktadır. Ancak vergi oranlarının tedrici olarak yükseltilmesiyle birlikte ithalat düşüşe geçmiştir. 2011 yılında ithal edilen besilik ve kesimlik toplam hayvan sayısı 392 bin, ithal edilen koyun ve sığır karkas eti ithalatı 112 bin ton iken, bu rakamlar TÜİK verilerine göre 2012’nin ilk 9 ayında sırasıyla 305 bin ve 24 bin ton olmuştur. İthal edilen kesimlik dananın ve karkas etin maliyeti yerli besicinin maliyeti ile karşılaştırıldığında, yerli besici zarar etmekte ve ithal hayvan ve karkasla rekabet edememektedir.

Bu sebeple, ithal et için gümrük vergisi %30 iken, daha sonra %45, %60 ve %75'e ve son olarak 30/10/2012 tarihinde %100'e çıkarılmıştır. İthal kesimlik hayvan için %30 olan gümrük vergisi ise 30/10/2012 tarihinde %40'a çıkarılmıştır.

2011 ve 2012 yıllarında yerli üreticiyi desteklemek için kesilen hayvan başına 300 TL teşvik verilmiştir. Bu teşviklerin devam etmesi, yerli üreticinin desteklenmesinin yanında kayıt dışılığın önlenmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Hayvancılık ile ilgili alınan kararların sık sık değiştirilmesi, sektörde istikrarsızlığa yol açmakta, bu durum sektörü olumsuz etkilemekte ve geleceğe yönelik atılacak adımların planlanmasında sıkıntılara sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- İthalata devam edilecekse, hayvan ve et ithalatında gümrük vergisi oranları yerli üretim maliyetleri dikkate alınarak belirlenmeli ya da kesilen hayvan başına verilen teşvik uygulaması devam ettirilmeli,
- Et fiyatlarını dengelemeye yönelik atılan adımların süt üretimini etkilememesi için strateji geliştirilmeli,
- Yerli üreticiye verilen teşvik oranları, maliyetlere göre düzenlenip devam etmeli,
- Büyükbaştaki et açığının kapatılması için küçükbaşta verilen destek artırılmalı,
- Maliyetlerin yükselmesine sebep olan yem fiyatları düşürülmeli, bu duruma bağlı olarak uzun vadede yem hammaddesi üretilebilir sulu tarım arazileri artırılmalı, kısa vadede ise sorunun çözümü için yem ve yem hammaddelerinin gümrük vergi oranları %0'a, katma değer vergisi oranları ise %1'e düşürülmeli,
- Hayvancılık ile ilgili alınan kararların sık sık değiştirilmesi yerine, uzun vadeli planlar ortaya konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Hayvan sayısındaki dalgalanma, hayvan hastalıkları ve kayıt dışı hayvan

Açıklama

Kesimlik ve besilik canlı hayvan ve et ithal edilmesi, ürün fiyatlarında yaşanan dalgalanmalar, yem hammadde fiyatlarının yüksek olması, süt-yem paritesindeki bozulma, süt fiyatlarının düşmesi ve et fiyatlarındaki istikrarsızlık, hayvan sayısındaki dalgalanmanın artmasına neden olmuştur. Bilindiği gibi yaşanan kuraklıklar nedeniyle yem bitkileri ve yem hammaddeleri üretiminin azalmasına bağlı olarak yem fiyatı %100'den fazla artarken, aynı dönemde Türkiye'de çiğ süt fiyatı düşmüştür. Bu nedenle yetiştiriciler, girdi maliyetlerinin yüksek olması ve zarar etmeleri nedeniyle ellerindeki hayvanları kestirmek zorunda kalmıştır. Ayrıca çoğu üretici elin-

deki dışı hayvanları kurbanlık olarak satmış ve hayvancılıktan çekilmiştir. İnek kesiminin artarak hızlanması piyasada kırmızı et fiyatlarını düşürmüştür, ancak bu durum kesimlik genç hayvan fiyatına yansımış ve yerli üreticinin bu kaynaktan sağladığı gelir azalmıştır. Yani kesilen süt inekleri et sektörünü olumsuz etkilemiş ve bunun sonucunda hayvan sayısındaki dalgalanma devam etmiştir.

Üretimin sürekliliği ve kârlılığını etkileyen temel unsurlardan biri de hayvan sağlığıdır. Hayvan hastalıklarını ortadan kaldırmak için her sene belli miktarda maddi kaynak ayrılmakla birlikte, bugün gelinen nokta, etkin mücadele için ayrılan bütçenin ve uygulanan yöntemin yetersiz olduğunu göstermektedir. Ayrıca Türkiye, deli dana hastalığı riski nedeniyle tam 14 yıl kapılarını kapattığı Avrupa'dan hayvan ithalatına başlamıştır. İngiltere'den sonra deli dana hastalığı riski en yüksek ülkeler arasında sayılan Almanya ve Fransa bile canlı hayvan ithalatına açılmıştır. Halen bu ülkelerden ithalat tüm hızıyla devam etmektedir. Uluslararası Salgın Hastalıklar Ofisinin 2011 Raporu'na göre deli dana vakasının görüldüğü Avusturya, Almanya, Fransa, Slovakya ve diğer birçok AB ülkesinden hayvan ithalatı sürmektedir.

Bilindiği gibi ülkemizde çok sayıda kayıt dışı hayvan bulunmaktadır. Ülkemizde bulunan hayvanların envanteri doğru bir şekilde çıkarılamadığı ve hayvan sayımız tam olarak belirlenemediği için uygun hayvancılık politikaları ve desteklemeleri uygulanamamaktadır. Ayrıca, bu kayıt dışılık ekonomiye zarar vermekte, haksız rekabete yol açmakta ve hayvan hareketlerinden dolayı hastalıklar ile mücadele imkansız hale gelmektedir. Özellikle Suriye'de yaşanan karışıklıklardan ve Türkiye'de kırmızı et fiyatlarının yüksek olmasından dolayı, Suriye'den ülkemize çok sayıda kaçak küçükbaş ve büyükbaş hayvan girişi olmaktadır. Kaçak hayvan girişlerinden dolayı şu an o bölgede toptan satışlarda kuzunun fiyatı 13 TL'ye, dana etinin fiyatı ise 13-14 TL'ye kadar düşmüştür. Kaçak hayvan girişleri karşısında önlem alınmaz ise seneye et ve süt sıkıntısı ile karşılaşılacaktır. Ayrıca Suriye'den kaçak giren bu hayvanlar sebebiyle hayvan hastalıkları riski de artmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Hayvan varlığının artırılması için damızlık hayvan üretimi desteklenmeli, damızlık hayvan varlığı yeterli hale getirilerek sürdürülebilirliği sağlanmalı,
- Her bölgeye göre üretim sistemleri saptanarak buna uygun genotip geliştirmeli ve bu iş kamu ve ilgili sivil toplum örgütlerinin öncelikli görevi sayılmalı,
- Verilen sıfır faizli krediler ile binlerce işletme kurulduğundan, bu işletmelerin yem ihtiyacına, ürettikleri et ve sütün pazarlanmasına yönelik plan ve stratejiler hazırlanmalı,
- Kırmızı et fiyatının üreticileri zarar ettirecek seviyeye düşmesinin tüketici fiyatlarına olumsuz yönde yansıtacağı unutulmamalı ve bu durum engellenmeli,
- Farklı ırklar ve farklı yetiştirme koşullarına yönelik ıslah programları planlanmalı ve uygulamaya konulmalı,
- Başta Doğu Anadolu Bölgesi'nde olmak üzere sığır sayısını artıracak stratejiler belirlenmeli ve ivedilikle uygulanmalı,

- Et ve süt üretiminde büyükbaşta baskının azaltılması için koyun ve keçi varlığı artırılmalı, küçükbaş yetiştiriciliği desteklenmeli,
- Hayvan sağlığı konusunda gerekli altyapı eksiklikleri giderilmeli ve hastalıklarla gerçekçi bir mücadele yürütülmeli,
- Canlı hayvan ithalatı yapılan ülkeler gözden geçirilmeli ve deli dana riski yüksek olan ülkelere ithalat yapılmamalı, kontrol ve denetimler çok dikkatli bir şekilde yapılmalı,
- Tüm kontrollere rağmen ithalatta deli dana, mavi dil, şap, bruselloz, sığır vebası ve daha birçok hastalığın ülkeye girmesi kaçınılmaz olduğundan, Türkiye’de hayvan varlığını attırarak uygulanabilir politikalar geliştirilmeli,
- Kayıt dışılık ile mücadele etmek için gerekli stratejiler belirlenmeli, kaçak hayvan hareketleri engellenmeli, hayvan hareketlerinin kontrol edilmesi için sınır güvenliği sağlanmalıdır.
- Özellikle Suriye sınırındaki kaçak hayvan hareketleri mutlaka engellenmelidir. Gelecekte Suriye’de ulusal ve uluslararası meşruiyete sahip bir hükümet kurulması sonrasında Suriye halkına destek olmak üzere kontrollü şekilde ve belirli bir süre için hayvan ithalatı yapılması durumu düşünülebilir.
- Kurban ve adak kesimleri, belirli bölgelerde kurulmuş kurban ve adak kesim merkezleri vasıtasıyla gerçekleştirilmeli, bu kesim merkezleri özel sektör tarafından işletilmeli ve kamu bu merkezlerde sadece denetim yapmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı

Sorun 4

Kanatlı sektörde ihracat desteğinin az olması ve tek pazara bağımlılık

Açıklama

Kanatlı sektörü, Türkiye’nin ürün kalitesi ve üretim tesisleri yönüyle AB düzeyini yakalamış en önemli sektörlerden biri olup son 3 yıldır üretim ve ihracatta yükselişe geçmiştir. 2010 yılı FAO verilerine göre tavuk eti ihracatında Türkiye, dünya sıralamasında 12. sırada yer almaktadır. Ancak, tavuk eti ihracatının büyük kısmı Irak (117 bin ton), Tacikistan (12 bin ton), Kongo (11 bin ton), Libya (10 bin ton), İran (8,5 bin ton) ve Azerbaycan (8 bin ton) gibi Orta Doğu ülkelerine yapılmaktadır. Türkiye’nin 2007 yılında Irak’a olan 1,2 milyon Dolarlık beyaz et ihracatı, 2011 yılında 242 milyon Dolar’a yükselmiştir. Türkiye’nin yumurta ihracatı ise tamamen Irak odaklıdır. 2011 yılında yapılan toplam 285,6 milyon Dolarlık yumurta ihracatının yaklaşık 210 milyon Dolarlık kısmı Irak’a (175 bin ton), 43 milyon Dolarlık kısmı İran’a (28 bin ton), 12 milyon Dolarlık kısmı ise Azerbaycan’a (6,5 bin ton) gerçekleştirilmiştir. Kanatlı sektörü ihracatının tek pazara bağımlı olması sebebiyle, pazarda yaşanabilecek bir sorun ihracatı kilitlemektedir. Dünyada tavuk eti tüketiminin önemli bir kısmı komşu ülkelerimizce yapılmasına karşın, ihracatta

Türkiye'nin bu pazardaki payı oldukça düşüktür. Örneğin; Güney Amerika kıtasında bulunan Brezilya, başarılı ve istikrarlı politikalar yürütmekte ve devlet desteği sayesinde Suudi Arabistan'a büyük miktarda tavuk eti ihraç etmektedir. Ülkemizdeki tavuk sektöründe tek pazara olan bağımlılık, sektörün geleceği açısından endişe vericidir.

Kanatlı sektörünün rekabet ettiği ülkelerde ihracata; ABD'de ton başına 600 Dolar, AB'de ise ton başına 300–550 Avro arasında destek verilmektedir. Türkiye'de ise yakın zamana kadar ton başına 26 Dolar olan destek, 76 Dolar'a çıkmıştır. Böyle bir piyasada Türkiye'nin rekabet etmesi olanaksızdır.

Çözüm Önerisi

- İhracatın desteklenmesi için gerekli prosedür ve çalışmalar hızla tamamlanmalı, gerekli maddi imkanlar bütçelendirilmeli, diğer ülkelerle rekabet edilebilmesi için verilen destek miktarı arttırılmalı,
- Pazar çeşitliliği sağlanmalı, sektörün büyümesi ve dış pazarlara açılması için gerekli hukuki engeller kaldırılmalı, teşvik mekanizmaları oluşturulmalı, beyaz etin AB'ye ihracatı için girişimler desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Yem hammaddelerinde dışa bağımlılık ve kaba yem problemi

Açıklama

Türkiye'de ürün planlamasının yetersiz olmasından dolayı, yem hammaddeleri ve yem bitkileri üretimi, ihtiyacı karşılayamamakta, bu nedenle talep ithalat ile karşılanmaktadır.

Bilindiği gibi, kanatlı sektöründe kullanılan yemin büyük bölümü mısır, soya ve buğdaydan sağlanmaktadır. Yerli mısır üretimi artmasına karşın ihtiyaç karşılanamamakta ve yaklaşık 1 milyon ton mısır ithal edilmektedir. Türkiye'nin 2 milyon ton olan soya ihtiyacının neredeyse tamamı ithalatla karşılanmaktadır. Yem amaçlı buğday ithalatı olmamasına rağmen, kepek ithal edilmektedir. Dünya fiyatları ve arz-talep dengesi ülkemiz yem sektörünün üretim ve fiyat yapısını belirlemektedir. Yem hammaddelerinde dışa bağımlı bir yapı olduğu için dövizdeki artış, maliyetleri doğrudan arttırmaktadır. Ayrıca, ABD ve Brezilya gibi ülkelerdeki etanol politikası buğday, mısır ve diğer yem hammaddelerinin fiyatını arttırmaktadır.

Bakanlık tarafından hayvancılığa verilen kredilerle çok sayıda işletme kurulmuş, canlı hayvan ithalatı yapılmış ve bunların sonucunda ülkemizdeki hayvan varlığı artmıştır. Ancak saman ve diğer kaba yemlerin üretimi aynı oranda artmamış ve bunun sonucunda kuraklığın da etkisiyle ülkemizde saman ve kaba yem açığı ortaya çıkmıştır.

Çözüm Önerisi

- Sektörün ihtiyaç duyduğu hammaddelerin üretimini arttırmak için yem bitkileri üretimi teşvik edilmeli, yem hammaddelerinin üretimi ihtiyaçlar doğrultusunda iklim ve toprak koşulları dikkate alınarak Bakanlık tarafından planlanmalı ve yönetilmeli,
- Yem hammaddesinin dünya fiyatlarından üreticiye arzı ve risk faktörünün minimize edilmesi için, piyasa istikrarını sağlayacak kurumsal yapı etkin çalıştırılmalı,
- Türkiye’de açığı bulunan yem hammaddelerinin ithalatında uygulanan yüksek gümrük vergileri dönemsel olarak düşürülmeli,
- Hububatlar, yağlı tohumlar ve küspeleri ile kepekte, ithalat gümrük vergileri iç piyasayı olumsuz yönde etkilemeyecek şekilde düzenlenmeli ve hammadde fiyatlarını düşürecek politikalar geliştirilmeli,
- Fabrikaların kapasitelerini tam olarak kullanmaları için gerekli tedbirler alınmalı ve üretimde süreklilik sağlanmalı,
- Kaba yem (saman) ithalatı kısa vadede çözüm olmasına rağmen, ithalatın uzun vadede daha büyük problemlere yol açacağı unutulmamalı ve ülkemiz meralarının etkin kullanımı için teşvik verilerek üreticilerin ülke kaynaklarını kullanması desteklenmeli,
- Bölgelerdeki hayvan sayılarına göre iyi bir planlama yapılarak ekilebilir alanlardan daha fazla yararlanmak için uygun stratejiler hayata geçirilmeli,
- Ot ve kaba yem üretimini arttırmak ve üretilen kaba yemi pazarlayabilmek, üreticilerin kaba yem üretimlerini rahatlıkla satmalarını sağlamak ve alıcıların ürünleri toplu halde alabilmelerini sağlamak amacıyla kaba yem (ot) borsaları kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE İÇECEK SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Kayıt dışılık ve gıda güvenliğindeki sorunlar

Açıklama

Gıda sektöründe yüksek oranda kayıt dışılık bulunmaktadır. Gıda sektöründeki kayıt dışı üretim, diğer sektörlerden farklı olarak, halk sağlığını ciddi boyutlarda tehdit etmekte ve yüksek ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı ana ekseninde yer alan gıda güvenliği ve kurumsal kapasitenin artırılması konularının, Bakanlık bünyesinde çalışılarak sonuçlandırılması talep edilmektedir.

Kayıt dışılığın en önemli nedenleri Piyasa Denetim ve Gözetim Sistemi'nin yeterince etkin olmaması ve denetimin büyük oranda kayıtlı üreticiler üzerinde yapılarak kayıt dışı (sahte ve/veya kaçak içki ve gıda) üretim ve satışının kontrol altına alınamamasıdır.

Bunun yanında, alkollü içkilere uygulanan ÖTV'nin sürekli artışı, merdiven altı içki üretimini ve kayıt dışı satışı artırmaktadır. ÖTV oranlarının çok yüksek olması, sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyen etkenlerin başında gelmektedir.

Çözüm Önerisi

- Kayıt dışı ekonomi ile ilgili Gelir İdaresi Başkanlığı'nca (GİB) takip edilen ve 2011-2013 yıllarını kapsayan yeni Eylem Planı çerçevesinde, tüm kurum ve kuruluşlarının katkıları ile hazırlanan etkin bir izleme ve değerlendirme sistemi geliştirilmeli,
- Saha denetimine çıkacak donanımlı ve tecrübeli denetçiler istihdam edilmeli veya yetiştirilmeli,
- Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu (TAPDK) denetim ekipleri artırılmalı, ancak denetimler sadece ruhsatlı satış noktalarındaki şekli eksiklikler ile sınırlandırılmamalı,
- Kolluk güçleri ile ortak bir çalışma yapılarak, sahte ve kaçak içki üretimini önlemek üzere yurt içinde merdiven altı olarak tabir edilen yerler denetlenmeli, kolluk kuvvetlerine bu konularda eğitim verilmeli,
- 5996 sayılı Veterinerlik Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu tek otorite olarak Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını tanımakla birlikte, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında dağıtık olarak bulunan yetkiler tespit edilerek yetki tek otorite altında toplanmalı,
- Gıda denetim sistemi proaktif yapıya kavuşturulmalı, tüm işletmeler kayıt altına alınmalı ve piyasa denetimine göre çok daha etkin olan Tehlike Analizi ve Kritik Noktaları (HACCP-Hazard Analysis and Critical Control Points) için yeterli kaynak tahsis edilmeli,
- İlköğretimde gıda güvenliği ve beslenme eğitimi en az iki yıl süreyle ders olarak verilerek tüketicinin bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Küresel piyasa koşullarında rekabet edilebilir fiyatlarda kaliteli ve sürdürülebilir hammadde temininde yaşanan zorluklar

Açıklama

Gıda sanayi, hammaddesini büyük oranda tarım sektöründen karşılamaktadır. Ülkemizde, tarım sektöründen gıda sanayine dünya fiyatlarıyla rekabetçi, kaliteli, sürdürülebilir hammadde akışı sağlanmasında zorluklar yaşanmaktadır.

Mevcut meyve bahçeciliğinin dağınık ve küçük parsellerden oluşan yapısı nedeni ile meyve suyu endüstrisinin hammaddesi olan meyve temininde yeterli miktar ve kalitede meyve tedarik edilememekte, içecek sanayisine uygun cins ve türler bulunamamakta, dolayısıyla “Uygun İşletme Ölçeği” ve “Uygun Ürün Deseni” oluşmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından hazırlanan 2010-2014 Stratejik Planı'nın ana eksenlerinden biri olan tarımsal üretim ve arz güvenliğini destekleyen politikalar, gıda sanayinin uygun fiyat, kaliteli ve sürdürülebilir hammadde temini konusunu da içermeli,
- Dış ticaret politikası sektörün ihtiyaçları göz önüne alınarak yapılandırılmalı, DTÖ kurlarına uygun teşvikler ile sektör desteklenmeli,
- Teşvikler kalite, verimlilik, çeşit ve maliyet açısından sanayinin gerek iç pazardaki büyümesine gerekse dış ticaretteki gücünü arttırmasına olanak verecek şekilde yeniden yapılandırılmalı, bu kapsamda meyve plantasyonu ile ilgili teşviklerde, aynı havzada en uygun meyvelerin “meyve işleyen tesisler”in etrafında büyük kümeler halinde oluşmasını mümkün kılacak bir model oluşturulmalı,
- Bu modelde “meyve işleyen sanayi tesisleri” veya “paketleme tesisleri” ile sözleşme yaparak, onların ihtiyacına uygun türde ve miktarda kümelenmeyi sağlamak amacıyla meyve bahçesi tesis edenler %25-50 daha fazla desteklenmeli veya mevcut destek sadece sözleşme yapan tesislere verilmeli,
- Tarım havzaları projesi uygulamasında, her havza bazında, sanayinin ihtiyacı olan elma, şeftali, kayısı, zerdali, vişne, nar, armut ve ayva meyvelerinin sanayiye uygun çeşitleri teşvik kapsamına alınmalı,
- Sanayide sürdürülebilirliği sağlamak amacı ile, süt için uygulanmaya başlanan primlendirme sistemine paralel olarak, meyvesini doğrudan sanayiciye satan çiftçiye özel prim verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Gıda, biyogüvenlik, çevre gibi konularda mevzuat hazırlanırken özel sektörle istişare mekanizmalarının yeterince işletilememesi

Açıklama

5996 sayılı Veterinerlik Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında yayınlanması gerekli birçok ikincil mevzuat bulunmaktadır.

Benzer şekilde, Biyogüvenlik Kanunu ikincil mevzuatı ile daha önce oluşturulan çevre ile ilgili mevzuatın uygulanmasında güçlük çekilmekte ve bu mevzuat sektöre ilave mali yükümlülükler getirmektedir.

Çözüm Önerisi

Mevzuatın hazırlanmasında özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum örgütleri ile koordinasyon içinde çalışılmalı ve katılımçılık esas alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Çevre koruma mevzuatına uyum maliyetinin yüksekliği

Açıklama

Çevre politikaları zaman zaman haksız rekabetin kaynağı olmakta, bütün yük üreticilerin sırtına yüklenmektedir. Çoğu KOBİ niteliğinde olan gıda sanayinin tek başına çevre mevzuatına uyum sağlaması mümkün görünmemektedir.

Çözüm Önerisi

- AB tam üyelik sürecinde, müktesebata uyumlaştırma çalışmalarında geliştirilen politika ve mevzuatta ülkemiz şartları dikkate alınmalı, geçiş süresi için makul taleplerde bulunulmalı,
- Karar alma sürecine özel sektör katılmalı ve uluslararası yükümlülükler ve maliyet hakkında zamanında bilgilendirilmeli,
- Çevre mevzuatına uyum konusunda uygun teşvikler geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Şeker kotası ve şeker fiyatlarının dengelenmesi

Açıklama

- 4634 sayılı Şeker Kanunu uyarınca Türkiye’de şeker pancarı ekimi ve şeker üretimi, kota sistemi ile kısıtlanmıştır.
- Nişasta bazlı şeker üretimi Şeker Kanunu’ndaki pancar şeker kotasının %10’u ile sınırlandırılmıştır. AB ülkelerinde nişasta bazlı şekerlerden sadece fruktoza kota uygulanmakta, glikoza kota uygulanmamaktadır. Türkiye, dünyada glikoz üretimini ve satışını kotaya tabi tutan tek ülkedir. Ülkemizde nişasta bazlı şeker üreten 5 firmanın toplam kapasitesi 950 bin ton iken, kota nedeniyle bunun ancak 406.500 tonu üretilebilmektedir. Gıda sanayinin ihtiyacının kota miktarı üstünde seyretmesi, Şeker Kanunu’nun 1. maddesinde belirtilen yurt içi talebin yurt içi üretimle karşılanması ilkesine ters düşmektedir.

Çözüm Önerisi

- Şeker Kanunu ile şeker pancarı ve nişasta bazlı şeker, ülke ihtiyacına göre ayrı ayrı kotalandırılmalı,
- Sektörde verimliliği artıracak şekilde, şeker fabrikaları özelleştirilmeli, şeker fiyatlarının serbest piyasa kuralları içinde oluşması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Şeker Kurumu

TÜRKİYE İKLİMLENDİRME MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

2023 yılında 500 milyar Dolar ihracat hedefine ulaşmak için gerekli olan altyapı eksikliği

Açıklama

500 milyar Dolar ihracat hedefi ile uyumlu altyapı çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Sektör 25 milyar Dolar hedef belirlemiştir.

Çözüm Önerisi

Sektör ürünlerinin havaleli olması nedeniyle,

- Anadolu'dan limanlara kolay ulaşım imkanı sağlanmalı,
- Türkiye limanlarından ana limanlara direkt hatlar açılmalı,
- Avrupa'ya demiryolu kullanımı yaygınlaştırılmalı,
- Gümrükler vardiyalı çalışmalı,
- Gümrük işlemleri basitleştirilmeli,
- Ara malı ve hammadde üretimine yatırım desteği verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, TCDD

Sorun 2

KDV iadeleri kapsamında yaşanan sorunlar

Açıklama

- KDV iadeleri uzun zaman almaktadır.
- Yeminli mali müşavir raporu, %7'lere varan maliyet oluşturmaktadır.
- Mahsupların sınırlandırılması alacakların geç tahsil edilmesine neden olmaktadır.
- Kod uygulaması iadeyi imkansız kılmaktadır.

Çözüm Önerisi

- KDV iadeleri hızlandırılmalı,
- Teminat mektubu karşılığı hemen iade yapılmalı,
- Kod uygulaması kalkmalı, alt firmaların sorumluluğu iade alacak firmaya yüklenmemeli,

- Yeminli mali müşavir raporu aranmamalı,
- Geniş kapsamlı mahsuplara tekrar izin verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Enerjinin verimsiz kullanılması

Açıklama

Enerjinin önemli bir bölümünü sektör tarafından üretilen cihazlar tüketmektedir. Binaların yalıtımı yetersiz ve cihazların verimliliği düşüktür. Ayrıca, baca gazlarından faydalanılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Enerjinin etkin kullanımı ve enerji yoğunluğunun düşürülmesi için çalışma yapılmalı,
- Bina yalıtımları artırılmalı, yeşil binalar teşvik edilmeli, halen var olan tesislerin verimli enerji kullanımına yönelik yapılacak ve uygulanacak projeleri desteklenmeli,
- Yüksek verimli cihazların imalatı teşvik edilmeli, atık enerjilerin geri kazanılması ve yenilenebilir enerji teşvik edilmeli,
- Fotovoltaik Kanunu acilen yürürlüğe konulmalı, yapılacak olan teşviklerde özellikle yerli üretim ön planda tutulmalı,
- Enerji çevrim santralleri atık ısı ile ısıtma yapmalı, bu yatırımlar desteklenmeli,
- Yeni yapılacak santraller cojen ve trijen olmalı, enerji tasarrufuna yönelik kamu spotları yayınlanmalı,
- Bep-Tr programının randımanlı bir şekilde çalışması sağlanmalı,
- Pay ölçerlerde adaletli oran uygulamasına başlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Dahilde İşleme İzin Belgesi (DİB) kapsamındaki alımların ithalatı teşvik edici olması

Açıklama

DİB kapsamında, şirketler ihraç edecekleri ürünlerin üretiminde kullanılacak malzemeleri yurt içinden temin ettikleri takdirde, aşağıdaki ana hususlar aranmaktadır;

- KDV Kanunu'nun geçici 18. maddesine göre alım yapılması,
- Yeminli mali müşavir raporu alınması,

- İmalatçı firmanın yine imalatçı firmadan ihraç kayıtlı olarak satın alma zorunluluğu,
- İhracat öncesi alım yapma mecburiyeti,

Ancak hammaddeler ithal edildiği takdirde, yukarıdaki zorunlu uygulamaların hiç birisi söz konusu olmayacaktır.

DİB kapsamında yapılan toplam ithalat 20 milyar Doları bulmaktadır. Bu miktarın 5- 10 milyar Dolar arasındaki kısmının yerli üreticiden sağlanma imkanı vardır.

Çözüm Önerisi

Yurt içinden DİB kapsamında alım yapılması halinde karşılaşılan olumsuzluklar giderilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Ürünler üzerindeki farklı ÖTV uygulamalarının yol açtığı haksız rekabet

Açıklama

Soğutma ve nemlendirme yapabilen klima santralleri ÖTV'ye tabi olurken, aynı karakterdeki benzer cihazın ısıtma/havalandırma santrali adı altında satılması halinde ÖTV'ye tabi olmamaktadır. Bu durum haksız rekabet yaratacak şekilde faturalamaya ve ÖTV kaçağına sebep olmakta ve dürüst çalışan firmaların rekabet imkanını engellemektedir.

Örneğin, klima santrallerine soğuk akışkan sağlayan cihaz ÖTV'ye tabi değilken, klima santrali tabidir. Bir termosifon ÖTV'ye tabi iken, kombi tabi değildir. Marketlerde gıda korumasına yönelik soğuk hava dolaplarının dolabı ve soğutucusu ayrı ayrı satıldığında ÖTV'ye tabi değilken, beraber satıldığında ÖTV tabi olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Klima santrali ve fan-coil cihazlarındaki bu farklı uygulama kaldırılarak ÖTV oranları eşitlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE İLAÇ SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Bütçe kısıtı, fiyatlandırma ve geri ödeme politikaları nedeniyle ilaç fiyatlarının düşmesi

Açıklama

2010-2012 dönemi için belirlenen yetersiz ilaç bütçesi nedeniyle ilaç endüstrisinde fiyatlar rasyonel olmayan düzeylere gerilemiştir. Alınan tedbirler sonucunda, ilaç harcamaları 2010-2012 dönemi için belirlenen bütçenin altında kaldığı halde, 2013-2015 dönemi bütçesi de olması gerekenden düşük belirlenmiştir. Bu durum düzeltilmediği takdirde, ihracat, yatırım ve Ar-Ge konularında, dünyada söz sahibi olma potansiyeline sahip olan ilaç endüstrimiz gerilemeye devam edecektir.

Çözüm Önerisi

- İlaç endüstrisinin rekabet gücünün ve verimliliğinin artırılması için öngörülebilir ve sürdürülebilir istikrarlı bir “ilaç politikası” oluşturulmalı, ilaç bütçesi endüstrinin sürdürülebilirliğini destekleyecek şekilde belirlenmeli ve tasarrufa yönelik düzenlemelerde fiyat odaklı tedbirler terk edilerek, Ar-Ge’ye, yatırımlara ve ihracata yönelinmelidir.
- Ekonomideki olumlu gelişmeler, kriz dönemindeki parametreler ile belirlenen ilaç bütçesine yansıtılarak 2013 yılı ilaç bütçesi rakamları revize edilmeli ve belirlenecek bütçe en azından kur düzeltmesinin yapılmasına olanak tanınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, SGK

Sorun 2

Fiyatlandırma sisteminde dönemsel Avro değerinin güncellenmemesi ve en düşük referans fiyat uygulamalarının ilaç endüstrisinin sürdürülebilirliğini tehlikeye atması

Açıklama

6/7/2011 tarihi itibarı ile 90 günlük ortalama değer, mevzuatta tanımlı olan üst sınırı aştığı halde 13/2/2009 tarihinde 1,9595 seviyesinde sabitlenen dönemsel Avro kurunda bir güncelleme yapılmamıştır. Dönemsel Avro değerinin 1,9595 seviyesinde tutularak güncellenmemesi, sunulan hizmete göre yetersiz belirlenen ilaç bütçeleri, düşük fiyatlar ve yüksek iskonto sebebiyle zorlanan ilaç endüstrisinde ilave %15 iskontoya yol açarak endüstri sürdürülemez bir duruma getirmiştir.

Ayrıca, referans alınan ülkelerde ciddi ekonomik krizler sebebiyle fiyatların hızla düşmesi, bu ülkelerdeki en düşük fiyat referans alındığından, ülkemizde belirlenen fiyatlar bu seviyelerin de altında kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Sürdürülebilir bir fiyatlandırma için ilaç bütçesi sunulan hizmet ile uyumlu olarak belirlenmeli, kur politikası ve mevcut referans sistemi revize edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, SGK

Sorun 3

Ülkemizde değer katılmış eşdeğer ürünlerin üretilmemesi

Açıklama

Ülkemizde gerçekleştirilen Ar-Ge faaliyetleri kapsamında, yeni proses, formülasyon ve kombine ürünler geliştirilerek değer katılmış eşdeğer ürünler üretilmemektedir. İnovasyon içeren ve tedavide fark yaratan bu ürünler, kamu sağlığı açısından önem taşımaktadır.

Çözüm Önerisi

Fiyat Kararı ve Tebliği ile Sağlık Uygulama Tebliği ve Ödeme Yönergesi'nde ülkemizde geliştirilen değer katılmış eşdeğer ürünlerin Ar-Ge faaliyetlerinin finanse edilebilmesini teminen destekleyici fiyatlandırma ve geri ödeme modelleri oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, SGK

Sorun 4

Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun'un ilaç sektörünün koşullarına uygun olmaması

Açıklama

Vizyon 2023 hedefleri doğrultusunda, 2023 yılında Türkiye'nin küresel ilk 10 ekonomi arasına girmesi, 500 milyar Dolar ihracat hacmine ulaşılması, GSYİH içinde Ar-Ge payının %3'e çıkması hedeflenmektedir. Buna paralel olarak Türkiye ilaç endüstrisi 2023 yılı hedefini, küreselleşmek ve dünyanın önemli Ar-Ge, üretim ve yönetim merkezi ülkelerinden birisi konumuna gelmek olarak belirlemiştir.

Dünyada ilaç endüstrisi, otomotiv, yazılım ve teknoloji sektörlerini geride bırakarak en çok Ar-Ge yatırımı yapılan endüstri olmuştur. İlaç ve biyoteknoloji firmaları her yıl cirolarının ortalama %19'unu yeni ilaç ve tedaviler geliştirmeye ayırmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun'da geçen 50 tam zamanlı personel çalıştırılması zorunluluğu, ilaç sektörü için makul bir orana (10 gibi) getirilmeli,

- İlaç endüstrisinde Ar-Ge ve yüksek teknolojiye dayalı üretim kümelenmesine imkan verecek ihtisaslaşmış organize sanayi bölgeleri, uluslararası çekim merkezi olabilecek bir bölgede kurulmalı,
- Devlet desteği ile ilaç Ar-Ge'sinde özelleşmiş ve ileri araştırmalar yapmak üzere bağımsız ve özerk bir enstitü kurulmalı,
- Ar-Ge ekosisteminin sürdürülebilirliğini sağlamak üzere araştırma fonlarının kaynak yapısı yeniden gözden geçirilerek kalıcı kamu kaynakları belirlenmeli,
- Ulusal bir Ar-Ge fonu oluşturulmalı,
- Ar-Ge'de atılımın önünü açacak ve ilaç endüstrisini destekleyecek eğitim sistemi geliştirilmeli ve insan kaynağı yaratılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, YÖK

Sorun 5

Kamu alımlarında Türkiye'de üretilen ilaçların tercihinin öncelikli olmaması

Açıklama

Türkiye'de üretilen ve katma değer sağlayan birçok ilacın yerine hiç bir katma değeri olmayan ithal ürünler kullanılmaktadır. Ayrıca Türkiye'de üretilmesi mümkün olan birçok ilaç ithal edilmektedir. Son yıllarda Türkiye'de kullanılan ilaçların parasal değer bazında %53'ü ithal edilmekte, %47'si ülkemizde üretilmektedir.

Çözüm Önerisi

Türkiye'de üretilmesi mümkün olan ilaçlar süratle ruhsatlandırılmalı ve hızlı bir şekilde geri ödeme kapsamına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, SGK

TÜRKİYE
KAĞIT VE KAĞIT
ÜRÜNLERİ SANAYİ
MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Orman ürünlerindeki fiyatların yüksek olması

Açıklama

Kağıt üretiminin ana hammaddesi olan odunun Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğünün tekelinde bulunması nedeniyle odun fiyatları dünya ile rekabet edilemeyecek boyutlara ulaşmıştır. Bu durum kağıt sektörünün en büyük sorunudur. Diğer yandan, maliyetlerin yüksekliği sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

- Sektörün sürdürülebilirliğinin ve rekabet edebilirliğinin sağlanması amacıyla “plantasyon orman işletmeleri” sistemine geçişin sağlanması için gerekli politika önlemleri alınmalı ve teşvik politikaları geliştirilmelidir.

Geçiş süreci zarfında ise;

- Orman köylüsü, emek yoğun çalışmakta, bu durum düşük kalitede yüksek maliyette odun üretimi yapılmasına ve ülke kaynaklarının etkin kullanılmamasına neden olmaktadır. Bu sebepten, 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 40. maddesinde değişiklik yapılarak orman emvali üretimler orman köylüsü yerine kalifiye eleman çalıştıran profesyonel firmalara ve ekiplere bırakılmalı,
- Alıcı talepleri göz önünde bulundurularak üretim şekillendirilmeli, nakliye şartları dikkate alınarak tahsisler yaz aylarında tamamlanmalı,
- Vadeli alımlar tekrar gündeme alınmalı,
- Orman emvali standartları revize edilerek, iç içe girmiş standartlar birbirinden kesin çizgilerle ayrılmalı,
- Orman içinde, transport ağı olmayan veya tamamlanmayan bölmelerde üretim yapılmamalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Enerji maliyetinde ve kalitesinde sorunlar yaşanması

Açıklama

Enerji yoğun bir sektör olan kağıt sektörünün kullandığı ve girdilerin %20'sini teşkil eden elektrik maliyetinin, Avrupa ve ABD'ye kıyasla yüksek olması ve elektrik sistemi altyapısındaki ye-

tersizlik nedeniyle sık sık voltaj dalgalanmaları yaşanmakta, bu nedenle oluşan üretim kayıpları sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Sanayi kuruluşlarının elektrik faturalarına TRT payı adı altında %2 oranında ücret eklenmesi ve kaçak elektrik maliyetinin birim fiyatlara yansıtılması, yüksek olan enerji maliyetini daha da artırmıştır.

Çözüm Önerisi

- Elektrik sistem altyapısı iyileştirilmeli ve kalite artırılmalı,
- Elektrik ve doğal gaz satış fiyatı sektörün rekabet gücünü etkilemeyecek seviyelere çekilmeli,
- Kaçak elektrik kullanımı önlenmeli,
- TRT'nin sanayici ile ilgili bir kurum olmaması nedeniyle TRT payı kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 3

Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) uygulaması

Açıklama

Vadeli olarak ithal edilen ham ve yardımcı madde alımlarında %6 KKDF kesintisi yapılmaktadır. Selülozu hammadde olarak kullanan kağıt imalatı maliyetinin %80'ini teşkil eden bu alımlar, nakit akışını zorlaştırmakta ve maliyetleri arttırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kağıt sektörünün rekabet gücünü arttırabilmek ve maliyetleri düşürebilmek için kağıt ve karton üretiminde ana hammadde olarak kullanılan hazır selülozun vadeli olarak ithali, KKDF uygulamasından muaf tutulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

2012/3 no'lu Standardizasyon Tebliği'nin oluşturduğu maliyet baskısı

Açıklama

47.07 GTİP pozisyonundaki atık kağıtlardan sadece 47.07.10 pozisyonundaki atık kağıdın ithalinin 65 no'lu Gümrük Tebliğine tabi tutulması ile ithalatın maliyeti artmaktadır. Sektörün rekabet gücü etkilenmekte ve sektörün ana hammaddesi konumunda olan 47.07.10 pozisyonuna uygulanan bu işlemin nedeni anlaşılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

259/93/EC sayılı Konsey Tüzüğü'nün EK-II sayılı Yeşil Atık Listesi'nde yer alan diğer atık kağıtlar da olduğu gibi, 47.07.10 GTİP pozisyonu da, 65 no'lu Gümrük Tebliği'nin "Uygunluk Denetimine Tabi Atıklar Listesi"nden çıkarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Haksız rekabet ve hukuki mekanizmaların yavaş işlemesi

Açıklama

- Devlete ve topluma karşı yükümlülüklerini eksik ya da hiç yerine getirmeyerek haksız rekabet yaratan kuruluşlar, dürüst çalışan kuruluşların satışlarını engellemekte ve büyüme stratejilerini olumsuz yönde etkilemektedir.
- Ticari alacaklar ve ödeme gecikmeleri sektörü olumsuz yönde etkilemektedir.
- Karşılıksız çek miktarının artması girdileri peşin alan sektörün üretim döngüsünü durduracak noktaya doğru götürmektedir.
- Fikri mülkiyet haklarının takibinin süresinde yapılamaması, katma değeri arttıracak alanlardaki gelişmeleri önlemektedir.

Çözüm Önerisi

- Denetimler sıklaştırılarak haksız rekabet önlenmeli,
- Çek yasası yeniden düzenlenmeli,
- Hukuki mekanizmaların hızlandırılması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Adalet Bakanlığı

TÜRKİYE
KARAYOLU YOLCU
TAŞIMACILIĞI MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Karayolu yolcu taşımacılığı yapan araçlarda kullanılan akaryakıttan alınan yüksek ÖTV oranı

Açıklama

Karayolu yolcu taşımacılığında en büyük gider kalemi olan akaryakıttan alınan ÖTV oranının yüksek olması sağlıklı hizmet verilmesine engel olmakta, rekabet gücünü azaltmaktadır.

Çözüm Önerisi

Akaryakıtta uygulanan ÖTV oranının indirilmesi ya da %50'sinin iade edilmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Karayolu yolcu taşımacılığı biletlerindeki yüksek KDV oranı

Açıklama

Karayolu yolcu taşımacılığı turizm sektörünün bir parçası olmasına rağmen turizm sektöründen bağımsız değerlendirilmektedir. Tatil yapacak bir kişi konaklama ve yemek için %8 KDV öderken, tatil yapmak için almış olduğu otobüs yolculuğu hizmetine %18 KDV ödemektedir.

Çözüm Önerisi

Karayolu yolcu taşımacılığında kullanılan biletlere uygulanan %18 KDV oranının %8'e düşürülmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Karayolu yolcu taşımacılığı yapan otobüslerin karıştıkları ölümlü kazalarda karşı karşıya kaldığı manevi tazminat davaları

Açıklama

Karayolu yolcu taşımacılığı yapan kurumsal ve bireysel otobüs işletmecileri ölümlü kazalara karıştıklarında manevi tazminatlar nedeni ile büyük ekonomik kayıplar yaşamakta ve firmalar uzun süren davalar nedeni ile iflas tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 18. maddesinde yer alan "bedeni zararlar" ifadesi genişletilerek "bedeni ve manevi zararlar" şeklinde değiştirilmeli ve bu yolla manevi tazminatların teminatı sigorta poliçesine eklenebilmeli ve sigorta poliçesi "taşımacılık maddi ve manevi tazminat sigortası" haline gelmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

İstanbul dışındaki tüm illerde servis araçlarında yapılan plaka tahdidi uygulamasından kaynaklı sorunlar

Açıklama

İstanbul ili dışında servis taşımacılığı yapmak ya o ilde çalışan plaka sahipleri ile ya da yine o ilde kayıtlı plakalı araçları satın alarak mümkün olabilmektedir. Satılık plaka olmaması halinde bu illerde iş alan taşımacı firmalar araç alma güçleri olsa bile plaka alamayacakları için ciddi sorunlar yaşamaktadır. Plaka tahdidi olan illerde taşıma ihalesi alan firmalar, öncelikle o ildeki plaka sahibi bireysel taşımacılarla bu hizmeti yapma gayreti içinde olmakla birlikte, bireysel taşımacı için yapılmış tahdit, firma için tehdiye dönüşmektedir.

Çözüm Önerisi

Plaka tahdidi olan illerde taşıma ihalesi alan firmaların araç bulamadıkları durumlarda kendilerine tahsis edilecek bir belge ile, kendi firması üzerine kayıtlı öz mal araçları ile plaka tahdidi uygulamasına maruz kalmaksızın üstlendiği taahhüdü gerçekleştirmesine imkan verecek düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Büyükşehir Belediyeleri Ulaşım Koordinasyon Merkezlerinin ve İl Trafik Komisyonlarınının 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile çelişen kararlar alması

Açıklama

İstanbul Büyükşehir Belediyeleri Ulaşım Koordinasyon Merkezi aldığı karar çerçevesinde, B2 ve D2 yetki belgeli araçlar ve taşıt kartı istenmesi uygulaması kaldırılarak "Turizm ve Servis Aracı Güzergah Kullanım İzin Belgesi" verilmesine izin verilmiştir. Söz konusu Karar, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile çelişmekte ve turizm taşımacıları aleyhine bir durum ortaya çıkarmaktadır.

Çözüm Önerisi

Büyükşehir Belediyeleri Ulaşım Koordinasyon Merkezlerinin ve İl Trafik Komisyonlarının 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile çelişen kararlar alınması önlenmeli, D2 ve B2 belgelerini kimlerin alabileceği tüm paydaşlara net olarak bildirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

TÜRKİYE KİMYA SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Ara girdi ithalatından kaynaklanan dışa bağımlılık nedeniyle sektörün rekabet gücünün azalması

Açıklama

Kimya sektöründeki dışa bağımlılığın azaltılması, ancak yerli hammadde ve doğal kaynaklarımızın daha çok ara girdi olarak kullanılması ile mümkündür. Madenlerimizin mineral olarak kullanımı değil, işlenerek ihracatı tercih ve teşvik edilmelidir. Aksi durum, ara girdi tedarikinin ithalata dayanmasına ve sektörün dışa bağımlılığının artmasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kimya sektöründe gittikçe artan ara girdi ithalatını azaltmak üzere, “Kimya Sanayi Strateji Belgesi”nde öngörülen 36 eylem planı ivedilikle uygulanmalı,
- Yatay entegrasyonu artırmak üzere “kümeleşme” modeline geçilmeli,
- Sektörel gelişmeyi artıracak teknoloji kullanımı için KOBİ’lerin yanında, ana kimyasal girdilerin üretileceği, yatırım büyüklüğü 100 milyon Doların üzerinde olan entegre tesislerin (rafineri, petrokimya, inorganik ve organik kimya tesisleri vb.) kurulması için yerli ve yabancı yatırımcılara gerekli ek teşvikler verilmelidir (yeni teşvik sistemi içinde yer alan büyük ölçekli ve stratejik yatırımlar).

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Tüketim kimyasallarında kayıt dışı ile mücadelenin yetersiz olması

Açıklama

Kayıt dışı ekonominin azaltılması ile gerekli kurallara uymayan kuruluşların tüketici sağlığını ve çevreyi tehdit etmesine mani olunmalıdır. Kimya sektöründe, tüketim kimyasallarında halen %35 - 40 olan kayıt dışılık oranı mutlaka azaltılmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Kayıt dışı ile mücadele için Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Strateji Belgesi’nde bahsedilen denetleme ekipleri acilen kurulmalı, söz konusu ekiplerin teknik eğitimleri sağlanmalı,
- Bu tür gözetim ve denetim mekanizmalarının etkinliğinin artırılması için, 19/3/2011

tarih ve 27879 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Başbakanlığın 2011/4 Genelgesi ile Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın bağlı olduğu Devlet Bakanı koordinatörlüğünde oluşturulan Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu, Ulusal Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Kurumu’na dönüştürülmeli ve bu yapıya özel sektör üst temsilcisi olarak kamu niteliğine haiz TOBB dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Yatırım ortamının istenilen ölçüde iyileştirilememesi ve kimya sanayinin uygun arsaya erişim sorunu

Açıklama

Kimya sanayinin sürdürülebilir rekabetçiliği sağlayabilmesi ve planlarda öngörülen hedeflere ulaşabilmesi için önemli ölçüde yatırıma ihtiyacı vardır.

Çözüm Önerisi

- Kimya sanayi yatırımının teşviki için yerleşim sorunları çözülmeli, lojistik imkanları elverişli bölgelerde yatırımları artıracak düzenlemeler yapılmalı, bu kapsamda YOİKK çalışmaları sonuçlandırılmalı,
- Altyapı ile lojistik imkanları uygun olan ve mevcutta üzerinde kurulu sanayi tesisleri bulunan alanlarda, özellikle petrokimya, sıvı kimyasal depolama ve enerji sektörlerinde yapılacak yatırımlar özendirilmeli ve kümelenme modelinin desteklenmesi için özel sektörle işbirliği içerisinde, “özel enerji ve endüstri bölgeleri” kurulmalı,
- Yerel üreticilere yönelik kimya sanayi envanteri hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Girdi Tedarik Stratejisi’nin uygulanmasında yapılması gerekenler

Açıklama

Ekonomi Bakanlığının kimya sanayi özelinde çalışmalarını sürdürdüğü Girdi Tedarik Stratejisi’nin uygulanması halihazırda gündemde olan ve kimya sanayinin önemli bir paya sahip olduğu cari açığın azaltılması için gereklidir.

Çözüm Önerisi

- Kimya sanayi özelinde yapılan Girdi Tedarik Strateji çalışmaları kapsamında, sanayinin temel girdilerini sağlayan sektörde hammadde ve ara girdiler yerli olarak üretilebilmeli, imalat sanayi tedarik zincirinde katma değeri yüksek kimyasalların üretimleri yapılmalı ve bu tür üretimler özellikle teşvik edilmeli,
- Öncelikli olarak üretilmesi gerekli olan 10 kimyasal üzerinde çalışma yapılmalı,
- Özel ve katma değeri yüksek kimyasalların üretimine yönelik Ar-Ge faaliyetleri artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, TÜBİTAK

Sorun 5

AB uyum çalışmaları çerçevesinde mevzuat değişikliğinin gerektirdiği altyapı ve eğitim eksikliği

Açıklama

AB'nin kimyasallarla ilgili stratejisi olan REACH düzenlemesinin sadece bir tehdit olarak değil, fırsat olarak da değerlendirilmesi gerekmektedir. AB uyum müzakereleri sürerken, özellikle teknik mevzuatın gerektirdiği altyapı ve sistemlerdeki eksikliğin giderilmesi son derece önemlidir. Bu itibarla, insan sağlığı, çevrenin korunması ve işyeri güvenliğine bakış açısının ortak bir şekilde yönlendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Mevzuat değişiklikleri öncesinde, düzenleyici etki analizleri hazırlanmalı ve uygulamada çıkabilecek sorunlara yönelik tedbir alınmalı,
- Çevre standartlarına uyum konusunda yeterli bilgilendirme uygulamalarıyla birlikte yapılmalı, öngörülen denetimler öncelikle eğitim amaçlı olmalı ve bunun için gerekli altyapı hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

AB Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

TÜRKİYE
KONFEKSİYON VE HAZIR
GİYİM SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Yeni yatırım teşviklerinin sektör için yeterli olmaması

Açıklama

Yeni açıklanan yatırım teşviklerinde 6. bölgede sektörün yatırımını özendiren önemli teşvik unsurları bulunmasına karşın yatırım teşviklerinde bazı iyileştirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bunların başında kullanılmış makinelerin yatırım teşvik kapsamına alınması ile gelir vergisi stopajı desteğinde ortaya çıkan asgari geçim indirimi yükünün kaldırılması gelmektedir.

Çözüm Önerisi

- Yeni yatırımlar kapsamında kurulacak makine parkının belirli bir bölümü (örneğin %50'sini) kullanılmış makinelerden veya yatırım yapan şirketin diğer işletmelerinin aktifinde yer alan makinelerden oluşturulabilmelidir. Bu makineler için 2 yıl gibi bir yaş sınırı getirilerek yeni yatırımlarda eski teknoloji kullanımı engellenmiş olacaktır. Firmalar aktiflerindeki defter değerinden fatura karşılığı bu makinelerin satışını yatırımcı işletmeye yapabilir. Böyle bir durumda bu makineler için de KDV istisnası sürdürülmelidir.
- Gelir vergisi stopajı desteği ancak işveren yükümlülüğünde olan asgari geçim indirimi ödemesinin kamu tarafından karşılanması halinde etkili olacağından, asgari geçim indirimi ödemeleri destek kapsamına alınmalıdır.
- 6. Bölgeye ulaşım desteği verilmelidir. Bölgede bu güne kadar birçok işyeri açılıp, kapanmıştır. Aynı sorunların yaşanmaması için ilk 5 senenin zor geçeceği de düşünülerek bölgeye ulaşım desteği verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe üretimde kullanılan temel girdilerin (kumaş ve onun girdisi olan iplik) ithalatındaki koruma önlemleri

Açıklama

Sektörün en önemli girdilerini oluşturan kumaş ve onun girdisi olan iplik ithalatında artarak uygulanan ithalatta koruma önlemleri, hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün maliyetlerini artırmakta, üretim ve ihracatta rekabet gücünü azaltmaktadır. Hali hazırda yurt içi pamuk üretiminin ihtiyacın üçte birini karşıladığı dikkate alındığında, hazır giyim sektörünün girdi tedarikinin sürekliliği için ithalat kaçınılmaz hale gelmektedir.

Çözüm Önerisi

- Kumaş ve iplik ithalatı üzerinde uygulanan koruma önlemleri sona erdirilmeli, yurt içinde iplik ve kumaş üreticileri desteklenerek rekabet güçleri artırılmalı,
- Pamuk üretimi stratejik hammadde olarak konumlandırılmalı ve yılda 2 milyon ton pamuk üretimi 2023 hedefleri arasına alınmalı,
- Özellikle markalarımız için (iç pazar ve ihracat) haksız rekabet oluşturan ithalatta koruma önlemleri ve diğer düzenlemelerden kaynaklanan engellerin tespiti için bir çalışma grubu kurularak çözüme kavuşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Mevcut üretimde yüksek emek maliyetlerinden kaynaklı rekabet gücünün azalması, işgücü üzerinde yüksek kamu yükleri bulunması ve istihdam ile ilgili başta kıdem tazminatı uygulaması olmak üzere diğer düzenlemelerin maliyeti artırması

Açıklama

Emek yoğun hazır giyim sektöründe başta işgücü maliyetleri olmak üzere üretim maliyetlerinin rakip ülkelerin maliyetinin çok üzerinde kalması nedeni ile üretimde rekabet gücü azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevcut üretim maliyetinin düşürülmesi amacıyla;

- Hazır giyim sektöründe işgücü üzerindeki kamu yükleri azaltılmalı, 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Hakkında Kanun'da yer alan teşvik uygulamasını kullananların süreleri uzatılmalı,
- Büyükşehirlerdeki üretim kümelerinin mevcut olduğu yerler "İslah-Özel Organize Sanayi Bölgesi" ilan edilmeli veya yakın yerlerde "yeni nesil üretim-ihracat bölgeleri" kurulmalı ve bu bölgelerde işgücü, enerji, vergi vb. yükler azaltılmalı,
- Esnek çalışma ve güvenceli esnek ücret koşulları oluşturulmalı, çıraklık uygulamalarında iyileştirmeler yapılarak emek maliyetlerinde avantaj sağlanmalı,
- Kıdem tazminatı uygulamasında fon sistemine geçilmeli, şirketlerin üzerindeki kıdem yükü fona devredilmeli, devir için süre tanınarak şirketlere uygun koşullarda finansman sağlanmalı ve yeni işe alımlarda çalışanlar için fona kıdem tazminatı primi yatırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Mevcut Dahilde İşleme Rejimi (DİR) uygulamasının tedarikçi ihracatçılar üzerinde yarattığı sorunlar nedeniyle hazır giyim perakende şirketlerinin mevcut DİR uygulamalarından yararlanamaması ve hazır giyim konfeksiyon ana ve yan sanayindeki tasarım faaliyetlerinin yeterli ölçüde desteklenmemesi

Açıklama

- DİR kapsamında yapılan ithalata karşılık %35 ihracat kapama oranları yetersiz kalmaktadır (iplikten nihai ürüne %45-50 fire oluşmaktadır). DİR kapsamında iplik ithalatında imalatçıların kapasite raporunda ilgili örgü/yuvarlak örgü makinesi olmayanlar ithalatı ihtisas gümrüklerinden yapmak zorunda kalmaktadır. Markalı ihracat yapan hazır giyim perakende şirketleri ihracatın ne kadar olacağını önceden bilemediği için üretimde kullanacağı kumaşı (ve diğer girdileri) DİR kapsamında ithal edememekte, kati ithalat yapmakta ve bunun sonucu olarak rekabet gücü azalmaktadır.
- Hazır giyim sektörünün rekabet gücünde önemli bir belirleyici haline gelen şirketlerin tasarım yatırımları ve faaliyetleri yeterince desteklenmemektedir.

Çözüm Önerisi

- Mevcut DİR çerçevesi aynı kalmak şartıyla, ihracat kapama oranları % 50'ye yükseltilmeli, kapasite raporuna sahip olması halinde şirketler makine niteliğine bakılmaksızın normal gümrüklerden ithalat yapabilmeli, markalı ihracat yapan hazır giyim perakende şirketleri için mevcut DİR düzenlemesine eklemeler yapılarak hazır giyim perakende şirketlerinin DİR uygulamasından yararlanmasını sağlanmalı, hazır giyim perakende şirketlerinin ihraç ettikleri ürünlerde yurt içinden tedarik ettikleri ithal kumaşları (kati ithalat ile gelmiş ve tüm vergileri ödenmiş) kullanmaları halinde bu ithal kumaşlara ait ödenmiş vergilerin iade edilmesi sağlanmalı,
- Tasarım Desteği Hakkında Tebliğ'de (2008/2) yer alan destek unsurları, Türkiye'de faaliyet gösteren ve yurt dışında kendi tescilli markası ile satış yapan şirketler, Türkiye'de faaliyet gösteren yerli veya yabancı markalar için fason üretim yapan/yaptıran şirketler ile yurt içinde kendi markasıyla satış yapan şirketlerin tasarım faaliyetlerinin desteklenmesine yönelik olarak yeniden yapılandırılmalı, bu şirketler destek kapsamına alınmalı veya destekler ayrı bir Tebliğ ile düzenlenmeli, bu çerçevede yeni unsurlarla güçlendirilmiş ve halen var olan destek unsurlarını da içeren bir mekanizma (aynı oran ve limitlerle) yukarıda belirtilen şirketler için ivedilikle hayata geçirilmeli ve bütçe kısıtlayıcı unsurlar dışarıda bırakılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Osmanbey, Merter ve Laleli bölgelerindeki üretim, ticaret ve yurt dışı satış faaliyetlerinin yeterince düzenlenmemiş, iyileştirilmemiş ve henüz bir statüye kavuşturulmamış olması

Açıklama

Hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe önemi bir yurt dışı satış kapasitesi olan Osmanbey, Merter ve Laleli bölgelerindeki faaliyetlerin özel bir statüye kavuşturularak mevcut sektör ve ekonomi ile kademeli şekilde entegrasyonu sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Rusya ile başlayan “Basitleştirilmiş Gümrük Hattı” uygulaması süreci iyileştirilerek kalıcı hale getirilmeli ve bu uygulama diğer ülkelere de yaygınlaştırılmalı,
- Gümrük-antrepo proje önerisi uygulamaya geçirilmeli ve yurt dışı satışları ihracat sayılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

TÜRKİYE
KOZMETİK VE TEMİZLİK
ÜRÜNLERİ SANAYİ
MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Sahte ve taklit ürünlerle mücadelenin yasal boşluklar, eleman yetersizliği ve koordinasyonsuzluk nedeniyle yeterince güçlü yapılamaması

Açıklama

Sahte ürün ticaretinin dünya genelinde boyutu 800 milyar Dolar olarak tahmin edilmektedir. Sahte ürünler tüketici sağlığı için ciddi bir tehdit, dürüst çalışan firmalar için ise haksız rekabet teşkil etmekte, ayrıca, sahte ve taklitten sağlanan gelirler terör ve yeraltı faaliyetlerinin finansmanında kullanılmaktadır. Sahte ürün ticareti nedeniyle, Devletin uğradığı vergi kaybı yaklaşık 8 milyar Dolar, istihdam kaybı ise yaklaşık 61.000 kişi olarak tahmin edilmektedir. Marka Koruma Grubu (MKG) tarafından yaptırılan bir ankette, katılımcıların %14.2'si sahte temizlik ürünü ve %11.8'i ise sahte kişisel bakım ürünü bilerek satın aldığını bildirmiştir.

Bandrole bağlı (kitaplar, müzik ve sinema eserleri gibi) ürünler için, bu suçun takibi şikayete bağlı olmaktan çıkartılmış ve kolluk kuvvetlerine suçlu re'sen takip edebilme imkanı sağlanmıştır. Böylelikle bu ürünlerde taklitle mücadele ivme kazanmıştır. Buna karşılık, kozmetik ve temizlik ürünleri için suçun takibi halâ şikayete bağlıdır. Bu sorun, her ortamda aktarılmasına karşın henüz çözüme kavuşturulmamıştır.

Çözüm Önerisi

- Ceza hukuku açısından konu incelendiğinde, Markaların Korunması Hakkındaki 556 sayılı (5533) KHK ile düzenlenmesi ve 551 sayılı Patent Haklarının Korunması hakkında KHK düzenlemesi hukuken ve uygulama açısından yetersizdir. Bu nedenle, gerekli kanuni düzenlemeler yapılmalıdır.
- Markaların Korunması Hakkındaki Kanun Tasarısı bir an önce yürürlüğe konulmalı ve taklitçilik suçu bir bütün olarak şikayete bağlı olmaktan çıkartılmalı,
- Sahte ve taklit ürünlerle ilgili cezalar caydırıcı olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 2

Sağlık Bakanlığı denetimine tabi kozmetik, sabun ve deterjan gibi tüketim ürünleri denetiminin piyasa gözetim ve denetim (PGD) kuralları doğrultusunda gereği gibi yapılamaması

Açıklama

2005 yılında yayınlanan ilgili mevzuatta, Sağlık Bakanlığı tarafından kozmetik ve temizlik ürünlerinin PGD sistemine göre denetlenmesi hükme bağlanmış, 2007 yılında ise Sağlık Bakanlığı,

PGD Yönetmeliği ile uygulama esaslarını belirlemiştir. AB ile uyum açısından mevzuatta yapılan bu değişikliklerin uygulanamaması ve Bakanlığın elinde denetim yapacak yeterli sayıda personel olmaması sebebiyle PGD'ye sağlıklı bir geçiş henüz sağlanamamıştır. Mevcut personele ise gerekli eğitim henüz verilememiştir, ayrıca hem bu eğitimler hem de piyasada yapılacak denetimler için yeterli kaynak bulunamamaktadır.

Son bir yıl içerisinde idari yapıda meydana gelen değişikliklerle birlikte Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafında olumlu bir hareketlenme görülmekle beraber, sonuçlar henüz yeterli değildir. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu ise bu konuda herhangi bir farklı idari yapıyı henüz oluşturamamıştır.

Çözüm Önerisi

Sağlık Bakanlığı, bu faaliyetleri yürütmek üzere yeterli sayıda eleman görevlendirmeli, bu elemanların eğitimini sağlamalı ve bu faaliyetlerin yürütülebilmesi için mali kaynak ayırarak personel alımı/eğitilmesi/görevlendirilmesi gibi gerekli hazırlıkları yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Metroloji ve Standardizasyon Genel Müdürlüğü ile iletişimde ve mevzuata ilişkin yorumlamada yaşanan sorunlar

Açıklama

Sağlık Bakanlığı mevzuatında 'bildirim yapılarak' piyasaya verilmesi öngörülen birçok ürün için firmalar bildirim yaptıktan sonra, 'yapılan bildirim kabul edilmesi' için başka belge ve raporlar istenebilmekte ve bu belgeler tamamlanmadan "bildirim kabul edilmeyeceği" sanayiciye duyurulmaktadır. Örneğin;

- Diş fırçalarıyla ilgili bildirim sürecinde önceki izin sistemine geri dönülmüş ancak sistem daha da karmaşık hale getirilmiştir.
- 17/6/2010 tarihli Tampon, Hijyenik Ped, Göğüs Pedi, Çocuk Bezi ve Benzeri Ürünlerin Üretimi, İthalatı ve Bildirim Esaslarına Dair Tebliğ kapsamında "bildirim" yapılması gerekirken uygulamada "ön izin" benzeri bir süreç yaşanmaktadır.
- Anılan Tebliğ Ek-3'te istenilen analizler ile ilgili standartlar bulunmamakta, Ar-Ge laboratuvarları veya bağımsız kuruluşlarca yapılan test sonuçları Bakanlıkça kabul edilmemektedir.
- Tebliğ içerisinde yetkili laboratuvar listesi hazırlama görevi Bakanlığa verilmiş olmasına karşın henüz böyle bir liste hazırlanmamıştır. Yetkili mercii tarafından analiz istenmekte, istenen analizin hangi laboratuvarda yapılabileceği/yapılması gerektiği söylenmemektedir.

Diğer yandan günümüze kadar sabunların piyasa kontrolü sırasında ürün içinde bulunduğu ortam (nem oranı gibi) dikkate alınarak değerlendirme yapılırken, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Metroloji ve Ölçüm Genel Müdürlüğü piyasada yaptığı ağırlık kontrolleri sırasında ürünün nem oranına değil, sadece ağırlık ölçümüne bakmakta ve ürün, içinde bulunduğu ortamdan dolayı nem kaybına uğradığında sanayici, 'eksik dolum yapıldığı' ileri sürülerek tüketiciyi aldatmakla suçlanabilmektedir.

Sektör tarafından yapılması istenen düzenleme değişikliğine AB mevzuatının engel olduğu bildirilmekle birlikte yapılan araştırmada, konunun AB içerisinde sorun teşkil etmediği yönünde bilgiye ulaşılmıştır.

Çözüm Önerisi

- Mevzuata uygun olarak, piyasaya sürülecek ürünler Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumuna bildirilerek kayda alınmalı ve bildirim kabul veya reddedilmesi gibi bir keyfi bir uygulamaya gidilmemelidir.
- Mevzuatın amacı, üreticinin kayıt altına alınması amacıyla bildirim teşvik edilmesidir. Bu şekilde piyasaya verilen ürünler daha sonra PGD sistemi içerisinde ve risk algılaması doğrultusunda denetlenmeli, bu denetimler masa başında bildirim ekindeki evrak üzerinden değil, sahada üretim ve satış noktalarında ve "ürün bilgi dosyası" üzerinden yapılarak gerçekleştirilmelidir.
- Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Metroloji ve Standardizasyon Genel Müdürlüğü ile sabunlarda nem kaybına ilişkin konunun çözülmesi amacıyla çalışma yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Kozmetik ürünlerden alınan ÖTV miktarının diğer kategorilerde yer alan ürünlere göre yüksek tutulması nedeniyle kozmetik ürünleri fiyatlarının suni olarak yükseltilerek satış bariyeri oluşturulması

Açıklama

6/6/2002 tarihinde kabul edilen 24783 sayılı ve 12/6/2002 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren ÖTV Kanunu ile 16 adet vergi, harç, fon ve pay yürürlükten kaldırılmıştır. ÖTV Kanunu'nun gerekçesine göre ÖTV'nin birden fazla getiriliş nedeni vardır:

- Dolaylı vergiler alanında ciddi bir basitleştirme hedeflenmiştir.
- Fiskal amaçların sağlanması hedeflerine uyum ve enerji tasarrufundan çevreye kadar çok geniş bir alanda tüketici tercihlerinin etkilenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçlarla getirilen ÖTV uygulaması, dört listede sıralanan mallarla sınırlı tutulmuştur. Listeler incelendiğinde özellikle (IV) sayılı listede yer alan bazı mallar üzerinden alı-

nan ÖTV'nin gereksiz ya da fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum hem üretici hem de tüketiciyi olumsuz etkilemektedir. Bu mallar;

- Parfümler ve tuvalet suları (3303.00.90.00.11 kolonyalar hariç)
- Güzellik veya makyaj müstahzarları ve cilt bakımı için müstahzarlar (ilaçlar hariç, güneş kremleri veya güneşlenme müstahzarları dâhil, manikür ve pedikür müstahzarları %20)
- Saç spreyleri (saç losyonları, boyaları, v.b) %20
- Traş öncesi, traş sırasında veya traştan sonra kullanılan müstahzarlar, vücut deodorantları, banyo müstahzarları, tüy dökücüler ve tarifinin başka yerinde yer almayan veya belirtilmeyen diğer parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları, kapalı yerlerde kullanılan müstahzar deodorantlar (parfümlü veya dezenfekte edici vasfı olsun/ olmasın) %6,7
- Traş sabunu, traş köpüğü ve traş kremi %20

Bu mallar seçilirken ÖTV Kanunu'nun genel gerekçesinde "yürürlükten kaldırılan vergi, harç, fon ve payların oluşturduğu yükün muhafazası amaçlanmış, ilave bir vergi yükü doğurmayacak oranlar tespit edilmesine özen gösterilmiştir" denilmiştir. Ancak ÖTV alınan bazı mallardan, ÖTV getirilmeden önce uygulanmakta olan 16 adet vergi, harç, fon ve pay göz önüne alındığında, ÖTV uygulaması ile bu mallara ek bir vergi yükü getirildiği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan ÖTV için seçilen malların bazılarının, üzerinden ÖTV alınmayan ürünlerin tamamlayıcısı olduğu bilinmektedir. Örneğin;

- Traş köpüğünden ya da bıçağından ÖTV alınmazken, traş losyonundan, traş kreminden alınmaktadır,
- Şampundan ÖTV alınmazken, saç kreminden, saç losyonundan ve duş jelinden alınmaktadır.
- Kolonyadan alınmazken, parfüm ve deodoranttan alınmaktadır.

Vergi teorisi açısından ÖTV, genel olarak lüks mallar ile alışkanlık yaratan mallar üzerine ya da kısmen sanayi malları (akaryakıt, ağır yağlar vb.) üzerine uygulanmaktadır. Yukarıda belirtilen malların lüks mal olarak düşünülüp üzerinden %6,7 ve %20 oranlarında vergi alınmaktadır. Ancak bu malların orta ve alt gelir gurubuna da hitap ettiği ve gelirleri içerisinde (üst gelir grubuna göre) önemli bir yer tuttuğu görülmektedir.

Çözüm Önerisi

Kozmetik ürünlerden ÖTV alınması uygulaması sonlandırılmalı, sonlandırılmıyorsa yukarıda sıralanan gerekçeler gözden geçirilerek makul bir düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı

Sorun 5

Ar-Ge merkezi kurmak üzere yatırım yapan sanayicinin önündeki engeller

Açıklama

Türkiye sabun üreten bir ülke olarak dünyada önemli bir yere sahiptir ve kozmetik sektörünün diğer üretim alanlarında da aynı şekilde dünya çapında bilinen ve saygı duyulan bir konuma erişebilmek için tüm gücüyle çalışmaktadır. Ülkemizin sayılı kozmetik üreten ülkelerden biri konumuna gelebilmesi, yeni ürünleri geliştirmek amacıyla Ar-Ge yapılması ile mümkündür. Ar-Ge yatırımlarının firma gelirleri üzerindeki etkileri ancak uzun vadede görülebildiğinden, bunların finansmanına destek sağlayacak teşvik unsurlarının olması gerekmektedir. Yürürlükteki mevzuata göre teşvikten ancak Ar-Ge merkezindeki istihdamın minimum 50 tam zamanlı çalışan seviyesinde olması halinde yararlanılabilmektedir. Çok büyük üretim tesisleri/firmalar bu teşvikten yararlanabilmekte, ancak küçük ölçekli firmalar bu teşvikten yararlanamamaktadır. Kozmetik sektöründe kozmetik ürünlerin üretim ve pazarlanmasında KOBİ'lerin çok önemli bir yeri vardır (İtalya örneğinde olduğu gibi).

Ekonomik krizlere rağmen her geçen gün büyüyen bir pazara sahip olan sektörün ihtiyacı olan Ar-Ge faaliyetlerini destekleyecek Ar-Ge merkezleri kurarak etkinleşmesini sağlamak uluslararası rekabeti aşmak için birinci derecede önemlidir.

Bu nedenle, kozmetik sektöründeki yatırım ve teşviklerin başarılı olabilmesi için özellikle çalıştırılan personel sayısına yönelik bu engelin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ar-Ge merkezi yatırımlarına verilecek teşvikler açısından temel hedefin yıllık faaliyet raporlarında yapılan Ar-Ge faaliyeti çıktıları ile değerlendirilmesi ve teşvik için gerekli çalışan personel sayısının uygulanabilir seviyelere çekilmesi ile;

- Ülkeye önemli döviz girdisi sağlayan ihracatçı firmaların bilimsel faaliyetlerde bulunmasına önemli katkı ve destek sağlanacaktır.
- Verilecek teşvik, üniversite–sanayi işbirliğine önderlik edecek ve bu konuda ilerleme sağlanacaktır.
- Ülkemizde kozmetik konusunda fakir olduğumuz patent sayılarının artması sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE KUYUMCULUK SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Kıymetli taş ve mücevher sektöründe ÖTV sorunu

Açıklama

Türk mücevherat sektörü 1980'li yıllar ve sonrasında getirilen liberal düzenlemeler ve mücevherat imalat ve satışında sadece işçilik üzerinden KDV hesaplanmasına yönelik düzenlemelerin de etkisi ile son 25 yılda hızlı bir gelişme göstermiş ve dünyada bu alanda 5 büyük ülke arasında yer almıştır.

Ancak, son 5 yıllık süreçte özellikle ÖTV düzenlemeleri sektörün dünya çapındaki rekabet gücünü giderek azaltmış ve mücevherat imalatı faaliyetinin ülke dışına kaçmasına neden olmuştur. Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar ile bu taşlardan elde edilmiş eşyalara (mücevher) uygulanan ÖTV oranı, 25/4/2005 tarihine kadar %6,7 iken, kıymetli ve yarı kıymetli taşlara uygulanan ÖTV, bu tarihten sonra yapılan değişiklikle %20 oranında uygulanmaya başlanmıştır.

ÖTV uygulamasında indirim ve iade mekanizması, KDV'den farklı olarak uygulandığı için ithal edilip işlendikten sonra ihraç edilen ürünlerde ÖTV iadesini imkansız hale gelmektedir. Pırlanta (çıplak taş) ithalatında ÖTV uygulanırken, pırlantalı mücevher ithalatında ÖTV uygulanmamaktadır, bu durum ülkemizin üretimini zarara uğratmaktadır. Dünyada, bu ürünler üzerinde sadece Türkiye'de ÖTV vardır ve ÖTV nedeniyle fiyatlar ortalamanın üzerinde kaldığı için bu ürünlere olan talep Türkiye'den üretici konumunda markalaşmış alternatif ülkelere kaymaktadır. Ayrıca ÖTV uygulaması gelir vergisi, KDV ve kurumlar vergisi kaybına yol açmak ülke ekonomisine zarar vermektedir.

Çözüm Önerisi

Mücevherat sektöründe kıymetli taş kullanımının desteklenmesi, katma değeri yüksek üretim yapılmasını sağlayacağından ve sektörün uluslararası alanda rekabet gücünü ve gelişimini hızlandıracağından, kıymetli taş ithalinde ÖTV tamamen kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Vergi Usul Kanunu Mükerrer 298. madde gereğince yapılması zorunlu olan enflasyon düzeltmesinin yarattığı fiktif kâr

Açıklama

Yüksek enflasyon dönemlerinde vergi mükelleflerinin fiktif kâr yazması ve bilançolarının gerçek değerleri yansıtması amacıyla, son derece isabetli olarak, vergi kanunlarına eklenen enflasyon düzeltmesi uygulaması, enflasyon oranı ne olursa olsun, kuyumculuk sektörü için zorunlu kılınmıştır.

Ülkemizde enflasyonun başarıyla düşürülmüş olması nedeniyle, diğer vergi mükellefleri enflasyon sıkıntısı yaşamazken, altın fiyatının yükselmesi (değer kazanması) nedeniyle kuyumculuk sektöründe fiktif kâr ortaya çıkmaktadır. Bu durum, ağırlıklı olarak yabancı kaynak kullanarak çalışan sektörün stok ve duran varlıklar üzerinden fiktif kâr hesaplamasına ve vergi ödemesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

27/2/2003 tarih 25033 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 4811 sayılı Vergi Barişi Kanunu’nun 13. maddesi ve 24/4/2003 tarih 25088 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 4842 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nun 17. maddesi uyarınca Vergi Usul Kanunu Mükerrer 298. maddesinde düzenleme yapılarak, altın ve mücevherat üretim ve ticareti ile uğraşanlar da genel hükümlere tabi olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Kuyumculuk sektörünün ihracat yaptığı ülkelerdeki ithalat rejimlerinden kaynaklı yaşadığı sorunlar

Açıklama

İhracata dayalı bir sektör olan kuyumculuk sektörü, ihracat yaptığı ve/veya yapmak istediği ülkelerin ithalat rejimlerinden dolayı sorunlar yaşamaktadır. Söz konusu ülkelerin bazılarında, o ülkenin ithalat rejimi gereği işlenmiş altın ve mücevhere çok yüksek ithalat vergileri konulmakta bazı ülkelerde ise bu tür ürünlerin ithalatına izin verilmemesi yoluyla koruma tedbirleri alınmaktadır.

Bu konu Dünya Ticaret Örgütü ile de ilgilidir. İhracatımızın arttırılması açısından bu uygulamalar engel teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

Ülkelerin işlenmiş altın ve mücevher ithalat rejimlerinin düzenlenmesi ve ithalat rejimlerinde uyguladıkları yüksek vergilerin indirilmesi için girişimlerde bulunulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE

**KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ
MÜTEAHHİTLİK MECLİSİ**

.yıl

Sorun 1

Yapı müteahhitliği mesleğinin tanım ve standardının olmaması

Açıklama

Yapı müteahhitliği son derece önemli özel ihtisas gerektiren bir meslek dalı olmasına rağmen, yapı müteahhidi gerçek ve tüzel kişilerde teknik ve mali herhangi bir kriter aranmadığı için, sektöre giriş-çıkış son derecede kolay ve kontrolsüzdür.

Kanun'da yapı müteahhidi, yapım işini, yapı sahibine karşı taahhüt eden veya ticari amaçla ya da kendisi için şahsi finans kaynaklarını kullanarak üstlenen, Bakanlıkça yetki belgesi verilen gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmaktadır. Kısaca müteahhit kişi, taahhüt ettiğini yapacağını belirten, taahhüdünü yerine getireceğine söz veren kişi, kurum veya kuruluştur.

Çözüm Önerisi

- Mesleki tanım ve standartlar oluşturularak, bunlar mevzuat hükmüne bağlanmalı ve hazırlanacak düzenlemede özellikle yapı müteahhitliği yapacak gerçek kişilerin en az lisans seviyesinde mühendislik, mimarlık veya teknik öğretmenlik eğitimi almış olması şartına, tüzel kişiliklerde ise sorumlu teknik personel ve sermaye kriterine yer verilmelidir.
- Müteahhitlere inşaat yönetimi, projenin önemi, maliye ve muhasebe, iş sağlığı ve güvenliği, enerji verimliliği, deprem ve yapı malzemeleri konularında eğitim verilmesi şart koşulmalıdır.

İlgili Kurumlar

MYK, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Mesleki ve mali sorumluluk sigortaları

Açıklama

Zemin etüd raporunun hazırlanmasından başlayan ve yapım süresinin sonuna kadar geçen süre zarfında görev yapan mühendis, mimar, yapı müteahhidi, yapı malzemeleri üreticileri, laboratuvar yetkilileri ve yapı denetim firmaları yapı hasarlarından ve diğer zararlardan sorumludur, ancak uygulamada çeşitli sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mesleki Sigorta: Bu sigorta sözleşmesi ile sigortalının poliçede belirtilen ve ilgili taraflarca konusu tarif edilerek sınırları çizilen mesleki faaliyeti ifa ederken;

a) Sözleşme süresi içinde meydana gelen olay sonucu doğan ve sorumluluk hükümleri uyarınca tazmini sözleşme süresi içinde ya da sonrasında talep edilen zararlara karşı veya

b) Sözleşme yapılmadan önce veya sözleşme yürürlükteyken meydana gelen bir olay nedeniyle, sadece sözleşme süresi içinde sigortalıya karşı doğabilecek taleplere karşı sözleşme- de belirtilen miktara kadar teminat verilir.

Taraflar, (a) ve (b) bendlerinden birini içerecek şekilde sözleşme yapabilecekleri gibi, her ikisini içerecek şekilde de sözleşme yapabilir.

Buradan hareketle;

- Yapı denetimi yapanların, laboratuvar kuruluşlarının, mühendis/mimar ve denetçilerin, müellif ve müelliflik kuruluşlarının, şantiye şeflerinin, inşaat ustalarının, Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenecek şartlara uygun mesleki sorumluluk sigortası yaptırımları zorunlu olmalı,
- Yapı müteahhidinin ve yapı ruhsatı düzenleyen yapı sahibinin, mali sorumluluk Sigortası yaptırması zorunlu olmalı,
- Yapının sigortalandığına dair sigorta poliçeleri, makbuz ve faturaların projelere ek olarak yapı ruhsat dosyasında bulunması zorunlu olmalı,
- Yapı Denetim Kanunu'na bu konuda madde konulmalı,
- Yapı denetiminin teknik takibi yalnızca kaba inşaat ile sınırlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Alt yüklenicilerin kayıt dışılığı

Açıklama

Taşeron kategorisinde yer alan, kalıpcı, demirci, fayansçı gibi iş kollarında kayıt dışı çalışmanın yaygın olması nedeniyle, söz konusu çalışanlara yapılan ödemelere ilişkin belge sorunu (faturalandırma) yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Alt yükleniciler kayıt altına alınmalı, 5940 sayılı İmar Kanunu'nda belirtilen Sertifika Sistemi Uygulama Yönetmeliği'ne alt yüklenici taşeronlara özel "birinci kademe" sertifika verilmesi ve kayıt altına alınması şartları eklenmeli, diğer işçilerin sertifikaları ayrı düzenlenmeli,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan yasaya taşeronlarla ilgili alt yükleniciler eklenmeli,
- Alt yükleniciler imalat sınıflarına göre ayrılmalı,

- Alt yüklenicilerde, yaptıkları imalatlar için yeterlilik belgesinin ve maliye kayıtlarının olması, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almış olması şartları aranmalı,
- Alt yükleniciler, kullandıkları yapı malzemelerinin özelliklerini bilmelidirler.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

KDV oranları, stopaj ve tapu harçları

Açıklama

150 m²'den küçük konutlarda KDV oranı %1, 150 m²'den büyük konutlarda KDV oranı %18'dir. Bu oran pratikte sorun olmakta, kayıt dışılığı özendirilmektedir.

KDV iadesi ödemelerinde büyük problem yaşanmakta, tapu ve ruhsatlarda kooperatif ile arsa sahiplerinin birlikte yazıldığı durumlarda KDV iadesi ödenmemekte, inşaat yapımında noter sözleşmeleri dikkate alınmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- KDV oranları, kullanım alanı 150 m² ve 150 m²'den küçük konutlarda %1, kullanım alanı 150 m²'den büyük konutlarda %8 olmalıdır.
- Stopajlar ve tapu harçları düşürülmeli, bu düzenlemelerde bağımsız bölümlerin tek tapu olarak verilmesi dikkate alınmalıdır.
- Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan yeni KDV sisteminde mahal listesi, yer, bölge veya belirlenen satış değerine göre KDV uygulanmalıdır.
- Özel inşaat müteahhitlerinde en büyük sorunlardan biri olan SGK primlerine esas ölçümler ve stopaj vergisi, ruhsat üzerindeki m²'sinin birim fiyatla çarpılmasından elde edilen değer üzerinden alınması yerine, gerçek maliyet değeri üzerinden alınmalıdır.
- KDV iadelerinde inşaat ruhsatlarındaki sadece ruhsatta belirlenen yapı sahibi ibaresi değil, müteahhit ile kooperatif arasında yapılan yapım sözleşmeleri esas alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 5

İnşaat sektörünü ilgilendiren mevzuatın hazırlanması esnasında konu ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon eksikliği

Açıklama

Kamu İhale Kanunu ve Yönetmeliği, Kentsel Dönüşüm Kanunu, Yapı Denetim Kanunu, Mesleki Yeterlilik Kanunu, 5940 sayılı İmar Kanunu'nda yapılan değişiklikler çerçevesinde sertifikalı işçi ve müteahhitleri kayıt altına alma çalışmaları, bunlara bağlı yönetmelikler ve belediye imar yönetmelikleri, ihale şartnameleri hazırlık süreçleri ayrı ayrı kurumlar tarafından, birbirleriyle yeterince koordinasyon sağlanmaksızın yürütüldüğünden uygulamada çeşitli sorunlar yaşanmaktadır.

- 4708 sayılı Yapı Denetimi Kanunu çıkmış olmasına rağmen, yapı denetim öncesi yapılar-daki durumun nasıl çözüleceği yeteri kadar planlanmamıştır. Ruhsatsız yapılar ve imara aykırı yapıların durumunu belirsizliğini korumaktadır.
- Yapı denetim şirketi herhangi bir nedenle kapatıldığı veya faaliyeti askıya alındığı zaman diğer müteahhitlerin durumunun ne olacağı belirsizdir.
- Bir müteahhidin veya yapı denetim şirketinin hatası o yapı denetimden hizmet alan tüm tarafları etkilemektedir.
- Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği'nin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tip yönetmenliğine uygun hale getirilmesi için verilen süre 16/5/2013'te sona erecektir. Arsa anlaşması yapılmış kat karşılığı inşaat sözleşmelerinin büyük bir bölümünün ruhsatı bu tarihe yetişemeyeceği için geçici bir maddeyle geçiş süresi verilmelidir.
- Banka kredi işlemleri ve tapudaki alım satım işlemlerinde sürekli eşlerin muvafakati ve imzaları istenmektedir. Bunlar işlerin yavaşlamasına, zaman zaman da olumsuzlukla sonuçlanmasına sebep olmaktadır. Bunun düzeltilmesi gereklidir.

Çözüm Önerisi

Bahse konu nitelikteki mevzuat, ilgili tüm tarafların birbirleriyle koordineli çalışabilecekleri bir yapı tarafından hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İşçileri Bakanlığı, TSE

TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Sektörün yönetimine sahip çıkacak etkin bir organizasyonun olmaması

Açıklama

Sektörün yönetimi ve geliştirilmesi için, bünyesinde gerekli tecrübeye ve bilimsel donanıma sahip uzmanlaşmış personelle görev ifa eden yeni bir idari yapılanmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Madencilik sektörü, Bakanlık veya Müsteşarlık düzeyinde yeniden yapılandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

Sektörde ruhsat güvencesinin yeterli olmaması

Açıklama

Madencilik yatırımları, büyük ölçüde geri alınamayan yatırımlardır. Esasen bünyesinde risk taşıyan bu sektörü, ayrıca sayısız iptal hükümleri altına almak, yatırımlar üzerinde caydırıcı etki yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Maden Kanunu'nda ruhsat güvencesini ortadan kaldıran bu maddeler yeniden düzenlenmeli, cezai iptal hükümleri yerine idari ve mali yaptırımlar getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Sektörde, üretim faaliyetlerine başlanabilmesi için çok sayıda kurumdan izin alma mecburiyeti

Açıklama

Madencilik yatırımlarında üretime başlayabilmek için çok sayıda izin alınması gerekmektedir. Bu izinler uzun zamanda alınmakta, yapılmış maden yatırımları bu tür bekleme dönemlerinde büyük zararlar görebilmektedir.

Çözüm Önerisi

Madencilik faaliyetleri ile ilgili izinlerin Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecinde alınabilmesi için mevzuatta gerekli değişiklik yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Ülkemizin sürekliliği olan bir madencilik politikasının olmaması

Açıklama

Ülkemiz maden kaynaklarının yaygın ve etkin olarak aranması ve bulunan rezervlerin rasyonel bir şekilde işletilmesi için yüksek katma değer yaratacak ve ithal ikamesi sağlayacak yatırımları özendirerek sürdürülebilir bir madencilik politikası bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin maden kaynaklarının aranması, rezervlerinin tespiti ve bulunan rezervlerin işletilmesi için gerekli olan yasal çerçeve ve finans kaynaklarının temini ile teknik eleman eğitim koşullarını, sanayimizin ihtiyacı olan maden ürünlerinin temin ve tedarik programlarını içeren, ülkemiz için gerekli olan çevre normlarına uygun sürdürülebilir madencilik faaliyetlerinin planlanmasını öngören; AB ülkelerinde olduğu gibi, ülkemizin ihtiyaç duyduğu kritik hammaddelerin temin ve tedarikini ortaya koyan yüksek katma değer ve ithal ikamesi sağlayacak sürdürülebilir bir madencilik politikası geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi ile ilgili Anayasa'nın 168. maddesine yeterli duyarlılığın gösterilmemesi

Açıklama

Maden Kanunu ve diğer kanunların hükümleri dışında, yürütme organı ve mahalli idareler tarafından tüzük, yönetmelik vb. işlemlerle maden arama ve işletme ile ilgili yeni şartlar, usul ve esaslar ve yaptırımlar öngören düzenlemelerin yapılması Anayasa'nın 168. maddesine aykırıdır. Ayrıca bu husus, Anayasa Mahkemesi tarafından karara bağlanmıştır.

Çözüm Önerisi

Madencilik faaliyetleri ile ilgili olarak, idarelerce Kanunlarda yer almayan yaptırımlar uygulanmamalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

TÜRKİYE MAKİNE VE TEÇHİZAT İMALATI MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Kayıt dışılık ve haksız rekabet

Açıklama

Standartlara uygun üretim yapmak makine sektörünün gelişimi açısından hayati önem taşımaktadır. Kalite altyapısına sahip olmayan kayıt dışı firmalar pazarda gerçekdışı maliyetler ile haksız rekabet yaratarak sektördeki diğer firmalara büyük zarar vermektedir.

Çözüm Önerisi

- Sektördeki sanayi işletmelerinin kapasite raporları ya da sanayi sicil belgesi temel teşkil edecek şekilde belirlenecek kriterlere uyan makinelerin sicili oluşturulmalı,
- KDV oranları sektörün tüm alt mal gruplarında %8'e indirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, TSE

Sorun 2

Kullanılmış ya da yenileştirilmiş makine ve teçhizat ithalatının sektör üzerindeki olumsuz etkisi

Açıklama

Rekabet yoğun sektörlerde hızlı ve hatasız üretim yapmak, bunun için de bilgi ve teknoloji üretmek gereklidir. Ülkemizin gelişmesi için lokomotif sektörler ile ilgili bir devlet politikasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Kullanılmış ya da yenileştirilmiş makine ve teçhizat ithalatında amaç (kullanma/ yenileme/ ticari) ve ithal edilen ürünün yaşı önemli kriterlerdir. Mevzuatta İthalat Rejimi Kararı 7. maddede belirtilen ithalatta izin zorunluluğu, giderek daha dar bir ürün grubunu kapsamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Ticari amaçlı ithalatta yaş sınırı ve mevcut uygulama sürdürülmelidir.
- Kullanım amaçlı ithalatta, talep eden kurumun üretim / kapasite/ makine parkı ile ithal edilecek makine ve teçhizatın uygunluğu sanayi odaları tarafından denetlenmeli ve ithal edilen ürünlerin 10 yaşından küçük olması ve en az 10 yıl satılmaması şartı getirilmelidir.
- Geçici kabul yöntemiyle yenileme amaçlı ithal edilen ikinci el makine ve teçhizata ilişkin mevzuat gözden geçirilerek kolaylaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Üretim teknolojilerinin yenilenmesi, Ar-Ge ihtiyacı ve bunların finansmanındaki zorluklar

Açıklama

- Teknolojinin çok çabuk değişmesi nedeniyle, üretim makineleri hızla eskimektedir. Kriz nedeni ile pazarın daralmış olmasına rağmen, uzun vadede gelişmiş ülkelerin makine imalatından çıkarak bilgi teknolojilerine yönelmesi, Türk makine ve teçhizat sektörü için önemli bir pazar boşluğu oluşturmuştur. Önümüzdeki dönemde talepte önemli bir artış beklendiğinden, hatasız ve hızlı bir üretim için makine teknolojisi yükseltilerek sektörün rekabet gücü artırılmalıdır.
- Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun'da yer alan Ar-Ge merkezleri için "50 tam zamanlı Ar-Ge personeli" kriteri sektördeki ortalama firma ölçeği ile uyuşmamakta, başvuru sayısı çok az düzeyde kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Makine sektörünün kullanımına yönelik bir fon oluşturulmalı ve bu fondan Tarım Kredi Kooperatiflerince çiftçiye sağlanan iskontolu kredi aktarımına benzer şekilde, Ar-Ge yapan makine üreticilerine de iskontolu kredi fırsatları oluşturulmalıdır.
- Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun'da yer alan "50 tam zamanlı Ar-Ge personeli" kriteri sektörün mevcut durumuna uymadığından, söz konusu Kanun'da değişiklik yapılarak, ortak Ar-Ge merkezlerinin oluşumuna imkan sağlanmalı ve mevcut Kanun'daki rekabet öncesi işbirliği projelerinden sektörün yararlanabilmesi için tanıtım yapılmalıdır.
- Temel girdileri açısından nitelikli işgücü, gelişmiş altyapı ve ileri teknolojiye gereksinim duyan sektör, ekonomik açıdan gelişmiş bölgelerde yoğunlaşmak durumundadır. Bölgesel kalkınma temeline dayalı teşvik mekanizmaları sektörün gelişmesine katkıda bulunmamaktadır. Bu nedenle teşvik mekanizmalarının sektör için bölge farkı gözetmeksizin uygulanması sağlanmalıdır.
- Firmaların ortak Ar-Ge faaliyetlerinde bulunmasını teşvik edecek yasal altyapı hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Finansman sıkıntısı

Açıklama

Sektörde, özellikle dış pazarda, uzun vadeli satışa yönelik rekabetçi bir finansman imkanının bulunması, kur zararı nedeni ile düşük kârla çalışan sektörde finansman sıkıntısı oluşturmuştur.

Üreticiye nakit girişi sağlayacak, mikro ve küçük ölçekli firmalara teminat göstermeksizin makine ve teçhizat yatırımı yapma fırsatı verecek yeni bir mekanizmaya ihtiyaç bulunmaktadır. Dış pazar satışları için ise, kredi riskini ortadan kaldıracak ve uzun vadeli kredilendirme yapacak inovatif uygulamalar gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- İç pazarda, belirli kriterlere sahip makinelerin sicili oluşturularak, mülkiyeti muhafaza kaydı ile satış uygun bir çözüm olarak görünmekle birlikte, makinelerin mülkiyet takibi ve korunması hususunda bazı teknik ve hukuki boşluklar bulunmaktadır. Bu sorunlar giderildiğinde bankalar tarafından alıcılara teminatsız kredilendirme yapılabilir ve üreticilerin üstündeki vadeli satış riski azaltılabilir.
- Ülkenin üretim gücünün güncel olarak kayıt altına alınması ve bankacılık sektörüne mal sahipliği açısından güvence oluşturularak akıcı bir finansman sağlanması amacıyla, bir makine sicili mekanizması oluşturulmalı ve bu proje TOBB tarafından yürütülmelidir.
- İhracat sigortalarının forward ya da forfaiting gibi uygulamaları araştırılarak, kredi riskini ortadan kaldıracak yeni uygulamalar tasarlanmalı, makine ithalatında riski yüksek ülkeler hedef ülke statüsüne alınarak, risklerin çift taraflı paylaşımına yönelik özel anlaşmalar yapılmalı ve ihracatçıya yönelik ülke kredisi sağlanmalıdır.
- 2011/2604 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında yer alan makinelerin leasing şirketlerince kiralanmasında KDV oranının %1 olarak uygulanacağı “Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Numaraları Esaslı Makine ve Teçhizat Listesi” makine sektörünün tamamını kapsayacak şekilde düzenlenmelidir.
- Kamu kurumlarının yatırım malı alımlarında, Türkiye’de üretilen ürünler için ihracatta olduğu gibi alıcı kredisi olanağı sağlanmalı; eşik değerinin altında olan ihalelere “makine imalat sanayi için ilgili kurumların belirleyeceği ürünlerde” sadece yerli isteklilerin katılması sağlanmalı, eşik değerinin üzerindeki ihalelerde ise “makine imalat sanayi için ilgili kurumların belirleyeceği ürünlerde” yerli istekliler için %15’e kadar fiyat avantajı uygulamaya konmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, KİK, Eximbank, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, BDDK

TÜRKİYE MEDİKAL MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan merkezi alımların (Sağlık Bakanlığı - Türkiye Hudut Sahiller Genel Müdürlüğü - Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu'nca yapılan toplu alımların), büyük miktarda ve tek alımla gerçekleşmesi

Açıklama

Toplu ihaleler kamuya fiyat avantajı sağlamakla birlikte, diğer firmaların pazar alanını bir yıllık süreliğine kaybetmelerine sebep olmaktadır. Bu durum, pazar alanını kaybeden üreticilerin işlerini durma noktasına getirmektedir.

Çözüm Önerisi

İhaleler daha küçük ölçekli ve bölgesel olarak yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

İthalatta Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) kesintisi

Açıklama

%6 KKDF uygulaması, enflasyon oranlarına göre çok yüksek kalmakta ve sermaye yapısı güçlü firmalar lehine rekabeti engelleyici rol oynamaktadır.

Çözüm Önerisi

KKDF tıbbi cihaz ithalatında kaldırılmalı, kaldırılamıyorsa kademelendirilmeli veya makul bir seviyeye çekilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Tıbbi cihaz sektöründe iki farklı oranda KDV uygulamasının bulunması

Açıklama

Tıbbi cihaz sektöründe mamul ürün alımlarında %8, hammadde alımlarında ise %18 olmak üzere iki farklı oranda KDV uygulaması bulunmaktadır. %18 oranından hammadde alarak mamul hale getiren üretici, bu ürünü %8 KDV ile satmaktadır. KDV oranlarındaki bu fark nedeniyle oluşan üretici alacağının yılsonunda mahsup edilmesi gerekirken, mahsuplaşma çok zor

yapılabilmektedir. Bu durumda üretici sürekli ekonomiyi finanse etmekte, üretimi geliştirecek sermaye birikimini oluşturmamaktadır.

Çözüm Önerisi

KDV oranlarındaki bu iki farklı oran yerine hem hammaddede hem de mamul üründe ortak bir oran olan %12 KDV uygulanması yerli üretimi geliştirecek, üreticiyi destekleyecek bir uygulama olacaktır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Kamu ihale mevzuatında yerli malına %15'e kadar fiyat avantajı sağlanması uygulamasının yapılamaması

Açıklama

Tıbbi cihaz kullanıcıları %85 üzerinde kamu kurumlarıdır. Kamu kurumları ihale yöntemi ile ürün almakta ve mevzuata göre, en ucuz fiyatı teklif eden firmadan ürünü tedarik etmektedir. Yerli tıbbi cihaz üreticileri yabancı firmalarla fiyat konusunda rekabet edememektedir. Kamu ihale mevzuatında yerli üreticiyi korumak amacıyla %15'e kadar fiyat avantajı sağlanmasına dair düzenleme yapılmasına karşın hastanelerin belirlenen global bütçe ile döner sermayelerini idare etme zorunlulukları nedeniyle KİK mevzuatındaki bu hüküm uygulanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Yerli malı satın alan hastaneleri teşvik etmek amacıyla, her yıl satın aldığı yerli malı bedelinin %15'i oranında risturn katkısı sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, KİK

Sorun 5

Üretim yapmak isteyen firmaların yeterli sermayeye sahip olmaması

Açıklama

Tıbbi cihaz sektörü yoğunlukla KOBİ niteliğinde firmalardan oluşmaktadır. Girişimci firmaların, üretim alanı oluşturmaya ve Ar-Ge yapmaya ayıracak sermaye birikimi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sanayiciye kamu teşviki olarak arsa tahsisi yerine, uzun vadeli finansman yöntemi ile (konut finansman desteğinde TOKİ'nin uygulamaları gibi) üretim binası desteği sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE MEDYA VE İLETİŞİM MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Dağıtımın örgütlenmesine ilişkin sorunlar

Açıklama

Yazılı medyada “okuyucuya erişebilirlik” önemli ölçüde “dağıtım örgütlenmesine” bağlıdır. Dağıtım örgütlerinin tekelleşmeleri ya da az sayıda firmanın kontrolü altında olmaları özgür, özgün yayıncılığı ve çok sesliliği korumak ve geliştirmek isteyen medyanın önünde bir engel oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Belirtilen gerekçelerle, teşvik mekanizmaları tasarlanırken, dağıtım şirketleri desteklenmeli, bağımsız dağıtım örgütlenmeleri çeşitlendirilmeli, rekabet ve kalite yaratmanın önü açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Hammadde maliyetleri

Açıklama

Ülkemizde özellikle yazılı medya hammadde bakımından tamamen dışa bağımlıdır. Özel sektörün Kütahya’da kurduğu ve atık kağıttan üretim yapacak olan yerli üretim tesisi yıllık 70 bin ton kapasiteli iken, Türkiye’nin ihtiyacı yıllık 450 bin ton üzerindedir.

Çözüm Önerisi

- Atık kağıttan yazılı medyanın hammaddesini üreten ve dışa bağımlılığı azaltan yatırımlar özendirilmeli,
- Yurt içi hammadde kapasitesi yeterli düzeye gelinceye kadar KKDF vb. maliyet artırıcı yükler azaltılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Yeni yatırım ihtiyacı

Açıklama

Medya mecralarının artması yeni yatırım ihtiyacı yaratmıştır. Bu nedenle, geleneksel medya mecralarından dijital mecralara geçişi kolaylaştırıcı yatırım teşviklerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Geleneksel medya mecralarından dijital mecralara geçişi kolaylaştırıcı yatırım teşvikleri sağlanmalı,
- Medyanın büyük merkezlerde toplanma zorunlulukları dikkate alınarak başta elektrik ve doğalgaz teşvikleri olmak üzere, diğer teşvik araçları gelişmiş bölgelerde de uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Matbaacılığın “ağır ve tehlikeli işler” kapsamında olması

Açıklama

Eskiden “kurşun” kullanılması nedeniyle matbaacılık “ağır ve tehlikeli işler” kapsamında yer alırken, bugün teknolojinin köklü biçimde değişmesiyle baskı öncesi, baskı ve baskı sonrası işlemlerde tehlike içeren girdi kullanılmayan koşullar oluşturulmuştur.

Çözüm Önerisi

- Matbaa işletmeleri “ağır ve tehlikeli işler kapsamından” çıkarılmalı,
- Medya altyapısı olarak matbaaların ve diğer dijital yatırımların gelişmesi için medya hizmeti üreten işyerleri de KOBİ desteklerinden faydalanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Serbest ve adil piyasa koşullarının korunması ihtiyacı

Açıklama

Telif haklarının korunması, kayıt dışı uygulamaların önlenmesi ve KDV gibi dolaylı vergilerin yarattığı eşitsizliklerin kaldırılması, serbest ve adil piyasa koşulları yaratılmasının gerekli şart-

larıdır. Bu kapsamda, medya ve iletişim işyerlerinin baskı birimlerinde “sınai elektrik”, yönetim birimlerinde ise “ticari elektrik” fiyatlandırılması yapılması da serbest rekabet koşullarını zorlayan bir etkidir.

Çözüm Önerisi

Medyanın bir “hizmet üretim alanı” olması dikkate alınarak, bu çifte uygulamadan vazgeçilmeli ve aradaki %22.8’lik farkın yarattığı eşitsizlik kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

TÜRKİYE MOBİLYA ÜRÜNLERİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Lojistik destek (navlun) sorunu

Açıklama

Türkiye’de mobilya ürünlerinin ve hammaddelerin taşınmasının ağırlıklı olarak karayolu ile olması, taşıma maliyetlerini artırarak verimsizlik yaratmakta ve üreticilerinin rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Gümrüklerde yaşanan kararsızlık sonucu numune ürünün alıkonulması veya ekspertiz istenilmesi nedeniyle ürün alıcıya geç ulaşmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Karayolu taşımacılığına birinci alternatif olarak daha ucuz olan demiryolu ve denizyolu taşımacılığı yaygınlaştırılmalı,
- Uluslararası rekabette mobilya ihracatçılarında navlun desteği sağlanmalı,
- Gümrüklerde görevli muayene memurlarında mobilya konusunda eğitim verilmeli,
- İhtisas gümrükleri oluşturma konusunda çalışma yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Hammadde sorunu

Açıklama

Mobilya sektöründe günlük 30 bin m³ yonga levha ve lif levha tüketilmektedir. Gerekli olan hammadde miktarı için yıllık 15 milyon endüstriyel oduna ihtiyaç duyulmaktadır. Hammadde miktarının 9 milyon tonu iç piyasadan tedarik edilmekte, kalanı ise ithal edilmektedir. Türkiye’de ileri teknoloji ile sunta ve MDF üretimi yapılırken, üretim için gerekli hammadde tedarikinde sorun yaşanması üretimi etkilemekte, kapasite oranlarını düşürmekte ve bu durum, fiyatlandırmalara etki etmektedir. Ülkemizde hammadde konusunda rekabetçi piyasa şartları oluşmadığı gibi orman kaynaklarının önemli bir kısmı (yaklaşık %50) doğrudan yakacak odun olarak kullanılmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Orman Kanunu güncellenmeli, ormanların verimli kullanılması sağlanmalı, orman ürünlerindeki %8’lik fon kaldırılmalı,

- Endüstriyel odun üretiminde dışa bağımlılığı azaltıcı alternatif üretilmeli, bu sayede odun fiyatlarının yükselmesi ve bunun maliyete doğrudan etkisi önlenmeli,
- Endüstriyel ağaç üretimine izin verilmeli (İsveç örneği), özel ormancılık desteklenerek, orman köylüsü problemi çözülmeli ve üretimin artırılması yönünde bir iyileşme için gerekli yasal düzenleme ve altyapı çalışması yapılmalı,
- Lif levha (MDF) ve yonga levha (sunta) gibi ürün yelpazesine alternatif çevreye duyarlı kompozit malzeme arayışları teşvik edilmeli, panel levha üretiminde tekelleşme ve fiyatlandırmada yaşanan sıkıntılar giderilmeli,
- Hammadde temininde AB standartlarına uyum sağlanmalı ve sertifikasız hammadde girişinin önüne geçilmelidir (Kyoto Protokolü çerçevesinde en az E1 standardı).

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Haksız rekabet

Açıklama

Fikri hakların korunmasında yaşanan sorunlar ve kayıt dışılık oranının %50-60 civarında olması, sektörde haksız rekabete neden olmaktadır. Sektörde çoğu küçük atölyelerden oluşan 65 bin civarında mobilya imalat ve satış noktası olduğu tahmin edilmekte, bunların mal girdi ve çıktıları, istihdam verileri ve sigorta primleri kesin olarak kayıt edilememekte ve bundan dolayı piyasa denetiminde sıkıntı yaşanmaktadır.

Çevre ve insan sağlığına zararlı hammadde ve uygulamalar konusunda kamu denetiminin hemen hemen hiç olmaması ve sektör genelinde konu ile ilgili bilgi eksikliği nedeni ile çevresel, sosyal ve insan sağlığı açısından sosyal sorumluluk faaliyetlerini yerine getiren firmalar haksız rekabete maruz kalmaktadırlar.

Çözüm Önerisi

- Kamu denetimi artırılmalı/etkinleştirilmeli,
- İşveren ve tüketici bilinçlendirilmeli,
- Garanti kapsamı için satış anında fatura alımı teşvik edilmeli,
- Konu ile ilgili kanunların uygulanmasına önem verilmeli,
- Hammadde ve iş gücü gibi konularda sektör envanteri çıkarılarak etkili mekanizmalar oluşturulmalı ve kayıt dışının önüne geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, TPE

TÜRKİYE
MÜTEAHHİTLİK
HİZMETLERİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Kamu ihalelerinde aşırı düşük tekliflerin önlenmesi, iş deneyim belgeleri uygulaması ve keşif artışları ile ilgili yaşanan sorunlar

Açıklama

Kamu kuruluşlarının yapım işlerine ilişkin ihalelerde çok düşük teklifler verilmesi ve en ucuz teklifi verenin ihaleyi kazanması, projelerin tamamlanabilmesi, yapı kalitesi vb. konularda ciddi sorunlar doğurmaktadır. Ayrıca, aşırı düşük teklif sınırının belirlenmesi suretiyle en düşük teklifin en uygun teklif olmamasına yönelik kamu ihale mevzuatı ülke şartlarında yeterli sonuç sağlamamaktadır.

İş deneyim belgeleri ile ilgili yaşanan sorunların çözülebilmesi için, yeni bir düzenleme ile Denetleme ve Yönetme Belgesi sahibi gerçek kişilerin belgelerinin bir tüzel kişilik tarafından kullanılabilmesi için “en az 1 yıldır bu tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olma” şartı getirilmiştir. Bu şekilde getirilen zorunluluk ile mevcut düzenlemenin şartlarının ağırlaştırılarak, uygulamada yaşanan suistimallerin önüne geçilmesi öngörülmüştür.

İdarelerin ödenek tahsisi sağlayarak ihale edebilmek için yaklaşık maliyeti düşük tutarak ihale yapmaları, aşırı düşük tekliflerle üstlenilen işlerde projenin yarısına bile gelmeden sözleşme tutarına ulaşılması ve işin kalan kısmının bitirilebilmesi için yeniden ihaleye çıkmak zorunda kalınması gibi durumlar sıkça yaşanmaktadır. Bu nedenle, projelerin hayata geçirilmesi öngörülen sürenin çok üzerine çıkmakta, proje bedeli öngörülen ilk maliyetin üzerinde gerçekleşmekte ve kamu hizmetleri aksamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Belli bir geçiş dönemi için, sınır değer altındaki aşırı düşük tekliflerin, ihale komisyonlarının inisiyatifine terk etmeden değerlendirme dışı bırakılmasının doğru olacağına inanılmaktadır. Ayrıca, kamu kurumlarındaki yaklaşık maliyet hesaplama yöntemlerinin piyasa koşullarını dikkate alacak şekilde kapsamlı bir güncellemeye tabi tutulması sağlanmalıdır.
- Bir yapım işi, teknik bilgi/deneyim, finansman, lojistik, iş yönetimi, personel yönetimi vb. birçok bileşenden oluşmakta olup, çoğu kez yüksek tutarlara sahip olmaktadır. Gelişmiş ülkelerde bir örneği bulunmayan, gerçek kişilere görev aldıkları yapım işlerine yönelik iş deneyim belgesi verilmesi uygulaması yeniden düzenlenmelidir.
- Keşif artışı ihtiyacı duyulan işlerin tamamlanmasında yaşanan zaman ve maliyet artışlarının önlenmesi için, eksiksiz yapılmış etüt ve projelerle, belli bazı risklerin paylaşıldığı, anahtar teslimi, götürü bedel sözleşme uygulamasının ağırlıklı olarak kullanılması gerekmektedir. Bu sistemin tam olarak hayata geçirilmesi için gerekli geçiş döneminde ise, keşif artış limitleri yeniden değerlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

KİK

Sorun 2

Libya'da yaşanan olaylar sonrasında müteahhitlik firmalarının zararlarının tazmini, biriken hak ediş alacaklarının tahsili, Libya makamlarına verilmiş olan teminat mektuplarının nakde çevrilme riski ve bankalara komisyon ödemelerinin devam etmesi

Açıklama

2011 yılı başlarında Tunus'ta başlayan ve diğer Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerine de genişlemiş olan yönetim karşıtı gösterilerin yurt dışı müteahhitlik hizmetlerimizin en yoğun olduğu Libya'ya da sıçraması neticesinde Libya'daki Türk müteahhitlik firmaları ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Birleşmiş Milletler'in almış olduğu müdahale kararı, ülkede rejimin el değiştirmesi ve sonrasındaki gelişmeler Türk müteahhitlik firmalarının yarım kalan projelerini tamamlamak üzere Libya'ya dönme planlarını büyük bir belirsizliğe sürüklemiştir.

Libya'da çalışma ortamının henüz tesis edilememiş olması, ülkede yaşanan olaylar nedeniyle uğranılan kayıpların nasıl giderileceğinin belli olmaması, biriken alacakların tahsil edilememesi vb. nedenlerle işlerini yarım bırakmak ve ülkeyi terk etmek zorunda kalan firmaların Libya'ya dönerek işlerine devam etmeleri mümkün olamamaktadır. Bu belirsizlik ortamı devam ettikçe, firmaların üzerindeki ekonomik yükler artmaktadır.

Libya'da işi devam etmekte olan firmaların karşı karşıya olduğu sorunların bu aşamada en önemlisi birikmiş hak ediş alacaklarının tahsili ve uğranılan kayıpların Libya makamları tarafından tazmin edilmesidir. Libya Ekonomi Bakanlığı ile T.C. Ekonomi Bakanlığı arasında imzalanması planlanan ve esas itibarıyla hakediş alacaklarının ödenmesi sürecine açıklık getirmesi amaçlanan "Müteahhitlik ve Müşavirlik Alanında Mutabakat Zaptı" taslağı ile ilgili çalışmalar devam etmektedir. Temmuz 2012'de Libya tarafınca bir Mutabakat Zaptı önerisi T.C. Ekonomi Bakanlığına gönderilmiştir. Söz konusu öneride, Libya mevzuatı uyarınca onay sürecini tamamlayan hakediş alacaklarının ödenmeye başlanması hususunun yeniden işe başlama anlaşması imzalanmasıyla bağlantı kurulması öngörülmekte olup, söz konusu anlaşmanın içeriği son derece önem kazanmaktadır.

İşe başlamak için projenin özelliklerine göre hak edişlerin %50'sinin ödenmesi yeterli olabileceği gibi özellikle altyapı projeleri gibi makine/ekipman kaybının çok yüksek olduğu sözleşmelerde ise bir anlam ifade etmeyecektir. Ayrıca hak ediş alacaklarının bakiye %50'sinin ödenmesi konusundaki sürenin belirsizliği, meşru nedenler ifadesinin kapsamı, uzman komitenin nasıl oluşacağı, ödeme planına tabi olmayı istemeyecek firmaların geleceği gibi hususların açıkça tanımlanmaması ciddi riskler getirmektedir. Bu çerçevede, anılan taslağın bu hali ile imzalanmasının uygun bulunmadığı hususu Ekonomi Bakanlığı tarafından Temmuz 2012'de Libya tarafına iletilmiştir. Son olarak, Libya tarafı daha önce sunmuş olduğu Mutabakat Zaptı taslağının objektif bir şekilde hazırlanmış olduğunu vurgulayarak Türk tarafınca bir kez daha değerlendirilmesini talep etmiştir. Bu bağlamda, Libya'da iş yapan müteahhitlik firmalarının görüş ve önerileri çerçevesinde Ekonomi Bakanlığı'na alternatif bir Mutabakat metni iletilmiştir.

Libya makamlarına verilmiş olan teminat mektuplarının nakde çevrilme riski ve belirsizlik ortamı devam ettiği sürece, bu teminat mektupları için bankalara komisyon ödemelerinin devam etmesinin getirdiği maddi yükler de firmaları ciddi sıkıntıya sokmaktadır. Bu sorunların çözümü

için en önemli husus, Türk müteahhitlik firmalarının Libya makamlarına vermiş oldukları teminat mektuplarının, Libya'daki şartlar normale dönünceye kadar dondurulmasıdır.

Çözüm Önerisi

- Müteahhitlik firmalarının Libya'daki zararlarının tazmini ve biriken hakediş alacaklarının tahsiline ilişkin Libya makamları ile yürütülmekte olan Mutabakat çalışmalarında firmaların orta ve uzun vadedeki haklarına (sözleşmesel ve iki ülke arasındaki anlaşmalar bağlamında) zarar verilmemesi ve Libya makamlarının yükümlülüklerini ne zaman yerine getireceği hususuna netlik kazandırılmasına dikkat edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.
- Libya makamlarına verilmiş olan teminat mektuplarının dondurulmuş olarak kabul edilmesi ve bu çerçevede gelebilecek nakde çevrilme taleplerinin dikkate alınmamasını teminen bir düzenleme yapılmasının müteahhitlik firmalarımızı ve bankalarımızı rahatlatacak bir zemin oluşturacağı ve mevcut risklerin azaltılması açısından önem taşıdığı değerlendirilmektedir.

İlgili Kurumlar

Dışişleri Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, BDDK

Sorun 3

Yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinin desteklenmesi kapsamında Türk Eximbank tarafından politik risk sigortası uygulamasının hayata geçirilmesi, teminat mektuplarının haksız nakde çevrilmesi sigortası ve Türk bankalarının teminat mektuplarına kontr-garanti verilmesi uygulamalarının kullanılabilir hale getirilmesi

Açıklama

Türk Eximbank tarafından 90'lı yıllarda yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinin kullanımına sunulmuş olan ülke ve proje kredileri bu dönemde Orta Asya pazarlarına nüfuz etmekte Türk firmalarına önemli katkılar sağlamış ve özellikle bu bölgeye yapılan inşaat malzemeleri ihracatının da gelişmesinde etken olmuştur.

2011 yılının başından itibaren Mısır ve Tunus'ta başlamış sonra Libya ve Suriye'yi etkisi altına almış olan olaylar Türk inşaat sektörünün geleneksel yurt dışı pazarlarında önemli daralmalara ve sıkıntılara sebep olmuştur.

Yurt dışındaki toplam iş hacmi içerisinde önemli bir ağırlığa sahip olan Libya'da uğranılan kayıpları telafi etmek üzere yeni pazarlara hızlı bir şekilde açılmak ve Libya örneğinin bir kez daha yaşanmaması için yurt dışı pazarının %90'ının Ortadoğu, Avrasya ve Afrika gibi göreceli riskli bölgeler olduğu dikkate alınarak, yurt dışında proje üstlenen müteahhitlik firmaları için bu ülkelerdeki öngörülmesi mümkün olmayan politik risklere karşı bir güvence sistemi oluşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Ayrıca, yurt dışı müteahhitlik hizmetlerine yönelik olarak halen yürürlükte olan ancak ilgili düzenlemelerde yer alan şartlar nedeniyle firmaların kullanamadıkları Teminat Mektuplarının Haksız Nakde Çevrilmesi Sigortası ve Türk Bankalarının Teminat Mektuplarına Kontr-Garanti Verilmesi uygulamalarının kullanılabilir hale getirilmesi de büyük önem taşımaktadır.

Çözüm Önerisi

Geçmiş dönemde Türk müteahhitlik firmalarının Orta Asya ülkelerine adım atmalarında onlara büyük kolaylık sağlamış olan ülke/proje kredileri, bugün başta Sahra altı Afrika olmak üzere hedef yeni pazarlara nüfuz etmek ve bu süreçte rakiplerimizden daha hızlı yol alabilmek açısından büyük önem ve aciliyet taşımaktadır. Ayrıca, uluslararası pazarlarının %90'ı Ortadoğu, Avrasya ve Afrika gibi riskli bölgelerde bulunan yurt dışı müteahhitlik hizmetlerine dönük olarak Türk Eximbank tarafından bir politik risk sigortası sistemi en kısa zamanda hayata geçirilmelidir.

Halen yürürlükte olan ancak ilgili düzenlemelerde yer alan şartlar nedeniyle firmaların kullanamadıkları Teminat Mektuplarının Haksız Nakde Çevrilmesi Sigortası ve Türk Bankalarının Teminat Mektuplarına Kontr-Garanti Verilmesi uygulamalarının kullanılabilir hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Eximbank, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Karayolları Genel Müdürlüğünde bekleyen hakediş alacakları

Açıklama

Son üç yıldır karayolu projelerine ayrılan bütçeler yıl içerisinde aktarılan ek ödeneklerle beraber yıllık 12 milyar TL seviyelerine kadar yükselmişti. Ancak 2012 yılında Karayolları Genel Müdürlüğü ödeneklerinin çeşitli sebeplerden ötürü bir önceki yılların çok altında kaldığı izlenmektedir. Yılsonuna kadar aktarılması planlanan ek ödeneklere rağmen 2013 yılına 3-4 milyar TL hakediş alacağının sarkacağı öngörülmektedir.

Bu alacakların tahsil edilememesi, son dönemde zaten çetin şartlarla karşı karşıya bulunan firmaların mali yapılarının daha da zorlanması; bazı şantiyelerde işlerin durması; taşeron, alt taşeron, tedarikçi ve işçilere yapılacak ödemelerin sektöre uğraması ve sektörün istihdam potansiyelinin daralması boyutlarıyla bir dizi istenmeyen gelişmeyi beraberinde getirecektir.

2013 bütçesinde bu soruna çözüm üretilmesi ve 2013 yılı için devam eden projelerde nasıl bir iş programı uygulanacağı hususları firmalarımızın önlerini görebilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Çözüm Önerisi

2012 yılında Karayolları Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülen projelere ilişkin 3-4 milyar TL düzeyindeki hakediş alacaklarının ödenmesi ve 2013 yılı yatırım ödenekleri ve iş programı ile ilgili olarak firmalara somut, uygulanabilir çözümlerin en kısa zamanda üretilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü

Sorun 5

Yurt dışında istihdam edilen Türk işgücüne sosyal güvenlik primi desteği

Açıklama

5510 sayılı Kanun uyarınca, yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde istihdam edilen Türk işçisi için kısa vadeli sigorta (%3-6) ve genel sağlık sigortası (%12.5) zorunlu tutulmuş, uzun vadeli sigorta (%20) ise isteğe bağlı kılınmıştır. Ayrıca, Sosyal Güvenlik Anlaşması imzalanmamış olan ülkelerdeki yerel mevzuatlara göre farklı oranlarda sigorta primleri, gelir vergisi de bu prim yüklerine ek olarak ödenmektedir.

Yurt dışında Türk işgücünün istihdamı, yürürlükte olan istihdam teşvik sistemine benzer biçimde desteklenmelidir. Bu çerçevede, yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde Türk işgücü istihdamının artırılması için, yurt dışı projelerde çalıştırılacak Türk işçilerinin sosyal güvenlik primlerinin işveren payı kamu tarafından karşılanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Yurt dışındaki taahhüt projelerinde çalıştırılacak Türk işçilerin sosyal güvenlik primlerinin işveren payının kamu tarafından karşılanması ile ilgili olarak, Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nun Temmuz 2009 toplantısında alınan karar çerçevesinde, Hazine Müsteşarlığı koordinasyonunda başlatılan ve son olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına iletilmiş olan çalışma sonuçlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, SGK

TÜRKİYE ORMAN ÜRÜNLERİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Odun hammaddesi temininde yaşanan sıkıntılar

Açıklama

Orman ürünleri üretiminin tek temel hammaddesini oluşturan odunun, doğal kaynaklarımızdan, ithalattan ve yerli plantasyon üretimlerinden karşılanmasında yetersizlik ve yapılanma sıkıntıları yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Doğal orman kaynaklarımızı yöneten Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) kadro, üretim makine ve ekipmanları güçlendirilmeli, üretim miktar ve fiyat açısından sektörün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geliştirilmeli,
- Odun hammaddesinin satışında tek üretici olan OGM'nin konumu ve kapasitesi, sektörün geliştirilmesi ve rekabetçi bir yapıya kavuşturulması hedefi kapsamında daha rasyonel bir şekilde yeniden yapılandırılmalı,
- Özel ormancılık desteklenmeli ve teşvik edilmeli, plantasyon (suni ağaçlandırma ile gençleştirme) ile orman alanlarımız artırılarak, verimsiz orman alanları yerine verimli orman alanları yaratılmalı, birim alandan en fazla odun hammaddesinin alınması hedeflenmeli,
- Son 10 yılda önemli bir gelişme kaydeden, yıllık üretimi 10 milyon m³'e yükselen ve Avrupa ile rekabet eder hale gelen lif levha ve yonga levha sektörünün odun hammaddesi ihtiyacı, öncelikle kendi doğal kaynaklarımızdan karşılanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Odun hammaddesinin ithalatında yaşanan sorunlar

Açıklama

Ülkemizin yıllık odun hammaddesi ihtiyacı (normal büyüme oranları içinde) 18-20 milyon m³ seviyelerine ulaşmış olmasına rağmen, yerli (doğal orman kaynakları) odun hammaddesi üretimi 13,5 milyon m³ seviyesindedir. Bu fark mecburen ithalat ile karşılanmak durumundadır. Hammadde ithalatında verimli üretim sürecini olumsuz etkileyen bir dizi sıkıntı yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Odun hammaddesinin tüm ülkelerden ithalatı mutlaka desteklenmeli, DİR mevzuatı, ormancılık sektörü için özellikle ele alınmalı,

- Odun hammaddesinin deniz ve demiryolu araçları ile taşımacılığındaki sorunlar giderilmeli, bu taşımacılığa uygun araçların devreye girmesiyle, karayolu nakliyatına göre yüksek miktarlarda hammadde taşınarak ucuzluk sağlanmalı,
- Ülkemiz ormanlarından elde edilen odun hammaddesinin satışı bir an önce sertifikalı hale getirilmeli, kalitesiz ve kaçak yollarla ürün satışına müsaade edilmemelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, TSE

Sorun 3

Hammadde üzerindeki KDV'nin azaltılması ve fonların kaldırılması

Açıklama

Mevcut durumda hammadde üzerindeki KDV dahil olmak üzere %27 civarında vergi ve fon yükü bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Hammaddeye uygulanan vergi ve fonlar AB ülkelerindeki uygulamaya uygun hale getirilmelidir. Buna göre;

- KDV oranı, Almanya ve Fransa gibi ülkelere uygun olarak %5 seviyesine indirilmeli,
- Hammadde üzerinden alınan toplam %9 oranındaki fonlar tamamen kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 4

Orman hammaddesi üreten ormanların korunması, geliştirilmesi ve işletilmesinde yasalardan kaynaklı sorunlar

Açıklama

Orman endüstrisinin vergi veren, istihdam yaratan, yatırım yapan ve dünya fiyat ve şartları ile rekabet edebilecek (orman ürünlerinde ihtiyaç duyulan miktar, kalite ve standartta) seviyeye gelmesi için açık artırmalı satışlar, üretim iççiliği, ormanda üretimin kimin yapacağı gibi konulara ilişkin kanun maddelerinin revize edilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

1956 yılında yürürlüğe giren 6831 sayılı Orman Kanunu, başta 30., 34., 37. ve 40. maddeleri olmak üzere, günün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE OTOMOTİV SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Yeni yatırımlarda destek unsurlarının yeniden düzenlenmesi

Açıklama

Otomotiv sanayinin önemli beklentisi olan yatırım destek sistemine ilişkin olarak aşağıdaki mevzuat yürürlüğe girmiştir:

- 6322 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (15/6/2012 tarih ve 28324 sayılı Resmi Gazete)
- İkincil mevzuat kapsamında 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (19/6/2012 tarih ve 28328 sayılı Resmi Gazete)
- Ekonomik Bakanlığının 2012/1 sayılı Uygulama Tebliği (20/6/2012 tarih ve 28329 sayılı Resmi Gazete)
- Yeni teşvik sisteminde önemli bir yenilik olarak sektörel ve bölgesel teşvikler için farklı uygulamalar bulunmaktadır. Otomotiv sanayi yatırımlarının öncelikle 1. ve 2. bölgelerde yer aldığı, bundan sonra tevsî ve ayrıca yeni yatırımların bu bölgelerde yapılacağı bilinmektedir. Stratejik yatırım tanımında yer alan (b) ve (c) kriterleri ile bir yatırımın stratejik olabilmesi için 4 kriterin birlikte aranması, otomotiv sanayi için uygulanabilir görülmemektedir

Çözüm Önerisi

2023 üretim hedefleri dikkate alınarak otomotiv sanayi için yatırımların teşvikinde farklı uygulamalar gerçekleştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Ar-Ge altyapısının yetersiz oluşu

Açıklama

Türk otomotiv sanayinde, özellikle tasarım yetkinliklerinin ve tedarik zincirinde yer alan aksam parça üreten işletmelerin gelişmesi stratejik önem taşımaktadır. Parça üreten firmaların yerel anlamda tasarım ortaklığı gerçekleştirebilmeleri için, küresel araç üreticilerinin tasarım ve Ar-Ge bölümlerini ülkemizde konumlandırmalarını sağlamak son derece önemlidir.

Gelişmiş otomotiv sanayilerinde olduğu gibi, Türkiye’de de ana ve yan sanayi arasındaki ilişkilerin araç konsept ve tasarım aşamasından başlayan uzun vadeli bir işbirliği ile artırılması önem arz etmektedir.

Diğer yandan 5746 sayılı Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun kapsamında otomotiv sanayinde kurulan Ar-Ge merkezlerinin sayısı Eylül 2012 tarihi itibarı ile toplam 130 merkez içinde 50 adettir.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin otomotiv sanayinde daha fazla katma değer yaratan önemli bir Ar-Ge merkezine dönüşebilmesi için;

- Ar-Ge altyapısının oluşturulması amacıyla yol testleri için gerekli pistler, araç çarpma tesisi ve rüzgâr tüneli eksikliği giderilmeli,
- Firmaların Ar-Ge faaliyetleri istikrarlı olarak desteklenmeli,
- Üniversite-sanayi işbirlikleri kurumsallaştırılarak desteklenmeli,
- Türkiye'deki araç projelerinde tedarikçi işletmelerin başarılı olması, küresel pazarlarda yeni olanakları da gündeme getirdiğinden, tedarik zincirinde yatay ve dikey işbirliklerini geliştirecek mekanizmalar oluşturulmalı ve üretimi gerçekleşen ürünlerde katma değer oranının artırılması desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Vergi mevzuatının otomotiv sektörüne göre uyumlaştırılmamış olması

Açıklama

Taşıt araçlarından alınan satış vergileri (KDVÖTV), AB ve rekabet edilen diğer ülkelere göre yüksektir. Binek otomobillerde AB ortalaması %18 iken, ülkemizde 1600 cc'den küçük silindir hacmindeki otomobillerde %65'tir. Silindir hacmine göre değişmekle birlikte, daha büyük silindir hacimli araçlarda bu oran %171'e kadar çıkmaktadır. Sistemde uygulama sorunları yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Pazardaki arz-talep dengesini yöneten "Satış ve Kullanma Vergi Sistemi" kurularak;

- Araçlarda vergi hadleri dengeli hale getirilmeli,
- Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) bir servet vergisi gibi uygulanmak yerine, AB ülkelerinde olduğu gibi, her araç için "Yol Kullanım ve Çevreyi Kirletme Vergisi" olarak yeniden düzenlenmeli,
- MTV aracın yaşından bağımsız sabit bir tutar olmalı ve çevreyi daha az kirleten tüm araçlara daha düşük oranda uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Lojistik altyapısının yetersiz olması

Açıklama

Ülkemizde ihraç edilen araçların %94'ü denizyolu, %2'si demiryolu ve %4'ü karayolu ile taşınmaktadır. Lojistik planlaması, otomotiv sanayinin karşı karşıya bulunduğu önemli bir sorundur.

2008 yılı Eylül ayında tamamlanan ve DPT Müsteşarlığı yetkililerine sunulan Marmara Bölgesi Otomotiv Lojistiği Planlaması Raporu'nda Marmara Bölgesi, lojistik açıdan ayrıntılı olarak incelenmiş, tüm taşıma modları (karayolu, demiryolu ve denizyolu), otomotiv sanayinin yakın gelecekteki 2 milyon adetlik ihracat hedefine yönelik olarak irdelenmiş ve konu ile ilgili çok sayıda eksiklik olduğu, özellikle limanlarımızın büyük çoğunluğunda demiryolu bağlantısı olmadığı gibi önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

Çözüm Önerisi

- Otomotiv sanayinde üretim içinde ihracatın ağırlığı dikkate alınarak lojistik altyapısı iyileştirilmeli,
- İhracatın kolaylaştırılması açısından limanların çevresindeki demiryolu ağı iyileştirilmeli ve genişletilmeli,
- Taşıt araçları ihracatı için özel oto-port limanlarının kurulması desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, TCDD

Sorun 5

AB'nin üçüncü ülkeler ile imzaladığı Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)

Açıklama

Türkiye'nin AB'nin tercihli ticaret politikasına uyum yükümlülüğünün Gümrük Birliği'nin bir gereği olduğu bilinmektedir. STA'ların yürütülüş biçiminden kaynaklı sektörde önemli sıkıntılar yaşanmaktadır. Zira, halen, müzakerelerin AB ile paralel yürütülme ve tamamlanma imkanı bulunmamaktadır. AB tarafından anlaşmalara konulan "Turkey Clause" istenen bağlayıcılıkta olmadığı gibi, uygulamada fonksiyonel de değildir.

AB tarafından imzalanan STA'ların üstlenilmesinde otomotiv sektörü açısından iki konu son derece önem taşımaktadır. İlk olarak, uygulamakla yükümlü olunan menşe kuralları AB tarafından giderek esnek hale getirilmektedir. İkinci olarak, ciddi bir ticaret sapması bulunmaktadır. Bu iki sorun, ülkemizin üretim yapısı ve iç pazar öncelikleri ile Gümrük Birliği'nin uygulanması kapsamında sorunlara yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ticaret saptması konusunda Avrupa Komisyonu ile diyalog içinde gerekli tespitler yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, AB Bakanlığı

TÜRKİYE OTOMOTİV TİCARET MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Otomotiv Sanayi Strateji Belgesi'nde yer alan konuların yeterince hızlı hayata geçirilmemesi

Açıklama

Otomotiv Sanayi Strateji Belgesinde yer alan planların hızlıca hayata geçirilmesi ihtiyacı söz konusudur.

Çözüm Önerisi

Otomotiv Ticaret Belgesi'nin hazırlanması sürecinde TOBB Türkiye Otomotiv Ticaret Meclisi, ilgili sivil toplum örgütleri, yetkili satıcılar, distribütörler ve ikinci el motorlu taşıt aracı ticareti yapanların beklenti ve önerilerini içeren yazılı görüşlerine başvurulmalı ve bu görüşler dikkate alınarak daha hızlı ve pratik hareket edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Yaşlı araç parkının gençleştirilmesi ihtiyacı

Açıklama

Yaşlı araç parkı, hem sebep olduğu kazalar yüzünden kamu sağlığı problemi yaratmakta, hem eski teknoloji araçlardan kaynaklanan yüksek emisyon ve enerji israfına sebep olmakta hem de çevreyi olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca tamir/bakım amacıyla yurtdışından eski teknoloji yedek parçalar alınması, cari açığımızı da olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Sektördeki aktörlerin beklenti ve önerilerini içeren yazılı görüşlerine başvurulmalı ve ilgili mevzuatın değiştirilmesi yoluna gidilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Yurt içi eşya taşımacılığında kullanılan K-1 ve K-2 belgeleri ile ilgili 3,5 tonun altındaki hafif ticari araçların operasyonel kiralanamaması

Açıklama

Hafif ticari araçların operasyonel kiralanması mevcut düzenlemeyle mümkün değildir.

Çözüm Önerisi

Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nde bu kapsamda bir düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

“Pert” olarak tabir edilen araçlar ve ilgili sigorta mevzuatı

Açıklama

İlgili mevzuatta “pert” tanımının olmaması ve kavramların net olarak anlaşılabilmesi, tam hasarlı veya ağır hasarlı araçların nasıl onarıldığının bilinmemesi ve onarım sonrası hasarlı araçların herhangi bir mercii tarafından onarımlarına dair kalite kontrolü yapılmadan tekrar trafiğe çıkmasının mümkün olması gibi sebeplerden dolayı sıkıntı yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Dünya ve Avrupa uygulamaları araştırılmalı, bu uygulamaların ülkemiz koşullarına adapte edilmesi sürecinde TOBB Türkiye Otomotiv Ticaret Meclisi, ilgili sivil toplum örgütleri, üreticiler, yetkili satıcılar, distribütörler ve ikinci el motorlu taşıt araçları ticareti yapanların beklenti ve önerilerini içeren yazılı görüşlerine başvurulmalı ve bu görüşler dikkate alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Sektör ile ilgili eğitim kurumlarının yeterli olmaması

Açıklama

Her alanda olduğu gibi otomotiv ticaret sektöründe de eğitim önemlidir. Bu kapsamda, otomotiv sanayi, otomotiv yan sanayi ve otomotiv ticaret alanlarında çalışacak nitelikli işgücünün yetiştirilmesi için orta öğretim (meslek liseleri) ve yükseköğretim kurumlarında sektör ile ilgili bölümler ve eğitim konuları yeterli değildir.

Çözüm Önerisi

- Otomotiv Strateji Belgesi Eylem Planı hedeflerinden (No:1.2, 2.6) olan nitelikli işgücünün yetiştirilmesi için meslek liseleri ve üniversitelerde sektör ile ilgili bölümler açılmasına kaynak yaratmak amacıyla ÖTV ve MTV vergilerinin bir kısmı bu alana tahsis edilmeli,
- İŞKUR tarafından sektöre özel kurslar açılmalı ve sektöre kalifiye işgücü sağlamak üzere özel projeler geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İŞKUR, YÖK

TÜRKİYE OTOMOTİV YAN SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Ar-Ge faaliyetlerinin, kümeleşme alanları ve KOBİ firmaları gözetilerek artırılması ve yaygınlaştırılması ihtiyacı

Açıklama

Türkiye’de bugüne kadar kurulan 140 Ar-Ge merkezinin 43 adeti, yaklaşık 3000 kişilik istihdam ile otomotiv yan sanayinde yer almaktadır. Bu gösterge ülkemiz otomotiv yan sanayisinin küresel pazarda ve ihracatta önemli bir Ar-Ge potansiyeli olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, otomotiv yan sanayi bünyesinde bulunan çok sayıda KOBİ ölçekli firma Ar-Ge merkezlerinde minimum 50 tam zamanlı çalışan bulundurulması zorunluluğu nedeni ile bu potansiyelini kullanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

İhtisas organize sanayi bölgeleri ile sektörel kümeleşmenin olduğu organize sanayi bölgelerinin, Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü bünyesinde ve koordinasyonunda KOBİ ölçekli firmaların toplu Ar-Ge faaliyeti yürütebileceği Ar-Ge merkezlerinin kurulmasına imkan verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Yatırımlar ve ihrac edilen ürünler için iç pazardan temin edilen ürünlerin yarattığı KDV yükü

Açıklama

Ağırlıklı olarak ihracata yönelik faaliyet göstermekte olan sanayiciler küresel rekabetin yoğun olduğu bir dönemde, iç pazardan temin edilen makine, teçhizat, kalıp ve ara mamulleri için KDV ödeyerek tedarik yapabilmektedir. İthalat işlemlerinde ise dahilde işleme desteklerinden yararlanılarak KDV’siz ithalat yapılmaktadır. İhracat maksatlı iç piyasadan temin edilen ara mallar için de KDV muafiyeti sağlanmalıdır.

İç pazardan KDV’li temin edilen ürünlerden dolayı KDV alacakları birikmekte ve geri alım işlemlerinde bürokratik süreçlerin uzun zaman alması, firmaların finansman yükünü artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

AB ülkelerinde olduğu gibi, sicili temiz beyanname ve ödemelerinde sorun olmayan firmaların aylık beyannameleri esas alınarak ve 3.2.109 seri no.lu KDV Genel Tebliği’nin 4(B) bölümünün 2. ve 3. numaralarındaki kolaylığın, firmaların büyüklüğüne bakılmaksızın KDV alacaklarının aynı dönem içinde yapabildiği gibi iade işlemi yapılabilirdir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Türk otomotiv yan sanayi potansiyelinin AB ülkelerinde etkin olamaması

Açıklama

AB ülkelerinde yaşanan ekonomik sorunlar ve istikrarsızlık AB'deki otomotiv yan sanayi firmalarında temel sorunlar ortaya çıkarmaya başlamıştır. Bu durum, AB ülkelerindeki sanayi kuruluşlarına göre daha genç, dinamik, proaktif, kendini başarı ve ihracatı ile kanıtlamış ülkemiz otomotiv yan sanayi için yeni fırsatlar yaratmaya başlamıştır. Bu fırsatlar ülkemiz rekabet gücünü artıracak, ihracatta katma değer ve ürün geliştirme konuları ile kalıcılık sağlayacak ve ülkemize daha fazla projenin gelmesinin yolu açılacaktır.

Çözüm Önerisi

AB ülkelerinin coğrafi yakınlığına göre uzak ve pahalı olan navlun giderleri teşvik kapsamına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Organize Sanayi Bölgelerinde yatırımların hızlandırılması, OSB'lerin altyapı ve eğitim yatırımları üzerindeki KDV yükü

Açıklama

OSB'ler Türkiye'nin sağlıklı sanayileşmesi, çevreninin ve doğal kaynakların korunması ile ilgili önemli görevler yüklenmişlerdir. OSB'ler kamunun yapması gereken tüm altyapı yatırımlarını üyelerinin öz kaynakları ile yapmakta, bazı OSB'lerde ise eğitime de ciddi yatırımlar yapılmaktadır. Kamunun yapması gereken bu yatırımlar için OSB'lerin ayrıca %18 KDV ödemesi, yapacakları yatırımları kısıtlamaktadır.

Çözüm Önerisi

- OSB'lerde yatırımları teşvik etmek ve yapılaşmayı hızlandırmak için buralarda kurulacak sanayi tesislerinin arsa bedelleri, teşvik belgesi kapsamında yatırım tutarı hesabına dahil edilmeli,
- OSB'lerdeki inşaat, altyapı (yol, su, elektrik, haberleşme, arıtma vs. gibi) harcamalarına KDV istisnası tanınmalı,
- OSB'lerin birikmiş KDV alacaklarının eğitim yatırımlarına dönüşmesi için düzenleme yapılmalı,
- OSB'lerin yapacağı eğitim yatırımları KDV'den muaf tutulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

TÜRKİYE
ÖZEL GÜVENLİK
HİZMETLERİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Kamu ihalelerinde kıdem tazminatı

Açıklama

Kamu ihalelerinde kıdem tazminatı konusunun Kamu İhale Kanunu'nda yapılacak değişiklik sonrası ikincil mevzuatla düzenleneceği ifade edilmesine rağmen, ikincil mevzuatta bu düzenlemeye yer verilmemiştir. Personele kıdem tazminatı ödemek zorunda kalan firmalar, hizmeti alan kamu kurumuna rücu davası açmakta, ana işveren konumunda olan kurumlar bu bedelleri zaten ödemek durumunda kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

KİK mevzuatında gerekli düzenlemeler yapılarak asgari maliyet hesabına kıdem tazminatı dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, KİK

Sorun 2

Kamu hizmet alımlarında, aynı bakanlığa bağlı kuruluşların farklı ücret ve farklı kriterlerle ihale ilanı vermesi, ihaleler devam ederken kriter değişikliği yapması

Açıklama

Özellikle hastanelerin aldığı güvenlik hizmetlerinde, bir önceki ihale sürecinde belirlenen asgari maliyet hesapları (personele verilecek net ücretlerin belirtilmesi dahil olmak üzere) bir sonraki ihalede personel net ücretleri ve personel sayısı düşürülmek suretiyle belirlenmektedir. Bu durum 4857 sayılı İş Kanunu'nun ilgili amir hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

- Kamu güvenlik hizmet alımlarında bölgesel ve asgari geçim standartları göz önünde bulundurularak, personel sayısı kriteri, ücret kriteri, kurum risk kriterleri, kıyafet ve teçhizat kriterleri, silahlı görev yapan personel riskleri ve elektronik sistem destek kriterleri dikkate alınmalı,
- Bu konuda kamu ihale mevzuatında ve ihale şartnamelerinde düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, KİK

Sorun 3

Elektronik güvenlik sistemleri konusundaki standart boşluğu

Açıklama

Halen her türlü elektronik güvenlik sistemleri belirli bir standart olmaksızın ülkemize girebilmektedir. Bunun yanı sıra teknik yeterlilik, servis ve yedek parça gibi konularda kriterler belirlenmemiştir.

Çözüm Önerisi

- Gerekli yasal düzenlemelerin yapılarak ithalat rejiminde standart ve kriterler belirlenmeli,
- Yurt içi üretimi sağlamaya yönelik teşvik ve uygulamaların sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, TSE

Sorun 4

İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda sektörün yapısının göz önünde bulundurulmaması

Açıklama

Özel güvenlik görevlileri kamu kolluk kuvvetlerinin olmadığı alanlarda, kolluk kuvvetleri gelene kadar kolluk kuvveti yetkilerini kanunen kullanabilmektedir. Silahlı saldırı, terör, gasp ve hırsızlık gibi amaçlarla vuku bulan ölümlü hadiseler sonucunda bu durum iş kazası olarak nitelenmektedir.

Çözüm Önerisi

Kamu kolluk kuvvetlerinin olmadığı yerlerde, bu görevi üstlenen özel güvenlik hizmetleri ile ilgili ortaya çıkacak görev tazminatlarına kamu desteği sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 5

Özel güvenlik görevlilerinin hukuki statüsü

Açıklama

Özel güvenlik görevlileri halen 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalışmakta ve ilgili Kanun özel güvenlik sektörü için yetersiz kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Silahlı ve silahsız çalışan güvenlik görevlileri, işin konusu gereği tehlikeli işler statüsü kapsamına alınmalı, yıpranma süreleri tanımlanmalı ve özlük hakları ile diğer hususlar ayrıca belirlenmeli,
- Denizcilik İş Kanunu, Basın İş Kanunu gibi Özel Güvenlik İş Kanunu düzenlenerek hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

TÜRKİYE

PATENT VE MARKA VEKİLLERİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Sınaî haklar konusundaki yasal düzenlemelerde, ceza uygulanmasına ilişkin hükümlerin bulunmaması nedeniyle ceza hukuku açısından oluşan yasal boşluk ve sektörü ilgilendiren mevzuat çalışmalarında özel sektör ile koordinasyon eksikliği

Açıklama

Sınaî Haklara İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamelerdeki ceza hükümleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Türk Ceza Kanunu'nun Birinci Kitabı'nda yer alan düzenlemelere aykırı hükümlerin, 31/12/2008 tarihine kadar gerekli değişiklikler yapılarak kanunlaşması gerekirken yalnız Markalara ilişkin ceza hükümleri kanunlaşmış, diğer sınai hak türleri için ceza hukuku açısından yasal boşluk oluşmuştur.

Çözüm Önerisi

- AB müktesebatı ile uyumlaştırılmış, ceza yaptırımlarını içeren Kanun Tasarıları, özel sektörün görüş ve önerileri de dikkate alınarak hazırlanmalı,
- Patent, faydalı model, endüstriyel tasarım, marka ve coğrafi işaretler konularındaki kararname hükümleri, mevcut işleyen sistem değiştirilmeden yeni hazırlanan mevzuata aktarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Patent ve marka vekilleri ile ilgili yasal bir düzenleme olmaması

Açıklama

1871 Alameti Farika Nizamnamesi ve 1879 İhtira Beratı Kanunu ve daha sonra günümüze kadar düzenlenen, uluslararası antlaşmalar dâhil, bütün ilgili yasal düzenlemelerde "Patent ve Marka Vekilliği" bir meslek olarak yer almış olup, yeterlilik sınavını kazanan vekil sayısı 6.000'i geçmiştir.

Sayısı her yıl artan patent ve marka vekillerinin, yasal düzenlemeye kavuşması ve sisteme zarar veren disiplinsiz davranışları önlemek amacıyla disiplin kurallarının belirlenmesi ve uygulanması zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.

Çözüm Önerisi

Patent ve marka vekilliği mesleğinin, disiplin kurallarını da içeren çerçeve şeklinde düzenleyici kanun hükümleri, TOBB önerileri doğrultusunda oluşturulmalıdır.

İlgili Kurum

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Türk Patent Enstitüsü altyapısının yetersiz olması

Açıklama

Patent, faydalı model, endüstriyel tasarım ve marka başvurularının hak sahipleri tarafından yapılmasından sonra, marka tescili işleminin sonuçlanmasına kadar olan süreçte birçok işlemin yapılması gerekmektedir. AB Topluluk Marka ve Tasarım Ofisi (OHIM) ile ilgili altyapıda, evrak girişi, kayıt, değerlendirme, yayın, itiraz, temyiz gibi önemli unsurlar yer almaktadır. Bu altyapı, AB üyesi ülkelerde de benzeri yapılar şeklinde organize edilmiştir. Özellikle değerlendirme aşamasında ve bu değerlendirmeye karşı yapılan itirazlar ve temyiz işlemlerinde yetişmiş personel sayısı ve bu personelin nitelikleri önemli rol oynamaktadır.

Örneğin; Topluluk Marka Ofisi'nde bir marka için yapılan itirazlar üç kişiden oluşan itiraz kurulları tarafından değerlendirilmekte ve bu kurul üyelerinden biri mutlaka hukukçu olmaktadır. Ayrıca bağımsız üçer üyeden oluşan Temyiz Kurullarında üyelerden ikisinin hukukçu olma zorunluluğu vardır. Önemli bir altyapısı olan itiraz kurulları TPE bünyesinde bulunmamaktadır. Temyiz Kurulu niteliğindeki Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu'nda ise, yukarıda belirtilen altyapı bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Patent konularında da, Dünya Fikri Haklar Örgütü (WIPO) standartlarına uygun araştırma ve inceleme altyapısı zaman geçirilmeden kurulmalıdır. Mısır Patent Ofisi'nin 2009 yılında yetkili araştırma ve inceleme ofisi olarak 16 ülke içinde yer alması dikkate alınarak zaman kaybedilmemelidir. Yapılacak organizasyon en az 100 mühendisin patent incelemecisi olarak yetiştirilmesinden başlamalıdır.
- Türk Patent Enstitüsü'nün kurumsal yapısı güçlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TPE

Sorun 4

Fikri haklar alanında yetişmiş öğretim elemanı ve uzman ihtiyacı

Açıklama

Özellikle patent ve faydalı model başvurularının hazırlanması ve yorumlanması konusunda mesleki eğitime ihtiyaç vardır. Mesleki eğitim, kamu, özel sektör, sivil toplum örgütleri, üniversiteler dahil tüm kesimlerdeki elemanları kapsamalıdır.

60. Hükümet Eylem Planında "üniversite müfredatında fikri haklara yer verilmesi" konusu gündeme alınmıştır. Bunun uygulanmaya başlaması halinde, fikri haklar alanında verilecek derslerle uzman gereksinimi karşılanmaya başlanacaktır.

Fikri haklar alanında ana bilim dalları kurulması, yüksek lisans programlarının arttırılması ve akademik personel yetiştirilmesi konusunda adımlar atılmıştır. Ancak bunlar Ankara merkezli olup henüz başlangıç aşamasındadır. Diğer illere de yayılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- Üniversitelerde, fikri haklar, ana bilim dalı düzeyinde kabul edilmeli, bu yolla üniversite müfredatında fikri haklara yer verilmeli ve bu alanda uzman bilim insanları yetiştirilmeli,
- Üniversitelerde fikri haklar ile ilgili yüksek lisans programları ve teknoloji transfer ofisleri açılmalı ve sertifikalı eğitim programları düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

YÖK

Sorun 5

Coğrafi işaretlerin korunması konusunda denetleme işlemlerini yapacak altyapının olmaması

Açıklama

Coğrafi işaretler, yöreye özgü doğa ya da insan etkenlerinden kaynaklanan özellikler ile söz konusu yöre ürünlerinin diğer yöre ürünlerinden ayırt edilebilmesini sağlar ve yöre ile özdeşleşmiş bir ürünü belirtir.

Anadolu endemik bitkiler, genetik kaynaklar ve yöresel ürünler açısından çok zengin bir yapıya sahiptir. Bu zengin yapının korunması ve ülke için ekonomik değere dönüştürülmesi coğrafi işaretlerin korunması ve denetlenmesi ile mümkün olacaktır.

Coğrafi işaretler korunduğu zaman o yörenin insanları ekonomik olarak kalkınır ve ayrıca o yöreye yatırım yapacak kişi ve kurumlar için güvence sağlanmış olur. Bu özel yöreler, sahip oldukları değerleri ile ilgili konularda ünlenerek göç vermeyen, göç alan yöreler haline gelir.

Türkiye'deki mevcut yasal altyapı coğrafi işaretler konusunda yeterli değildir.

Çözüm Önerisi

- Coğrafi işaretin gerçek sahibinin üreticiler olduğu yasal olarak belirlenmeli,
- Her coğrafi işaret için denetim kuralları belirlenmeli ve uygulanmalı,
- Coğrafi işaretlerin denetlenmesi için oluşturulacak bir kurum yasal olarak belirlenmeli,
- Coğrafi işaret tescillerinde, işareti kullanıma yetkili olan üreticilerin zorunlu olarak kullanacakları bir işareti içeren bir etiket belirlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TPE

TÜRKİYE PERAKENDECİLİK MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Sektörle yeterli istişare yapılmadan hayata geçirilen yasal düzenlemeler

Açıklama

Genel Konular:

- Organize perakendecilik ülkemizdeki en yeni sektörlerden biri olduğu için sektör gelişiminden önce çıkarılmış pek çok kanun sektörün ihtiyacını karşılamamaktadır.
- Mevcut mevzuata ek olarak, ilgili tüm tarafların görüşü alınmadan hazırlanan, yeni mevzuat, pratikte uygulanamadığı için, sektörün önünde engel oluşturmaktadır.

Gıda perakendeciliği:

- Ağırlıklı olarak AB'den çeviri yapılarak gıda kodeksi çerçevesinde geliştirilen yönetmelikler net ve açıklayıcı değildir ve yoruma açık pek çok alan içermektedir.
- Sebze ve Meyve Ticareti ile Hal Kayıt Sistemi Hakkında Tebliğ ile ilgili olarak, Bakanlık tarafından hal kayıt bildirimini için hazırlanan yazılımda; komisyonculardan alınan mallarda malın sevki ile ilgili bildirimlerin komisyoncu tarafından yapılması öngörülmüş ancak malın komisyonculardan doğrudan son tüketim noktasına sevkinin mümkün olmadığı hallerde işlendiği yerden depolandığı yere oradan da mağaza deposuna kadarki sevk sürecinde (malın her hareketinde bildirim konusunda) ilave değişiklikler yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır.
- Yazılım hazırlandıktan sonraki süreçte bildirimci firmaların bilgi teknolojileri sistemlerinde gerekli değişiklikleri yapması için süre gerekmektedir.
- Hal kayıt sisteminde istenen günlük işlemlerin organize gıda perakendecisi kuruluşlarca günlük olarak yapılabilmesi operasyonel sıkıntı yaratacak niteliktedir. En az 60 ve daha üzeri mağazası olan kuruluşlar için, istenen bilgilerin aylık olarak dosya yükleme yöntemi ile sisteme dahil edilebilmesine olanak sağlanmalıdır.
- Gıda ve Yem Kanunu kapsamında, 10 kişi üzeri istihdam sağlamış olan veya 30HP üzeri motor gücü olan yerlere zorunlu istihdam yükümlülüğü getirilmektedir. Uygulamada, mağazanın toplam istihdamı veya motor gücü değerlendirilmekte, dolayısıyla perakende kuruluşlarına cezai uygulama yapılabileceği uyarısı gönderilmektedir.
- KDV ve rüsum ödemeleri düzenlemesinde ilgili tebliğde boşluklar bulunmaktadır.
- Bürokratik izin süreçleri uzundur ve gerekli izinler için müracaat edilen kurum ve kuruluşlar net değildir.

Hazır giyim ve tekstil:

İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (2011/1 ve 2011/2) ile hazır giyim ve tekstile ek vergi uygulaması getirilmiştir.

- Yanlış uygulamalar sonucunda verginin mükerrer olarak alınması ve doğru vergi oranlarında tahsilat yapılmaması nedeniyle sorunlar yaşanmaktadır.
- Ek vergiden olumsuz yönde en fazla etkilenen kesim tüketici olmuştur. Ek vergi nedeniyle hem ÜFE’de hem de TÜFE’de artış kendini hissettiren düzeye çıkmıştır. Türkiye’nin konfeksiyondaki imalat üstünlüğü zarar görmüş, bu nedenle konfeksiyon ihracatında azalma sinyalleri gelmeye başlamıştır. Bu vergiler nedeniyle, büyük çaplı bazı perakendeciler istihdamı düşürmek zorunda kalmaktadır.
- Yerli ve yabancı perakende firmalarının küreselleşmiş tedarik zinciri sistemlerinin gerektirdiği koşullar zarar görmekte, bundan sadece perakende değil, tedarik, lojistik gibi sektörler de etkilenmektedir.

Çözüm Önerisi

- Sektör ile ilgili herhangi bir mevzuat hazırlanmadan önce tüm tarafların görüşü alınmalı, yapılacak düzenlemenin sadece teorik değil, pratikte de nasıl işleyeceği detaylı bir şekilde çalışılarak yürürlüğe konulmalı,
- Gıda Kanunu, Gıda Kodeksi Yönetmelikleri ve ilgili tüm yönetmeliklerde izin almak için gerekli bürokratik süreçler açık, yalın ve anlaşılır olmalı,
- Tüm tarafların katılımı ile ortak bir çalışma yapılmalı, AB normlarının AB ülkelerinde ne kadar uygulandığı gözlenerek, ülke gerçeklerine uygun bir sistem getirilmeli,
- 2011/1 ve 2011/2 numaralı İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğler sonucunda tekstil ve hazır giyim ürünlerine uygulanan ek vergiler kaldırılmalı,
- Bürokraside yetkilendirme-denetim-yaptırım konusunda görev ve yetki paylaşımı, ilgili mevzuatın kapsamı gibi konularda netlik sağlanmalı,
- Perakende sektörünü düzenlemeye yönelik Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanun Tasarısı gibi yeni bir kanun tasarısı yerine, yürürlükte olan ve yenilenen ilgili mevzuat üzerinden bütüncül bir çerçevede planlanma yapılmalı,
- Sebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile ilgili Tebliğ ve Yönetmeliklerde boşluk görülen konular giderilmeli, bu süre zarfında yurt çapında eğitimler düzenlenmeli, hal kayıt sisteminde en az 60 ve daha üzeri mağazası olan kuruluşlar için bir istisna tanınarak, istenen bilgilerin aylık olarak dosya yükleme yöntemi ile sisteme dahil edilebilmesine olanak sağlanmalı,
- Gıda ve Yem Kanunu kapsamında, 10 kişi üzerinde istihdam sağlamış olan veya 30HP üzeri motor gücü olan yerlere zorunlu istihdam yükümlülüğü, reyon başına 10 kişi veya 30 HP olarak düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Kayıt dışı ekonomiyi destekleyen, haksız rekabete yol açan uygulamalar

Açıklama

Faturasız, belgesiz, düşük vergili mal ve hizmet alım ve satımı:

- İnternette satışlarda ambalajsız ürün, taklit ürün, kullanılmış ürün, son kullanma tarihi geçmiş ürün satışı yapılabilmektedir.
- Son zamanlarda moda haline gelen ve adına sosyete pazarı denilen perakende satış noktalarında gerçekleşen satışlarda fiş verilmemekte ve vergi kaybı doğmaktadır. Bu ürünler çoğu zaman tescilli markalı ürünlerin taklidi olduğundan, kayıtlı ekonominin karşısına haksız rekabet yaratan bir suç unsuru ortaya çıkmaktadır.

Semt pazarlarındaki denetimsiz faaliyetler:

- Satılan mallara dair hiçbir sağlık ve güvenlik denetimi yapılamamaktadır.
- Çoğu zaman KDV ve ÖTV vergisi tahsilatı gerçekleşmemektedir. Vergisiz alışverişin yarattığı yük, tüketicinin vergi yükünü, kayıtlı perakende noktalarının ise hem vergi hem de denetim yükünü artırmaktadır.
- Organize olmayan perakende firmaları (tek mağazalı yapılar) sigortasız personel istihdam etmektedir.
- Personel çalışma şartları ve süreleri ilgili kanunlara uyulmamaktadır. Örneğin, 3 vardiya sanayide 24 saate denk gelirken, perakende sektöründe 12 saatte 3 değişik zaman dilimi anlatılmaktadır.
- Yanlış veya sorunlu ürün satışı ile tüketici hakları ihlal edilmekte, satış sonrası hizmetler sağlanamadığı için tüketicinin marka algısı zarara uğratılmaktadır.
- En yüksek seviyede kayıt altında olan perakende sektöründe vergi oranları ve SGK primleri çok yüksektir.
- Uygulamada firmalar, ürün tanıtımlarını yaparken bazı konuları muğlak bırakarak lehlerine durum oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

- İnternette yapılan satışlarda piyasadaki rekabeti bozacak uygulamalara karşı etkin denetim ve yaptırım sistemleri geliştirilmeli, vergi mükellefiyeti, marka hakları ile taklit ürünler özellikle denetlenmeli,

- KDV oranı azaltılarak belge verilmesinin bu oranda artırılması sağlanmalı,
- Belirli ürünlerdeki ÖTV oranları (kişisel bakım ürünleri, fotoğraf makineleri vb.) düşürülmeli,
- Vergi iadesi sistemi günümüz şartlarına göre yeniden uyarlanmalı, kapsamı genişletilmeli ve oranı azaltılmalı,
- Tüm yerel pazarlarda yazarkasa uygulaması hayata geçirilmeli, yurt dışı örnekleri incelenerek pilot bölge çalışmaları başlatılmalı,
- SGK primleri makul seviyelere çekilerek tahsilat oranları artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Sektördeki istihdamın mesleki yapısına ilişkin sorunlar

Açıklama

- Sektörde promotör ve konsinye satış elemanı olarak çalışan elemanların yaptığı işlere bugüne kadar kanun maddelerinde yer verilmemiştir. Söz konusu işler ayrı ayrı tanımlanmadığından, zımnen taşeron olarak değerlendirilmektedir.
- Sektörde istihdam edilecek yeterli yetişmiş insan kaynağı bulunmamaktadır.
- Meslek standartları belirgin değildir.
- Perakende/hizmet sektörü çalışanları bu sektöre geçici iş olarak bakmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Konsinye satış elemanları ve promotörler, satış destek elemanı statüsünde yer alarak iş yasasında ve yönetmelikte doğru tanımlar içinde ve kendine özgü maddelerde yerini almalı,
- Zincir mağazalarda ve AVM’de eğitim departmanı zorunlu hale getirilmeli,
- Perakendecilik eğitimi veren meslek liseleri, çıraklık eğitim okulları, meslek yüksek okulları ve üniversitelerde ilgili fakültelerde bölümler açılmalı ve çalışanların perakendeciliği bir meslek olarak görmeleri için meslek standartları belirginleştirilmeli,
- Yeni bir yasal düzenleme yapılarak, mesleki ve istihdam garantili eğitim ücretlerinden alınan KDV kaldırılmalı,
- Kısa vadede yeterli istihdamın sağlanması için, halen 200 meslek lisesinde mevcut olan perakende bölümü çeşitlendirilerek (örneğin gıda perakendeciliği alt başlığı gibi) desteklenmeli, bu öğrencilere staj ve istihdam olanağı sağlayan kuruluşlara teşvik getirilmeli,

- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'ndaki teşvike ek olarak perakendeciliğe özel teşvik sağlanmalı (%5 yerine %10),
- Ücretlere uygulanan %15'lik gelir vergisi düşürülmeli,
- Yeni açılan ve ilave istihdam yaratan her işyeri numarası ilk bir yıl tüm vergi ve sigortadan muaf tutulmalı,
- Çıkan ve uygulanan teşvikler geriye dönük personel sayısı ile ilişkilendirilmemelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İŞKUR, YÖK

Sorun 4

Yurt dışı yatırımlara sağlanan desteklerin yetersizliği

Açıklama

- Eximbank tarafından uygulamaya konulan Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi'nin (YDMYK) Türk menşeli ürünlerle sınırlanması perakende ticaretin küresel tedarik zinciri yapısı ile çelişmektedir ve sıkıntı yaratmaktadır.
- Halen perakende ticaret mağaza yatırımlarına verilen destekler yetersizdir. En geniş kapsamda yer alan Turquality, ağırlıklı olarak üretim mantığında hareket etmekte ve üretici olmayan perakendecilere destek sağlamamaktadır. Doğrudan üretimini yapmadığı halde satış yapan farklı perakende formatları (büyük mağazalar, teknoloji perakendesi gibi) , dar tanımlı bir çerçeveye yüzünden desteklerin dışında kalmaktadır. Marka desteği, üretici desteği ile karıştırılmamalıdır.
- 2010/6 sayılı Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'in içeriğinde, Türk ürünleri dışındaki ürünlerin pazarlanması ve satışına yönelik perakende ticaret yapan firmalar kapsam dışında kalmaktadır. Burada göz ardı edilmiş olan ve altı çizilmesi gereken husus, perakende ticaretin başlı başına bir sektör olduğu ve üretim yapma zorunluluğu olmadığı gibi küresel ticaret tedarik zinciri içinde pazarlanan ve satışı yapılan ürünlerin farklı ülkelerde üretilen markalardan oluşabilmesidir.
- 16/5/2011 tarihli ve 27936 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 2011/5 sayılı Tebliğ ile zincir restoranlar Turquality şirket kapsamı içine alınmıştır. Ancak kendi üretimi olmayan ve ithal edilen ürünlerin satışını gerçekleştiren ve salt perakende ticaret yapan perakende firmaları halen kapsam dışındadır.
- Türk AVM yatırımcılarının yurt dışında yapacağı AVM yatırımlarına sağlanan destekler yetersizdir.
- Türkiye'nin geleceğini ilgilendiren projelerde, perakende markalarının sağlayacağı yüksek döviz girdisi ve AVM'lerin aracı olacağı hızlı yayılma potansiyeli kullanılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sektör temsilcilerinin görüş ve önerileri alınmak suretiyle Serbest Bölgeler Yurt dışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü öncülüğünde gerçekleştirilecek olan çalışmaların tamamlanarak, yurt dışı yatırımlar ve döviz kazandırıcı hizmet sektörlerinin uluslararası ticaretine ilişkin mevzuatının en kısa zamanda devreye alınması sağlanmalı,
- 1996 yılında Eximbank tarafından uygulamaya konulan Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisini (YDMYK) kapsamı Türk menşeli ürünlerle sınırlandırılmamalı ve ürünlerin menşeline dair ibare kaldırılmalı,
- Yurt dışı yatırımlarda bulunacak olan markalar ve AVM'ler için mağaza geliştirme, sabit ve işletme sermayesi yatırımları için Eximbank kaynakları daha rahat ulaşılabilir olmalı ve bu kaynakların üst limitleri yükseltilmeli,
- Perakende sektörünün tanımı ve özellikleri iyi anlaşılmalı ve uygulama sektör ihtiyaçları ve yapısı ile uyumlu hale getirilmeli,
- Yurt dışı birim, marka ve tanıtım faaliyetlerinin desteklenmesi, pazar araştırması ve pazara giriş desteğine yönelik teşvik programlarına perakende sektöründeki her firma ve onların temsilci kuruluşları da erişebilmeli, özellikle bankacılık sektöründe bu gelişmeyi destekleyecek enstrüman geliştirilmesi teşvik edilmeli,
- Perakende ticaret firmaları hizmet markası oluşturma ve geliştirmenin desteklenmesi bağlamında söz konusu firmalar Turquality kapsamına alınarak bu kapsamdaki ilgili desteklerden faydalanması sağlanmalı,
- Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi, Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği'ne yönelik tanımlanan teşvik programlarına perakende firmaları ve onların temsilci kuruluşları da erişebilmeli,
- Markalara destek verilirken tüm değer zinciri gözetilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Eximbank

Sorun 5

Karar verici konumdaki bürokrasinin, perakende sektörünü imalatın/üretimin karşısında tüketim olarak algılaması

Açıklama

- Organize/modern perakende, sanayi ve imalatın karşıtı bir sektör olarak tanımlanmaktadır.
- Ekonominin barometresi olan organize/modern perakendenin ekonominin gelişimindeki önemi göz ardı edilmektedir.

- Türkiye'nin büyüme modeli sadece ihracata bağımlı hale getirilmektedir. Oysa ki iç ticaret de çok önemlidir. Örneğin 2008 krizinde ekonominin toparlanması iç ticaret tarafından dolayısı ile perakendeci tarafından tetiklenmiştir.
- Organize perakende sektörünün müşteri memnuniyeti kapsamında geliştirdiği yaratıcı uygulamalar, teknoloji ve Ar-Ge'ye dayalı yenilikler teşvik kapsamı içine alınmamaktadır.
- Sektörün gençler ve kadınlar için kalifiye istihdam yaratma gücü ve ekonomiyi kayıt altına alma konusundaki önemi dikkate alınmamaktadır. 2011 yılının ilk 7 ayında organize perakende sektörü istihdamı %11'lik artış ile 577 bine ulaşmıştır.
- Perakende sektöründeki alanların birbiriyle etkileşimi yoluyla, dolaylı istihdam yaratılmaktadır. Modern ve organize perakende sektöründeki büyümenin, imalatçılar ve üreticilerin yanı sıra inşaat, tesis yönetimi, ambalajlama, gıda işleme, nakliye ve lojistik, depolama, güvenlik, eğitim, bilgi işlem, mimari, mağaza tasarımı, tesis yönetimi ve altyapı hizmetlerinin üzerinde de olumlu etkileri bulunmakta söz konusu sektörlerin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Ancak kamu otoriteleri sektörün bu dinamiğini göz ardı edebilmektedir.
- Enerji, atık yönetimi vb. konularda imalat sanayine ve hatta turizme sağlanan teşvikler perakende sektörüne sağlanmamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kamu otoritesi teşvik düzenlemesi yapmadan önce, bilimsel veriler ışığında sektörlerin ekonomiyeye katkısını dikkate alarak etki analizi yapmalı ve perakende sektörü de bu teşviklere dahil edilmeli,
- Ticaretin korunmasına yönelik araçlarla piyasanın yeniden düzenlenmesi gerektiğinde, değerlendirmeye alınan verilerin mutlaka bilimsel nitelikte olması (TÜİK verileri gibi) koşulu aranmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

TÜRKİYE
PETROL VE PETROL
ÜRÜNLERİ SANAYİ
MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

10 numara yağ adı altında yapılan sahte akaryakıt faaliyetleri

Açıklama

Ülkemizde zaman zaman isim ve karakter değiştiren kaçak ve sahte akaryakıt faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Son yıllarda ülkemizin hemen her tarafında, 10 numara yağ adı altında motorin piyasasına, çeşitli madeni ve bitkisel ham yağlar, her türlü atık bitkisel ve atık madeni yağlar ile solventlerin karışımları, hatta kaçak motorin (tenekeler içinde yol kenarları, kamyon garajları gibi yerlerde) yaygın olarak satılmaktadır. Bu konu, 2008 yılından itibaren büyüyen yayılmış ve ülkemiz için, son 5 yılın toplamında 6 milyar TL'yi bulan bir vergi kaybına neden olacak büyüklüğe ulaşmıştır. 10 numara yağ sorunu, neden olduğu büyük vergi kaybının yanı sıra sektörde önemli bir haksız rekabet yaratmakta ve daha da önemlisi çevre ve insan sağlığı açısından son derece ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Konu son zamanlarda, karayollarında neden olduğu kazalar ve uygun olmayan şartlarda yapılan üretim aşamasında meydana gelen patlama gibi nedenler ile de gündeme gelmektedir.

Özellikle son aylarda, bu gelişmeleri takiben mali ve idari tedbirlerin alınması ve kaçak akaryakıt faaliyetleri ile daha etkin mücadele yapılabilmesini sağlayacak kanun değişikliği çalışmaları sektör tarafından memnuniyetle izlenmektedir. Özellikle 10 numara yağ adı altında yapılan sahte akaryakıt faaliyetlerine karşı Maliye Bakanlığının tecil/terkin sistemi yerine ihdas ettiği ÖTV iadesi uygulaması, petrol piyasasında son derece olumlu sonuçlar vermiştir. Söz konusu tedbir ve düzenlemelere rağmen sorunun tam olarak çözülememesi veya şekil değiştirme riski bulunmaktadır. Müstahzar grubu olarak bilinen maddelerden 38 ile başlayan Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonundaki (GTİP) bazı eşyaların ÖTV'ye tabi olmaması ve bu maddelerin üretim ve ticaretinin EPDK lisansı gerektirmemesi nedeniyle, 10 numara yağ adı altında yapılan faaliyetlerin bu gruptaki ürünlere yönelmesi riski yeni bir tehdit olarak sektörün karşısına çıkmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Yağlama yağları müstahzarları/baz yağlar için tecil/terkin uygulaması yerine başlatılan ÖTV iadesi uygulaması ısrarla sürdürülmelidir.
- İlk vergisel düzenlemede 38 GTİP numaralı eşyanın da ÖTV tutarı madeni yağlar ile eşit olarak belirlenmeli ve bu madde de ÖTV iade sisteminin içine dahil edilmelidir.
- ÖTV iadesi sürecinde evraklar üzerinden yapılacak işlemlere ek olarak şirket bazında ve yerinde denetim yapılmalı ve özellikle bu tür üreticilerin baz yağ yerine ÖTV'siz ham bitkisel yağ kullanarak sahte akaryakıt yapma girişimleri önlenmelidir.
- Atık madeni yağlardan yapılan baz yağ üretimi ve bu alanda madeni yağ ve bitkisel yağ geri kazanım tesislerinin faaliyetleri yeniden lisans ve denetim altına alınmalıdır.
- Akaryakıttaki vergi yükü kademeli olarak azaltılmalıdır.

- Petrol Piyasası Kanunu'nda değişiklik yapılarak, tüketici araçlarından, akaryakıt numunesi alma, ulusal marker kontrolü ve eksoz emisyon kontrolü yapma ve yasa dışı bir durum tespit edilmesi halinde cezalandırma konusunda görev ve sorumluluk, Maliye Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile EPDK'ya paylaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, EPDK

Sorun 2

Petrol Piyasası Kanunu'ndaki kaçak petrol tanımı ve ulusal marker uygulamasındaki sorunlar

Açıklama

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanun'unda kaçak petrol "Kurumca belirlenen seviyede ulusal marker içermeyen akaryakıt" olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım nedeniyle teknik özellikleri itibari ile düzenlemelere tam olarak uygun ve tamamen yasal olan bir akaryakıt, ölçüm hataları veya cihazlar arası uyumsuzluk gibi çeşitli teknik nedenlerle, kaçak akaryakıt tanımlaması altına girebilmektedir. Bu durum petrol piyasasında yapılan denetimlerde, hiçbir şekilde kaçak/yasa dışı olmayan bir akaryakıtı, ölçülen marker seviyesindeki sapmanın sadece ölçüm şartlarından veya teknik nedenlerden kaynaklanabileceğini dikkate almaksızın kaçak akaryakıt işlemine tabi tutmakta, kaçakçılık suçlaması ile yasal işlemler başlatılmakta ve bunun sonucunda rafineri, dağıtıcı ve bayiler hakkında ciddi sonuçları olabilecek haksız yasal yaptırımlar ve hukuken telafisi imkansız sonuçlar ortaya çıkabilmektedir.

Çözüm Önerisi

Kanun'daki kaçak petrol tanımı değiştirilmelidir. Tamamen teknik nedenlerle, bir cihazın ölçümüne dayanan tek kademeli bir değerlendirme sonucu ortaya çıkabilen haksız suçlamaların önlenmesi için, tanımda; ulusal marker ölçüm seviyesinin olumsuz olması halinde, konu öncelikle EPDK tarafından soruşturma işlemine tabi tutulmalı ve doğrudan kaçak akaryakıt tanımı yapılmadan önce, ilave deliller ile güçlendirilmesini gerektirecek değişiklik yapılmalı ve kaçaklık ile ilgili yasal süreç, EPDK soruşturmasında akaryakıtın yasal olduğunu gösterir yeterli delillerin sağlanamaması durumunda başlatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, EPDK

Sorun 3

Geçtiğimiz dönemlerde Petrol Piyasası Kanunu'nun cezalara ilişkin maddelerindeki eksiklikler nedeniyle oluşan ağır ve haksız cezalar

Açıklama

Kanunda ceza maddelerinde suçun niteliğine, kapsadığı alana, kasıt olup olmadığına, yoğunluk ve derecesine göre yeterli bir ayırım yapılmamış olması ve uygulamaya geçişte bazı bürokratik eksikliklerin göz önüne alınmaması sonucunda meydana gelen aksaklıkların ve bu nedenle oluşan mağduriyetin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Kanunda uyarı/ihtar mekanizmasının olmayışı da, bu tür sorunları artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Petrol Piyasası Kanunu'nun ceza maddesine, 31/12/2011 tarihine kadar olan dönem içinde kaçakçılık dışındaki suçlardan dolayı uygulanan cezaların ertelenerek, bu suçların söz konusu şahıs ve işletmelerin cezanın tekrarı halinde iki katı ceza uygulanacak şekilde erteleme maddesi eklenmeli,
- Petrol Piyasası Kanun'da cezai işlem gerektiren belirli konular için ihtar mekanizması oluşturulmalı ve ayrıca işlenen suçun niteliğine, kasıt olup olmadığına, yoğunluk ve derecesine göre orantılı/kademeli bir ceza işleminin uygulanabilmesine olanak sağlayacak değişiklikler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 4

Petrol Piyasası Kanunu ve ikincil mevzuattan kaynaklanan sorunlar ve Kanun'daki serbest piyasa yaklaşımının yeterince güçlü olmaması

Açıklama

Petrol Piyasası Kanunu ve bu Kanun çerçevesinde yayımlanan ikincil mevzuat ve işleyişi ile ilgili olarak, sektörde sekiz yılı aşan önemli bir deneyim ve birikim oluşmuştur. Bu deneyimler, Kanun'un genel yapısının yanı sıra, işleyişin de sektörün ihtiyaçlarını karşılayamadığını göstermektedir. Petrol Piyasası Kanunu'ndaki fiyat maddesi yoruma ve müdahaleye açık bir yapı olarak yorumlanmaktadır. Piyasanın tamamı ile serbest piyasa dinamikleri ve rekabet ortamı içinde gelişmesini sağlayacak ve piyasalara fiyat yönlü yapılan müdahaleler nedeni ile yatırım ortamının zarar görmesini engelleyecek yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, Kanun'un genel yapısından kaynaklanan bu sorunlara ilave olarak, ikincil mevzuattan kaynaklanan çok sayıda sorun birikmiştir. (Örneğin; piyasalara fiyat yönü ile yapılan müdahaleler, zorunlu petrol stoklarını tutmayan işletmeler hakkında uygulanacak cezai işlem, zorunlu stokların takibine yönelik yükümlülükler, 1/1/2005 tarihinden önce kurulmuş olan akaryakıt istasyonlarına oto LPG ilave edilmesi hususunda yaşanan sorunlar, akaryakıtların harmanlanması, akaryakıt ve

madeni yağ piyasası olarak yapılan tanımlamanın özellikle sahte akaryakıt faaliyetleri nedeni ile tüketicileri de kapsamaması gibi hukuksal belirsizlikler)

Çözüm Önerisi

Kanun ve ikincil mevzuat konularında yaşanan sorunları gidermek ve gerekli değişiklikleri yapmak üzere, sektör temsilcileri ve ilgili kurumlar birlikte çalışma yapmalı ve bu çalışma sonuçları öncelikli olarak gündeme alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 5

Akaryakıtlarda kullanım alanına göre farklılaştırılmış ÖTV yerine, doğrudan teşvik veya vergi iadesi mekanizmalarının geliştirilmemiş olmasının neden olduğu sorunlar

Açıklama

Petrol piyasasında teknik özellikleri aynı olan veya birbirinin yerine kullanılabilir ürünlerde, sektörel teşvik amacı ile farklı ÖTV uygulamaları yapılmaktadır. Bu tür uygulamaların kötüye kullanılmaları sonucunda haksız rekabet ve önemli büyüklükte vergi kayıpları ortaya çıkmaktadır. ÖTV'siz deniz yakıtı ve bazı sektörlerde kullanım alanına göre farklılaştırılmış ÖTV uygulamaları sonucunda ortaya çıkan önemli sorunlar bu konulara örnektir. Özellikle, 8/10/2012 tarihinde yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile başlatılan ÖTV iade mekanizmasının kademeli olarak, bu gibi ÖTV farklılıklarının olduğu alanlara da uygulanması bu sorunları azaltacaktır.

Çözüm Önerisi

Akaryakıt olarak veya onun yerine kullanılan ürünlerde ÖTV farklılaştırması yerine, Ekim ayında akaryakıt harici ürünlerde başlatılan ÖTV iade sisteminin uygulanması veya ilgili sektöre ÖTV farklılaştırması yerine doğrudan teşvik yöntemleri kullanılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

TÜRKİYE SAĞLIK KURUMLARI MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Ülkemizde sağlık hizmetlerinde sürdürülebilir bir finansman modelinin olmaması

Açıklama

Türkiye sağlık hizmetleri finansman modelinin mevcut yapısı ile hizmetin sürdürülebilirliği ciddi riskler taşımaktadır. Dünyadaki diğer sistemlerle kıyaslandığında çok geniş bir teminat kapsamına sahip olan sistemimizde SGK (kamu kaynakları), oluşan hizmet bedelini ödemekte yetersiz kalmakta, sübvansede edilmesi gereken miktar her yıl artmakta ve bu yapı sürdürülebilir nitelik arz etmemektedir. Mevcut durumda hizmet kalitesi giderek kötüleştiği gibi gereksiz sağlık hizmeti tüketimi de giderek artmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sağlıkta uygulanan teminat paketinin kapsamı (devlet tarafından karşılanan sağlık hizmetlerinin tümü) ülke gerçekleri göz önünde bulundurularak daraltılmalı,
- Fark ücretlerinin sınırlandırılması yerine, fark ücret sınırı tamamen kaldırılmalı, hastaneler her dönem başında alacakları fark ücretlerini deklare etmeli ve yılsonuna kadar değişiklik yapmamalı,
- Bireylerin ödeyeceği fark tutarlarını ikinci bir sağlık güvencesine kavuşturan ve SGK Kanunu'nda da yer alan Tamamlayıcı Sağlık Sigortası yaşama geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, SGK

Sorun 2

Sağlık Uygulama Tebliği (SUT), muayene katılım bedelleri, Global Bütçe Uygulaması

Açıklama

Hizmet bedellerini oluşturan SUT fiyat tarifesi gerçek maliyetler esas alınarak hazırlanmamıştır. 5 yıldır bu fiyatlarda herhangi bir artış yapılmamış olmakla birlikte bazı işlemlerde fiyatların düşürülmesi dahi söz konusu olmuştur. Buna karşılık operasyonel giderler her geçen gün artmaktadır (Personel maaşları, sarf malzeme fiyat artışları, sabit maliyetlerde ki artışlar örnek verilebilir).

SGK tarafından yayınlanan tebliğ ile özel sağlık kurumlarından 12 TL ve kamudan 3 TL katkı payı olarak alınmaktadır. Bu uygulama sağlık sektörünün gelişiminin önünü kapatmaktadır.

SGK bütçesinin her yıl açık vermesinden dolayı EKK kararıyla başlayan Global Bütçe Uygulaması, özel sağlık sektörünün geleceği için endişe uyandırmaktadır. 15/2/2008 tarihinden önce yatırım izni almış olan kurumların sisteme dahil olması ve vatandaşların hekime müracaat sayıla-

rının her geçen gün artması, öngörülen global bütçe rakamlarının artmasına neden olmaktadır. 2011 yılında özel sağlık sektörünün SGK'dan almış olduğu bütçe; 6.184.474,-TL'dir. Bu rakam sağlık hizmet sunumunun ortalama %30'unu karşılayan özel sektörü zorlayan bir durum haline gelmiştir.

Çözüm Önerisi

- Gerçek maliyetler esas alınarak fiyat tarifesi yeniden düzenlenmeli ve enflasyon oranında yıllık artışlarının düzenli olarak uygulanması sağlanmalı,
  - Katkı payı özel sektörde ve kamuda eşit olarak uygulanmalı,
  - Global Bütçe rakamları, ülkemizin aktif sigortalı sayısı, yaşlanan nüfus vb. faktörler dikkate alınarak planlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, SGK

Sorun 3

15/2/2008 tarihinde yayınlanan yönetmelikten kaynaklanan planlama ile ilgili sorunlar

Açıklama

Planlamanın sadece özel sağlık sektörü için uygulanması ve bunun özel sektörün tüm gelişme stratejilerinin önünde engel teşkil etmesi ana problemlerden biridir.

15/2/2008 tarihinde yayınlanan bu yönetmelik, özel sağlık sektörünün önünü kapatan bir uygulama olmuştur. Bu tarihten sonra sektör, yatırım izni alamamış, kapasitesini arttıramamış ve kadro tahsisi yapamamıştır. Hastane sınıflandırmasında dikkate alınan temel unsurlar, 550 puan Hizmet Dilim Endeksi, 100 puan Kapasite, 100 puan Çalışan Hakları ve Hukuki Sorumluluk, 150 puan Hizmet Kalite Standartları, 100 puan da Hasta Hakları Hasta ve Çalışan Güvenliğidir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, kurumun daha fazla fark ücreti alabilmesi için puanlandırmada daha üst sınıfta olması gerektiğidir. Bunların oluşması için yukarıda sunulan puanlarla SGK değerlendirme yapmaktadır. Bir kurumun daha üst sınıfa yükselmesi için daha özellikli işlemler yapması gerekmektedir. Bunun için kadro tahsisi olmalı ve kapasitesi bu yolla arttırılmalıdır. Ancak bunları yapılmasının önü bu yönetmelikle kapatılmıştır.

Çözüm Önerisi

- Planlama, Anayasa ve kanunlarda yer aldığı gibi, mülkiyet ayrımı olmaksızın, tüm sağlık sektörü (kamu/özel) için uygulanmalı,
- Gerek insan kaynaklarında, gerek teknolojik kaynaklarda gerekse branş ilavelerindeki destek politikaları şeffaf bir şekilde uygulanmalı ve kamu-özel ayrımı yapılmamalı,
- 15/2/2008 tarihinde yayınlanan yönetmeliğin değiştirilerek, sektörün gerçek ihtiyacı olan kadrolar tahsis edilmeli ve yatırım izinleri verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı

Sorun 4

Sağlık sektöründe istihdam açığı

Açıklama

Kamu ve özel tüm sağlık sektöründe, diğer sektörlerin tam tersine önemli bir insan gücü açığı bulunmaktadır. Bu sorun tüm sektörü kapsayacak şekilde ele alınmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Sağlık insan gücü için kamu ve özel eğitim kurumları teşvik edilerek, istihdam açığını da dikkate alan bir anlayışla konu çözüme kavuşturulmalı,
- Yakın gelecekte sorunun devam edeceği dikkate alındığında, tam gün yasasının getirdiği kısıtlar nedeniyle, özel sağlık kurumlarının, kamu sağlık kurumlarından hizmet alımlarına müsaade edecek bir orta yol bulunmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK

Sorun 5

Hastanelerin sınıflandırılmasından kaynaklı sorunlar

Açıklama

Sağlık hizmetinin kalitesini yükseltmek adına, kamu ve özel hastanelerin tümünde yapılacak standart artırma çalışmaları, sektörün de desteklediği bir yöntem olmasına rağmen, bu yöntemin sadece hasta tarafından karşılanan meblağın belirlenmesine esas olması ve sadece özel sağlık kurumlarını kapsaması sektör tarafından çok adil bulunmamaktadır. Ayrıca, mevcut de-recelendirme kamuoyunda ciddi yanlış algılamalara sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Hizmet kalite standartları özel ve kamu hastaneleri için ortak standartlar olarak belirlenip, puanlar kamuoyuna açıklanmalı,
- Puanlama sistemi fark ücretlerine endekslenmemeli,
- Sağlık Uygulama Tebliği fiyatları ve tamamlayıcı sağlık sigortası prim kademelerinin belirlenmesinde etkili olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, SGK

TÜRKİYE SAVUNMA SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Uluslararası Savunma Sanayii Fuarı'nın (IDEF) fuar teşvik kapsamında bulunmaması

Açıklama

Uluslararası savunma sanayi fuarı IDEF iki yılda bir (tek yıllarda) yapılan dünyanın 5 büyük fuarı arasında yer alan, tamamen ihracata dönük, ilk bağlantıların yapıldığı önemli bir ihracat vasıtasıdır. Yeteneklerin sergilenmesi ve pazarlama bakımından büyük önem taşıyan bu fuara katılımında teşvik olmaması nedeniyle özellikle KOBİ'ler katılımında sıkıntı yaşamaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Bu önemli yurt içi ihtisas fuarının da dış fuarlar gibi mütalaa edilerek teşvik kapsamına alınması durumunda ihracatımıza önemli bir girdi sağlayacağı değerlendirilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 2

Savunma sanayine yönelik ihracat fonu ve kredi sistemi eksikliği

Açıklama

Türkiye 2011 yılı itibarıyla savunma ürünleri ihracatında ilk 15 ülke arasında yer almaktadır. 2008 krizi sonrası savunma bütçesini kısın ve yapısal olarak büyük değişim içinde bulunan silah üreticisi Batı ülkeleri, kredi sistemi kapsamında uygun koşullarda sağladıkları kredilerle Türkiye için de pazar olan ülkelere satış yapmaktadır. Bu konu Batı ülkeleri tarafından rekabette önemli bir vasıta olarak kullanılmaktadır. Türk savunma sanayicileri bu vasıttan yoksundur.

Çözüm Önerisi

Rekabet gücümüzü artıracak ve ticaret ilişkilerimizi uzun süreli kılacak şekilde kullanımı sadece Türk savunma sanayii ürünleri ile sınırlı olan bir kredi sistemi tesis edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Savunma Sanayi Müsteşarlığı

Sorun 3

Uluslararası rekabete açık kamu ihalelerinde yerli firmaların yaşadığı haksız rekabet

Açıklama

Uluslararası firmaların katılımına açık kamu ihalelerine katılan yabancı firmalar, teklif edilen teknolojilere sahip olmalarından dolayı ürün geliştirme maliyetini fiyata dahil etmemekte, yeni pazarlara girmeleri sebepleriyle hükümetlerinden aldıkları sübvansiyonlar vb. sebeplerle Türk savunma sanayi firmalarına karşı avantajlı fiyat verebilmektedirler. Bu durum, sadece firmamızın iş kaybetmesine değil, aynı zamanda mevcut imkan ve kabiliyetlerinin idamesine ve geliştirmesine de engel olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kamu İhale Kurumunun yerli üretici lehine çalışmalar yapmakta olduğu bilinmektedir. Kamu alımlarında yerli malı teklif eden yerli üreticilerle, özel imalat süreci gerektiren alımlarda, Türkiye’de üretimi gerçekleştirilecek yerli istekliler lehine asgari %15 oranında fiyat avantajı sağlanmasına ilişkin düzenleme bir an önce uygulamaya konulmalı,
- Yerli malı tanımı ile ilgili çalışmalar ivedilikle sonuçlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, KİK

Sorun 4

Savunma ve kamu güvenliğine ilişkin alımların yabancı firmalara açık olması

Açıklama

Türk savunma sanayi firmaları, kendi öz kaynaklarından araştırma ve geliştirme faaliyetlerine toplam cirolarının ortalama %10’unu harcayarak özgün teknolojiler ve özgün üretimler yapmaktadırlar. Savunma sanayi sektörü özgün yüksek teknolojilere sahip olup bu teknolojiler kamunun ihtiyaçlarına cevap verebilecek zenginliktedir.

Çözüm Önerisi

Savunma ve kamu güvenliği konularında Türk savunma sanayi firmalarına öncelik verilmeli, savunma sanayi için geliştirilen teknolojilerin kamu ve bilişim güvenliği alanında ihtiyaç duyulan ürünlerin geliştirilmesinde kullanılmak üzere gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Savunma Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Savunma Sanayi Müsteşarlığı

TÜRKİYE
SERAMİK VE REFRAKTER
SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Enerji maliyetlerinin yüksek olması

Açıklama

AB’de enerjinin vergilendirilmesine dair 2003/96/EC sayılı Enerji Vergileri Direktifi’ne ve bu Direktif’in 10/3/2010 tarihli revize metnine göre, seramik ve refrakter sektörü, cam ve çimento sektörleri gibi taş ve toprağa dayalı sanayi olduğu için, mineralojik proses kullanan sanayi olarak kabul edilmiş ve proste kullanılan enerjinin fiyatı, enerji üzerinden alınan vergilerden muaf tutulmuştur. Üye ülkelerde proste kullanılan enerjiden vergi alınmamakta, üye ülkelere göre alınan vergi varsa, yılsonunda şirketlerin vergilerinden mahsup edilerek iade edilmektedir. Bu direktif, AB ülkelerindeki seramik üreticilerinin, doğal gazı Türkiye’deki üreticilerden %25 daha ucuza temin etmelerini sağlamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sektörün AB ülkeleriyle dünyada rekabet edebilmesi için, enerjinin vergilendirilmesi ile ilgili AB mevzuatındaki hususlar aday ülke Türkiye’deki üreticilere, en azından ihraç ürünler için uygulanmalı, bu amaçla vergi mevzuatında yasal düzenleme yapılmalı ve enerji yoğunluğunu ve karbon emisyonunu bir plan dahilinde azaltan şirketlere tasarrufları nispetinde vergi ve benzeri teşvikler sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Altyapı sıkıntıları ve lojistik sorunlar

Açıklama

Nakliyede ulaşım ağının karayolu ağırlıklı olması ve demiryolunun kullanılmayışı nedeniyle seramik ürünlerin kamyonlarla taşınması zorunludur. Yılda 10 milyon ton seramik malzeme karayolu ile taşınmaktadır. Demiryolu ağının kısa zamanda yaygınlaştırılması ve fabrika-liman bağlantılarının sağlanması olası görülmemektedir. Karayolu taşımacılığında motorinden alınan yüksek ÖTV, taşıma maliyetlerini artırmakta ve sektörün dünya üzerindeki rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. Türkiye’de, transit yük taşımacılığında, kamyonların ülke sınırlarını terk edene kadar yurt içinde kat ettikleri mesafede kullandıkları motorinden vergi alınmamaktadır. Bu uygulama ihracat mallarımız için örnek teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

- İhraç ürünlerinin fabrikalardan limanlara karayolu ile nakliyesinde, ihraç ürününün hammadde ve bitmiş ürün olarak karayolunda katettiği mesafe göz önüne alınarak ih-

raç edilen ürüne, demiryolu ağı güçlendirilene kadar geçici bir süreyle, motorin desteği primi ödenmeli,

- Bu ödeme, şirketlerin KDV, muhtasar, ÖTV veya kurumlar vergisinden mahsup edilerek gerçekleştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, TCDD

Sorun 3

Finansmana ve pazara erişimde yaşanan sorunlar

Açıklama

Küresel krize bağlı olarak iç ve dış pazarlarda tıkanma olmuş, iç pazarda ve ihracatta satış vadeleri uzamıştır.

Çözüm Önerisi

- Sabit yatırımı yüksek olan KOBİ'lere yönelik finansman kolaylığı sağlanmalı,
- Eximbank kaynakları genişletilerek ihracat kredisi limitleri artırılmalı ve kredi süreleri uzatılmalı,
- Yenileme pazarı inovatif ürünlerle teşvik edilmeli, konut kredilerine ödenen faiz, şahısların gelir vergisi beyannamelerinden düşülmeli,
- Yenilemede çevre dostu ve enerji tasarruflu ürünlere öncelik verilerek sektörde inovasyon teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Standartlara uyum ve katma değer teşviki

Açıklama

AB sürecinde Milli Standartların uygulamadan kalkmasıyla, iç piyasa ve ithalatta kalite ve standartlara uyumun denetlenmesinde sorunlar yaşanmaktadır. İhracatın ülkemize katma değeri sorgulanmamaktadır. İhracat anlaşmalarından kaynaklanan tarife içi engeller mevcuttur.

Çözüm Önerisi

- Kamu yatırımları kısılmamalı, kamu binaları, lojmanları, hastaneler, ceza evleri, sosyal binalar gibi kamunun yaptığı inşaatlar tasarruf nedeniyle azaltılmamalı, bu yatırımlara

devlet tarafından devam edilmeli,

- İnşaatlarda yüksek katma değer, kolay uygulanabilirlik ve hijyen göz önünde bulundurularak katma değeri yüksek yerli ürün-seramik karo kullanılmalı, bu ürünler Çin'den ithal edilmemeli, yalnız CE ve TSE standartlarına uygun olanlara izin verilmeli,
- Yerli ve ithal inşaat malzemelerinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Piyasa Gözetimi ve Denetimi etkin bir şekilde yapılmalı ve ithalatçılar arasında kayıt dışına dayalı haksız rekabet engellenmeli,
- Katma değeri yükseltmek için Turquality destekleri artırılarak devam ettirilmeli, distribütörlerin açacağı tam kapsamlı mağazaların kira ödemeleri esasında değişikliğe sebep olmayan marka revizyonları ve istisna desteğinin birden fazla fuara katılımında uygulanması Turquality kapsamına alınmalı,
- AB'nin 3. ülkelerle olan STA'larının Gümrük Birliği Anlaşması nedeniyle aleyhimize çalışması önlenmeli, ülkemizin AB'nin bu anlaşmalarından yararlanması temin edilmeli veya ithalatta telafi edici vergiler konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, TSE, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, AB Bakanlığı

Sorun 5

Hammadde kaynaklarına erişimde yaşanan sıkıntılar

Açıklama

Ülkemizde bol miktarda mevcut olan zengin seramik hammaddelerinin işletilişinde sorun yaşanmaktadır. Hammadde rezervleri taşınmadığından hammaddeler buldukları yerlerde madencilik yapılarak çıkarılmaktadır. Sektörün kil ihtiyacının %67'sinin temin edildiği İstanbul Şile kil yataklarındaki çalışmalar, madenlerin orman bölgesinde olması ve bölgenin iskana ve turizme açılması gerekçeleriyle Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve mahalli idareler tarafından önlenmekte, süresi biten çalışma izinleri uzatılmamakta, yeni çalışma izinleri verilmemektedir. Sektör hammadde ihtiyacını karşılamak için Ukrayna'dan çok pahalıya kil ithal etmektedir.

Çözüm Önerisi

Şile kil havzasında, çevre mevzuatına uygun bir şekilde, tabiat varlıklarını ve çevreyi koruyan ciddi bir anlayış ve disiplin içerisinde yapılan çalışmalar, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, İstanbul Valiliği ve İstanbul İl Mahalli İdareleri tarafından engellenmemelidir. Çalışma ve orman izni almakta bekleme zamanları kısaltılmalı, süresi biten ruhsatlar uzatılmalı, yeni çalışma ruhsatları da verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

TÜRKİYE SERBEST BÖLGELER MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Serbest bölgelerde üretim yapan firmalara, çalışanlarının ücretinde gelir vergisi istisnası için ürettikleri ürünün en az %85'ini ihraç etme şartı getirilmesi

Açıklama

Serbest bölgelerin kuruluşundan itibaren, üretim yapan tüm firmalara, çalıştırdıkları işçi ücretlerinde gelir vergisi istisnası uygulanmakta iken, yapılan düzenlemelerle yaptıkları üretimin asgari %85'ini ihraç eden firmalara, çalışanlarının ücretinden gelir vergisi istisnası tanınmış, %85 oranının altında kalan firmalar ise 1/1/2009 tarihinden itibaren bu istisnanın dışında bırakılmıştır.

Çözüm Önerisi

Diğer ülkelerde rakip sayılabilecek serbest bölgelere verilen teşviklerin avantajını kullanan firmalarla rekabet edilebilmesi, bu üretimlerin ülkemizdeki serbest bölgelerde yapılmasına imkan tanınması ve üretim-istihdam potansiyelinden ülkemizin yararlanabilmesi için, söz konusu oran en az %50 olarak yeniden belirlenmeli ve %100'e kadar kademeli olarak uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Serbest bölgelerde fason üretim yapan firma çalışanlarının ücretlerinin gelir vergisine tabi tutulması

Açıklama

Maliye Bakanlığının Serbest Bölgeler Kanunu Genel Tebliği'nin 4. maddesinin 4. fıkrası gereğince, serbest bölgelerde fason üretim yapan firmalar, diğer üretici firmalardan ayrı tutularak, çalışanlarının ücretleri gelir vergisine tabi olmuştur. Serbest bölgelerde yapılan fason işlemler, parça veya kısmî fason işlemi olmayıp, bir ürünün başlangıcından bitişine kadar tüm aşamalarını kapsayan üretim işlemi olarak gerçekleştirilmektedir.

Çözüm Önerisi

Serbest bölgelerdeki fason imalat yapan firmaların, yatırım, üretim ve istihdamlarının devamlılığı açısından ana firmalara tanınan şartlarda, çalışanlarının ücretlerinin gelir vergisi istisnasına tabi tutulması için düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Depo kullanma belgesi kapsamında işlem yapan mallar için özel hesap kesintisi yapılması

Açıklama

Serbest bölgelerde Faaliyet Ruhsatı kapsamında işlem yapan firmalar, ülke içinde olduğu gibi gelir ve kurumlar vergisine tabi olduklarından, serbest bölgedeki mal hareketlerine yönelik olarak da özel hesap ödemesi yapmamaktadırlar. Diğer taraftan, gerek yurt içi ve gerekse yurt dışındaki merkez şirketlerinde vergiye tabi olarak işlem yapan firmaların, serbest bölgelerde depo kullanma belgesi ile işlem yapmaları durumunda, özel hesap ödemesi yapmaları zorunlu tutulmakta ve bu durum haksız rekabet oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bu firmaların çifte vergilendirmeye tabi olmalarını önleyecek, aynı paralelde diğer yörelerde yapılan depolama işlemleri ile mukayese edildiğinde, adil ve paralel bir uygulama olacak ve transit ticaretin artırılmasına katkı sağlayacak şekilde, serbest bölgelerde depo kullanma belgesi ile işlem yapan firmaların özel hesap tahsilatına tabi tutulmamaları hususunda düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Serbest Bölgeler Kanunu ile Gümrük Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun çerçevesinde, ruhsat süreleri ile ilgili olarak Serbest Bölgeler Kanunu'nda düzenleme yapılmış olmasına rağmen, işletici ve bölge kurucu-işletici şirketlerin ruhsat sürelerinde henüz düzenleme yapılmamış olması

Açıklama

Kuruluş işlemleri de dahil olmak üzere işletme hizmetlerini yapan şirketlerin, serbest bölgelerin daha iyi şartlarda işletilmesini teminen yatırım yapmaları yüklü bir finansman ve işletme programı gerektirmektedir. Bu programın uygulanması için serbest bölgelerde 49 yıla kadar faaliyette bulunacak firmalarla sözleşmelerin yapılması, hizmet kalitesinin ve niteliğinin günün şartlarına göre artırılması amacıyla işletici ve bölge kurucu-işletici şirketlerin yeterli ruhsat ve sözleşme sürelerine sahip olmaları gerekli görülmektedir.

Çözüm Önerisi

Serbest bölgelerde yapılacak uzun vadeli yatırımlar ile projelerin gerçekleştirilmesi ve serbest bölgelerin gelişimi için Serbest Bölgeler Kanunu'nun 5. maddesi ve geçici 5. maddesinde yer alan sürelerle paralel olarak, işletici ve bölge kurucu-işletici şirketlerin ruhsat ve sözleşme süreleri uzatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Serbest bölgelerde tahsil edilmemesi gereken dolaylı vergilerin, değişik yorum ve uygulamalar ile tahsil edilmesi

Açıklama

- Serbest bölgeler gümrük hattı dışında bulunma ilkesine sahip olmasına rağmen, Türkiye’den serbest bölgelere yapılan mal teslimleri ile verilen hizmetler, KDV, ÖTV ve ÖİV’ye (Özel İletişim Vergisi) tabi tutulmaktadır.
- Benzer yapı altında çalışmalarına rağmen, organize sanayi bölgelerine tanınan emlak vergisi istisnası, serbest bölgelerde uygulanmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Serbest bölgelerin yatırım ve istihdam imkanlarının artırılmasını teminen ve serbest bölgelerin gümrük hattı dışında bulunma ilkesi dikkate alınarak, hiçbir farklı yoruma tabi olmayacak şekilde;

- Türkiye’den serbest bölgelere yapılan her türlü mal teslimleri ve verilen tüm hizmetler KDV, ÖTV ve ÖİV’den istisna tutulmalı,
- Organize sanayi bölgelerine tanınan emlak vergisi istisnası serbest bölgelere de tanınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Sermaye piyasasında yerli yatırımcı talebi ve bireysel yatırımcı ilgisi ile yerli kurumsal yatırımcı sayısının istenen seviyede olmaması

Açıklama

Ülkemiz ekonomisinde geçmiş yıllarda yaşanan ekonomik krizler ve pay senetleri Borsada işlem görürken TMSF'ye devrolunan bankaların paylarına sahip yatırımcılar hakkında yapılan bazı hukuki uygulamalar yatırımcılarda güvensizlik uyandırmış, özellikle yerli bireysel yatırımcıların sermaye piyasasından uzaklaşmasına sebep olmuştur. Diğer taraftan, ülkemizde bireysel emeklilik sistemi yeni gelişmekte ve şirketlerin topladıkları fonları sermaye piyasasında işlem gören finansal araçlarda değerlendirme eğilimi yavaş ilerleme göstermektedir.

Çözüm Önerisi

- Yatırımcı güvenini yeniden tesis etmek amacıyla, yatırımcı haklarını güvence altına alacak gerekli hukuki düzenlemeler yapılmalı,
- Kurumsal yatırımcı tabanını arttırıcı ve fon sektörünü geliştirici önlemler alınmalı, DASK, İşsizlik Fonu gibi kamu fonlarının sermaye piyasası araçlarına yatırım yapabilmelerine imkan sağlayan yasal düzenlemeler yapılmalı,
- “Yatırımcı Seferberliği” kapsamında, pay senedi yatırım kültürünü ve bilincini arttırıcı eğitim ve tanıtım projeleri gerçekleştirilmeli,
- Emeklilik yatırım fonlarına yapılacak devlet katkı payının belli bir oranının pay senetlerine yatırılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

BDDK, SPK, Hazine Müsteşarlığı, İŞKUR

Sorun 2

Sermaye piyasasının geliştirilmesi ve derinlik kazanması için başlatılan Halka Arz Seferberliği çalışmaları kapsamında, piyasadaki arz tarafının geliştirilmesi

Açıklama

Büyük şirketlerin önemli bir kısmı sermaye piyasasına açılmaya isteksizdir. KOBİ niteliğindeki şirketlerin sermaye piyasası ile ilişkileri güçlendirilememiştir. Sermaye piyasalarındaki pazar ve finansal araç çeşitliliği yeterli değildir.

Çözüm Önerisi

- Halka arzları arttıracak geniş katılımlı bir program paketi hazırlanmalı, takip edilecek politikaları destekleyici yönde vergisel düzenlemeler yapılmalı, halka arzlar, makro kal-

- kınma stratejisinde ana finansman yöntemlerinden biri olarak orta vadeli planlara girmeli,
- Kayıt dışılığı azaltıcı ve kurumsal yönetimi iyileştirici önlemler alınmalı,
  - Büyük şirketler ve KOBİ'ler halka arzın getirileri konusunda bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmeli,
  - Sektörde finansal araç ve pazar çeşitliliği artırılmalı,
  - “Ürün Borsaları ile Finansal Piyasalar Entegrasyon Projesi” geliştirilmeli, “Tarımsal Ürünler Ulusal İşlem Platformu” kurulmalı,
  - Özelleştirmelerin halka arzlar yoluyla yapılması teşvik edilmeli, özelleştirilmekle birlikte halen kamu kontrolünde bulunan şirketlerin ikincil halka arzı borsalar yoluyla yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, SPK, İMKB, KOSGEB

Sorun 3

Sermaye piyasası araçlarının vergilendirilmesinde karşılaşılan sorunlar ve aracılık maliyetlerinin yüksek olması

Açıklama

İşlemler üzerinden stopaj kesme zorunluluğu aracı kurumlara yük getirmektedir. Farklı tipte menkul kıymetler üzerinden elde edilen gelir-giderler karşılıklı mahsup edilememekte, bu durum portföy yönetiminin gelişimini olumsuz etkilemektedir. Bireysel emeklilik fon katılımcılarına getirilmiş bulunan vergi istisnası düşüktür. Bankalar, müşterileri ile imzaladıkları kredi sözleşmelerinde damga vergisinden muaf tutulurken, aracı kurumların müşterileri ile imzaladıkları kredi sözleşmelerine muafiyet tanınmaması haksız rekabet yaratmaktadır.

Ayrıca, fon sektörünü de geliştirici yönde olmak üzere, aynı dayanak varlığına bağlı tüm sermaye piyasası araçları üzerinden elde edilen getirilerin, benzer şekilde vergilendirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- Vergilendirilmede, stopaj uygulamasından ziyade beyana dayalı bir yaklaşım benimsenmeli,
- Yatırımcıların sahip oldukları farklı menkul kıymetler arasında, elde edilen gelir gider netleştirilmeli,
- Bireysel emeklilik fon katılımcılarına daha yüksek oranlı bir vergi istisnası getirilmeli,
- Aracı kuruluşların sistemde üstlendikleri mali yükü azaltıcı yönde, aracılık maliyetleri yeniden gözden geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Yurt dışında faaliyet gösteren şirketler ile yabancı ülke hükümetlerinin ülkemizde sermaye piyasası araçları ihraç edebilmelerini mümkün kılan ve kolaylaştıran düzenlemelerin eksikliği

Açıklama

Ülkemizin bölgesel ve uluslararası bir finans merkezi haline gelmesi ve İstanbul Finans Merkezi projesinin hızlı bir şekilde hayata geçirilebilmesi amacıyla, yurt dışında faaliyet gösteren ve o ülkelerin borsalarına kote olan ya da olmayan şirketlerin ülkemizde halka arz yapabilmesini, borsalarımıza kote olabilmelerini ve işlem görebilmelerini mümkün kılan düzenlemeler yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Yabancı ülke hükümetlerinin ülkemizde borçlanma araçları ihraç edebilmeleri ve bunların piyasalarımızda işlem görebilmesi sağlanmalı,
- Yurt içi ve yurt dışı şirketlerin ülkemizde yabancı para cinsinden sermaye piyasası aracı ihraç edebilmesine yönelik düzenlemeler yapılmalı,
- Yurt dışı borsalarda kote olmayan şirketlerin ülkemizde doğrudan halka arz yapabilmesi yönünde düzenlemeler yapılmalı,
- Yurt içi ve yurt dışında düzenlenen uluslararası organizasyonlarda ülkemiz sermaye piyasalarının sağladığı fırsatlar sunulmalı, tanıtım faaliyetleri yürütülmelidir.

İlgili Kurumlar

SPK, Hazine Müsteşarlığı, İMKB

Sorun 5

Sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurumların yeniden yapılandırılmasına yönelik getirilecek düzenlemeler ile sektörün işlevsel etkinliğinin artırılması

Açıklama

Sermaye piyasasında faaliyet gösteren aracı kuruluşların sayısı sektörün büyüklüğü ile karşılaştırıldığında olması gerekenin üzerindedir. Mevcut durumda aracı kurumlar arasında yaşanan rekabet sektöre zarar vermekte ve kurumlar arası centilmenliği zedelemektedir.

Çözüm Önerisi

- Aracı kurumların birleşmesini teşvik edici düzenlemeler yapılmak suretiyle, sektörün etkinliğini, işlem hacmini ve karlılığını arttırıcı önlemler alınmalı,
- Aracı kurumların sermaye yeterliliğini ve risk yönetim kabiliyetlerini arttırıcı düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

SPK

TÜRKİYE

SEYAHAT ACENTALARI VE REHBERLER MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Altyapı ve çevre sorunu: Kıyı bölgelerimizdeki kontrolsüz büyüme, talep fazlası yatak arzı, çarpık yapılaşma, yol, otopark sorunu, ören yerlerindeki ıslak alanlar

Açıklama

Özellikle Akdeniz ve Ege kıyı bandımızdaki yatak arzının her geçen gün artması, arz/talep dengesizliğine ve haksız rekabete neden olmakta, bu da istenen seviyede nitelikli turistin ülkemize çekilememesine ve geri dönülmesi imkansız ciddi çevre sorunlarına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Uluslararası rekabet ortamında daha nitelikli turist çekebilmek amacıyla turizm yatırımları, ülkemizin sahip olduğu eşsiz kültürel ve doğal değerlerinin kullanılacağı, altyapısı ve planlaması doğru yapılmış, ıslah edilmiş, ülke sathına yayılmış, turizm getirilerinden her bölgemizin yararlanacağı 12 aya yayılan bir modele kaydırılmalı ve özendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Tanıtım ve teşvikler: Coğrafi ve jeopolitik konumu gün geçtikçe daha da önem kazanan ülkemiz açısından, bölgede yaşanan sorunların Türk turizmine olumsuz olarak yansması, tanıtım ve teşvik stratejisinin yenedünya eğimleri ile uyumlu olmaması

Açıklama

Rakip ülkeler bilinçli tanıtım-pazarlama faaliyetleriyle yüksek katma değer üretmektedir. Ülkemizin kültürel ve tarihi zenginliklerini ön plana çıkaran, tüm çağdaş iletişim teknikleri ve araçları kullanılarak ilgili tüm kurumlar ortak imaj çalışması yapmalıdır.

Para Kredi ve Koordinasyon Kurulunun 'Yurt Dışı Turizm Fuarlarına katılımın ve Turizm Tanıtma ve Pazarlama Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2010/9) madde 2/2'de bu desteklerden asli faaliyeti konaklama olan işletmelerin faydalanması yer alması nedeniyle, seyahat acentaları bu teşvikten yararlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

İlgili kuruluşlar eşgüdüm içinde çalışmalı ve sektöre verilen teşviklerden seyahat acentaları da yararlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Turist rehberi ihtiyacı

Açıklama

Dünyada ve ülkemizde gelişen turizm ürün çeşitlerine uygun nitelikte, konusunda uzman, Türkçe ve yabancı dillerde hizmet veren, mesleki yeterlilikleri acentaların ihtiyaçları düzeyinde olan, özel ilgi turları ve turizm amaçlı sportif faaliyetlerde sertifika sahibi uzman rehber ihtiyacı bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu, TOBB, TÜRSAB, Rehber Odaları eşgüdümünde eğitim çalışmaları ve yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Profesyonel Turist Rehberlerinin “mesleklerini” tanımlayan günün koşullarına göre yasal düzenlemeler, TOBB ile koordinasyon içinde TÜRSAB yasası ile uyumlu olarak yapılmalı ve Kanun, Kültür ve Turizm Bakanlığı, TÜRSAB ve Rehber Odalarının doğal yapısı ile eşgüdüm içinde düzenlenmelidir.
- Rehberlik eğitimi veren üniversitelerimiz dahil, tüm eğitim kurumlarımızda yabancı dil ders saatleri artırılmalı, uzmanlık dersleri verilmelidir.
- Özel ilgi tur program ihtiyaçları doğrultusunda su sporları, dalgıcılık, dağcılık, gastronomi vb konularda gelişen iç turizm ve yeni destinasyonlar için (Çin, İran; İskandinav ülkeler vb), uzmanlaşmış rehber açığı vardır. Aktif çalışan rehberlerin bröve yenilenmesi kapsamında uzmanlaştığı konularda güncel eğitim programlarına katılmaları gerekmektedir. Alan kılavuzları, milli parklarımızı koruyucu kollayıcı statüsüne getirilmeli, çevre ve ormanlarımız konusunda sertifikalandırılmalıdırlar.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, YÖK, MYK

Sorun 4

Katma değeri yüksek turizm ürünlerinin tanıtım ve pazarlamasında seyahat acentalarına teşvik sorunu

Açıklama

- Kültür, inanç, kongre, incentive, doğa, golf, sağlık, spa, termal, kruvaziyer, yat, özel ilgi turları vb. ile kişi başına yüksek gelir getirmekte olan seyahat acentalarımız, turizm ekonomisinin gelişmesine katkı sağlayarak, elliye yakın sektöre istihdam sağlamaktadır.
- Katma değeri yüksek turizm ürünleri ve/veya çeşitleri ile ilgili Türkiye'ye giren döviz artırılamamaktadır. Uluslararası rekabette söz sahibi olabilmek için, bu ürünlerdeki gün-

cel gelişmelere uyum sağlanması ve marka değeri olan ürün üretilmesi, ziyaretçi sayısı ve ziyaretçi kişi başına düşen harcamaların artırılması büyük önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

- Katma değeri yüksek turizm çeşitlerimizin yurt dışında tanıtılması ve ülkemizde verimli bir şekilde uygulanabilmesi için, seyahat acentalarına tanıtım teşvikleri, vergi indirimleri, elektrik, telefon, su, ulaşım, kargo destekleri vb. gibi teşvikler verilmeli ve bu yolla seyahat acentalarına pazarda rekabet gücü kazandırılmalı,
- Turizm sektörüne uygun sigorta uygulamaları, fiyatlandırmaları ve ayrıca banka kredileri AB ülkeleri ve Akdeniz Çanağındaki rakip ülke standartlarına getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 5

Sürdürülebilir turizm için kısa, orta ve uzun dönemde turizm politikalarının güncellenmesi

Açıklama

Küresel ekonomik ve finansal krizin yaşandığı günümüzde, uluslararası, ulusal ve yerelde, bazı alanlarda haksız rekabet koşulları ortaya çıkmıştır. Fiyat odaklı turizm, müşteri memnuniyetini sağlayamamakta ve koruma/kullanma dengesi, sürdürülebilir turizm aleyhine bozulmaktadır. Kültür varlıklarımız ile çevre ve doğal kaynaklarımız yok olma tehlikesi altındadır. Turizm hareketliliğinin, (küresel ısınma ve kıt kaynakların hızla azalması karşısında) kültürel yapısını ve doğasını en iyi koruyan ve kullanan ülkelere, böylece sürdürülebilir turizm politikasını doğru uygulayanlara doğru kayması kaçınılmazdır.

Çözüm Önerisi

Türk turizminin dünyada ilk 5 ülke arasında yerini alması için,

- UNWTO (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü), sürdürülebilir turizmi önlem alınması gereken sorun olarak belirlemiştir. Sektörümüzün öncülüğünde ülkemizin bu konudaki politikaları güncellenmeli,
- Sürdürülebilir turizm bir devlet politikası haline gelmeli, gerekli önlemler, yatırımlar; ilköğretimden başlayan eğitim, bilinçlendirme uygulamaları için, ilgili kamu-özel kurum ve kuruluşlarının projeksiyonları eşgüdüm içinde, çağdaş hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

TÜRKİYE

**SIVILAŞTIRILMIŞ PETROL
GAZI (LPG) MECLİSİ**

.yıl

Sorun 1

Dünyada en önemli alternatif yakıt konumunda olan sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG)'nin ülkemiz enerji politikaları arasında hak ettiği yeri alamaması

Açıklama

LPG, ülkemiz enerji politikalarında arz güvenliği açısından dengeli uygulamaların yapılabilmesinde önemli bir alternatif olup, dünyada kullanımı desteklenen ve her geçen yıl tüketimi artan bir yakıt türüdür.

Doğal gaz tüketiminin enerji kaynakları içerisindeki kullanım payının giderek artması nedeniyle, petrol gibi, doğalgaz da kritik bir enerji unsuru haline gelmiştir. Ayrıca, elektrik üretiminde artan oranda doğal gaz kullanılmaya başlanmıştır. Bu nedenle, doğal gaz arzındaki istikrarın sağlanması, bu enerji kaynağına bağımlı ülkeler açısından çok büyük önem ifade etmektedir (bilindiği üzere geçmişte bazı Avrupa ülkeleri Rusya ile yaşadıkları politik sorunlar nedeni ile doğalgaz temininde sıkıntı yaşamıştır).

Ülkemizde doğal gaz depolama ile ilgili sınırlı imkanın bulunması ve temin kaynaklarının çeşitliliğinin az olmasına karşın, LPG;

- 50 yıldır ülkemizde yer almaktadır.
- Güçlü mevcut stoklama altyapısına sahiptir.
- Temin kaynakları çeşitlidir.
- Doğal gaz sistemlerinde kullanılan ekipmanlar ile uyumlu bir yapıya sahiptir.

Tüm bu nedenlerle, LPG doğal gaza rakip değil önemli bir alternatif olarak değerlendirilmelidir.

Ülkemizde doğal gaz depolama ile ilgili olarak sınırlı imkanın bulunması ve temin kaynaklarının çeşitliliğinin az olmasından dolayı, gelecekte oluşabilecek muhtemel sorunların önlenmesi için, enerji arz güvenliğine ilişkin stratejilerde, enerji kaynakları çeşitliliğinin, gelirlerin, istihdamın ve toplumsal yapının değerlendirilmesi ve bu kapsamda dünyada giderek önem kazanan LPG kullanımının özendirilmesi önemli bir gerekliliktir.

Çözüm Önerisi

- Doğal gaza kıyasla üzerinde 41 kat daha fazla vergi yükü olan tüpgazın üzerindeki vergi yükü doğal gaz, elektrik ve Avrupa Birliği ülkelerindeki benzer uygulamalar ile eşdeğer hale getirilmeli,
- Öncelikle doğalgaz yatırımının fizibil olmadığı bölgeler olmak üzere; doğalgaza erişimi olmayan mahallerde faaliyette bulunan ve bulunacak olan sanayi işletmelerinin doğal gaz kullanan işletmelerle rekabet edebilmesi, kapasite artışı ile ilave istihdam yaratabilmesi için LPG kullanımına yönelik gereken destek sağlanmalı,

- Özellikle, doğalgaz arzında yaşanması olası kesintilerin etkisinin bertaraf edilmesi açısından LPG'nin;
- Doğal gaz ile çalışan ve elektrik üreten kojenerasyon tesislerinde (dünyada 50 MW'a kadar ana yakıt olarak kullanıldığı santraller bulunmakta) ve/veya mikro kojenerasyon (birleşik ısı-güç üretim) tesislerinde birincil veya yedek yakıt olarak kullanımı
- LPG dağıtım şirketleri tarafından "Peak Shaving" tesislerinde LPG'nin hava ile fakirleştirilmesi sağlanarak elde edilen Sentetik Doğalgaz (SDG)'nin iletim şebekesine verilmek sureti ile kullanımı sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, EPDK

Sorun 2

Çevreye daha az zarar veren ürünlerin kullanımının desteklenmesine yönelik çalışmalar kapsamında LPG'nin henüz değerlendirilmemiş olması

Açıklama

Evlerimizde, sanayide ve otomobil yakıtı olarak kullanılan LPG, her alanda verimliliği ve çevreciliği ile daha fazla tercih edilen, geleceğin temiz dünyasına katkıda bulunan bir enerji kaynağıdır. Karbon salınımlarının azaltılmasıyla ilgili hedeflere ulaşabilmek için, hem siyasi, hem de düzenleyici kurumların alternatif yakıtların geliştirilmesi ve piyasaya sunulmalarında destek ve yönlendirmesinin önemi son derece büyüktür.

- Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanarak Ocak 2011'de yayınlanan "Gelecekte Ulaşım Yakıtları Raporu"nda, karbon emisyonlarının %80-%95 oranında azaltılması hedeflenmekte ve bu hedefe ulaşmada LPG'nin önemine değinilmektedir.
- AB raporunda, halen dünyada en fazla kullanılan alternatif yakıt olan LPG'nin, geleceğin ulaşım yakıtları arasında iklim değişikliği ile mücadele de dahil olmak üzere pek çok avantaj sunduğu dile getirilmektedir.
- Raporda, gelecek on yılda, sıvı hidrokarbon yakıtların piyasalarda ağırlığını koruyacağı öngörüsüne yer verilmekle birlikte LPG kullanımının da istikrarlı bir şekilde artacağı belirtilmektedir.

Dünya LPG Birliği tarafından yayınlanan raporda; dünyada pek çok ülkenin otogazı desteklemek adına, yakıt vergisinde muafiyet, LPG'li araç vergisinde muafiyet, dönüşüm kiti bedelinde vergi muafiyeti ya da geri ödeme gibi ekonomik teşvikleri sunduğu görülmektedir. Bununla birlikte; kullanımı artırmak adına filo araçlarının belirli oranının LPG'li olması gibi bazı yasal zorunluluklar da getirildiğine de değinilmektedir.

Diğer yandan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yayımlanan "Enerji Verimliliği Strateji Belgesi" sektörümüz tarafından son derece önemsenmektedir. Söz konusu strateji belgesi içeriğinde, gelecekte Türkiye'de sera gazı emisyonlarının ciddi boyutta artacağı öngörüsüne yer

verilmekte ve ulaştırma sektörünün bu süreçte önemli bir rol oynayacağı ifade edilmektedir.

Ülkemizde binek araçlarda kullanılan yakıt türleri bazında emisyon değerleri incelendiğinde; CO₂, NO_x ve partiküler madde emisyonu açısından LPG'nin ne kadar çevreci bir ürün olduğu açık olarak görülmektedir.

Çözüm Önerisi

Dünyadaki örneklerinde olduğu gibi çevreye duyarlı alternatif yakıtların geliştirilmesi ve piyasaya sunulmasında LPG'nin de önemli bir alternatif olarak desteklenmeli; Bu bağlamda;

- 2013-2023 yıllarını kapsayan Enerji Verimliliği Strateji Belgesi'nin hazırlanması sürecinde; emisyon seviyesi düşük çevre dostu, küçük motor hacimli, yakıt pilli veya elektrikli hibrit araçların özendirilmesinin yanı sıra, AB ile OECD'ye üye ülkelerdeki uygulamalar dikkate alınarak otogazın da dahil edilmesi sağlanmalı,
- Tüm dünyada desteklenen, çevreye saygılı LPG'li araç kullanımı özendirilmeli,
- Otogazlı araç üretimini, kullanımını ve kit dönüşümlerini cazip kılacak düzenlemelerin tanımlanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

LPG sektörü için öngörülen ulusal stok yükümlülüğü miktarının yüksek olması

Açıklama

LPG sektörü için öngörülen ulusal stok bulundurma yükümlülüğü, gerek fiziki imkansızlıklar, gerekse finansman yükü göz önüne alındığında, sektör tarafından oldukça yüksek bulunmaktadır. AB ülkelerinde maliyeti yüksek olması nedeniyle LPG stok mükellefiyeti genelde mevcut değildir.

Çözüm Önerisi

- Ulusal stok bulundurma mükellefiyeti LPG sektörü için 10 günlük stok ile sınırlandırılmalı,
- Ayrıca şirket stoklarında yer alan tüp içi LPG miktarı ile yolda gemi-tanker üzerinde bulunan tüm LPG ürünleri ulusal stok miktarı içinde değerlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 4

2005 yılında yürürlüğe giren Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve devamında hazırlanan ikincil mevzuatın LPG sektörünün güncel ihtiyaçlarına artık cevap verememesi

Açıklama

LPG Piyasası Kanunu'nun yayınlandığı dönemden bu yana geçen yaklaşık 8 yıllık süreçte pazar yapısında oluşan değişiklikler incelendiğinde; 2005 yılında toplam pazarın % 42'si seviyesinde olan tüplü LPG pazarı %23'e gerilemiş, buna karşılık otogaz pazar payı %47'den %73 seviyelerine gelmiştir. Sektörde yaşanan konsolidasyonlar sonucunda, pazarda yer alan oyuncuların satış segmentlerinde değişim yaşanmıştır.

Halen yürürlükte olan mevzuat, sektörde yaşanan gelişime ve değişime uygun şekilde ele alınmamıştır.

Bu kapsamda, yürürlükte olan mevzuatta yeniden düzenlemeye gidilmesi sektörün gelişimi ve ihtiyaçlarının karşılanması açısından büyük önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

LPG sektörünün 5307 sayılı LPG Piyasası Kanunu ve ikincil mevzuat ile ilgili talep ve önerileri dikkate alınmalıdır. Özellikle, daralan tüplü ve dökme gaz pazarında kaynakların doğru noktalarda kullanılabilmesi ve sektörün mevcut sorunlarının çözülebilmesi için önerilen değişikliklerin en kısa zamanda devreye alınması son derece önemlidir.

- Petrol piyasası ile eşgüdüm sağlanması açısından son derece önemli olan 5307 sayılı Kanun 17. maddesi kapsamında lisans iptalini öngören metin yeniden düzenlenmeli,
- LPG sektöründe şirket birleşme ve devirlerinde teşvik edici olunmalı, 5307 sayılı LPG Piyasası Kanunu içeriğinde birleşme ve devir almaya ilişkin hükümleri tanımlanmalı,
- LPG sektörüne giriş koşulları tariflenmeli,
- LPG sektöründe stok yükümlülüğünün 10 güne indirilmesi sağlanmalı,
- Kanun kapsamındaki cezalar, sektör oyuncularını yıkıcı mahiyette değil, caydırıcı mahiyette tanımlanmalı,
- Akaryakıt sektörü ile LPG sektörünün büyüklüklerine orantılı olarak, idari para cezaları yeniden belirlenmeli ve bu çerçevede otogaz istasyonlarında tüp dolumu ve tüp dolumuna yarayan aparat bulundurulması konusu haricinde 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'ndaki gibi bayilere 1/5 istisnası getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 5

Kaçak LPG tüpü dolumunun piyasaya olumsuz etkilerinin giderilememiş olması

Açıklama

Son yayınlanan EPDK sektör raporları da değerlendirildiğinde, otogaz istasyonlarındaki kaçak tüplü LPG dolumunun etkileri dikkat çekmektedir. Buna ilaveten, sınır bölgelerde yapılan kaçak dolular da piyasa düzenini bozmakta, can ve mal güvenliğini tehdit etmektedir.

Gerek ürün güvenliği, gerekse piyasa düzeni açısından bu tip kaçakların engellenmesi sektörün geleceği açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, son dönemlerde duymaya başladığımız LPG tüpü kullanımından kaynaklanan ev kazalarında en önemli etkenlerden biri olarak kaçak dolular görülmektedir. Herhangi bir kontrol yapılmadan gerçekleşen dolum sürecinde ürün güvenliğinden ve tam emniyetten bahsetmek de mümkün olamamaktadır.

Yaşanan vergi kaybı da olayın diğer önemli bir boyutudur.

Çözüm Önerisi

Otogaz istasyonlarındaki kaçak tüp dolumu ve sınır bölgesindeki kontroller konusunda saha denetimleri artırılmalı ve bu tür illegal faaliyetler hızlıca cezalandırılmalıdır. Bu kapsamda; denetim yapan Kurumlara ilave kaynak ayrılması, suçlu tespit edilenlerin kamuoyuna duyurulması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, EPDK, İçişleri Bakanlığı

TOBB
SİGORTA ACENTELERİ
İCRA KOMİTESİ

.yıl

Sorun 1

Türk Ticaret Kanunu'nun 104. maddesinin sigorta şirketleri lehine tek taraflı uygulanması

Açıklama

İnhisar başlığı altında düzenlenmiş bulunan TTK 104. maddesi, "Yazılı olarak aksi kararlaştırılmadıkça, müvekkil, aynı zamanda ve aynı yer veya bölge içinde aynı ticaret dalı ile ilgili olarak birden fazla acente atayamayacağı gibi, acente de aynı yer veya bölgede, birbirleriyle rekabette bulunan birden çok ticari işletme hesabına acentelik yapamayacağını" hüküm altına almıştır.

İlk bakışta sözleşme taraflarını karşılıklı olarak bağladığı düşünülse de, sözleşmelerde yer alan –aksine hükümler- sebebiyle, sigorta acenteleri bir başka şirketin acenteliğini tesis edemez duruma düşerken, sigorta şirketleri aynı zamanda ve aynı yer veya bölge içinde aynı ticaret dalı ile ilgili olarak birden fazla acenteyi rahatlıkla atayabilmektedirler.

Öyle ki, şirketler, bir başka sigorta şirketinin acentesiyle bile acentelik ilişkisi tesis edebilirken, mevcut acentelerinin diğer sigorta şirketleriyle çalışmalarını yasaklayabilmektedirler. Yani, bir taraftan mevcut acentesinin "A" şirketiyle çalışmasını engellerken, kendisi "A" şirketinin bir diğer acentesiyle sözleşme tesis edebilmektedir.

Hal böyle olduğunda, sigorta acentesinin faaliyeti büyük ölçüde, hatta tamamen sigorta şirketinin faaliyetleri ve kararlarıyla sınırlı kalmakta, kendi başına bağımsız bir ekonomik birim durumundaki acente, işletmesine ilişkin olarak hayati önem taşıyan kendi kararlarını dahi alamaz duruma düşürülmektedir. Son zamanlarda görülen, bir yandan acente komisyonu düşüren şirketlerin, diğer yandan kendi acentelerine TTK 104 ve acentelik sözleşmeleriyle vermeleri gereken başka şirketle çalışma iznini vermemeleri, acentenin ayakta kalabilme hakkını da elinden almaktadır.

Maddenin, karşılıklı olarak çalışmasının ticari teamüllere aykırı hiçbir yanı bulunmamakta, aksine tarafımızca da desteklenmektedir. Ancak, sözleşme taraflarından birinin kısıtlı, diğerinin ise serbest kaldığı şekilde düzenlenmesinin gerek maddenin ruhuyla ve düzenleme amacıyla bağdaşmadığı, gerekse güçlü tarafın kendisini koruyan ve zayıf tarafın aleyhine işleyen şekilde düzenlenmesi itibarıyla taraflar için adil bir işleyişin sağlanamadığı son derece açıktır.

Çözüm Önerisi

Bir sigorta şirketinin sadece kendisiyle çalışan acenteler tesis etmesi ve satış sistemini buna göre düzenlemesi mümkün bırakılırken, aynı durumda başka sigorta şirketlerinin acenteleriyle acentelik ilişkisi tesis edilmişse, yani bu husustaki kısıtlamalar karşılıklı olarak çalışmıyor ve sadece bir tarafı bağlıyorsa, gerek Türk Ticaret Kanunu'nun 104. maddesi, gerekse mevcut acentelik sözleşmelerindeki kısıtlayıcı maddelerin hüküm ifade etmemesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Sigorta acentelerinin, kamu destekli finansman imkanlarından yoksun bırakılması

Açıklama

Sigorta acenteleri, farklı ticari faaliyette bulunanların rahatlıkla yararlandığı KOSGEB gibi kredi imkanlarından yoksun bırakılmaktadır. Sigorta acenteleri 50.000'den fazla direkt istihdam üreten bir meslek grubudur ve sektörde kayıt dışılığı engellemeye çalışmaktadır. Bu imkanlardan yararlanan diğer mesleklerden daha az katma değer yarattıkları da söylenemez. Buna rağmen, TOBB ile Ticaret/Ticaret ve Sanayi Odaları tarafından yapılan girişimlere rağmen, sigorta acenteleri KOSGEB ve benzeri finansman desteklerinden yararlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sigorta acentelerinin de devlet destekli finansman imkanlarından yararlanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 3

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Sigortacılık Kanunu hükümlerine rağmen, başta kredi sağlayıcıları tarafından tesis edilen ekonomik yaptırımlar yoluyla, tüketicinin seçme hakkının sınırlandırılması

Açıklama

Özellikle, kredi sağlamada oluşan hakim durum nedeniyle, sigorta şartına bağlı olarak, krediyi açmama veya faiz oranını yükseltme ya da sigortanın kendileri tarafından yapılması halinde daha düşük faiz oranının uygulanması gibi zorlayıcı tedbirler uygulanmaktadır. Öyle ki, kimi zaman faiz oranlarındaki %0,5 puanlık değişimin dahi krediye konu olan sigorta işleminin priminden daha fazla yük getirdiği görülmektedir. Sigorta acenteleri açısından oluşan haksız rekabetin yanı sıra tüketicilerin nicelik ve nitelik bakımından rekabet fırsatlarından yararlanması imkansız hale getirilmektedir. Söz konusu durumun, yaygın olarak 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile istisna tanınan kuruluşlarının uygulamalarıyla oluştuğu bilinmektedir. Kredi kuruluşlarının yanı sıra, kooperatifler, vakıflar ve dernekler gibi örnekler sayılabilir.

Çözüm Önerisi

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu kapsamında sağlanan istisnalarla ve/veya özel kanunlarına istinaden acentelik yapan kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen tüm poliçelerde, sigortanın, kendisi veya başka sigorta aracı tarafından yaptırılabilceği, hizmet sağlanan kişinin başka bir sigorta şirketi veya sigorta aracı yoluyla yaptırdığı ve talep edilen teminatları kapsayan sigorta poliçesininin kabul edileceği ve bu durumda kurum tarafından sağlanan diğer mal ya da hizmet şartlarında herhangi bir değişiklik yapılmayacağı poliçeden ayrıca düzenlenecek bir açıklama formuyla hizmet sağlanana yazılı olarak bilgilendirilmesi zorunlu hale getirilmelidir.

Bu kapsamdaki kurumlar, sigorta ettirenin talebi üzerine, düzenlemiş oldukları sigorta poliçesini derhal ve gün esasından iptal ederek, kalan prim tutarını sigortalıya iade etmeleri sağlanmalıdır. Bu kapsam dışında kalmakla birlikte, sigortacılık dışında farklı mal ya da hizmet sunumu yapıldığı durumlarda dahi, ortaklık yapılarındaki ilişki ve benzerlik itibarıyla ikincil ürün olarak sigorta poliçesi düzenleyenlerin de aynı şartları tesis etmeleri zorunlu hale getirilmeli, bu zorunluluğa dahil acenteler için, Müsteşarlık tarafından gerekli kriterler belirlenerek bu kriterlerin uygulanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Özellikle sanayi sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin sigorta poliçelerinin yenilenmemesi

Açıklama

Plastik, çırçır, mobilya, boya, tekstil, kimya, kozmetik gibi pek çok sanayi sektöründe, fabrikaların yangın sigortaları ilgili sigorta şirketi tarafından yeterli güvenlik önlemi alınmadığı gerekçesi ile yenilenmemekte, diğer sigorta şirketlerinden de bu risklere teminat bulunamamaktadır. Bu durum, yıllarca sigorta sektörüne prim ödemiş, hiçbir hasarı olmamış sigortalıların sektöre olan güvenini olumsuz yönde etkilemektedir.

Sigorta şirketleri, sermaye şirketleridir ve şüphesiz ki kâr amaçlı kuruluşlardır. Ancak, dileyen herkes sigorta şirketi kuramamakta, belli şartların tesis edilmesi ve bu konuda Hazine Müsteşarlığından müsaade-ruhsat alınması gerekmektedir. O halde, ruhsat alma istisnasına sahip olanlar da, ülkenin sigorta ihtiyacını karşılama gibi bir yükümlülüğün altına girmiş olmalıdırlar. Bu durum, şirketlerin zarar etmelerini istemek değildir. Sigorta, aynı zamanda sosyal bir olaydır, bir yardımlaşmadır. Sigorta şirketleri, kâr amaçlı oldukları kadar, bu sosyal yardımlaşmayı organize etmek durumundadırlar.

Küçüğünden büyüğüne, ülkemizdeki her yatırım, yatırımcıya ait olduğu kadar, bu ülkenin de bir varlığıdır. Yatırımın ortaya çıkmasında getirilen kamu destekleri, bunlar olmasa dahi yaratmakta oldukları istihdam ve katma değerler dikkate alınmalı ve bu tesislerin korunmasına önem verilmelidir. 3 ya da 300 kişi çalıştıran, ihracat yapan, vergi ödeyen hiçbir tesisin korumasız kalmaması gerekir.

O halde, yıllarca sigortalı yapılmış bu yatırımların, değişen hiçbir durumları olmadığı halde, sanki yeni ortaya çıkmış gibi, bir takım şartların öne sürülmesi suretiyle teminatsız bırakılmaları kabul edilemez bir durumdur.

Sigortacılığın, ticari olduğu kadar, sosyal amaçlarının da olduğu, sigorta şirketlerine hatırlatılmalıdır. Sermayenin yanı sıra, ortaklardan istenilen yüksek mali güç anlayışıyla, yeni sigorta şirketlerinin kurulması neredeyse imkansız hale gelmiş olup, piyasaya girişlerin kısıtlandığı bu ortamda mevcut şirketlerin keyfi ve sorumsuz kararlarında, daha serbest ve özgür davranışları görülmektedir.

Çözüm Önerisi

Yatırımlarımızın mevcut sigortalarının yenilenmesi sırasında, yatırımcının kısa süre içinde yerine getirmesi mümkün olmayan şartların ve isteklerin öne sürülmesi yasaklanmalı, poliçe vadesinin bitmesinden en az 6 ay öncesinde bu şartlar sigortalıya tebliğ edilmeli ya da poliçesi bir önceki yılın şartlarıyla yenilendikten sonra sigortalının istenilen şartları sağlayabilmesini teminen en az 6 ay süre verilmesi hususunda düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

TOBB
SİGORTA EKSPERLERİ
İCRA KOMİTESİ

.yıl

Sorun 1

Ekspertiz ücretlerinin sigorta şirketleri tarafından belirlenmesi

Açıklama

Ülkemizde faaliyet gösteren pek çok meslek grubunda taban ücret tarifesi bulunmaktadır. Diğer yandan, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nda "Ekspertiz ücretinin miktarı, sigorta eksperleri ile kendisini tayin eden taraf arasında serbestçe kararlaştırılır" hükmü yer almaktadır. Ancak, uygulamada ekspertiz ücreti, hakim güç konumunda bulunan sigorta şirketleri tarafından tek taraflı belirlenmekte, hatta sigorta eksperleri, alacağı ekspertiz ücretini tüm işlemleri tamamladıktan sonra öğrenebilmektedir. Şirketlerin ücret politikalarının farklılık arz etmesi ve sürekli değişmesi nedeniyle sigorta eksperleri, finansal planlama yapamamakta, mali durumları kötüleşmektedir.

Çözüm Önerisi

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun ilgili hükmü aşağıdaki şekilde değiştirilmelidir.

"Taban ekspertiz ücreti tarifesi, Sigorta Ekspertiz İcra Komitesi ile Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğinin görüşleri alınarak Hazine Müsteşarlığı tarafından net ücret üzerinden belirlenir ve her yıl 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranından az olmamak kaydıyla artırılarak en geç aralık ayında, izleyen takvim yılının başından itibaren yürürlüğe girmek üzere Müsteşarlık tarafından ilan edilir. Sigorta eksperleri, taban ekspertiz ücreti tarifesinde belirlenen ücretin altında sigorta eksperliği hizmeti sunamazlar."

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Sigorta Ekspertiz Ruhsatı olmayan kişilerin (ekspertiz olmayanların) hasar tespiti yapması

Açıklama

Denetmen, kontrolör, asistan firma elemanı vb. farklı unvanlar adı altında sigorta eksperliği ruhsatı olmayan kişiler hasar tespiti için görevlendirilmekte, bu kişiler bağımsız, tarafsız ve yetkin olmadığı için hatalı ve taraflı hasar tespitleri yapmaktadırlar. Benzer şekilde, sigorta genel şartlarındaki "bu sözleşme ile sigorta edilmiş şeylerde meydana gelen zararın miktarı, taraflar arasında yapılacak anlaşmayla tespit edilir" maddesi, amacı dışında yorumlanmaktadır. Oto hasarlarında; anlaşmalı servislerde, kameralı olarak ya da servis elemanlarınca, şirketlerin hasar yazılım programları üzerinden, yangın ve ek teminat hasarlarında ise, asistan firma elemanlarınca fiili olarak ekspertiz yapılmaktadır.

Bu tip eylemler, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 22. maddesinin 22. fıkrasına aykırı olup, suç teşkil etmektedir. Aynı zamanda, tarafların hak ve menfaatlerine zarar vermekte olup toplumun sigorta sektörüne olan güvenini sarsmakta ve sektörün gelişmesini engellemektedir.

Çözüm Önerisi

- 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu; hasar tespitinin, yalnızca ruhsat sahibi, çalışmaları Hazine Müsteşarlığının denetimine tabi, bağımsız ve tarafsız sigorta eksperlerince yapılmasını emretmektedir. Bunun sağlanabilmesi için, sigorta genel şartlarına "hasar tespiti sigorta eksperleri tarafından yapılır" şartı ilave edilmelidir.
- 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 35. maddesinin 19. fıkrasında, sigorta eksperleri olmadığı halde, ekspertiz işlemi yapanlar hakkında cezai hüküm düzenlenmiş, ancak sigorta eksperleri olmayan kişileri görevlendirenler hakkında hiçbir müeyyide düzenlenmemiştir. Sigorta Eksperi olmayanların ekspertiz işlemi yapmasının engellenmesini teminen sigorta eksperleri olmayanları, ekspertiz işlemi için görevlendiren kişilerin de cezalandırılması yönünde anılan Maddede düzenleme yapılmalıdır.
- Kanun'a aykırı olarak, ruhsatsız hasar tespiti yapan ve yaptırımlar hakkında hukuki takip yapıp, söz konusu kişiler cezalandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk hasarlarında yedek parça tedariki

Açıklama

- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası adından da anlaşılacağı gibi bir mal sigortası olmayıp, üçüncü şahısların zararlarını karşılayan sorumluluk sigortasıdır. Sorumluluk sigortaları, sigortacı ile zarar gören arasında bir sigorta sözleşmesi olmadığı için sigortacının yükümlülüğü zararın bedelini ödemesidir. Uygulamada, zarar gören araçlarda ikame yoluna gidilerek parça tedariki yapılmaktadır.
- Ayrıca anlaşmalı trafik kaza tutanaklarında, kusur oranı belirlemesinin asgari üç gün olması, anlaşmazlık halinde ise, sürenin 9 güne kadar uzaması nedeniyle, yedek parça tedarikleri bu sürelerden sonra başlamaktadır. Parça tedariki uygulaması nedeniyle, zaten mağdur olan 3. şahısların ikinci kez mağduriyet yaşamalarına sebebiyet verilmektedir.

Çözüm Önerisi

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk hasarlarında yedek parça tedarik uygulaması kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

Nakliyat branşı eksperlerinin gümrüklü saha ve limanlara girişinde karşılaştıkları zorluklar

Açıklama

Nakliyat branşı eksperlerine gümrüklü sahalara daimi giriş kartı verilmemesi nedeniyle, eksperler bölge müdürlüklerinden, yalnızca ilgili bölge için geçerli olan geçici giriş kartları almaktadırlar. Ancak, alınan bu kartlar süreli ve bölgesel olup diğer bölgelerde geçersiz sayılmakta, bu bölgelerde ekspertiz görevini ifa etmeye başlamada zorluklar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Emtia ve kıymete ilişkin nakliyat branşında faaliyet gösteren sigorta eksperlerine, gümrüklü saha ve limanlara daimi giriş kartı verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Sigorta eksperlerinin kamu destekli finansman imkanlarından yararlanamaması

Açıklama

Sigorta eksperleri KOSGEB ve benzeri finansman desteklerinden yararlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sigorta eksperlerinin devlet destekli finansman imkanlarından yararlanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

İç hat uçak yolculuğunda %18 KDV alınması

Açıklama

Uçak ile yolculuk 2004 yılından sonra lüks tüketim olmaktan çıkmış ve halkın yaygın olarak kullanabildiği bir ulaşım türü haline gelmiştir. Uçak yolculuğunun turizm ve taşımacılıkta temel ihtiyaç olarak değerlendirilmesi kaçınılmazdır. Ancak, uygulanan KDV oranı hala lüks tüketim maddelerine uygulanan %18'dir. KDV oranının %8'e çekilmesi durumunda uçak yolculuğu uygun fiyatlarla daha çok kişi tarafından kullanılabilir olacaktır.

Çözüm Önerisi

Uçak yolculuğu lüks tüketim olmaktan çıkartılarak temel ihtiyaç statüsüne alınmalı ve uçak biletlerindeki KDV oranı %8'e indirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Maliyet artışı (yakıt fiyatları, imtiyaz bedeli, yakıt rafine payı)

Açıklama

Dünyada ve ülkemizde yakıt fiyatlarında yaşanan yükseliş ve ülkemizin turizmde rakibi olan ülkelere göre ortalama 2-2,5 saat daha fazla uzun uçuş gerektiren konumu nedeniyle artan fiyatlar, rakip ülkelerin fiyatlarından yüksek kalmaktadır.

Ayrıca, AB üyesi ülkelerin topluluk içerisinde yer alan ülkelere üstü kapalı korumacılık uygulaması, Türkiye içerisinde ise, Yap-İşlet-Devret modeli uygulanan havalimanlarındaki yüksek ücretler, fiyatların belirlenmesindeki diğer dezavantajlardır.

Bilindiği gibi TÜPRAŞ'ın özelleştirilmesinden önce 5 ABD Doları olarak ödenen yakıt rafine payı, günümüzde 29 ABD Dolarının üzerine çıkmıştır. Bunun tekrar eski seviyesine veya yakın bir değere çekilmesi oluşan maliyetlerin düşürülmesine yardımcı olacaktır. Avrupa uçuşlarının tümünde karbon salınımı nedeniyle getirilmekte olan ilave çevre vergisi, koltuk maliyetini 30-40 ABD Doları civarında yükseltecek, bu da maliyetlerin daha da artmasına sebep olacak ve ülkemiz turizmi olumsuz yönde etkilenecektir.

Çözüm Önerisi

- Hem sivil havacılık sektörünü hem de ülke turizmini teşvik etmek amacıyla, dış hat uçuşlarında yerli firmaların kullandıkları yakıt devlet tarafından sübvansede edilmeli,

- Rafine yakıt piyasasında etkin rekabet sağlanarak, fiyatların düşürülmesi için gerekli tedbir alınmalı,
- Havalimanlarında yolcu servis ücretleri yaz ve kış sezonunda ayrı ayrı tespit edilmeli,
- Yakıt imtiyaz bedelleri yeniden düzenlemeli,
- Turizm faaliyetlerinin desteklendiği birçok ülkede uyguladığı gibi, gelen turist başına destekleme primi ödenmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü

Sorun 3

Uçak yedek parça ve işletme malzemelerinin sivil havacılığın ihtiyaçlarını karşılayacak süratte devreye alınmaması

Açıklama

Yurt dışından gelen ve yurt dışına çıkacak uçaklar, havalimanı bölgesi içerisinde hareket etmektedir. Uçakların herhangi bir arızasında yurt dışından getirtilen yedek parça ve işletme malzemelerinin havalimanında uçağa takılıp arızasının giderilmesi, gümrük mevzuatındaki bürokrasi nedeniyle en az iki gün sürmektedir. Bu süre hava yollarının uçak kullanım verimliliklerini ve dolaylı olarak turizm sektörünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

- Havalimanlarına serbest bölge özerkliği kazandırılmalı,
- Yurt içinde satılması veya başka bir yerde kullanılması mümkün olmayan bu malzemelerin gümrük işlemlerinde izlenen bürokratik süreçlerin asgariye indirilmesi için gümrük mevzuatında gerekli düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Ulusal mevzuatta, havaaracı bakım-onarım-yenileme (BOY) hizmetlerinin “üretim”, üretenlerin “üretici” ve getirilen dövizin de “ihracat” olarak sayılmaması

Açıklama

Ülkemiz havaaracı BOY hizmetleri kapsamında çok sayıda yabancı ülke uçağına (ve uçak komponentlerine) hizmet vermekte ve önemli miktarda döviz girdisi sağlamaktadır. Ancak, mevcut mevzuata göre BOY hizmetleri üretim kabul edilmediğinden, yurt dışına verilen bu hizmetler

ihracat kapsamında da değerlendirilmemektedir. Bu sebeple, BOY hizmeti veren kuruluşlar, ihracatçılara tanınan kolaylık ve teşviklerden yararlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Ülkemize önemli miktarda döviz girdisi sağlayan BOY hizmeti veren kuruluşların daha da gelişmesine imkan tanımak üzere BOY hizmetlerinin “üretim”, üretenlerin “üretici” ve yabancı tescilli uçaklara (ve komponentlerine) verilen hizmetler sonucu getirilen dövizin de “ihracat” olarak kabul edilmesi için gerekli mevzuat değişiklikleri yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

TÜRKİYE TARIM MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Genç nüfusun tarımsal üretim sürecine dahil edilememesi

Açıklama

Özellikle teknolojiyi ve yeni teknikleri yakından takip edebilen ve uygulayabilen genç nüfusun daha verimli ve kaliteli tarım üretimine dahil olması önemlidir.

Köylerde yaşayan yaşlı ve teknolojiye uzak nüfustan yeni teknikleri kullanarak daha verimli ve kaliteli üretimi beklemek gerçekçi olmayıp bu, ancak çiftçiliğin genç nüfus nezdinde cazip hale getirilmesiyle mümkündür. AB ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de genç nüfusu çiftçiliğe yönlendirecek ve teşvik edecek uygulamalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gençleri tarım ekonomisine çekmek için, maddi destek, hibe ve teşvik sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Çiftçi eğitimi ve uygulamalarının yetersiz olması

Açıklama

Yeni teknolojiler, üretim sistemleri, pazarlama sistemleri, teşvikler ve mevzuat konusunda üreticilerin bilinçlendirilmesi ve özendirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- İlgili özel sektör kuruluşları, akademik kuruluşlar ve yayın kuruluşları ile beraber, yaygın bir çiftçi eğitimi hedeflenerek, arazide uygulamalı ve kontrollü eğitim verilmeli,
- TRT-Tarım kanalı kurularak üniversite-bakanlık-üretici işbirliği geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, YÖK, Milli Eğitim Bakanlığı, TRT

Sorun 3

Tarımsal arazilerin parçalı ve dağınık yapısından kaynaklı sorunların çözümünde yeterince mesafe katedilememiş olması

Açıklama

Tarımsal arazilerin mevcut yapısı üretim maliyetlerini artırmakta, modern tekniklerin uygulanmasını ve ulaşım ağının inşasını zorlaştırmakta, çiftçinin kazancını düşürmekte ve tarımsal rekabet ile tüketici fiyatlarını olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Mevzuat değişiklikleri doğrultusunda bazı bölgelerde uygulamaya başlanan arazi toplulaştırması, gerekli teşvikler verilerek yaygınlaştırılmalı, bu yolla ölçek ekonomisi sağlanarak arazilerin daha fazla bölünmesinin önüne geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı

Sorun 4

Tarımsal üretimde verimin düşük olması

Açıklama

Üretim yapılan alanların daralması ve küçülen topraklarda uzun süredir kullanılan ilaç ve gübre, verimin azalmasına neden olmaktadır.

Toprak ve iklim şartlarına uygun tür ve çeşit seçiminde, uygun kültürel tedbirlerin (gübreleme, sulama, hastalık ve zararlılarla mücadele, budama gibi uygulamalar) kullanılmaması nedeniyle verim ve kalite düşüktür.

Aritma tesisi bulunmayan sanayi kuruluşları, toprağı ve yer altı sularını kirletmekte ve bu durum tarım arazilerinde verim kaybına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Artan nüfus ve beslenme zorunluluğı dikkate alınarak yeni tarımsal üretim teknolojileri geliştirilmeli,
- Bu amaçla TÜBİTAK tarafından Tarımsal Ar-Ge adlı özel bir destek programı uygulanmalı,
- Tesisleşmenin yanı sıra atık yönetimine ilişkin de teşvik verilmeli, kamu kuruluşları bu konuda koordinasyon içinde çalışmalıdır. Özellikle küçük ölçekli tarıma dayalı işletmelerin çevre korumaya yönelik faaliyetlerinde ekonomik analizler iyi yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, TÜBİTAK, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Sulanabilen arazi miktarının azlığı ve mevcut su kaynaklarımızın etkin kullanılmaması

Açıklama

Sulanabilen arazi miktarımızın azlığı nedeniyle ülkemiz, özellikle yağlı tohumlu bitkilerde ithalata mahkumdur.

Ayrıca mevcut su kaynaklarının etkin kullanılmaması nedeniyle, hem gereksiz su sarfiyatı olmakta hem de üretim miktarları etkili şekilde artırılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

- Sulanabilen arazi miktarı artırılmalı,
- Başta damlama sulama sistemi olmak üzere, yeni sistemler uygulanarak, su kaynaklarının etkin kullanımı sağlanmalı, bu tür projelere verilen destekler artırılmalı,
- Gübrelemenin etkin yapılabilmesi ve işgücü maliyetinin azaltılması amacıyla basınçlı sulama sistemi ile birlikte kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, DSİ, Hazine Müsteşarlığı

TÜRKİYE TEKNİK MÜŞAVİRLİK MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Teknik Müşavirlik sektörü ve hizmetlerinin yeterince tanınmaması, yararlarının bilinmemesi, sektörün diğer sektörlerle ilişkilerinin iyi tanımlanmamış olması

Açıklama

Teknik Müşavirlik sektörü alt ve üst yapının planlanmasından, tasarımından, hizmete konulmasından, bakımından ve sürdürülebilirliğinden sorumludur. Artan nüfus, kısıtlı doğal kaynaklar ve sürdürülebilirlik sorunları sektörün önemini arttırmaktadır. Doğru alınan Teknik Müşavirlik hizmetlerinin topluma ve mal sahiplerine sağlayacağı yararlar ülkemizde yeterince irdelenmemiş, saptanmamış ve kabul edilmemiştir. Teknik Müşavirlik sektörü, müteahhitlik sektöründen tamamen bağımsız ve inşaat sektörünün öncüsü olan bir sektördür.

Çözüm Önerisi

Teknik Müşavirlik hizmetleri bedelleri, tesislerin “ömür boyu maliyetlerinin” gelişmiş ülkelerde sadece %2-3’üdür. Bu oran Türkiye’de %1’in altındadır. Bu kadar düşük bir bedel oranına sahip hizmetlerin satın alınmasında bedel teklifi öne çıkmamalı, ilgili tüm mevzuat kalifikasyon esaslı müşavir seçimine uygun olarak değiştirilmelidir. Tasarla-yap tipi ihalelerde de Teknik Müşavirler inşaat müteahhitlerinin taşeronu değil, konsorsiyum ortağı olarak kabul edilmeli ve konsorsiyum seçim yöntemleri yenilenmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, KİK, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Türkiye’deki Teknik Müşavirlik firmalarının fiziksel olarak yeterince gelişmemesi, son 7-8 yılda hizmet niteliği yüksek firmaların sayılarının giderek azalması, mevcutların çoğunun hızla küçülmesi

Açıklama

Teknik Müşavirlik firmaları bilgi ve deneyim açısından gelişmiş ülkelerle yarışabilecek yüksek niteliklere sahip oldukları halde; sayıları artmamakta, mevcut şirketler fiziksel olarak gelişememekte, tam tersine giderek küçülmektedirler. En büyük firmalarımızda 200-300 devamlı personel çalışmakta, bu firmaların sayısı da 10’u geçmemektedir. Bu rakamlar dünya ölçeklerine göre çok yetersizdir. Firmaların büyük çoğunluğu 1-10 arasında personele sahiptir.

Çözüm Önerisi

Teknik Müşavirlik hizmetleri ile ilgili bir ülke politikası geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Kamu yatırımlarının ve Teknik Müşavirlik hizmetleri alımının önceki yıllara kıyasla hayli azalmış olması, Teknik Müşavirlik ihalelerinin tam doğrulukta ve saydamlıkla yapılmaması, haksız rekabet, hizmet bedellerinin sektörü giderek yok edecek boyutta azalması ve buna bağlı olarak hizmetlerde kalite kaybı

Açıklama

Kamu İhale Kanunu'nda, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda ve bunlarla ilgili ikincil mevzuatta sorunlar yaşanmaktadır. Sorunların en önemli nedenleri, Teknik Müşavir seçiminin bedelden çok niteliğe dayandırılması gereğinin yeterince anlaşılammış olması, hizmet sözleşmelerinin işveren lehine ve tek taraflı olarak düzenlenmesi, şikayet mekanizmalarının son yıllarda işlevlerinin azaltılmasıyla ihalelerdeki saydamlığın zedelenmesi ve haksız rekabetin önlenmemesidir.

Birçok hizmetin Devlet İhale Kanunu kapsamından çıkarılması da (istisnalar) sektör için ciddi bir problemdir.

Çözüm Önerisi

- İhalelerin saydamlığı sağlanmalı ve ihale süreçleri bağımsız kuruluşlarca denetlenmelidir.
- Teknik Müşavirlik firmalarının teknik yeterlilikleri, firmaların mali durumlarından çok daha öncelikle değerlendirilmelidir.
- Teknik Müşavirlik hizmet bedellerinin ne kadar ihmal edilebilir bir oran olduğu (Türkiye'de ömür boyu maliyet %1'inin altında) göz önüne alınarak, mevcut mevzuat, bedel teklifi değerlendirme ağırlığını minimuma (%0-10) indirecek şekilde yeniden düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, KİK, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Teknik Müşavirlerin yeterince hizmet ihracatı yapamamaları

Açıklama

Yurt içinde yeterince büyümemiş olan sektörden ihracat girişimi beklemek yanlış olacaktır. Ayrıca bir hizmet ihracatı rejimimizin olmaması, teşviklerin genel olarak peşinen yapılan harcamalardan sonra verilmesi, mevcut teşviklerden yararlanılmasındaki zorluklar hizmet ihracatını önemli ölçüde engellemektedir.

Çözüm Önerisi

- Sektörün öncelikle yurt içindeki gelişimi mutlaka sağlanmalı ve Teknik Müşavirlik şirketleri ihracat atılımı yapacak güce kavuşturulmalı,
- Devlet bir hizmet ihracatı rejimi oluşturmalı, bu kapsamda teşvikler ve devlet yardımları artırılmalı, bunlardan yararlanılması kolaylaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Eximbank

Sorun 5

Teknik Müşavirlik firmalarının sorumlulukları konusundaki yanlış uygulamalar, yetki yetersizlikleri, sertifikasyon benzeri yanlış algılamalar

Açıklama

Teknik Müşavirlik firmalarının sorumlulukları ve yetkileri mevzuatta yeterli ve doğru şekilde tarif edilmemiştir. Kamuda zaman zaman ortaya çıkan sertifika verme isteği dünya uygulamalarına tamamen aykırıdır. Gelişmiş ülkelerde müşavirlik kuruluşları sorumluluk ve yetki ile hizmet vermekte, tazminattan öte bir kalite garanti sistemi olan Mesleki Sorumluluk Sigortası şemsiyesi altında hizmet vermektedirler.

Çözüm Önerisi

- Gelişmiş ülkelerin uygulamaları incelenerek ve örnek alınarak, Teknik Müşavirlerin yetki ve sorumlulukları ilgili tüm mevzuatta tanımlanmalı,
- Söz konusu hizmetleri verenlere Mesleki Sorumluluk Sigortası yaptırma zorunluluğu getirilmeli,
- Müşavirlik kuruluşları için sertifikasyon önerileri yapılmamalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, KİK, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

TÜRKİYE TEKSTİL SANAYİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Emek yoğun ve tarıma dayalı tekstil sektörü, Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) kapsamında, yasal olarak “hassas sektör” olarak tanımlanmaması nedeniyle son çıkan Yatırım Teşvik Kanunu çerçevesinde teşvik unsurlarından gerektiği gibi yararlanılamaması

Açıklama

2013 yılının dünyada ve AB’de derinleşen ekonomik daralmanın yaşanacağı bir yıl olacağına dair uluslararası veriler göz önüne alındığında, bu sürecin yerli üreticileri en az düzeyde etkilemesinin sağlanabilmesi için üretim üzerinde var olan maliyetlerin azaltılması gerekmektedir.

Cari açığın kalıcı olarak azaltılabilmesi ve sosyal refahın hızla geliştirilmesi amacıyla özellikle emek yoğun imalat sanayi sektörlerinde yeni yatırımlar ve yerli üretim teşvik edilmeli, yerli hammadde üretimi ve yerli girdi tedarikinin artırılması sağlanmalı, katma değeri yüksek ihracat desteklenmelidir. Yatırım Teşvik Kanunu bu çerçevede yeniden düzenlenmelidir.

Çözüm Önerisi

- Tarım, orman, hayvancılık, toprak ve madenlerine dayalı emek yoğun ve katma değeri yüksek imalat sanayi sektörleri yasal olarak hassas sektörler şeklinde tanımlanarak Yatırım Teşvik Kanunu’nda yer almalıdır. Söz konusu hassas sektörlerde, asgari 100 kişi istihdam ve asgari %75 yerli girdi ile üretim yapan firmalara, istihdam vergilerinin tamamı ve enerji maliyetlerinin asgari %50’si ödeyecekleri vergilerden mahsup edilecek şekilde düzenleme yapılmalıdır.
- Bu hassas sektör yatırımlarının öncelikle 5. ve 6. bölgelerde hızla ve sürdürülebilir şekilde yapılması için yatırım teşvikleri, daha uzun vadeli (15-20 yıl) ve yatırımcılar için daha cazip hale getirilmelidir.
- Şu anda geçerli dış ticaret rejimine göre sentetik iplik ve elyaf üretiminde kullanılan hammaddelerin gümrük vergisi oranları aynı hammadde ile üretilen mamul mallardan daha yüksek veya aynı seviyededir. Yerli üretimin teşviki için hammadde gümrük vergisi oranlarının mamul gümrük vergisi oranlarından daha düşük olması gerekmektedir. Haksız rekabet yaratan ve yerli üretim ve yeni yatırımların aleyhine olan bu uygulama düzeltilmelidir.
- Her yıl istihdam seviyesi ile birlikte ihracatını sürdüren ve arttıran yerli üreticiler için SGK primlerinde indirim, kolaylaştırılmış ve basitleştirilmiş şekilde indirimli oranda kurumlar vergisi, gelir vergisi ve kademeli olarak arttırılmış KDV mahsup imkanı getirilmelidir.
- Kıdem tazminatı ödenerek işine son verilen işçiler, yeniden mahkeme yoluyla işe iade ve ek tazminat hakkı kazanmaktadır. İş yerlerinin bundan doğan mağduriyetinin giderilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Ülkemizde pamuk üretiminin azalması ve pamuk fiyatlarının yükselmesi

Açıklama

Pamuk, ihracatımızda önemli yer tutan ve dış ticaret fazlası veren tekstil ve konfeksiyon sektörlerinin ana girdisi konumundadır. Ancak, dünyanın 3. büyük pamuk ekim alanlarına sahip olan ülkemizde pamuk üretimi, tüketimin %50'sini karşılayabilmektedir. Ham pamukta ise 2010/11 sezonu ithalatımız 2 milyar Doları aşmıştır. Öte yandan, pamuk tedarikinde olduğu kadar üretiminde de ithal tohumlar nedeniyle dışa bağımlılık bulunmaktadır. Bunun yanı sıra son dönemde dünya pamuk fiyatlarındaki dalgalanmalar Türkiye'nin tedarik ve üretim zincirini ve rekabet gücünü bozacak bir noktaya ulaştırmıştır.

Çözüm Önerisi

Pamuk "stratejik" bir sanayi girdisi olarak kabul edilmeli ve yıllık 1 milyon tonluk üretim kapasitesine ulaşıncaya kadar ABD'de olduğu gibi etkin bir şekilde desteklenmelidir. Bu kapsamda, pamuk üretiminin artırılması için tarımsal teşvik mekanizmaları, rakip ülke koşulları ve üretim maliyetleri göz önüne alınarak, yeniden düzenlenmeli, pamuk teşvikleri artırılarak ekim öncesinde açıklanmaya devam edilmeli, gübre, mazot, sulamada kullanılan elektrik gibi tarımsal girdi fiyatları üzerindeki ÖTV, KDV vb. vergiler makul seviyelere indirilmeli, verimli alanlarda pamuk ekiminin artırılmasına yönelik tedbirler alınmalı, bölgelere göre uygun kaliteli tohum/ekim desteği sağlanmalı, tek balya standardizasyon sistemi ve lisanslı depolama uygulaması etkinleştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Yerli malı tanımının eksik ve yetersiz olması

Açıklama

Yerli malı tanımının yönetmeliklerde eksik ve yetersiz olması sebebiyle kamu ihalelerinde serbest dolaşımda olan ithal mallar ve yerli mallar aynı değerlendirmeye tabi olmakta, ithal mallar için rahatlıkla yerli malı belgesi alınabilmektedir. Bu sayede yerli malı için kamu ihale avantajlarından ithal girdiler ile çok düşük katma değer yaratan mallar da yararlanmaktadırlar.

4374, 4375 ve 5012 sayılı Kanunlarla kamu ihalelerinde, yerli mallarının daha fazla tercih edil-

mesi için bir seri düzenleme yapılmış olmasına karşın beklenen etki sınırlı kalmıştır. TOBB Türkiye Tekstil Sanayi Meclisinin girişimleri ve Ekonomi Bakanlığının koordinasyonunda yürütölmekte olan, kamu ihalelerinde gerçek anlamda yerli malı kullanımının desteklenmesi çalışmaları, gelişmiş dünya ölkelerinin uygulamalarına benzer şekilde yürürlüğe konulmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Kamu alım ihalelerinde yerli üretim tercihine ek olarak, bu yerli üretimlerde kullanılan hammaddelerin de yerli girdi olması tercih ve teşvik edilmeli,
- Yerli üretim ve yerli girdi tanımı, kullanımı ile ilgili kontrol ve takip yönetmeliği açık ve objektif kriterlere göre düzenlenmeli,
- Hali hazırda mevcut “Yerli Malı” tanımı yeniden düzenlenmeli, kamu ihale yönetmelikleri kapsamında yerli girdi, yerli üretim ve işçilik kriterleri, TOBB bünyesindeki ilgili sektör meclislerince belirlenen ölçütler çerçevesinde düzenlenerek ithal malı hammadde kullanım oranları sınırlandırılmalı,
- Başbakanlığın 7/9/2011 tarihli Genelge hükümleri uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, KİK

Sorun 4

İhracatın finansmanında yaşanan sıkıntılar

Açıklama

Gelişmiş ölkelerin ve gelişme yolundaki ölkelerin çoğu kendi sanayicilerine uzun vadeli yatırım ve ihracat kredilerini çok uygun şartlarda sağlarken, Türk bankaları fonlarını daha cazip ve kârlı olan tüketici kredilerine, kısa vadeli ticaret kredilerine veya hazine kağıtlarına kullandırmaktadır. Türk imalat sanayisinin gelişiminde ve yeni yatırımlarda en önemli sorunlarından biri olan bu çarpık mali yapı düzeltilmelidir.

Çözüm Önerisi

- Bankaların, kendi grup şirketleri dışında, imalat sanayi şirketlerine kullandıracakları işletme, yatırım ve ihracat kredilerinin belli bir yüzdesi bankaların ödeyecekleri kurumlar vergisine ve munzam karşılıklarına mahsup edilebilmeli, bu konu ile ilgili gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı, bu şekilde bankaların tüketim kredileri yerine, yerli üretim ve istihdamı sağlayacak imalat sanayi yatırım, işletme ve ihracat kredilerine öncelik vermeleri teşvik edilmeli,
- Vadeli ithalatta alınan KKDF'nin yarısı ve dış ticaret politikası önlemleri kapsamındaki vergi gelirlerinin belirli bir bölümü özel bir hesapta toplanmalı ve tamamı her ay Eximbank'a aktararak Eximbank'ın kaynak ve sermaye yapısının düzenli olarak artırılmalı ve bu sayede, Eximbank'ın ihracatçılara, öncelikle katma değeri yüksek ihracatlar için

(asgari %60 yerli girdi) piyasa şartlarının altında kısa ve uzun vadeli kredi vermeleri sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, BDDK, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 5

İthalata olan bağımlılığın artması

Açıklama

Türkiye’de üretim altyapısının bozulması ve ithalata bağımlılığın artması ertesinde kronikleşen cari açığın azaltılması amacıyla yerli üretimin ve imalat sanayi sektörlerinin özellikle uzak doğu kökenli haksız ithalata karşı etkin bir şekilde gözetilmesinin proaktif olarak sürdürülmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

- Tekstil ve hazır giyim ürünlerinde yürürlüğe giren mütekelilik esaslı ek gümrük vergi uygulaması kapsamı dışında tutulan ancak yeterli yerli üretimi olan tekstil ve hazır giyim ürünlerinin izlenmeye alınarak, tespit edilen ithalat artışı durumunda ek vergi kapsamına alınmalı ve trafik sapması belirlenmesi halinde de gerekli önlemler alınmalı,
- İthalde uygulanan referans fiyat uygulaması daha etkin ve güncel olarak kullanılmalı, referans fiyat portalları altışar aylık dönemlerde güncellenmeli,
- GİTES Raporunun sonucunda tavsiye edilen önlemler Sanayi Strateji Eylem Planı’nda ve 2013 yılı dış ticaret rejiminde esas alınmalı,
- Ek vergi ve diğer gümrük vergilerinden muaf olarak Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında ihraç kaydıyla gerçekleştirilen ithalatla ilgili olarak aynıyatta kontrolleri Ekonomi Bakanlığının belirleyeceği risk kriterleri çerçevesinde ivedilikle uygulamaya konmalı, DİR belgesi ile ithal edilmiş tekstil ürünlerinin, ihracata yönelik yapılan üretimde kullanılıp kullanılmadığının tespitine yönelik yerinde denetim çalışmaları etkin hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

TÜRKİYE TELEKOMÜNİKASYON MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Ülkemizde fiber optik altyapısının hızla yaygınlaştırılması için tesis paylaşımı ve geçiş hakkının sağlanmasına yönelik düzenleme bulunmaması

Açıklama

Ülkemiz telekomünikasyon altyapısının fiber optik kabloya dönüşümünde mevcut kanal ve gözlerin paylaşılabilmesi sorun teşkil etmektedir. Bakanlık tarafından yapılacak olan Geçiş Hakkı düzenlemesi ve tarifesi henüz çıkarılmamıştır. Altyapıların dönüşümü ile birlikte rekabetin tesis edilmesi hususu belirsizliğini korumaktadır.

Çözüm Önerisi

- Altyapıda rekabetin tesisine ilişkin düzenlemeler, sektör temsilcilerinin görüş ve önerileri dikkate alınarak hazırlanmalı,
- Mevcut kanal ve gözlerin tüm işletmeciler tarafından makul ücretle kullanılabilmesi için düzenleme yapılmalı,
- Yeni nesil fiber şebekelerin kurulması için ülke planları oluşturulmalıdır. Yeni Geçiş Hakkı Yönetmeliği ve tarifesi en kısa süre içerisinde yürürlüğe girmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Sorun 2

Sabit telekom hizmetlerinde rekabet sorunu

Açıklama

Yaklaşık 10 yıllık çabalara rağmen, sabit telefon ve genişbant internet alanlarında yeterli rekabet sağlanamamıştır. Lisans alan firmalar gelişmemiş, rekabet ortamı yeterince tesis edilememiştir. Nitekim konuya ilişkin gerekli ve yerinde tespitler 2011 Hükümet Programı'nda da yer almıştır. Yetersiz rekabetin sonucunda, sabit ses hizmetleri mobil karşısında çok azalmış ve sabit genişbant (ADSL) yerinde saymış ve hatta gerilemiştir.

Çözüm Önerisi

- Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), sabit telefon ve genişbant internet pazarlarında rekabetin tam olarak tesis edilebilmesi için gerekli tedbirleri en kısa sürede almalı,
- 2011 Hükümet Programında konuya ilişkin yer alan tedbirler hayata geçirilmeli,
- Kullanıcılara yüksek hızlarda genişbant erişim hizmeti sunulmasına imkan veren fiber

optik şebeke altyapılarının yaygınlaştırılması ve kurulumunun kolaylaştırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri Kurumu

Sorun 3

Haberleşmede Evrensel Hizmet Fonu'nun doğru kullanılmaması

Açıklama

Evrensel hizmet gelirleri adı altında elektronik haberleşme sektöründen toplanan fondan sektöre doğrudan bir geri dönüş olmamaktadır. Evrensel hizmet gelirleri adı altında 2011 yılında sektörden toplanan yaklaşık 600 milyon TL nin Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından FATİH projesi kapsamında bilgisayar alımında ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okulların internet erişim ücretlerinin ödenmesinde kullanıldığı görülmektedir. Bu fon telekomünikasyon işletmecilerinden toplanmaktadır ve tanımı gereği malzeme alımında değil, işletmeciler aracılığıyla sosyal amaçlı telekomünikasyon hizmetlerinin sağlanması için kullanılmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Evrensel Hizmet Fonu'nun tamamının amacına uygun şekilde sektöre geri dönüşünün sağlanması için gereken yapı, bir an önce işlerliğe kavuşturulmalıdır. Evrensel Hizmet Fonu'nun kırsal alanda dahil, tüm ülkeye haberleşme hizmetlerinin ulaştırılabilmesi amacıyla kullanılması sağlanmalıdır. (1 Mbps internet hizmeti, "temel hizmet" olarak tanımlanabilir.)
- Evrensel Hizmet Fonu'nun kullanımında tüm işletmecilere açık ihale yöntemi uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

TÜRKİYE
TOPRAK SANAYİ
ÜRÜNLERİ MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Denetim yetersizliğinden kaynaklanan haksız rekabet ve vergi gelir kaybı

Açıklama

Yüksek yatırım maliyetleriyle kurularak belirli bir kalite sertifikasyonunu (CE, TSE, Ulusal Teknik Onay, vb.) sağlayan sanayi kuruluşları, kayıt dışı çalışan ve kalite konusunda ciddi kuşku uyandıran üreticiler ile rekabet etmek zorunda kalmaktadır.

Yapı malzemelerinin tabi olduğu kriterler hakkındaki yönetmeliğe göre; CE ve G işareti taşımayan ürünlerin piyasaya arzı mümkün değildir. Harmonize Standartlar kapsamında yer alan mamullere CE işareti, ulusal standardı olan mamullere TSE Belgesi alma şartı ile G işareti, ulusal standardı olmayan mamuller için ise Ulusal Teknik Onay alınarak G işareti iliştilirilebilir. Ancak, ulusal standardı olmayan mamuller ya doğrudan ya da TSE tarafından yayımlanan kriterlere göre TSE Kriterine Uygunluk Belgesi (TSEK belgesi) olarak piyasaya arz edilmektedir. TSEK belgesi ile G işaretinin iliştilirilmesi yukarıda belirtilen yönetmeliğe göre mümkün değildir. Yapılan işlem hem hatalıdır hem de haksız rekabete neden olmaktadır.

Haksız rekabetin kamu denetimi vasıtasıyla kaldırılması, Yapı Denetim Kanunu'nun bir an evvel yaptırımcı biçimde devreye sokulması, yerel yönetimlerin proje ve saha denetimine ağırlık vermesi, ürün kalitesini yükselteceği gibi kayıt dışılığın da önüne geçecektir.

Çözüm Önerisi

- İnşaatlarda kullanılacak mamuller için CE ve G işareti aranmalı,
- Ulusal standardı olmayan mamuller için Ulusal Teknik Onay aranmasını zorunlu kılmak ve TSEK belgelerinin G işareti için yeterli olmadığı bu bilinci yaygınlaştırmak için kamu kurumları arasında eşgüdüm sağlanmalı ve bu konuda oluşturulacak standart ülke geneline yayılmalı,
- Yapı malzemeleri üreticilerinin CE işareti için piyasa gözetim ve denetimi yapılmalı,
- Yapı Denetim Kanunu'na işlerlik kazandırılmalı,
- Yerel yönetimlerin proje ve saha denetimlerine ağırlık vermeli,
- İşçi çalıştırmada ve satışlardaki kayıt dışılığın denetimi yapılmalı,
- Yapılarda kullanımı uygun olmayan, Yangın Yönetmeliği ve/veya Deprem Yönetmeliği gibi mevzuatlarca yasaklanan ürünlerin kullanımının denetimi kamu otoritesi tarafından her bölgede eşit ölçüde yapılmalı ve söz konusu denetimler artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, TSE

Sorun 2

Karayolları taşımasında uygulanan tonaj sınırlandırmasının tüm bölgelerde ve aynı dönemlerde yapılamamasından kaynaklanan haksız rekabet

Açıklama

Tonaj ve gabari denetim noktaları, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının özverili çabaları sonunda belirli noktalarda açılmaya ve hizmet vermeye başlamıştır. Ancak bu denetimlerin belirli saatler arasında yapılabilmesi, ülke genelindeki tüm giriş ve çıkışlarda henüz yer almaması, denetlenen üreticilere oranla, denetlenemeyen üreticilere minimum %30 haksız kazanç sağlamaktadır.

Çözüm Önerisi

Ülke genelinde tonaj uygulaması aynı özen ve dikkatle yapılmalı ve bölgesel farklar kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 3

İhracat için üretilen sanayi ürünlerinde ÖTV'nin yüksekliği ve bazı ülkelerin ihraç ürününe fon uygulaması

Açıklama

Çevre ülkelere ciddi ihracat potansiyeli olmasına rağmen, sektörün üretim ve nakliyeye ödemiş olduğu yüksek ÖTV nedeniyle ihracat gücü zayıflamaktadır. İhracat olanaklarının artması zaman zaman yaşanan iç pazar daralmalarına karşı sektörü rahatlatacak ve ülkemize gelen döviz miktarını arttıracaktır.

Diğer yandan Kuzey Irak'a yapılmakta olan bazı yapı malzemesi ve/veya yapı malzemesi hammaddesi ihracatında malzemeler sınırda bekletilmekte ve aşırı fon uygulanmaktadır. Bu durum ihracatımızı olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

İhraç ürünlerinin üretimi ve nakliyesinde kullanılan enerji girdilerindeki ÖTV oranı düşürülerek ihracat yapan sanayici desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Ulusal teknik onay almış ve enerji performansı iyileştirilmiş duvar yapı malzemeleri üretim denetiminin ve kullanımının yetersiz olması

Açıklama

- Ülkemizde tüketilen enerjinin yaklaşık %35'i konutlarda ısıtma ve soğutma amaçlı kullanılmaktadır. Enerji performansı iyileştirilmiş duvar yapı malzemelerinin kullanımının özendirilmesi, binalardaki enerji kayıplarını azaltacak ve ülke ekonomisine ciddi katkılar sağlayacaktır. Ayrıca, ülkemizde yaygın olarak kullanılan petrol türevi malzemelerin kullanımını da azalacak ve döviz tasarrufu sağlanacaktır.

Çözüm Önerisi

- Ulusal teknik onay veren kuruluşlarca hazırlanan teknik dokümanlar aynı tip ürün için farklılık göstermemeli, özellikle teknik onay verilen mamullerin her partide aynı kalitede üretilmesi için mutlaka üretim bandı incelenmeli ve kayıt altına alınmalıdır.
- Teknik onay kavramı yaygınlaştırılmalı, bu cins ürünlerde tüketici lehine KDV indirimi sağlanmalı ve sürecin ilgili Bakanlıkça takibi yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Üretim esnasında kullanılan enerji maliyetinin yüksekliği

Açıklama

Ülkemizde sanayide kullanılan enerji maliyetlerinin yüksekliği üreticilere ciddi yükler getirmekte, bu yükler inşaat maliyetlerini yükseltmektedir.

Çözüm Önerisi

Enerji maliyetlerinin düşürülmesine yönelik önlemler alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, EPDK

TÜRKİYE TURİZM MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Hazine ve orman arazilerinde tahsis sürelerinin azalması

Açıklama

1980'li yıllardan başlayarak, turistik tesis yapmak amacıyla verilen Hazine ve Orman arazisi tahsislerinde süreler azalmaktadır. Eski inşaat teknolojisi, sınırlı imkanlarla ve o günün turizm anlayışına uygun olarak yapılmış tesisler maalesef yıpranmıştır. Sürenin daralması ve kârlı olmayacağı düşüncesiyle yatırımcı tarafından fazla bir iyileştirme yapılmamaktadır. Olası Yabancı Yatırımcılara da cazip gelmemektedir.

Çözüm Önerisi

Tahsis süresinin %50'sini doldurmuş olan tesislerin esaslı bir yenileme/renovasyon yatırımından geçmeleri veya yeniden yapma şartı ile tahsis süresinin % 50'sine kadar uzatılmasına imkan veren mevzuat değişikliği yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Birikmiş KDV iadelerinden kaynaklanan mağduriyet

Açıklama

Yatırımcılar, 30/7/2008 tarihinden önce gerçekleştirilen yatırımlarda sabit kıymetler üzerindeki ciddi miktarda yekûn tutan KDV'nin iade edilememesi nedeniyle mağdur olmaktadır.

Çözüm Önerisi

30/7/2008 tarihinden önce, yatırım teşvik belgesi kapsamında gerçekleştirilen yatırımlarda biriken KDV alacağının müktesep hak prensibinden hareketle tüm vergiler, sosyal güvenlik ve devlete yapılan diğer ödemelerle (kiralara, irtifak hakkı bedelleri, ecrimisil bedelleri) mahsup edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Turizm sektörünün diğer ihracatçı sektörler gibi “ihracat teşvikleri”nden yararlanmaması

Açıklama

Bakanlar Kurulu’nun 28/7/2009 tarih ve 2009/15299 sayılı “Kültür ve Turizm Bakanlığından Belgeli Konaklama İşletmelerinin İhracatçı Sayılması için Sağlamaları Gereken Döviz Miktarına İlişkin Karar”ları sektöre sadece yurt dışında düzenlenecek fuarlarda ve yurt dışında gerçekleştirilecek tanıtım, pazarlama faaliyetlerine çeşitli miktarlarda destek sağlanmaktadır.

2634 sayılı Kanun’un amir hükmü, 2009/15299 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve turizm sektörünün içinde bulunduğu küresel rekabet koşulları göz önüne alınarak, ihracatçı sayılan diğer tüm sektörlerde sağlanmış olan destekler, gerekli koşulları sağlayan turizm sektörü mensuplarına da en kısa sürede sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

- Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunca turizm sektörüne yönelik gerekli düzenlemelerin yapılması ve uygulamaya geçirilmesi,
- İhracatçı sayılan diğer tüm sektörlerde sağlanan teşviklerin uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan mevzuat, turizm sektörüne de uyarlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu nedeniyle yaşanan sorunlar

Açıklama

- Tarifelerde istenen fiyatların çok yüksektir.
- Sektörün karşısında her an sayısı artan ve daha da artabilecek çok fazla Meslek Birliği bulunmaktadır.
- Otelin ayrılmaz bir parçası olan otel restoranı, barı ve bahçesi gibi mekanlar ayrı ayrı fiyatlandırılmaktadır.
- Odalar umumi mahal olarak değerlendirilmektedir (otel odalarındaki TV ve radyolar evlerdeki ile aynı statüdedir).

Çözüm Önerisi

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu açıklamalardaki sorunlar da dikkate alınarak günün şartlarına göre revize edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 5

4857 sayılı İş Kanunu'nda yaşanan sorunlar

Açıklama

- 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinde yer alan asıl işveren–alt işveren ilişkisi yeniden düzenlemeli ve hizmet sektörü “işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler” şartı kanundan çıkartılmalı ve Kanuna “yardımcı veya asıl işlerin belirlenmesinde, işverenlere özgü mevzuat hükümleri de dikkate alınır” şeklinde bir düzenleme eklenmelidir.
- 4857 sayılı İş Kanunu'nun 36. maddesi ile kamu işverenlerine tanınan hak, alt işveren işçilerinin hak ve menfaatlerinin daha çok korunabilmesi için özel sektör işverenlerine de tanınmalıdır.
- 4857 sayılı İş Kanunu'nun 6. maddesinde düzenlenen geçici iş ilişkisi yeniden düzenlenmeli ve mesleki anlamda geçici iş ilişkisine izin veren düzenlemeler yürürlüğe girmelidir.
- Genel sağlık sigortası uygulaması kapsamında artık önemini yitiren çağrı üzerine çalışma esasına dayalı kısmi süreli iş sözleşmelerinde, haftalık çalışma süresi 40 saate çıkarılmalı veya turizm işletmelerinin arazi durumlarda ihtiyaç duyacakları işgücünün temini açısından İş-Kur gözetim ve denetimde olacak çalışan havuzu oluşturulmalıdır. Oluşturulacak havuz sistemi ile tüm kayıtlar resmi bir kanal yolu ile tek yerden takip edilecek böylelikle kayıt dışı istihdamın önüne geçilerek, kayıt dışının kaybı önlenmiş olacaktır.
- Aralıklı çalışmaya izin veren düzenlemeler yapılmalıdır.
- Ulusal bayram ve genel tatil günlerinde yapılan çalışmalar için, fazla ve/veya fazla sürelerle çalışmalarda olduğu gibi işçilere serbest zaman hakkı tanınmalıdır.
- Sektörde, denkleştirme ve telafi çalışması süresi artırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Turizm sektöründe çalışma hayatında 4857 sayılı İş Kanunu'nda yaşanan sorunlar acilen çözümlenmelidir

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

TÜRKİYE ULAŞTIRMA VE LOJİSTİK MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Uluslararası karayolu taşımacılarının karşılaştığı sorunlar

- Uluslararası taşımacılıkta istihdam edilen şoförlerin kıdem tazminatının hesaplanmasında yurt dışı harcırahların ücrete dahil edilmesi
- Gümrüklerde ve sınır kapılarında bekleme sürelerinin uzun olması

Açıklama

- 1475 sayılı İş Kanununun 14. maddesinin hilafına ve Kanununun 32. maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak ve ayrıca Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 3/3/2004 tarihli 2004/9-86 esas no'lu ve 2004/124 no'lu kararlarına rağmen, şoförlere uluslararası taşımacılıkta yapılan yolluk ödemeleri iş mahkemeleri tarafından kıdem tazminatı hesabında ücrete dahil edilmekte ve neticede çıkan miktarlar birinci derece devlet memurunun alacağı emeklilik ikramiyelerinin bile üzerinde tutarları ulaşmaktadır. Bu durum şoförlerin yanlış yönlendirilmesiyle bir haksız kazanç kapısı haline gelmiş olup şoförler tarafından açılan davalar on bini geçen sayılara ulaşmıştır. Şoförlere yapılan bu ödemeler şoförler sefere giderse yapılmakta olup ülkeden ülkeye ve firmadan firmaya değişiklik göstermektedir. Bu haliyle belirtilen ödemeler devamlılık arz eden ve belli bir miktarı içeren ödemeler olmayıp arızı nitelikte olup şoförün geliri değil firmanın gideridir. Bu çerçevede, yapılan yolluk ödemelerinin kıdem tazminatının hesaplanmasında ücrete dâhil edilmesi, uluslararası taşıma firmalarını mağdur etmekte, sektördeki iş barışını bozmakta, sektöre yönelik yatırım planlamalarını, sektörde yaratılacak katma değeri, bu faaliyetlere yönelik şoför istihdamını ve ihracatta ülkemiz dış ticaretine yönelik menfaatlerini menfi yönde etkilemektedir. Yatırımlar yurt dışına kaymakta, ülkemizin dövizini bu hizmeti alabilmek için yapılan ödemeler anlamında yurt dışına transfer edilmekte ve ülkemiz uluslararası rekabet imkanını kaybetmektedir.
- Özellikle Erenköy ve Halkalı gümrüklerinde yaşanan yoğunluğa bürokratik işlemlerin fazlalığının da eklenmesiyle, Avrupa'dan ülkemize birkaç günde ulaşan bir aracın, yurtiçinde gümrükleme işlemini tamamlayarak gümrükten çıkması bir haftayı bulmaktadır. Avrupa'daki teslim noktalarından 4-5 günde ülkemiz gümrüklerine ulaşan malların, ülke içindeki gümrükleme sürelerinin bu kadar uzaması, ihracat ve ithalat ayağındaki rekabet gücümüzün ve pazar payımızın, rakip nakliye ve lojistik firmaları lehine yitirilmesine yol açmaktadır. İstanbul içindeki gümrük kapasitesinin yetersizliği dikkate alındığında, bu gümrüklerin şehir dışına çıkarılarak etkinleştirilmesinin zorunlu olduğu görülmektedir.
- AB'ye açılan ve önemli sınır kapılarımızdan biri olan Kapıkule'deki bekleme süreleri, özellikle Bulgaristan gümrüklerinde yaşanan aksaklıklar ve tadilat çalışmaları sebebiyle 2-3 güne kadar uzayabilmektedir. Kapıda yaşanan bir günlük yoğunluk esnasında 6 km'yi bulan kuyrukta 3 saat boyunca bekleyen bir TIR ise 7 ile 10 litre arası fazladan mazot harcamaktadır.

- AB'ye çıkışlarda en önemli çıkış kapısı durumunda olan Kapıkule'de bekleyen araçların Türkiye ihracat yükünü taşıdığı göz önünde bulundurulduğunda ise yaşanan gecikmeler ülkemiz ekonomisine önemli boyutta zarar vermektedir.

Çözüm Önerisi

- Kanuna ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararlarına aykırı olarak iş mahkemelerince verilen aleyhte ve sektörü maddi olarak sarsmakla kalmayıp, iş barışının da bozulmasına yol açan kararların engellenmesi amacıyla açık bir Kanuni düzenleme yapılmalı, Erenköy ve Halklı gümrüklerinin İstanbul dışına çıkarılması,
- Başta Kapıkule Gümrük Kapısı olmak üzere gümrük kapılarında yeterli personel ve/veya ekipman sağlanarak işlem kapasitesi artırılmalı ve tüm önemli gümrük çıkış noktaları 7/24 çalışılabilir hale getirilmeli,
- Araçların gümrük idaresine gitmeden elektronik ortamda işlemlerini tamamlayarak zaman ve maliyet tasarrufu sağlayacak "yetkilendirilmiş yükümlü uygulaması"nın yürürlüğe girmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı

Sorun 2

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın hazırladığı ve Bakanlar Kurulu'na sevk ettiği Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı'nın henüz yasalaşmamış olması

Açıklama

Söz konusu Kanun Taslağı'nın yasalaşması ile;

- Türk demiryolu sektörünün AB mevzuatı ile uyumlu yasal ve kurumsal çerçevesi oluşturulacak,
- Demiryolu taşımacılığındaki mevcut TCDD tekeli kaldırılarak, demiryolu sektörü serbestleştirilecek ve adil bir rekabet ortamı sağlanacak,
- Demiryolu altyapısı, yük ve yolcu taşımacılığı yapmak üzere kurulan/kurulacak özel ve kamu demiryolu işletmelerinin kullanımına açılacak,
- Daha kaliteli ve emniyetli demiryolu hizmetinin daha uygun ücretle kullanıcılara sunulması temin edilecektir.

Çözüm Önerisi

Halen Bakanlar Kurulu'nda bulunan Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı bir an önce yasalaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, TCDD

Sorun 3

Posta Kanunu Taslağı'nın henüz yürürlüğe konulmamış olması ve bu Taslak'taki bazı maddelerin Taslak'ta özel sektör ile anlaşılan metin dışında düzenlenmiş olması.

Açıklama

Posta Kanunu Taslağı'nın aşağıda belirtilen özel sektörün talepleri doğrultusunda yürürlüğe konulmamış olması sektörde serbest rekabeti ve sektörün gelişimini engellemektedir.

Mevzuat düzenlemesi yapılırken ülkemizin piyasa gerçekleri dikkate alınarak AB posta mevzuatında ön görülen değerlendirmelerin yeni düzenlenecek posta mevzuatında göz önünde bulundurulması, zaman kaybını önleyeceği gibi, özel sektörde gözlemlenen hızlı ve çağdaş gelişmenin artarak devam etmesine ve özellikle istihdama ve vergi gelirlerine olumlu katkı sağlayacaktır.

Sektör 1982'den beri fiilen "sıfır tekel" olduğu varsayımına göre gelişmiş ve oldukça sağlıklı biçimde büyümüştür. 5584 sayılı Kanunda "mektup tekeli" oldukça muğlaktır ve PTT ile yargı tarafından "zarf içindeki her şey PTT tekelindedir" şeklinde yorumlanmaktadır. Böylece PTT, rakibi olan özel işletmeleri ağır baskı altında tutmakta, akabinde açılan davalar sonucu işletmeler milyonlarca liralık tazminat ve ceza davası ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu uygulamanın sona erdirilerek piyasada serbestlik sağlanmalıdır.

Kanun Taslağı'nın en önemli 5 maddesi şöyledir.

- 6. Maddesi "Posta Tekeli" sınırını net olarak belirlememektedir. Tekel sınırı, Kurumun önerisi ve Bakanlığın teklifi ile Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilecektir denilmektedir.
- 3. Maddesi, evrensel hizmeti PTT'nin dışında verecek birden çok özel sektör firması bulunmasına karşın, evrensel posta hizmetini imtiyaz olarak PTT'ye vermektedir.
- 11. Maddesi, hizmet sağlayıcılarının net satışları üzerinden kesinti yapılmasını planlanmakta, 15. Maddesinin "b" bendi ise evrensel hizmet kesinti fonu tanımı altında ayrıca bir kesinti tanımlamaktadır.
- 19. Maddesi, idari yaptırımlarla cezai uygulamaları tanımlamıştır.
- 32. Maddesi, posta sektörünü düzenleyecek bir kurul ihdas etmektedir.

Çözüm Önerisi

- Sektör gerçekleri ve AB ülkelerinde posta tekelinin kaldırıldığı dikkate alındığında herhangi bir tekel sınırlaması olmaksızın Türkiye'de posta tekeli kaldırılmalı, kademeli geçiş düşünüldüğünde ise gramaj sınırı 20 gr olarak tespit edilmeli ve bu sınır 1-2 yıl içinde sıfırlanmalıdır.
- Evrensel hizmeti PTT'nin dışında verecek birden çok özel sektör firması bulunmasına karşın, evrensel posta hizmeti imtiyaz olarak PTT'ye verilmektedir. Tamamen zorlayıcı ve devletçi bu uygulamadan vazgeçilerek gerekli kapasiteye sahip özel sektör firmalarına evrensel hizmet sağlayıcısı yetkisi verilmelidir.

- Sektör firmaları hali hazırda gelir vergisi, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi vb adı altında vergi mükellefidir ve ayrı bir mükellefiyet yaratılmasına da gerek yoktur. Bu nedenle, hizmet sağlayıcılarının net satışları üzerinden yapılması planlanan kesintiyi düzenleyen 11. madde tasarıdan çıkartılmalıdır.
- 15. Maddenin “b” bendi evrensel hizmet kesinti fonu tanımı altında ayrıca bir kesinti tanımlamaktadır. Serbest rekabet ortamında yapılacak posta hizmetleri için ek bir bedel istenmesi özel sektör kuruluşlarına külfet ve yük getirecek, piyasa dengelerini bozacak ve fiyat artışlarına neden olacaktır.
- 19. Maddesinde tanımlanmakta olan idari yaptırımların yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Örneğin;
  - Cezaların büyük bir kısmı “bir önceki takvim yılındaki net satışlarının %3-5 gibi” astronomik tutarlarda cezai şartlar içermektedir. Cezaların net olarak ifade edilecek tutar olarak belirtilmesi ve ödenebilirlik düzeyinde olması,
  - Mevcut kanunlarımız tarafından tanımlanan cezalarda artırım yapıldığı görülmektedir.
  - Kurum “gerek gördüğü durumlarda yetki belgesini iptal edebilmektedir” hükmü yer almaktadır. 80 bin kişinin çalıştığı sektörde yetki belgesinin muğlâk ifadeler ile iptal edilmesi mümkün değildir. Net olarak ifade edilmelidir.
- Tüm sektörü temsil eden bir kurulun oluşmasının temel yolu, özel sektör hizmet sağlayıcılarının da oluşturulacak kurulda temsil edilmesi ile mümkündür. Özel sektör temsilcilerine karar mekanizmasına dâhil olacak şekilde kurulda yer verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Özet beyanı taşıma işleri organizatörleri tarafından verilen ithalat konteynerlerin içindeki malların konşimentolarda belirtilen alıcıları tarafından alınmaması halinde, bu konteynerlerin özet beyanı veren taşıyıcılar ve taşıma işleri organizatörleri tarafından Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğüne (Tas-İş) boşaltılabilmesi

Açıklama

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 35/B maddesi, beyanı kimlerin özet verebileceğini belirler: Özet beyan eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren veya eşyanın gümrük bölgesine taşıma sorumluluğunu üstlenen kişi tarafından verilir. Bu hüküm doğrultusunda, ithal eşyanın yurt dışında taşınarak getirilmesini organize eden ve dolayısıyla taşıma sorumluluğunu üstlenen taşıma işleri organizatörü eşyanın özet beyanını verir.
- 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 177,178, 179 ve 180. maddeleri “tasfiye edilecek eşyaya ilişkin işlemleri” belirler. Bu maddeler ve ayrıca 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca hazırlanan 7/10/2009 tarih ve 27369 (Mükerrer)

sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Tasfiye Yönetmeliği, tasfiyesi öngörülen eşyanın tasfiyesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

- Yurt dışından konteyner içinde ithal gelen malların, ilgili yükleme evrakları ve konişmentolarında alıcı olarak görünen ithalatçı firması, herhangi bir nedenle gümrük mevzuatına göre belirlenmiş süreler içinde eşyanın kati ithalatını gerçekleştirmez veya eşyayı bir gümrük rejimine tabi tutmak için beyan vermezse veya mevzuatta belirtilen diğer nedenlerle malın tasfiyeye bırakılması söz konusu olur.
- Tasfiye yönetmeliğine göre tasfiye edilecek eşyalar, malın bulunduğu gümrüklü alanların işletmecileri tarafından Tas-İş idaresine bildirilerek malların tasfiye sürecine tabi tutulması sağlanır. Tasfiye sürecinin çeşitli nedenlerle uzaması durumunda eşya konteynerin içinde beklemekte ve bunun sonucunda gerek konteynerin beklemekte olduğu gümrüklü saha işletmecisi tarafından ardiye ücreti, gerekse konteyneri işleten armatör hattı veya temsilcisi tarafından konteyner demuraj ücreti tahakkuk ettirilmektedir. Özet beyanda alıcı olarak görünen ithalatçı firma, malla herhangi bir ilişkisi olmadığını, herhangi bir nedenle bahse konu eşyayı ithal etmeyeceğini belirterek bu ücretleri üstlenmediği takdirde, gümrüklü alan işletmecileri ve taşımacı armatör hatları bu ücretleri taşımayı organize eden taşıma işleri organizatöründen talep etmektedir.
- Oysa Gümrük Kanunu’nun 35/B maddesi gereğince, bahse konu eşyanın özet beyanını vermiş olan taşıyıcı veya taşıma işleri organizatörü, tasfiye sürecinin uzamaması ve konteynerin bir an önce boşaltılarak ithalatçının da üstlenmediği bu ekstra ardiye ve demuraj ücretlerinin tahakkuk etmemesi için konteynerin Tas-İş ambarlarına boşaltılması için beyan vermemektedir. Böylece, özet beyan verme yetkisine sahip olan taşıyıcı veya taşıma işleri organizatörü kendi faaliyetlerinden kaynaklanmayan nedenlerle oluşabilecek ekstra maliyetlerle karşı karşıya kalmakta, ancak bunu önleyebilmek içinse özet beyanını verdiği eşyanın tasfiye işlemlerinin yapılmasına müdahil olamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Tasfiye Yönetmeliği’nin 4. maddesine ve ilgili diğer mevzuat maddelerine, taşıyıcı ve taşıma işleri organizatörlerinin de, belirtilen durumdaki eşyaların tasfiye sürecine tabi tutulması ve bu eşyaların içinde bulunduğu konteynerlerden gecikmeksizin Tas-İş ambarlarına boşaltılması için ilgili gümrük idarelerine dilekçe verebilmesi yönünde düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Lojistik Köyler için gerekli mevzuat altyapısının oluşturulmamış olması

Açıklama

“Lojistik İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri” ile ilgili Kanun değişikliği sayesinde organize sanayi bölgelerinde lojistiğe bağlı süreçlerin tekrarları önlenerek, verimlilik artışının sağlanabilmesinin, nakliye, depolama gibi lojistik maliyetlerinin önemli oranda düşürülmesinin, denizyolu, demiryolu, karayolu bağlantılarının doğrudan konuşlanacağı bölgeler olmasından dolayı “inter-modal” lojistik faaliyetlerinin kolaylıkla gerçekleşmesinin yolu açılmıştır.

Verimliliğin artırılması ve maliyetlerin düşürülmesi için Türkiye’de mevcut iç kaynaklar azami surette seferber edilerek potansiyel arz eden büyük şehirlerimizin gerekli lojistik altyapıları, üst yapıları ve insan kaynağı ile donatılması ve bunun için özellikle yerel yönetimlerin daha aktif rol alması sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Lojistik Köyler için gerekli kanun çalışması bir an önce yapılmalı ve mevzuat altyapısı oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM MECLİSİ

.yıl

Sorun 1

Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin finansmanı

Açıklama

Özellikle, vakıf üniversitelerinde öğrenim gören veya görmek isteyen öğrencilerin okul ücretlerinin serbest piyasa işleyişi çerçevesinde finanse edilebilme olanağı sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Yurt dışı örneklerinde olduğu gibi, uzun vadeli öğrenim kredisine ilişkin yeni bir finansman modeli geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, BDDK, SPK, YÖK

Sorun 2

Yurt dışından öğrenci temini

Açıklama

Vakıf üniversitelerinde eğitim görecekt yabancı ülke öğrencilerine çeşitli kolaylıklar tanınmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

- Yeni bir yasal düzenleme yapılarak, yabancı öğrenciler için Türkiye cazibe merkezi haline dönüştürülmeli,
- Yabancı öğrencilerin yararlanabileceği devlet burs olanakları yaratılmalıdır.

İlgili Kurumlar

YÖK, Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Vakıf üniversitesinde devlet bursu ile öğrencilerin eğitim görebilmesi

Açıklama

Kamu hizmeti sunan vakıf üniversiteleri öğrencilerine devlet bursu ile okuma olanaklarının geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yeni bir yasal düzenleme yapılarak, vakıf üniversitelerinde okuyan öğrenciler için devlet bursu olanağı tanınmalıdır.

İlgili Kurumlar

YÖK, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK kapsamında yurt dışında doktora yapan öğrencilerin vakıf üniversitelerinde de görevlendirilmesi

Açıklama

Kadrolarını yeni oluşturan vakıf üniversitelerinin kamu kaynakları ile yurt dışında eğitim görmüş öğrencilerden yararlanması sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Yurt dışında doktora yapanların vakıf üniversitelerinde de görev alabilmeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (görev almaları halinde tazminatlarında indirim yapılmalıdır veya zorunlu hizmetin belirli süre ertelenmesine imkan verilmelidir).

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, YÖK

Sorun 5

Boş kalan öğrenci kontenjanlarının doldurulması

Açıklama

Öğrenci talep fazlalığı olan ülkemizde, üniversitelerde boş kontenjanın olması anlaşılması zor bir durumdur.

Çözüm Önerisi

Yeni bir üniversiteye yerleştirme modeli geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

YÖK, ÖSYM

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ ÜST KURULUŞU

.yıl

Sorun 1

Kapalı alanı 2.000 m²'den küçük olan ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında özel izin alanlar hariç, bütün sanayi tesislerinin Organize Sanayi Bölgeleri'nde (OSB) kurulmasının zorunlu ve/veya cazip hale getirilmesi

Açıklama

OSB'ler sanayicilerin öz varlığı ile her türlü altyapı ve sosyal tesislerle donatılmış, OSB yönetiminin ve devletin kontrolü altında faaliyet gösteren kanunla kurulmuş özel üretim alanlarıdır. OSB'ler özel yönetmelik ile oluşturulan Yer Seçme Komisyonu tarafından, tarıma elverişli olmayan, insan ve çevre sağlığını olumsuz yönde etkileyecek unsurlardan uzak olduğuna oy birliği ile karar verilen araziler üzerinde kurulmaktadır. OSB'lerde kayıt dışı ekonomi, istihdam ve enerji kayıp kaçağı yok denecek kadar az, iş ve çevre mevzuatına uygun çalışma azami derecede yüksektir. OSB'ler, yap-işlet modeli ile ülkemiz ekonomisine ve tek durak ofis hizmetleri ile de sanayicilere büyük katkı sağlamaktadır.

Bu sebeple, bazı istisnalar hariç bütün sanayi tesislerinin OSB'lerde kurulması ülkemiz kaynaklarının asgari maliye ve azami verimlik ile kullanılmasını sağlayacak, sanayicilerimizin rekabet gücünü arttıracaktır.

Çözüm Önerisi

3194 sayılı İmar Kanunu, 4562 sayılı OSB Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda bu yönde gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 2

Merkezi arıtma tesisi kurma ve işletme zorunluluğu olan OSB'lere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hibe desteği verilmesi

Açıklama

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca, kapasite şartı aranmaksızın belediyelere merkezi arıtma yatırımları için karşılıksız mali destek verilmesine rağmen, her biri pek çok ilçemizden büyük olan OSB'lerin merkezi arıtma tesisleri söz konusu yardım kapsamı dışında tutulmaktadır.

Özellikle teşvik amacıyla sanayiciye bedelsiz arsanın verildiği bölgelerde, arıtma tesisi için para toplamak çok güç hatta imkansız olmaktadır. Bu durumda sanayici ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasında kalan OSB yönetimleri, yüksek meblağlarda ceza ile karşı karşıya kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, belediyelerde olduğu gibi OSB'lerin merkezi arıtma tesislerine de karşılıksız mali destek vermelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Organize Sanayi Bölgeleri'nin cazibe merkezi haline getirilmesi amacıyla, teşvik politikalarında tüm teşviklerden OSB'lerin faydalanması sağlanmalı

Açıklama

OSB'lerin sayısı 271'i, büyüklüğü 70 bin hektarı bulmuştur. OSB'lerin kısa sürede dolması ve sanayi tesislerinin OSB'lerde kümelenmesi amacıyla verilecek her türlü yatırım teşviklerinin yalnızca OSB'lerde kurulan tesislere verilmesi veya teşvik enstrümanlarının OSB'ler için %50 avantajlı uygulanması OSB'leri cazibe merkezi haline getirecektir.

Çözüm Önerisi

Yatırımlara Devlet Yardımları Hakkında Kararlara ek maddeler eklenerek özellik arz eden büyük yatırımcılar hariç bütün teşvikler OSB sınırları içerisindeki yatırımcılara yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

OSB'lere lisanslı doğal gaz temin ve dağıtım yetkisinin verilmemesi

Açıklama

4562 sayılı OSB Kanunu'nun 20. maddesi ile OSB yatırımcılarının elektrik, doğal gaz, su v.s. gibi ihtiyaçlarının OSB tüzel kişiliği tarafından karşılanması gerekli ve zorunludur. Bu husus dikkate alınarak 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 2. maddesinin 4. bendine yapılan düzenleme ile OSB'lere EPDK'dan lisans alarak elektrik üretme, temin ve dağıtım yetkisi ve görevi verilmiş ve bu çerçevede 140 OSB EPDK'dan lisans alarak OSB yatırımcılarına elektrik temin ve dağıtım görevini yerine getirmektedir. Bu uygulama OSB yatırımcılarının azda olsa indirimli fiyattan elektrik kullanmasını sağlamaktadır. Aynı uygulamanın doğal gaz piyasası için yapılması gerekli ve faydalı olacaktır.

Çözüm Önerisi

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda gerekli değişiklik yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EPDK

Sorun 5

Emlak Vergisine Esas Arazi Değerleri Tespit Komisyonu üyesi olan OSB'lere, Vergi Mahkemeleri ve Danıştay nezdinde itiraz edebilme yetkisinin verilmemiş olması

Açıklama

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 72. maddesi ile kurulan Arsalara Ait Asgari Ölçüde Birim Değer Tespitinde Takdir Komisyonu üyeleri arasına, OSB arsaları ile ilgili çalışmalara katılmak üzere OSB'ler de eklenmiştir. Ancak; Komisyon üyelerinin Vergi Mahkemeleri ve Danıştay'a dava hakkını tanıyan Mükerrer 49. madde de OSB isminin geçmemesi sebebiyle, OSB'lerin Komisyon kararlarına itiraz hakkı tanınmamıştır. Bu durumda OSB'lerin Komisyonlara görüş bildirmekten öte yetkisi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun Mükerrer 49. maddesinin, b bendine OSB'lerin eklenmesi amacıyla yasal düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı